

Xántus János Két Tanítási Nyelvű,
Gyakorló Gimnázium és Idegenforgalmi
Szakközépiskola, Szakiskola és Szakképző
Iskola

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2013

AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

ÜZENET VALAMENNYI JELENLEGI ÉS LEENDŐ DIÁKUNKNAK – MOTTÓ

A tettek kútja mély, bátran merítsd meg benne csobolyód! Tégy többet erős karoddal, s légy merész, tetterre kész!

Határozott cselekvés, akarat nélkül nincs tudás, kevés a szándék, s ha még az sincs, kételkedve sehová nem jutsz! Tudás, tett, erő, s akarat legyen nálunk útitársad! Koncentrálj a még előtted álló feladatokra, vedd kezébe sorsod irányítását, ne higgy a fátum erejében, az erő és az akarat a végén „borostyánt arat”!

Tetteidnek forrása jelleted legyen, ne légy ma ez, majd máskor emez! Ne tucat-törmelék, dirib-darab legyél, egyedít, nagyot tegyél!
S ha szellemed és jelleted is pallérozott már, jobban érted a költő szavát:

Megcélozni a legszebb álmot,
Komolyan venni a világot,
Mindig hinni és remélni,
Így érdemes a földön élni.

Üdvözlettel:
Kóbor András
igazgató

I. BEVEZETŐ – AZ ISKOLA TÖRTÉNETE

1. Bevezető

A Xántus János Két Tanítási Nyelvű, Gyakorló Gimnázium és Idegenforgalmi Szakközépiskola, Szakiskola és Szakképző Iskola tisztelettel adja át Önnek az intézmény új pedagógiai programját.

Az 1998-ban készült első változathoz képest ez a program jelentősen bővült, módosult. Elmondhatjuk, hogy a pedagógiai program kialakításában több éven keresztül részt vettek a tantestület tagjai, a diákok és a szülők képviselői. Szükség volt a tisztázó vitákra, a tapasztalatok összefoglalására. Abban egységes volt a tantestület, hogy az iskola szerepe változatlanul fontos a szakmai képzésben, hiszen a turizmus a magyar és a világ gazdasági fejlődésében kiemelkedő ágazatnak számít a jövőben is.

A két tanítási nyelvű képzési forma iránti érdeklődés ösztönözte iskolánkat a gimnáziumi képzés bevezetésére és bővítésére. Jelenleg a tanulók hatvan százaléka gimnáziumi képzésben részesül. De ez az arány a későbbiekben a szükségletek tükrében változtatható.

A pedagógiai program tartalmazza az alapelveket, a célokat, a feladatokat és a nevelési tényezők együttműködésének formáit, felkínálja a lehetőséget ahhoz, hogy az iskola használói, a tanulók és a szülők is megismerjék pedagógiai törekvéseinket.

A dokumentum elkészítése fontos része az iskola életének. Ez a módosítás a nevelés olyan fontos területeivel egészítette ki a korábbi feladatokat, mint a tanulók személyiségének formálása, a hátrányos helyzetbe kerülő tanulók segítése és egyéb, az ifjúság védelmét, egészséges fejlődését szolgáló teendők meghatározása.

Az eredeti – idegenforgalmi képzésre kialakított – pedagógiai program óta több mint húsz év, a két tanítási nyelvű gimnáziumi képzéssel bővített koncepció óta mintegy tíz év telt el, amely lehetővé tette tapasztalatok szerzését, elemzését. Időközben több ízben is értékeltük a feladatok teljesítését, valamint a pedagógiai program megújulását. Ezt a megújító, innovatív munkát folytatjuk 2013-ban is.

Különösen sokat változott helyzetünk az iskola épületének átalakításával, fejlesztésével és a saját erőből történő felújítások következtében. A nyugodtabb körülmények között tudatosabban valósíthatjuk meg hagyományteremtő céljainkat is, amelyre a „hely szelleme” a Markó utcai Főreál is kötelez bennünket.

A pedagógiai programot azzal a szándékkal adjuk át a „végrehajtóknak”, hogy fogadják el a célokat és feladatokat, a gondolatok és szándékok jussanak el a pedagógusoktól, a tanulóktól, a szülőktől mindenkire, aki segíteni kívánja az iskolát és a megvalósításban kész értelmileg és érzelmileg is az együttműködésre, a közös gondolkodásra, cselekvésre.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik részt vettek a pedagógiai program elkészítésében, és bármilyen módon hozzájárultak a „Xántus” eddigi sikereihez, eredményeihez.

Budapest, 2013. április .

Kóbor András
igazgató

2. Az iskola története

2.1 A Xántus János Két Tanítási Nyelvű, Gyakorló Gimnázium és Idegenforgalmi Szakközépiskola, Szakiskola és Szakképző Iskola több mint húsz év tapasztalatával kezdi meg ismételten a pedagógiai program módosítását.

Az 1989-2012 közötti időszakban többször készült óra- és tanterv a képzés egész vertikumára, illetve egy-egy képzési típusra.

A legfontosabb programok, óra- és tantervek a következők:

- 1989-91: A két tanítási nyelvű idegenforgalmi szakközépiskola képzési programja, óra- és tantervei (MKM engedély száma: 66.099/91.XV.);
- 1990: Idegenforgalmi technikus tagozat képzési programja, óra- és tantervei (MKM engedély száma: 35.508/90.XIV.);
- 1991: 2107. számú szakács-felhasználó szakmunkás, ún. kétszakmás képzés óra- és tantervei (Nemzeti Szakképzési Intézettel együttműködve);
- 1992-93: Vendéglátás-idegenforgalmi szakmacsoport, ún. világbanki szakközépiskola képzés óra- és szakmai tantervei (Munkaügyi Minisztérium irányításával);
- 1995-96: Idegenforgalmi technikus; idegenvezető és hostess; idegenforgalmi ügyintéző OKJ szakmai képzés központi programjai (Nemzeti Szakképzési Intézet irányításával);
- 1997-98: Xántus János Idegenforgalmi Középiskola pedagógiai programja és helyi tantervei;
- 1999: Akkreditált idegenforgalmi szakmenedzser képzés programja, óra- és szakmai tantervei (engedélyszám: F-300.957/1999., OM);
- 2001: Két tanítási nyelvű gimnáziumi képzés programja, óra- és tantervei (engedélyszám: 14-1708/2001., Bp. Föv. Önkorm.);
- 2005-06: Xántus János Idegenforgalmi Gyakorló Középiskola pedagógiai programja és helyi tantervei (felújított, a törvényi előírásoknak és változásoknak megfelelően);
- 2008: A megújult Országos Képzési Jegyzék adaptálása az idegenforgalmi szakmenedzser képzésben;
- a 2010/2011. tanévtől, a 9. évfolyamtól felmenő rendszerben, idegenforgalmi szakközépiskolai osztályok részére, készült a 26/1997. (VII. 10.) MKM rendelet alapján;
- a 2011/2012. tanévtől, a 9. évfolyamtól felmenő rendszerben, idegenforgalmi szakközépiskolai osztályok részére, készült a 26/1997. (VII. 10.) MKM rendelet alapján;
- a 2011/2012. tanévtől, a 9. évfolyamtól felmenő rendszerben, gimnáziumi osztályok részére, készült a 26/1997. (VII. 10.) MKM rendelet alapján.

A felsoroltak jelzik, hogy az iskola alapítása óta az idegenforgalmi szakmai képzés fejlesztésében meghatározó szerepet tölt be. Erre predestinálta helyzete is, hiszen a magyar középiskola rendszerébe –

egyedi engedéllyel – iskolánk vezette be a középfokú idegenforgalmi szakemberképzést.

2.2 Az iskola alapítása, elhelyezése

Az iskolakoncepció kidolgozása 1987-ben kezdődött. A megvalósításhoz döntő lökést adott a Budapest-Bécs Világkiállítás gondolata.

Budapest Főváros Tanácsának elnöke pályázatot nyújtott be a miniszterelnökhöz, hogy „a szállodai és idegenforgalmi szakemberképzés iránti jelentős igény kielégítése, valamint a világkiállításra való felkészülés érdekében az MSZMP vagyonából biztosítson ingatlant a fővárosnak”. A Művelődési Minisztérium és a Kereskedelmi Minisztérium támogatta a Fővárosi Tanács pályázatát.

Az 1047/1990.(III.21.) MT határozat alapján a Főváros Tanácsa a pályázat alapján elnyerte a III. kerületi Zenta utcai ingatlant. Ezt követően Budapest Főváros Tanácsa V.B. Művelődési és Sport Főosztálya 1990. április 27.-i keltezéssel javaslatot tett új intézmény létesítésére. *„A Zenta utcai ingatlan több mint egy hektáron elterülő létesítményében az 1990-91. tanévtől három idegenforgalmi (ebből két osztály érettségizettek részére), 1991-92. tanévtől pedig három idegenforgalmi, egy nemzetközi titkárnőképző és egy táncművészeti osztály indítását tervezzük. A terület alkalmas arra, hogy bővítéssel a 14 osztályos intézmény európai színvonalon oldja meg a fővárosban hiányzó képzési feladatot.”*

A Művelődési Minisztérium és a Kereskedelmi Minisztérium szándéknyilatkozatokkal erősítették meg a fővárosi elképzelést. *„Egyetértünk a Főváros Tanácsa VB. által elfogadott idegenforgalmi oktatási intézmény képzési céljával”* – olvashatjuk a 35.129/90.XIV. ügyiratban.

„A Művelődési Minisztérium a továbbiakban a Kereskedelmi Minisztériummal és a Fővárosi Tanáccsal együttműködési megállapodásban kívánja rögzíteni az idegenforgalmi középiskola feltételeinek megteremtéséhez való közreműködését.”

2.2.1 Az intézmény alapítása

Az intézmény alapító okirata szerint:

„Budapest Főváros Tanácsa 109/1990. számú határozatával a Budapest III. Szent János u. 16. szám alatt 1990. július 1-jei hatállyal a fővárosi idegenforgalom fejlesztésére, igazgatási és gazdasági önállósággal rendelkező középiskola létrehozását rendelte el.”

- A középiskola neve, székhelye: Idegenforgalmi Középiskola; Budapest III. Szent János u. 16.
- Az intézmény célját és feladatát az alábbiakban határoztuk meg: az idegenforgalom és szállodaipar, az utazási irodák, idegenforgalmi hivatalok, a turizmusban érdekelt szervezetek számára olyan általános és szakmai műveltségű szakemberek képzése, akik középfokú képesítéssel munkakörüket magas színvonalon képesek ellátni az idegenforgalmi gazdaság területén.

- A Budapest III. Szent János u. 16. szám alatti ingatlan 16 osztályos intézmény és tanszálloda működéséhez szükséges feltételek megteremtésére szolgál.
- Az intézmény fenntartója és közvetlen felügyeleti szerve Budapest Főváros Tanácsa VB. Művelődési és Sport Főosztálya lett (Budapest V. Városház u. 9-11.).

Az iskola alapításával egy időben már körvonalazódtak az alapítványi működés feltételei.

A Főváros Tanácsa VB. Művelődési és Sport Főosztálya az Alapító Okiratban is megfogalmazta: *„Az Idegenforgalmi Szakközépiskola alapítványi formában történő működtetésének feltételeit, szervezeti kereteit 1990. szeptember 15-ig ki kell dolgozni.”*

Az alapítványt a Főváros Tanácsa VB. Művelődési és Sport Főosztálya hozta létre. Az alapítvány alapító okirata 1990. szeptember 27-i keltezéssel a következőkben határozta meg a célját:

„Az idegenforgalmi középiskolai képzés, valamint át-, tovább- és felsőfokú képzés biztosítására jogi személyként működő nyílt alapítvány létrehozása.”

Az alapítvány vagyonát a Budapest III. Szent János u. 16. szám alatti ingatlan képezte. A Fővárosi Bíróság a „HOSTIS” Idegenforgalmi és Nemzetközi Gazdasági Szakképzési Alapítványt az 1959. IV. tv. (Ptk) 74. § (4) bekezdése alapján 7/5. sorszám alatt nyilvántartásba vette.

Az idegenforgalmi szakközépiskola 1990. december 1-jén alapítványi fenntartásba került.

Az iskolai környezet gyors változásai, az irányító testületekben végbemenő személycserék és a Világkiállítás tervének megghiúsulása gyökeresen megváltoztatták az iskola helyzetét.

Elmaradt a beígért 16 tantermes iskola építése. A képzés bizonytalan időre albérleti viszonyok közé szorult.

2.2.2 Az iskola elhelyezésének gondjai

A képzés iránti igények és ezzel párhuzamosan az iskolai létszám emelkedése a Főváros Önkormányzatát, mint alapítót szükségmegoldásokra készítette. Az 1990/91. tanévben a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Vállalat (Budapest, VII. Rózsa u. 4-6.) biztosította az induláshoz szükséges tantermeket, a gyakorlati foglalkozásokat pedig a HOTEL RÓMAI-ban oldottuk meg.

Az 1991/92. tanévből a középiskola elhelyezését a Táncsics Mihály Középiskolai Kollégium (Budapest, XI. Rátz László u. 3-7.) közreműködésével valósította meg az iskola. A bérelt tantermek felújításával, a tantestületi szoba kialakításával viszonylag megnyugtatóan rendeződtek az iskola elhelyezésének gondjai.

Az 1994/95. tanév jelentős változást hozott az iskola életében.

A Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft. iskolánkkal azonos profilokat alakított ki, így elemi érdeke fűződött a bérleti viszony felmondásához. A másik hatás kedvezőbb volt. Az évek óta létszámgondokkal küzdő Bolyai János Textilipari Szakközépiskola épületében (Budapest V. Markó u. 18-20.) lehetőség nyílt az iskola fokozatos elhelyezésére.

Így az évtized közepére három helyen alakultak ki a működés alapvető feltételei:

- idegenforgalmi szakközépiskola
XI. Rácz László u. 3-7.
V. Markó u. 18-20.
- idegenforgalmi technikus tagozat
XI. Zsombolyai u. 6.
- a szakmai gyakorlati képzés pedig a HOTEL RÓMAI-ban (Budapest III. Szent János u. 16.) történt.

2.2.3 Megoldás született: az iskola épülethez jutott

1995-1998 között az otthontalanság, a bizonytalanság érzete nyomasztotta az iskola tantestületét. Veszélybe került a Markó utcai épület is. Javaslat készült „a Fővárosi Önkormányzat fenntartásában működő szakképző iskolákban egyes szakmák nappali tagozatos képzésének koncentrálására.” Az előterjesztésekből egyre jobban körvonalazódott a Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola összevonása. Ezzel együtt megpecsételődni látszott iskolánk sorsa is. Úgy tűnt, mennünk kell.

A fővárosi Közgyűlés határozata szerint ugyanis: „1997. augusztus 1-jével a Budapest I., Toldy Ferenc u. 3. szám, valamint I., Szabó Ilonka u. 29. szám által körülhatárolt épületet és területet a Xántus János Kéttannyelvű Idegenforgalmi Szakközépiskolának szakképzés céljára, ingyenes használatra átadja.” (1/1997.VII.31.)

Az „új” iskola átalakítására szakmai programok készültek. A megvalósításra azonban már nem került sor. A tervek felülvizsgálata során az Oktatási Bizottság értékelte iskolánk munkáját, valamint módosította a korábbi javaslatait. Így kedvező helyzetbe kerültünk. A Fővárosi Közgyűlés pedig újabb határozatot hozott:

„..... a HOSTIS Idegenforgalmi és Nemzetközi Gazdasági és Szakképzési Közalapítvány (Budapest III. Szent János u. 16.) részére 50 évre 2000. július 1-jével a Budapest V. Markó u. 18-20. szám alatt lévő 1166. számú tulajdoni lapon 24976 hrsz. alatt felvett ingatlan ingyenes használati jogát kizárólagos oktatás céljára biztosítja” (838/2000.IV.27.).

Küzdelmes tíz év eredménye: önálló iskola, az egykori legendás Markó utcai Főreál vörös téglából készült, mára már 128 éves patinás épületében. Az iskola vezetése azóta is – sokszor erejét és

kötelezettségét felülmúlóan – őrzi az épület állagát, ápolja a nagymúltú intézmény szellemiségét.

II. A KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT ÚJ PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVEZETÉSÉNEK ÜTEMEZÉSE

Az elkövetkező években iskolánkban a nevelő-oktató munka több pedagógiai program, és helyi tanterv szerint folyik majd. A köznevelési törvény előírása szerint iskolánk új pedagógiai programját (2013-ast) vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezeti be, illetve a Nemzeti alaptanterv bevezetéséről szóló rendelet szabályozása alapján a 2012-ben kiadott NAT 2013. szeptember 1-jén a kilencedik évfolyamon – majd ezt követően minden tanévben felmenő rendszerben – kerül bevezetésre (figyelembe véve a 4/2013. (I. 11.) EMMI rendeletet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról).

Ezért 2013. szeptember 1-jétől:

- a kilencedik és a nyelvi előkészítő (9/Kny) évfolyamon az iskolai nevelés és oktatás a most felülvizsgált és módosított új pedagógiai program és helyi tanterv (2013-as) szerint folyik majd;
- míg a többi évfolyamon a jelenleg is hatályos pedagógiai program és helyi tantervek szerint kell majd (kimenő rendszerben) megszerveznünk nevelő-oktató munkánkat.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantervek szerinti oktatást a következő táblázatban foglaltuk össze:

Gimnáziumi évfolyamok:

Tanév	Évfolyam				
	9/Kny és 9.	9. és 10. (9. kimenő)	10. és 11. (10. kimenő)	11. és 12. (11. kimenő)	12. (Kny esetén) (12. kimenő)
2013/2014.	2013.	2011/2012. (kimenő)	2011/2012. (kimenő)	2009/2010. (kimenő)	2009/2010. (kimenő)
2014/2015.	2013.	2013.	2011/2012. (kimenő)	2011/2012. (kimenő)	2009/2010. (kimenő)
2015/2016.	2013.	2013.	2013.	2011/2012. (kimenő)	2011/2012. (kimenő)
2016/2017.	2013.	2013.	2013.	2013.	2011/2012. (kimenő)
2017/2018.	2013.	2013.	2013.	2013.	2013.

Szakközépiskolai évfolyamok:

Tanév	Évfolyam				
	9/Kny és 9.	9. és 10. (9. kimenő)	10. és 11. (10. kimenő)	11. és 12. (11. kimenő)	12. (Kny esetén) (12. kimenő)
2013/2014.	2013.	2011/2012. (kimenő)	2011/2012. (kimenő)	2010/2011. 2011/2012. (kimenő)	2010/2011. 2011/2012. (kimenő)
2014/2015.	2013.	2013.	2011/2012. (kimenő)	2011/2012. (kimenő)	2010/2011. 2011/2012. (kimenő)
2015/2016.	2013.	2013.	2013.	2011/2012. (kimenő)	2011/2012. (kimenő)
2016/2017.	2013.	2013.	2013.	2013.	2011/2012. (kimenő)
2017/2018.	2013.	2013.	2013.	2013.	2013.

A táblázatokban használt jelölések az alábbi pedagógiai programokat, illetve tantervi változatokat jelentik:

2009/2010. = a 2009-ben felülvizsgált és módosított NAT (202/2007. (VII. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról) alapján elfogadott – jelenleg is használt – pedagógiai program és helyi tanterv.

2011/2012. = a 2011-ben felülvizsgált és módosított NAT (202/2007. (VII. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról) alapján elfogadott – jelenleg is használt – pedagógiai program és helyi tanterv.

2013. = a 2013-ban felülvizsgált és módosított NAT, a köznevelési törvény, illetve a 2012/2013-ban kiadott új kerettantervek, valamint a 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet (a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról) alapján elkészített 2013 szeptemberétől érvényes pedagógiai program és helyi tanterv.

III. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK, MINŐSÉGI CÉLJAINK

A Xántus János Gyakorló Középiskola a tanulók személyiségfejlesztését és harmonikus szocializációját állítja középpontba, amelynek hangsúlyos területe a nevelés. Ennek érdekében az alábbiakat alapvető értéknek kezeli:

1. Tanulóközpontúság:
Arra törekszünk, hogy egészséges, önfogadó, önmagukban bízó, adottságaiknak, képességeiknek megfelelően teljesítő fiatalok kerüljenek ki iskolánkból, akik etikus magatartási készségekkel rendelkeznek embertársi kapcsolataikban. Intézményünkben a tradicionális értékek (mint: humanizmus, tudás, kulturális tolerancia, akarat, jellem, a környezet és élet védelme, az egészség értéke, a nemzeti öntudat, a magyarságtudat) mellett a versenyképességet, a beilleszkedés képességét, az integrált ismeretek elsajátítását, a helyes tulajdoni szemlélet kialakítását, a mérhető teljesítményt, a tudás gazdasági értékének elmélyítése mellett annak örömforrását is preferáljuk.
2. Hatékony vezetői munka:
A fejlesztési feladatokat csak egy jól összehangolt csapatmunkával lehet megvalósítani. Minden munkatárs a maga területén a tőle telhető legjobb tudással és lelkiismerettel végzi feladatait, de nem elkülönülten, nemcsak a saját érdekét szem előtt tartva, hanem a közös értékek, célok által vezérelve.
3. Munkatársak bevonása:
A nevelői munkában elsődleges fontosságúnak tartjuk a személyes példaadást. A legfőbb nevelőerő a pedagógus személyisége. Az alapvető törekvések betartásáért az iskola valamennyi pedagógusa és munkatársa felelős.
4. Folyamatközpontúság:
A minőséget a nevelési folyamat valamennyi résztvevőjének (erkölcsi, értelmi, közösségi, akarat, érzelmi, nemzeti, állampolgári, testi és munkára nevelés) fokozatos fejlesztésével kell biztosítani és állandóan javítani.
5. Rendszerszemléletű irányítás:
Az egész intézményt nevelési rendszerként értelmezzük, amelynek minden személyi és tárgyi feltétele, mint nevelő hatás jelenik meg. Törekvésünk arra irányul, hogy az egyes nevelő hatások erősítsék egymást.
6. Folyamatos tökéletesítés:
Kötelezettségünknek tekintjük, hogy a mindenkori társadalmi, partneri, szülői elvárásoknak megfelelően rugalmasan tudjunk alkalmazkodni, hosszú távon biztosítva a megkívánt minőséget. Az iskola vezetése elkötelezett a folyamatos szervezeti és pedagógiai innováció iránt.
7. Tényszerű döntéshozatal:
Minden munkatársunktól megkívánjuk, hogy döntéseiket a rendelkezésükre álló adatok alapján felelős lelkiismerettel (a szabályok, a törvényi előírások pontos ismeretével), a közös célt szem előtt tartva hozzák meg.

8. Alapvető céljaink:

- hatékony idegen **nyelvi** képzés;
- korszerű **számítástechnikai-informatikai** képzés;
- a **kétszintű érettségire** való felkészítés;
- a **továbbtanuláshoz** szükséges ismeretanyag átadása;
- iskolánk olyan – az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó – ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók **általános műveltségét**, világszemléletét, világvégük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben;
- a **tanulás tanulásának** módszertani sokszínűségének, tantárgyspecifikus sajátosságainak megismertetése;
- a **kompetencia alapú** nevelés-oktatás megerősítése;
- hatékony, széleskörű **személyiségfejlesztés**, a személyiség, az egyén(iség) kölcsönös tisztelete;
- a **társadalmi szocializáció** elősegítése;
- a tanulók bevonása saját iskolai életük megszervezésébe;
- diákjaink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük;
- az esélyegyenlőség biztosítása;
- az iskola életében **szeretetteljes emberi kapcsolatok** kialakítására törekszünk;
- szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen;
- az élet tisztelete, védelme; a természeti környezet megóvása; fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt;
- az ember **testi és lelki egészsége**; az egészség megőrzésének fontossága; az egészséges és kulturált életmód iránti igény; a testmozgás iránti igény; az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése);
- az **önismeret** igénye (önbecsülés, önbizalom); felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás); nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására;
- fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra (hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség);
- a **család tisztelete**, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete;
- udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása; **fegyelem és önfegyelem**; közösségi érzés, áldozatvállalás; törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre;
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására;
- szeretnénk tanulóinkat megismertetni nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő személyiségeivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a haza, a szülőföld iránti szeretetet;

- a kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás; a hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása;
- az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete; az emberek egyenlőségének elismerése; az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása; érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt; igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre; törekvés a demokrácia érvényesítésére;
- a hatékony pedagógiai átfogó értékelés rendszerének kialakítása és működtetése;
- a pedagógiai hatásrendszer folyamatos fejlesztése, ellenőrzése;
- a tanulói és tanári teljesítményértékelés objektív feltételrendszerének megteremtése.

9. Kölesönösen hasznos partneri kapcsolatok:

Nevelésünk eredményessége elképzelhetetlen a nevelő-oktató munkában közreműködő partnereink (óraadók, gyakorlati oktatás területein dolgozók) együttműködése nélkül. Megbízott munkatársainkat fokozott körültekintéssel választjuk ki és elvárjuk tőlük az iskola célkitűzéseivel való azonosulást és az ennek megfelelő minőségű együttműködést. Kiemelkedő partnernek tekintjük a szülőket, akikkel szoros együttműködésre törekszünk.

10. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos fontosabb feladataink:

- a) A tanulók erkölcsi nevelése
Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- b) A tanulók értelmi nevelése
Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.
- c) A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése
Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.
- d) A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése
Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- e) A tanulók akarat nevelése
Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.
- f) A tanulók nemzeti nevelése
Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

- g) A tanulók állampolgári nevelése
Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.
- h) A tanulók munkára nevelése
Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- i) A tanulók egészséges életmódra történő nevelése
Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

IV. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola tanárai a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók **motiválás**át, a tanulói **aktivitás** biztosítását és a **differenciálást**.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a diákot a tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
- b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- d) A tanórák egyik legfontosabb célja, hogy az adott tananyagot az órán a tanár a diákok aktív bevonásával feldolgozza.

Az egységes alapokra épülő differenciálás

Intézményünk pedagógiai tevékenysége teret enged a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának; fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési képességét, akaratát; hozzájárul életmódjuk, motívumaik, szokásaik, értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához, megalapozásához.

A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési céloknak megfelelő tanítási folyamat, tanulási tevékenység.

A tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése.

A differenciált tanulásszervezés terén különösen a következő szempontokra kell figyelemmel lenni:

- Olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.

- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának kibontakoztatása.
 - Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
 - Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
 - Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportmunkában, a tanulók páros és egyéni oktatásában) a tanulók tevékenységét, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldását, alkotóképességét kell előtérbe állítani.
 - A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulóhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
 - A feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikák, alkalmazása nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.
2. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi egyéb (tanítási órán kívüli) tevékenységek segítik:

a) Hagyományőrző tevékenységek

- Fontos feladat az iskola névadójának, Xántus János emlékének ápolása. Ezt szolgálja a könyvtárban található Xántus János munkásságát méltató nagyívű prezentáció megismertetése.
- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor: 1956. október 23-a, 1848. március 15-e évfordulóján, karácsonykor (a 9. évfolyamos szülők részére), illetve a ballagásakor.
- Minden tanév folyamán az osztályok megemlékezést tartanak október 6-án, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapján, a holokauszt áldozatainak emléknapján, és a Nemzeti Összetartozás Napján.
- Tízévenként az iskola tevékenységét, munkáját összefoglaló *iskolai évkönyv* kerül kiadásra.
- Tanévenként váltakozva a XAB (Xántus Atlétikai Bajnokság) és az M3 (Most Mutasd Meg!) versenyek megrendezése.
- *Gasztronómiai versenyek*: viszonylag új hagyománya iskolánknak, hogy regionális és országos gasztronómiai versenyeken indít iskolai csapatokat. A kezdeti sikerek záloga a szaktanári (gasztronómiai gyakorlat, szakácsképzés) elkötelezettség, a magas szakmai tudás, a diákok motiváltságának fejlesztése (a sikerekben rejlő nevelési hatások kihasználása, transzferhatás), és az iskolavezetés támogatása (erkölcsi és anyagi). Ezt a területet a továbbiakban is támogatjuk.
- Az iskola diákjai gyakran képviselik az iskolát jelentős rendezvényeken, eseményeken (pl.: Idegenvezetők Világnapja; Utazás Kiállítás; NOB Konferencia; Magyarország EU-s elnökségének bizottsági ülései stb.). Ezekon a rendezvényeken diákjaink többnyire *hosst(ess)-idegenvezető* tevékenységet folytatnak, az eddigi visszajelzések (szóbeli és írásbeli) alapján kiváló eredménnyel.

- Az *iskolai nyílt napokon* tanulóink maguk mutatják be iskolánkat az érdeklődő nyolcadikosoknak és szüleiknek. Ez a tevékenység is komolyan fejleszti a résztvevő diákok személyiségét, saját iskolai közösségért érzett felelősségtudatukat, elkötelezettségüket. Továbbá fejleszti önállóságukat, az együttműködés iránti igényüket, s hangsúlyosan jeleneik meg előttük az elméleti ismeretek a gyakorlatban történő hasznosulásának élménye.

b) Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 9-13. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

A Diákönkormányzat szinte valamennyi iskolai rendezvényen aktív szerepet vállal a szervezésben és a lebonyolításban, ilyen például:

- az őszi tanévkezdés idején megszervezésre kerülő *Gólyahét* és *Gólyabál*, amely az iskolapolgárrá válás nyitánya,
- a *Szalagavató*, amelyet hagyományosan a SYMA-csarnokban tartunk,
- a *Diákparlament* a diákok érdekérvényesítésének legmagasabb szintű iskolai fóruma, amelyet a téli szünet előtti utolsó tanítási napok egyikén szervez meg a Diákönkormányzat, valamint
- a *Végzősök bálja*, a tavaszi időszak jó hangulatú záróakkordja.

c) XMark Csapat

Az iskola érdeklődő diákjaiból alakult az iskola-marketinggel foglalkozó XMark Csapat, melynek feladatai a következők:

- a beiskolázási stratégia megvalósítását segítve az iskolai Nyílt Napokon a szülők és a diákok számára idegenvezetés keretében intézményünk bemutatása;
- pályaválasztási börzéken iskolánk képviselője;
- prospektusok, szórólapok, plakátok, bemutatók készítése (az iskola igazgatójának jóváhagyása mellett);
- kiállítások, pályázatok, versenyek, illetve iskolai rendezvények szervezésében és lebonyolításában való részvétel (ezen a téren szoros együttműködés az iskola diákönkormányzatával);
- általános iskolák felkeresése, illetve általános iskolai csoportok fogadása nyílt órákon;
- vendégek regisztrálása, ajándékok készítése számukra.

d) Diákétkeztetés

A tanulók számára – igény esetén – napi egyszeri étkezést (ebéd), menzát biztosít az intézmény, kultúrált körülmények között. Az étkezési térítési díjakat az iskola által meghatározott módon kell befizetni.

e) Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz

kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

- Ha a szülő nem kívánja igénybe venni az iskola által felkínált felzárkóztató foglalkozásokat, akkor erről írásos nyilatkozatot köteles tenni.
- A tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

f) Iskolai sportkör

Az iskolai sportkör foglalkozásain részt vehet az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

g) Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését – az igazgató beleegyezésével – olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

h) Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

i) Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények eredményesebb teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából a tanulók számára buszos-gyalogos tanulmányi kirándulásokat szerveznek az ország természeti, történelmi, kulturális értékeinek megismerése céljából.

9. évfolyam: Nyugat-Magyarország,

10. évfolyam: Kelet-Magyarország,

11. évfolyam: Dél-Dunántúl,

12. évfolyam: Ópusztaszer-Szeged.

A tanulmányi kirándulásokat (a Tanév rendjében meghatározott időpontokban) az osztályfőnökök szervezik (útvonal, utazás, szállás, étkezés, programok, belépők), az iskola gondoskodik a megfelelő tanári felügyeletről.

Az iskolában már kialakult a tanulmányi kirándulások hagyományos útvonala. Ez szorosan kapcsolódik a szakmai munkához és különösen fontos a szakközépiskolai osztályok számára, akiket az évek során megismertetünk

az ország azon részeivel, melyek nem könnyen elérhetők, de fontos turisztikai célpontok.

A tanulók aktív résztvevői a kirándulásoknak mind a szakközépiskolai, mind a gimnáziumi osztályokban. Az első két évben magyar, a többiben pedig idegen nyelven látják el az idegenvezetői feladatokat.

A kirándulások útvonala a következő:

- 9/KNy évfolyam: Veszprém – Herend – Ganna – Pápa – Zirc – Bakonybél – Majkpuszta – Tata.
- 9. évfolyam: Győr – Pannonhalma – Sopron – Nagycenk – Fertőd – Kőszeg – Ják – Sárvár.
- 10. évfolyam: Mezőkövesd – Nyírbátor – Tákos – Szatmárcseke – Sárospatak – Tokaj – Szerencs.
- 11. évfolyam: Szekszárd vagy Kaposvár – Pécs – Szigetvár – Siklós – Villány – Mohács.
- 12. évfolyam: Kecskemét – Kiskunfélegyháza – Ópusztaszer – Szeged – Gyula – Kiskunhalas.

j) Táborszások

A nevelési és a tantervi követelmények teljesítését segítik a táborszzerű módon, az iskola falain kívül szervezett, több napon keresztül tartó foglalkozások.

- Gólyatábor: közösségi szerveződés, iskolai hagyományok és az osztályfőnökök megismerése.
- Sítábor: a téli sportok népszerűsítése, az egészséges életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének színtere. Jó közösségépítő program
- DÖK-tábor: az iskola második félévének fontosabb eseményeinek és a következő tanév Gólya-táborának előkészítése.

k) Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozások

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az opera és koncertlátogatások (ezek kötelezőek a 9-10. évfolyamon) költségéhez, valamint alkalmasszerűen a múzeumi belépők megvásárlásához az iskola támogatást nyújt.

l) Iskolai könyvtár

A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. A könyvtár éves programja alapján ismeretterjesztő programokat is kínál a tanulóifjúság részére.

m) Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.

V. ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Bevezetés

A Xántus János Gyakorló Középiskola egészségnevelési programja az Egészségügyi Világszervezet, a WHO egészségnevelési útmutatására épül, mely szerint az egészségfejlesztő iskola elősegíti, hogy az iskola, az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen, és arra törekszik, hogy folyamatosan fejlessze környezetét. E cél elérése érdekében iskolánk minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti:

- a tanulók és az iskolai dolgozók egészségének védelmét, az eredményes tanulás előfeltételét;
- a pedagógusok, az egészségügyi szakemberek, a szülők és a diákok együttműködését;
- az egészséges környezet, az iskolai egészségnevelés és egészségügyi szolgáltatások biztosítását.

Az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális állapot egyensúlya. Nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt a diákoknak:

- ha az egyén integrálódik a közösséghez (családhoz, iskolához, környezetéhez),
- ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud,
- ha individuális önállóságát megőrzi,
- ha megteremti az összhangot a biogenetikai, fizikai, lelki és társadalmi lehetőségei között.

Az iskolának jelentős szerepe van, abban, hogy a tanulók fent említett feltételeknek megfeleljenek, és egészségüket megőrizhessék. A korszerű egészségnevelés az egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére irányul. Ide tartoznak például a következők:

- az egészség fogalma,
- a krónikus beteg egészsége,
- az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk,
- a környezet egészsége,
- az egészséget befolyásoló tényezők,
- szájhygiéna,
- a jó egészségi állapot megőrzése,
- a betegség fogalma,
- megelőzhető betegségek,
- a táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata,
- az egészséges táplálkozás és a helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása,
- lelki eredetű táplálkozási zavarok,
- a beteg ember táplálásának sajátosságai,
- a testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata,

- a szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában,
- a felnőtt szervezet működése testmozgással és annak hiányában,
- gerincvédelem, gerinckímélés,
- balesetek, baleset-megelőzés,
- a lelki egészség,
- önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében,
- a két agyfélteke harmónikus fejlődése, fejlesztése,
- az érett, autonóm személyiség jellemzői,
- a társas kapcsolatok,
- a nő és a férfi szerepei,
- a társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem-etika-erkölcs,
- a családi élet – kapcsolat a család tagjai között, közös tevékenységek,
- gyermekáldás,
- a várandósság alatti hatások a gyermek fejlődésére,
- a gyermek fejlődését elősegítő szülői viszonyulások (családban, iskolában, egyéb társas kapcsolatokban),
- a családtervezési módszerek ismertetése,
- a szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játékszenvedély, internet- és tv-függés),
- művészeti- és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai,
- a média egészséget meghatározó szerepe,
- fogyasztóvédelem,
- az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás,
- tartós egészségkárosodással élő tarsakkal való együttélés, a segítségre szorulóknak védelme,
- iskola-egészségügy igénybevétele,
- az egészségügyi ellátórendszer többi elemének igénybevétele,
- otthoni betegápolás stb.

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését (indikátor-tényezők):

- a tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkohol- és kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkal, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;
- az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása;
- érett, autonóm személyiségek kialakulása;
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív és érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése;
- a társadalmi bizalom növelése.

1. Egészséges iskola

A gyerekek az iskolában nem egyszerűen az életre készülnek, hanem az iskola számukra maga az élet. A személyes kapcsolatok gazdagsága teszi az iskolát valódi életteli szintérré. Ezért fontos az egészséges iskola megteremtése, mely nem csak külső körülményeiben, hanem szocializációs szerepében is olyan hely, ahol a diák otthon van, ahol gondjait megbeszélheti.

A fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben a hosszú időszakban érdemi hatást kell gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat stb.

2. Az iskolai egészségnevelő program szereplői:

- a diákok,
- az iskolaigazgató,
- a tantestület (kiemelt szerepük van a testnevelőknek, biológia szakos tanároknak és az osztályfőnököknek valamint az egészségfejlesztésben képzett pedagógiai-pszichológiai szakembereknek),
- a szülők,
- az iskolaorvos,
- a védőnő,
- az iskolapszichológus,
- a szabadidő szervező,
- a diákönkormányzatot segítő pedagógus,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.

Az iskolai egészségnevelő program a diákokért van, az ő egészséges életvitelüket szolgálja. Az őket érintő, egészségükkel kapcsolatos problémáikról közvetlenül tudomást szerezhetünk, ha megvan a bizalom az iskolai egészségnevelő program szereplői között. Ennek a bizalomnak a kialakítása a program egyik legfontosabb célja.

A különböző vizsgálatok, felmérések pedig a közvetett információszerzést szolgálják.

Az egészségfejlesztésben képzett pedagógus szakemberek elsősorban az osztályfőnökökre támaszkodhatnak. De szükséges a pedagógusok és az iskolai egészségügyi szolgálat munkatársainak szoros együttműködése is. A legjobb program sem lehet eredményes, és a legfelkészültebb egészségnevelő, drogügyi prevenciós szakember sem tudja ellátni feladatát az iskolavezetés és a kollegák támogatása nélkül. A tantestület együttműködése elengedhetetlen. Fontos, hogy a tanárok tudják, mi a feladatuk, és mit kell tenniük, ha kompetenciájukat meghaladó problémával találkoznak.

Szükség van arra, hogy az iskolaigazgató, az egész tantestület, minden pedagógus egyetértsen az iskola egészségnevelő céljaival. Minden munkatárs véleménye fontos. Össze kell gyűjteni a nevelőtestület módszereit, ötleteit, de tisztázni kell, kik azok, akikre leginkább számítani lehet. Kiemelt jelentőségű a szakirányú végzettséggel rendelkező tanárok (biológia, testnevelés, társadalomismeret) bevonása a munkába.

A szülők a diákok egészséges életvitelének cselekvő alakítói. A szülők és az iskola együttműködése elengedhetetlen. A szülők véleményét a szülői értekezleteken, fogadóórák alkalmával ismerhetjük meg, ezen alkalmakkor gyűjthetjük össze a szülők által megfogalmazott problémákat, majd ezeket a felmerülő problémákat közösen – szülők, pedagógusok, diákok és más szakemberek együttműködésével - oldhatjuk meg.

Az iskolaegészségügyi feladatokat az iskolaorvos és a védőnő együtt látja el. Feladataik:

- a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, az érzelmi és intellektuális fejlődés követését, és a kóros elváltozások korai felismerését, gondozását;
- egészségnevelési feladatok ellátása, a tanulók egészségi környezetének ellenőrzése.

Az iskolapszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segít a tantestületnek. Szakmai ismeretei révén olyan területeken adhat segítséget a tantestületnek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális felkészültséget követel, és amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek.

3. Az egészséges életmód és életszemlélet, magatartás területei az iskolánkban

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- a mozgás fontossága,
- a testi higiénia,
- az étkezés, táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben, AIDS-prevenció,
- személyes krízishelyzetek felismerése és stratégiák ismerete,
- a tanulás folyamata és technikái,
- a szenvedélybetegségek elkerülése (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer használatának megelőzése, játék- és számítógépfüggőség kialakulásának lehetőségei stb.),
- személyes biztonság (közlekedés),
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége, a környezeti ártalmak elkerülése,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat),
- fogyatékosok és hátrányos helyzetűek integrációja.

4. Az egészséges életmód kialakítására irányuló módszereink

A hagyományos egészségnevelő felvilágosítást fontosnak tartjuk és megvalósítjuk elsősorban az osztályfőnöki órák keretében. A hagyományos egészségnevelő felvilágosítást azért alkalmazzuk, mert több és helyes tudás helyes döntésekhez és az életvezetés helyes alakításához vezet. A hagyományos felvilágosítás azonban nem elegendő a tanulók viselkedésének a befolyásolására. Más, iskolán kívüli motivációk lényegesen erőteljesebbek és elemibbek lehetnek annál, semhogy pusztán az ismeretek átadása, kiigazítása révén érdemi eredményeket tudjunk elérni.

A hagyományos egészségnevelés jellemző vonása, hogy általában egyoldalú közlési forma: a diákság aktív és személyes bevonása nélkül történik. A nagyobb hatékonyság elérése érdekében pedig gyakran fordul elrettentő információk bemutatásához.

Rizikócsoporthoz felismerése – az iskolaorvosi vizsgálatok során sor kerül a tanulók életkorhoz kötött kötelező szűrővizsgálatára, a túlsúllyal vagy mozgásszervi problémával küszködő diákok számára speciális kezelést, pl.: gyógytornát biztosítunk. Pszichés, szociális veszélyeztetettség esetén a problémának megfelelő szakmai konzíliumok kezdeményezése.

Serdülőkori készségfejlesztő vagy önismereti foglalkozások – a serdülőkori pszichés problémákkal küszködő tanulók számára képzett szakember, az iskolapszichológus(ok) foglalkozásai jelentenek segítséget (ez a program nem tartalmazza az ő munkamódszereiket, tartalmi vonatkozásait).

5. Milyen keretek között valósítjuk meg egészségnevelési céljainkat?
- Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez.
 - Elsősorban az osztályfőnöki órák nyújtanak alkalmat a fenti témák megbeszéléséhez.
 - Testnevelési órák, sporttevékenységek, sportkörök.
 - Osztálykirándulások.
 - Iskolai sportrendezvények – iskolák közötti sportesemények, versenyek, baráti találkozók, XAB.
 - Sítábor, nyári vízitúrák.
 - Délutáni, hétfői szabadidős foglalkozások.
 - Challenge day.
 - Vetélkedők, versenyek, játékos programok.
 - Iskolánapi programok, tanár-diák meccsek.
6. Az osztályfőnöki órák keretében megvalósuló testi és lelki egészségnevelési témák évfolyamokra lebontva (ajánlás):
- 9-10. évfolyam: 5-5 óra
- lelki egészség (mentálhigiéné): 2-2 óra
A lelki fejlődés folyamatai, meghatározói. A gátlások kialakulása és leküzdése. Az agresszió és hatása az egyénre. Önmagunk elfogadásának és elfogadtatásának képessége. Az esztétikum hatása a lelki fejlődésre.
 - testi egészség: 3-3 óra
Az emberi test életműködésének ismerete az önismeret lényeges eleme. Az egészségmegőrzés belső igényének kialakítása. Az egyéni adottságok, hajlamok figyelembe vétele a szervezet működésében. A balesetek elkerülése. A közlekedés szabályai. A biciklivel való közlekedés egészségmegőrző szerepe és veszélyei.
11. évfolyam: 5 óra
- lelki egészség 2 óra
A serdülőkor mint a személyiség kialakulásának döntő szakasza, az életkorból fakadó problémák, feszültségek (önállóvá válás, a döntés

felelőssége, konfliktus szülőkkel és pedagógusokkal, kortárs csoportok az iskolában és azon kívül stb.)

Önismeret, önkontroll, önértékelés, önbizalom. Képességeink és korlátaink tudata, önnevelési készség és képesség kezelésükre. Képességeinknek, ambícióinknak és kondícióinknak megfelelő optimális testi-lelki terhelésre törekvés, az alulterhelés és a túlterhelés veszélyei. A szorongás, a stressz, a feszültség, a fáradtság oldásának „technikái”. A megfelelő konfliktuskezelés mint a lelki egészség feltétele, és a megfelelő mentálhigiénés állapot mint az eredményes konfliktuskezelés feltétele. A kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának, hasznosításának képessége.

▪ testi egészség 3 óra

Az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészséges életmód szokásrendszerének kiépítése. A testi és lelki egészség összefüggései (pl.: Az önfegyelem, az akaraterő, az én azonosság szerepe az egészség iránti igény kialakulásában, a pszichés zavarok testi jelei. A lelki egészség megerősítése esélyt ad az egészségkárosító szenvedélyek megelőzésére).

Saját testünk, szervezetünk működésének ismerete mint az önismeret szerves része (egyéni hajlamok, jellegzetes betegségi tünetek felismerése, a hipochondria tudatosítása).

A serdülés testi sajátosságai, a serdülőkor biológiai, pszichológiai érés folyamatának ismerete, megértése.

Genetikai ismeretek, az öröklődés jelentőségének felismerése. Az egészséget fenyegető tényezők ismerete, törekvés ellensúlyozásukra (a környezet károsító hatása, helytelen életvitel, egészségtelen táplálkozási szokások, stressz stb.).

Fertőzések, járványok. A betegségek megelőzésének módjai (környezeti ártalmak minimalizálása, személyes higiéné, az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása, törekvés a lelki egészség megteremtésére stb.).

Balesetek megelőzése (a balesetveszély felismerése, balesetvédelmi szabályok ismerete, betartásuk: segítségnyújtás baleseteknél).

Az egészséges táplálkozás, a háztartás szervezése.

12. évfolyam 10 óra

▪ lelki egészség 4 óra

Emberismeret, empátiakészség, figyelmesség, tapintat, alkalmazkodási készség, rugalmasság, ugyanakkor az autonómia megőrzésére irányuló erő, belső stabilitás. Az önálló döntés képessége, a lehetőségek mérlegelése, személyes felelősségvállalás.

A művészi önkifejezés, a humor, a játék, a műélvezet, mint a lelki egészség helyreállításának, a feszültségek oldásának hatékony eszköze. Élményképesség, érzelmi jelenlét mindabban, ami történik velünk, a pozitív és negatív élmények feldolgozásának képessége.

Saját magunk tisztelete, méltósága, egyéniségünk színeinek vállalása. Érzelmek vállalása, s a velünk kapcsolatban lévő emberek ösztönzése ezek vállalására.

Az emberi kapcsolatok értéként való elfogadása, érzékenység az emberi gesztusok esztétikuma iránt. A lelki kiegyensúlyozottságot veszélyeztető tényezőkkel szembeni tudatos védekezés, a káros hatások ellensúlyozására törekvés.

- testi egészség 6 óra
 - szexuális kultúra,
 - saját test igenlésének képessége,
 - a petting szerepe az egyén pszichoszexuális fejlődésében,
 - a szexuális élet megkezdése, biológiai és erkölcsi szempontok, felelősségvállalás,
 - egymás iránt – a fogamzásgátlás módjai és kockázatuk,
 - a gyakran váltogatott partnerkapcsolatok konfliktusai, veszélyei (fertőzésveszély),
 - az abortusz körüli viták (mikor kezdődik az élet?),
 - „az optimális családtervezés” lehetősége,
 - szexuális rendellenességek, devianciák, homoszexualitás,
 - a nemi betegségek és a nemi magatartás összefüggése,
 - az AIDS,
 - egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése, illetve gyógyításuk,
 - mértéktelen alkohol és kávéfogyasztás, gyógyszerek, kábítószeres,
 - az alkoholizmus és drogfüggőség kezelése (szociális és egészségügyi intézkedések),
 - betegekkel, fogyatékosokkal szembeni magatartás,
 - beteg, gondozásra szoruló családtagok,

A speciális egészségügyi problémákhoz, a szexualitást érintő kérdések megvitatásához célszerű meghívott előadót (orvost, biológianárt, szexuálpszichológust) felkérni, aki kész a felmerülő konkrét problémák megválaszolására is. A tudnivalók nagy része elhangzik az érintett szakórán, de az egyéni problémák megbeszélésére ott nem mindig van idő és nem megfelelő a környezet sem. Az ezt igénylő diákok kapjanak lehetőséget a négy szemközt beszélgetésre.

VI. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Ahhoz, hogy

- a társadalmi civi-szerveződés Magyarországon a kellő szintre fejlődjék,
- tanulóinkban kialakuljon a ‘Van közöm hozzá(d)!’ attitűd,
- fejlődjék az önérdék mellett a közérdek szerepe,
- váljék fontossá a társadalmi szolidaritás,
- az önkéntesség legyen ismert és elismert tevékenységi forma,
- a szociális érzékenységet és a társadalmi igazságosságot ne csak szentimentális és idealizált naívságnak tekintsék,
- erősödjék a közbizalom,
- a közösségi létforma a kényszer helyett a készítésre, a cselekvésre sarkalljon,
- a közösségi ügyek morális támogatása az egyén részéről fontossá váljon,
- a közösségi célok felismerését egyéni és közösségi tettek kövessék,
- a társadalmi szocializáció a közösségi lét különböző színterein zajlódjék,
- az egyén saját szabadságát és autonómiáját a közösségi szabályok keretei között értelmezze,
- meg- és átérezzék a közösségben végzett tevékenységi formák szépségét, hasznát, jelentőségét és értékét,

az iskolában el kell indítani annak a társadalmi tudásnak, képességnek és gyakorlatnak a kiépítését, ami a helyi önszerveződést, végső soron az önkormányzást biztosíthatja majd.

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának egyik alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- ✓ A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása
Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
- ✓ A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm (a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró) személyiségének lassú átalakulásától az autonóm (önmagát értékelni és irányítani képes) személyiséggé válásig.
- ✓ Az önkormányzás képességének kialakítása
Feladata: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt

kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- ✓ A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- ✓ A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

Legfontosabb iskolai közösségeink:

- osztályok,
- évfolyamok,
- sportkörök,
- szakkörök,
- énekkar,
- diákönkormányzat,
- XMark Csapat.

VII. A SZAKTANÁROK (PEDAGÓGUSOK) HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

1. A pedagógusok alapvető feladatai

- A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felöli részében a neveléssel-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása.
- Aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek munkájában.
- Aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A tudomására jutott hivatali titkot megőrizze.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket.
- Az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt, megbízás alapján külső intézmények rendezvényein, egyéb fórumokon.
- A pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése.

2. A tanórai és a tanórán kívüli nevelő-oktató munka, tanulásirányítás

- Tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.
- A tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok).
- Előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra.
- A motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon.
- Változatos, korszerű szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon.

- A tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés, ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon.
- A tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon.
- A helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében.

3. A tehetséges tanulók gondozása

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a tehetséges tanulók részére.
- Iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyek, vetélkedők, bemutatók, pályázatok önálló szervezése, segítség a szervezésben.
- Részvétel az iskolai tanulmányi, sport és kulturális versenyeken, vetélkedőkön, bemutatókon.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán belüli versenyekre, vetélkedőkre stb.
- A tehetséges tanulók részvételének biztosítása és felkészítése a különféle iskolán kívüli versenyekre, vetélkedőkre stb.

4. A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése

- Egyéb (tanórán kívüli) fejlesztő foglalkozások szervezése a hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók részére.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátása a hátrányos helyzetű, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók körében.
- A hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók korrepetálása, segítése, mentorálása.
- A hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók felkészítése javító vagy osztályozó vizsgára.
- Az eredményes középiskolai pályaaorientáció elősegítése a hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók körében.

5. A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- Szabadidős programok szervezése iskolán kívül (pl. színház-, múzeumlátogatás, kirándulás).
- Szabadidős programok szervezése iskolán belül (pl. klubdélután, karácsonyi ünnepség).
- Iskolai rendezvények, ünnepélyek, évfordulók megrendezése.
- A nevelők, gyerekek és szülők együttműködését, kapcsolatát erősítő (közös) programok (igény és lehetőség szerint).

6. Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel

- Az iskolai diákönkormányzati munka egy-egy részterületének irányítása, segítése.
- Az iskolai diákönkormányzat programjainak önálló szervezése, segítség a programok szervezésében, részvétel a programokon.
- Iskolai szintű kirándulások, táborok önálló szervezése, segítség a szervezésben, részvétel a kirándulásokon, táborokon.

7. Munkafegyelem, a munkához való viszony

- A munkaköri kötelességek teljesítése.
- Az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óráközi szünetekben.
- Pontos adminisztrációs munka. A formai követelmények, a határidők betartása.
- Az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása.

8. Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében

- Feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban.
- Részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban (team-munka).
- Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

9. Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés

- Továbbképzéseken való részvétel.
- A továbbképzéseken tanult átadása a nevelőtestület tagjainak.

- Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.

10. Az iskolai munka feltételeinek javítása

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az alapítvány működésének segítése.
- Az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- Az oktatáshoz kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása, állagmegóvása.

11. Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában

- Részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában.
- Részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében.
- Önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában.

12. Aktív részvétel a tantestület életében

- A pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése (mentorálás).
- Önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének, rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése.
- Részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényein.

13. Az iskola képvisellete

- Tudósítások közreadása a helyi társadalom számára az iskola életéről, eredményeiről a helyi médiában (megbízás alapján).
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli szakmai-pedagógiai szervezetek tevékenységébe.
- Bekapcsolódás az iskolán kívüli érdekképviselői szervezetek tevékenységébe.
- A lakókörnyezet rendezvényein, eseményein való részvétel.
- Aktív részvétel, tisztségek vállalása a lakókörnyezet társadalmi, kulturális, sport, stb. életében, civil szervezeteiben.

14. A vezetői feladatok ellátása

- Vezetői feladatok vállalása a nevelőtestület szervezeti életében.
- Az egyes vezetői feladatok (tervezés, szervezés, a végrehajtás irányítása, ellenőrzés, értékelés) lelkiismeretes ellátása.
- A vezetőre bízott közösség formálása, az emberi kapcsolatok javítása.

15. Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal

- A tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása.
- Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé.
- Pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek.
- Kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása).

VIII. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

1. Az osztályfőnök feladatai

- Megfelelő magaviseletű, az iskolai diákönkormányzati munkában és az iskolai rendezvényeken aktív osztályközösséget alakít ki az osztályközösség megfelelő irányításával.
 - Fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi, mentális fejlődésüket.
 - Elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítást és elfogadását.
 - Tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat (pl. osztálykirándulás, túra, színház-, múzeumlátogatás) szervez.
 - Az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
 - Megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
 - Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel.
 - Rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel.
 - Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
 - Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen tájékoztatja a szülőket.
 - A bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti.
 - Ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
 - Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- A szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
 - Az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
 - Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
 - Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését.
 - Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.

- Az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység).
- Minden hó végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- A házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti az e-naplót. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el.
- A tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül.
- Segíti és ösztönzi a tanulók felsőfokú továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.
- Segíti a pályaválasztással, a továbbtanulással és az érettségire való jelentkezéssel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat.
- Elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet).
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket.
- Elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről.
- Betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben.
- Kitölti és vezeti az e-naplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat, és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- Tanév közben havonta ellenőrzi az ellenőrző vezetését (beírások, szülői aláírások).

2. Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a) A tanév elején összeállított munkaterv
 - Az előző tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról.
 - Osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve).

- Tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban.
 - Tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre. Az egyes szülői értekezletek tervezett témái.
 - Az osztály diákközösségének vezetői.
 - Az osztályban működő szülői szervezet vezetői.
- b) Az osztályfőnöki munkatervhez csatolt dokumentumok a tanév folyamán
- Első félévi és tanév végi osztálystatisztika.
 - Első félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről.
 - Jelenléti ívek és feljegyzések a szülői értekezletekről.

3. Az osztályfőnök által készített statisztikák, jelentések az osztályról

Tanév eleji statisztikai adatok az osztályról

- Tanulók száma, ebből leány,
- Hátrányos helyzetű,
- Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő tanuló,
- Sajátos nevelési igényű tanuló,
- Az iskolában étkező, ebből normatív támogatásban részesülő tanuló,
- Az iskolába járás alól felmentett tanuló (magántanuló),
- Egyes tantárgyakból az értékelés alól felmentett tanulók,
- Más településről bejáró tanuló,
- Nem magyar állampolgár,
- Évfolyamismétlő.

Statisztikai adatok az első félév és a tanév végén az osztályról

- Tanulók száma,
- Osztályozott tanulók száma és aránya,
- Osztályozatlan tanulók száma és aránya,
- Az egyes tantárgyakban elért osztályzatok száma és a tantárgyak osztályátlaga,
- Az osztály tanulmányi átlaga,
- Kitűnő tanulók száma és aránya,
- Szaktárgyi dicsérek száma tantárgyanként a tanév végén,
- Példamutató magatartásért adott dicsérek száma a tanév végén,
- Példamutató szorgalomért adott dicsérek száma a tanév végén,
- Egy tantárgyból bukott tanulók száma és aránya,
- Két tantárgyból bukott tanulók száma és aránya,
- Három vagy több tantárgyból évfolyamismétlésre bukott tanulók száma és aránya,
- A bukások száma tantárgyanként,
- A tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyek eredményei,
- Iskolán belüli versenyek eredményei (iskolai versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések),
- Iskolán kívüli versenyek eredményei (iskolán kívüli versenyeken részt vett tanulók száma és az elért helyezések),
- A továbbtanulás jellemzői (végzős évfolyamon).

A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai az első félév és a tanév végén

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, hátrányos helyzetű tanulók, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösség rétegződése, struktúrája.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények felsorolása, egyéb (tanórán kívüli) foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
 - Milyen változások történtek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - Milyen új problémák jelentkeztek az előző értékelés óta eltelt időszakban?
 - A problémák megoldásának érdekében milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

4. Az osztályfőnöki órák témái

a) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin:

- A házirend szabályainak megbeszélése.
- Az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése.
- Balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése.
- Az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása.
- Az iskolai Munkatervből és a Tanév rendjéből az osztályt érintő feladatok ismertetése.
- Az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése.

b) Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák:

- Félévente egy alkalommal egészségvédelmi téma (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével.

- Elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők, a rendőrség és a tűzoltók hívásának helyes módja.
- Félévente egy alkalommal az elsősegély-nyújtás alapismereteinek gyakorlati elsajátítása céljából az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele.
- Az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén.
- Megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én.
- Megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról.
- Megemlékezés az iskola névadójáról.
- A tanulmányi kirándulás előkészítése.

5. Az osztályfőnöki órák tananyaga, tematikája évfolyamonként (az ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJÁBAN felsorolt ajánlásokkal együtt megtalálható az iskola helyi tantervében.

IX. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Munkánk során kiemelten kezeljük

- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő;
- a kiemelten tehetséges;
- a hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztését.

1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek:

- szoros kapcsolat a pedagógiai szolgáltatással foglalkozó intézményekkel, nevelési tanácsadókkal, és gyermekjóléti szolgáltatókkal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolata;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a pályaorientáció irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- XMark Csapat munkájában való részvétel;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a szülőkkel való együttműködés;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

2. A tehetség, a képességek kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- iskolai és iskolán kívüli versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a pályaorientáció irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások).

3. A hátrányos tanulók integrációját segítő tevékenységek

- képesség-kibontakoztató felkészítés és integrációs felkészítés;
- szoros kapcsolat a helyi intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások;
- egyéni foglalkozások;
- a tanulók fejlesztő értékelése;
- nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a pályaorientáció irányítása, segítése;
- iskolai sportkör, szakkörök;
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek);
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- a szülőkkel való együttműködés;
- szülők és a családok nevelési gondjainak segítése;
- szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

X. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A diákok *közvetlenül* – írásos és szóbeli formában – is részt vehetnek az intézmény döntési folyamatában. Felvetett személyes kérdéseikre a törvényben meghatározottak alapján választ kell kapniuk az intézmény igazgatójától.

Közvetett formában választott tisztségviselőiken (diákönkormányzati képviselők) és az osztályokat a tanári fórumokon képviselő osztályfőnökökön keresztül vehetnek részt az intézmény döntéshozatalában.

A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzat saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az iskolai diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diákönkormányzati vezető, illetve az iskolai diákbizottság áll.

A diákönkormányzat tevékenységét a diákmozgalmat segítő tanár támogatja és fogja össze, akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az igazgató bíz meg határozott, legfeljebb ötéves időtartamra. A diákönkormányzat minden tanévben – az iskolai munkarendben meghatározott időben – diákközgyűlést tart, melynek összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi. A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt 15 nappal nyilvánosságra kell hozni.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát az intézmény belső működésének szabályzatai között kell őrizni. A diákönkormányzat az iskola helyiségeit, az iskola berendezéseit – az igazgatóval való egyeztetés után – szabadon használhatja.

A diákönkormányzat véleményét – a hatályos jogszabályok szerint – be kell szerezni

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény igazgatója felelős.

A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül iskolánk nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét.

XI. AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK – A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Az iskola közösségeinek együttműködését egy egyszerű halmazábrával is érzékeltetjük:

1. Elméleti alapvetés

E részben kizárólag a nevelési-oktatási tartalmak relevanciájának vonatkozásában határozzuk meg az iskola szereplőinek és az intézménynek a partneri kapcsolattartásra vonatkozó szabályait, melyben fontos szerepe van a korábbi erősen hierarchizált kapcsolattartásról a partnerségi viszony felé történő orientálódásnak.

2. Elvárásaink a hatékony nevelés és oktatás érdekében

a) Tanulóink

- kapjanak az iskolától értékálló tudást az anyanyelv, az idegen nyelv, a művészet, a sport és az informatika területén;
- ismerjék meg és érvényesítsék jogaikat: vegyenek részt az iskola színes, sokoldalú életében (működő diákönkormányzat);
- értékeljék saját és mások tudását, a tanulásnak legyen tekintélye;
- fejlődjön önismeretük;
- saját képességeiknek megfelelő maximális tudást (jártasság, készség) szerezzenek,
- olyan humán értékeket sajátítsanak el, mint becsület, tisztesség, egymás tisztelete, hazaszeretet, magyarságtudat stb.;
- kapjanak személyiségfejlődésüknek és képességeiknek megfelelő egyéni bánásmódot.

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
Alakuljanak ki a személyiség olyan értékes tulajdonságai, mint a szervezőkészség, aktivitás, önállóság, kitartás, érdek-lődés, kollektivitás.	<u>Az osztályközösség</u> az iskola és a diákönkormányzat legkisebb működő egysége, amelynek alapértékei: - tanulói joggyakorlás, - célok demokratikus meghatározása, - közösségen belüli vita, kri-tika, - választott tisztségviselők tevékenysége. Az osztályközösség választja meg az osztály tisztségviselőit, s delegál képviselőket az iskola diákönkormányzatába. Az osztályközösség élén, mint pedagógus vezető, az osztályfőnök áll. Feladata sokrétű. Az ezzel kapcsolatos legfőbb elvárások: - szabad véleménynyilvánítás lehetőségének és a demokratikus döntés létrejöttének biztosítása. - irányítsa úgy a tanulókat, hogy minél többen jussanak érdemi munkával járó megbízáshoz (titkár, helyettes, tanterem-, tanulmányi-, kulturális-, sport-, szekrény-felelős, ügyeletvezető és ügyeletesei stb.), - az iskolai és osztály önkormányzattól kapott információkat építse be nevelő munkájába.	A tanulók tudjanak: - együttműködni társaikkal, - mások szempontjait is figyelembe véve cselekedni, - felmerülő akadályok esetén dönteni az életkoruknak megfelelő szinten, - tetteikért felelősséget vállalni.
A tanulók megismerhessék és gyakorolhassák a demokrácia elemeit, jogaikat és kötelességeiket.	<u>Diákönkormányzat (DÖK)</u> működtetése: - Az iskolai diákmozgalmat a DÖK-segítő pedagógusok támogatják és fogják össze.	A tanulók: - tudják érdekeiket felmérni, megfogalmazni, képviselni, - tudjanak érvelni, vitázni mások nézeteinek

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
	- A DÖK-nek legyen a tanulók által elfogadott szervezeti és működési szabályzata. - Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. - Véleményt nyilváníthat: a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések tárgyalásakor, a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetésekor, szervezésekor, a tanórán kívüli tevékenységek formáinak meghatározásakor, a könyvtár és az iskolai sportkör működési rendjének megállapításakor, más jogszabályban meghatározott kérdésekben. - A tanulóifjúságot az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt az iskolai diákönkormányzat képviseli. - A DÖK képviseli tanulóársait az iskola vezetősége, a nevelőtestület, az SZV értekezleteinek vonatkozó napirendi pontjánál. - A diákönkormányzat a tanulókat faliújságon, iskolarádióon keresztül, valamint az iskolagyűlésen tájékoztatja.	tisztelet-ben tartásával, - legyenek képesek kompromisszumra jutni, - az elfogadott döntéseket hajtsák végre, tartásuk be, - tudjanak és merjenek véleményt mondani.
Gyakorolják a demokratikus munkakultúrát, a hatalommal való élelét, a közösség szolgálatát, az alkalmazkodást az eltérő nézetekhez.	Az Iskolagyűlés a legmagasabb fórum, amelyet évente legalább egy alkalommal össze kell hívni (Diákparlament). Az iskolagyűlésen a DÖK és az iskolavezetés beszámolhat az előző iskolagyűlés óta eltelt időszak: - munkájáról, és minősítheti azt,	Az alá- és fölérendeltségi viszony tanítsa meg a tanulókat a vezetésre és az alkalmazkodásra egyaránt.

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
	- a tanulói jogok helyzetéről, érvényesüléséről, - tanulmányi versenyekről, - ügyeletesi munkáról. Az iskolagyűlésen: - bárki felszólalhat, közérdekű észrevételt, javaslatot tehet, kérdezhet, - döntést csak a megtárgyalt ügyekben születhet.	
A tanuló egyéni (akár magánjellegű) problémáival keresse meg tanárát.	- Az osztályfőnök, vagy bármelyik pedagógus keressen megoldást a felmerülő problémára. - Szükség esetén álljon rendelkezésre a pszichológus is. - Kívánság-láda.	A tanuló teljes biztonsággal és bizalommal fordulhasson segítségért a pedagógushoz.

b) A pedagógus

- rendelkezzen színvonalas, korszerű szaktudással, pedagógiai ismeretrendszerrel, befogadási és önművelődési készséggel;
- készüljön fel a tanítási órára szaktárgyilag, didaktikailag, és módszertanilag;
- ismerje és alkalmazza a differenciált képességfejlesztés formáit, módszereit;
- legyen képes kollégáival, a szülőkkel, de főleg a gyermekekkel a mindennapos kapcsolattartásra, vegye észre gondjaikat, hallgassa meg véleményüket, javaslataikat;
- értékvalláló magatartással hitelesen érvényesítse az iskola által közvetített nevelési elveket;
- rendelkezzen kommunikációs-, döntési-, szervezési- és elemzőkészséggel;
- nevelőtestületünk tagjaként egységesen képviselje a munka tiszteletét, megbecsülését, valamint a műveltségnek és igazságosságnak, mint feltétlen értékeknek a fontosságát.

c) A szülő

- ismerje saját és gyermeke jogait, kötelességeit;
- mindenkor bizalommal fordulhasson véleményével, javaslatával vagy problémáival a pedagógusokhoz;
- kapjon támogatást az iskolától problémáinak megoldásához;
- együttműködési kötelezettsége mellett kapjon fogadókészséget, hogy együttműködhessen a pedagógusokkal gyermeke nevelésében.

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
Az iskolában a nevelő és oktató munka segítése, a nevelőtestület, a szülők és a tanulók, az intézményfenntartó, intézmény működésében érdekelt más szervezetek együttműködésének előmozdítása.	A partnerközpontú hálózat kiépítése.	Közös gondolkodás, a felelősség vállalása.
Tanulóink többsége különböző társadalmi és természeti környezetből érkezik. Ezért különösen fontos a szülői közösségek kialakítása és fejlesztése. Nagyon sok a csonka család, és az ő érdekeiket nehéz feladat összefogni.	A környéken lakók segíteni tudnak minket: - iskolánk környezetének ápolásában, tisztántartásában, - programjaink megvalósításában. Az iskola segítséget adhat: - lakógyűlések, rendezvények megtartásához, - hasznos hulladék gyűjtéséhez, - akciók, kulturális és sport programok szervezéséhez.	Ki kell alakítani az iskola és a környéken lakók barátságos, kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatát.
A szülők szervezett együttműködése törvény adta jogaik és kötelességeik érvényre juttatására.	Szülői munkaközösség (SZV) - dönt saját szervezeti és működési rendjéről, - feladata az iskolai és családi nevelés összehangolása, vélemények és javaslatok közvetítése az iskola felé, - az intézményt segítő kezdeményezések, munkák szervezése, - mozgósítás az iskolai rendezvényekre, - pályázatok írása, - szülők közötti kapcsolattartás, - vezetőit az igazgató összehívhatja, ahol tájékoztatást ad az intézmény munkájáról, feladatairól, aktuális problémákról.	Az iskola életének ne csak szemlélői, hanem aktív résztvevői legyenek a szülők.
Ismerjék meg a szülők az iskola helyzetét, céljait, feladatait, terveit, és az elért eredményeket.	Igazgatói tájékoztatás a szülői összefogóalkalmával: - tanévnyitó ünnepély, - tájékoztató értekezlet (évente két alkalom),	A szülők legyenek jól tájékozottak az iskola életéről. Konstruktív véleményükkel segítsék az iskolai munkát.

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
	- évváró ünnepély- a tanulmányi év értékelése, - jutalmak, oklevelek kiosztása.	
A szülők nevelő munkájának intenzívebbé tétele. A szülők elméleti és gyakorlati pedagógiai ismereteinek fejlesztése. Az iskola és a család pedagógiai törekvéseinek összehangolása.	Szülői értekezlet (2 alkalom/év) - Az azonos osztályba járó tanulók szülei számára az osztályfőnök tartja. - A szülők tájékoztatást kapnak a tanév rendjéről, az aktuális feladatokról. - Az osztályfőnök beszámolót tart az osztály tanulmányi eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, a munka körülményeiről, a nevelést segítő és gátló tényezőkről. - Az osztály sajátos pedagógiai-pszichológiai problémáit alapul véve az osztályfőnök tartson előadást a nevelés minden fontos és időszerű kérdéséről. A szülőkkel beszélje meg a hallottakat, s közösen tűzzenek ki feladatokat nevelőmunkájuk irányára vonatkozóan. („Szülők Akadémiája”-program) - Rendkívüli szülői értekezlet hívható össze, ha a szülők vagy pedagógusok ezt kérik. - Pszichológusi, fejlesztő pedagógusi előadások a szülők problémáinak csökkentése érdekében.	Legyenek tájékozottak a szülők gyermekük osztályával kapcsolatban. Kapjanak használható segítséget a gyerekek problémáinak megoldásához.
A tanuló körülményeinek objektív megismerése.		
Közvetlen kapcsolat kialakítása pedagógus és szülő között.	Fogadóórák tartása - Szaktanári és tanítói fogadóóra a Tanév rendje szerint. - Rendkívüli fogadóóra (a szülő vagy pedagógus külön kérésére) a kialakult	Emberi, bizalmon alapuló, őszinte kapcsolat kialakítása a szülőkkel.

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
	különleges helyzet azonnali megoldására. - Igazgatói fogadóóra (előzetes egyeztetés alapján). A szülőkkel való találkozás alkalmával - Meg kell erősíteni a családi nevelés és a gyermek pozitívumait, és erre alapozva kell a hibák kijavítását megkezdeni. - Őszinte légkört kell kialakítani, hogy a szülő elmondhassa a véleményét; a családról megtudott adatokat titkosan kell kezelni. - Együttműködési területet kell keresni a szülőkkel, de csak tanítási időn kívül. - Megállapodás a közösen meghatározott eljárás végrehajtásáról.	
Az iskola és a család közti állandó, naprakész kapcsolattartás.	Írásbeli tájékoztatás (e-napló és az ellenőrző) - Érdemjegyek beírása: a tanár feladata (a szóbelit és az írásbelit az adott héten). - Az egyes tantárgyaknál félévente minimum három érdemjegy alapján osztályozhatók a tanulók. - Magatartással, szorgalommal, kapcsolatos közlemények. (dicséret, elmarasztalások). - Szülői értesítések, meghívók. - A szülők közlései, igazolások. - Telefonos kapcsolat olyan sürgős esetekben, ami nem tűr halasztást.	A szülők tájékozottak legyenek gyermekük iskolai életével kapcsolatban. Tisztában legyenek azzal, hogy a pedagógusokat a szülőkkel azonos célok vezérelik.
A szülők lássák gyermeküket iskolai körülmények között.	Nyílt napok szervezése a szülőknek - Minél többféle tantárgyi óra bemutatása, hogy a szülők minél többféle helyzetben láthassák gyermeküket.	Gyermekük megítélése reálisabb legyen. Fontos mutató számunkra a részvételi arány.

<i>Célkitűzések</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Kritériumok</i>
	- Érzékeljék a tanuló helyét az osztályközösségben. - Érezzék a tanórák légkörét.	
Az iskola mutassa be a nevelő-oktató munka sikereit.	Kulturális bemutatók - A legjobbak mutassák be, mit tudnak az irodalom, zene, színjátszás, tánc területén. - Különböző korábbi programok sikeres szereplőinek, versenyek (nem csak iskolai) helyezetteinek bemutatója. Kiállítások - Tanulók munkáiból: a legszebb (legjobb) füzetek, rajzok, kerámiák, kézműves munkák. Versenyeken szerzett díjak, oklevelek, sport trófeák bemutatása. Szakmai konferenciák: - Bemutató órák és foglalkozások fővárosi szinten az érdeklődő kollégák és szülők számára. - Magas színvonalú szakmai előadások és szekciófoglalkozások.	A szülő: - tudjon tájékozódni gyermeke helyéről az iskolában, - ismerje meg gyermeke tehetségét. Váljanak széles körben ismertté a kerületben és más szakmai berkekben az intézmény szakmai munkájának eredményei.
Teremtsen oldott hangulatú találkozást a tanulók, szülők és a nevelőtestület között.	További programjaink: - A Tanév rendjében szereplő programok.	A közös programok erősítsék meg a sokoldalú kapcsolatot. A szülők érezzék a pedagógus gondoskodását, megértését, szeretetét gyermekük iránt.

3. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos kiemelt preferenciájú pedagógiai feladatok

- a) A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása. Ennek keretében létrehozni, működtetni kell a közösségen belüli a kölcsönhatások, a közvélemény irányításának speciális feltételrendszerét: az információs és értékelő fórumokat, szerveket, kereteket, valamint a perspektívákat és hagyományokat. Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

- b) A tanulók életkori sajátosságainak, fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
Ennek keretében a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a gyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
- c) Az önkormányzás képességének kialakítása.
Ennek keretében a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani azt a közösséget, amelyben nevelői segítséggel közösen tudnak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tudnak tevékenykedni, illetve az elvégzett munkát közösen értékelni tudják.
- d) A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
Ennek keretében a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- e) Az iskolai közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.
Ennek keretében a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

XII. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

A tanulmányok alatti vizsga helyi szabályainak kialakítása azokat a normákat tartalmazza, amelyek a vizsgán való részvétel és a vizsgázás valamint a vizsgáztatás – jogszabályi keretek között – meghatározható intézményi specifikumait érintik.

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga,
- különbözeti vizsga,
- szintvizsga.

1. **Osztályozó vizsgát** kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
 - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
 - a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, illetve
 - előrehozott érettségi vizsga letételére jelentkezett, és azt az igazgató engedélyezte.
2. **Pótló vizsgát** tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.
3. **Javítóvizsgát** tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.
4. **Különbözeti vizsgát** az a tanuló tehet, aki a tanév elején, vagy a tanév közben átvétellel kerül intézményünkbe. Azokból a tantárgyakból köteles különbözeti vizsgát tenni, amelyeknek tanulmányi követelményeit még nem teljesítette az előző oktatási intézményben. A szakmai tantárgyak esetében külön gondot kell fordítani a szakképzési törvény speciális előírásainak betartására. Egy vagy több különbözeti vizsga letételéhez halasztott vizsgalehetőséget biztosíthat az intézmény igazgatója, egyéni elbírálás alapján.
5. **Szintvizsgát** a tanév rendjében meghatározott időpontokban, évfolyamonként meghatározott tantárgyakból tesznek a tanulók:
 - Matematika: minden évfolyamon,

- Magyar nyelv és irodalom: a 10. évfolyamon,
- Célnyelv: 9/Kny és a 10. évfolyamon,
- Történelem: a 11. évfolyamon,
- Második idegen nyelv: a 11. évfolyamon,
- Földrajz: a 12. évfolyamon (alternatív, az érettségi választás szerint),
- Vendéglátó-turisztikai alapismeretek: a 12. évfolyamon.

A 10. évfolyam célnyelvi szintvizsgájának eredményétől függően az egyes osztályok meglévő célnyelvi csoportjait újból csoportba soroljuk, nyelvi teljesítményük alapján. A gyengébb teljesítményt elért csoportokat a középszintű nyelvvizsgára készítjük fel elsősorban. Számukra kötelező a 12. évfolyam első félévében a középszintű nyelvvizsga letétele.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni. A belső vizsgák során is biztosítani kell a sajátos nevelési igényű (hivatalos pedagógiai-pszichológiai szakmai szolgáltató véleményével rendelkezők esetében) tanulóknál a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó vizsgáztatást. A belső vizsgák során is biztosítani kell a sajátos nevelési igényű vizsgázó számára a fizikai és infokommunikációs akadálymentességet.

6. A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos intézményi eljárásrend

- A vizsgát a tanév helyi rendjében meghatározott időszakban (vizsgaidőszak) lehet tenni, azzal, hogy az igazgató ettől eltérő időpontot is kijelölhet.
- A vizsga időpontjait az igazgató jelöli ki, melyet a helyben szokásos módon valamint az intézmény honlapján közzétesz.
- A vizsga időpontjáról (év, hónap, nap, óra, pec) és helyszínéről (cím, épület, terem száma) a vizsgázó, illetőleg a kiskorú tanuló esetén a szülő (gondviselő) minimum a vizsga kezdete előtt 10 nappal tértivevényes postai értesítést kap.
- Egy vizsgaidőszakban legfeljebb két évfolyam tananyagából tehető vizsga. Három évfolyam anyagából csak rendkívül indokolt esetben, igazgatói engedéllyel lehet vizsgázni.
- Az osztályozó vizsga kérelemre történő letételét az igazgató engedélyezi. Az osztályozó vizsgára való jelentkezés az iskola tanulmányi irodájában elérhető formanyomtatványon történik, az igazgató által meghatározottak és kihirdetettek szerint. A jelentkezési lapot a tanuló, valamint kiskorú tanuló esetében a gondviselő is aláírja. Az osztályozó vizsga napján a tanuló mentesül a tanórák látogatásának kötelezettsége alól.
- A vizsga követelményeit az iskola helyi tantárgyi tantervében foglaltak határozzák meg. A vizsga részletes követelményeiről a tanuló a vizsga előtt legalább 4 héttel a szaktanártól tájékoztatást kap. A tantervi követelmények az iskola honlapján folyamatosan megtekinthetők.
- A vizsgakötelezettség a tanulónak az évfolyam követelményeiben megállapított valamennyi tantárgyra vonatkozhat. Ez alól felmentést

csak a szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján, az igazgató adhat engedélyt.

7. A tanulmányok alatti vizsgák különös – eljárási – szabályai

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként 45 perc, idegen nyelvek, valamint magyar nyelv és irodalom tantárgyból 60 perc.
- Egy napon legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet tenni.
- Egy napra egy tanulónak legfeljebb három tantárgyból szerveztő szóbeli vizsga.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az igazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
- Az elnöki teendőket az igazgató vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
- A tanulónak a szóbeli vizsgán kihúzott tétel (ami több feladatból állhat) kidolgozására legalább 30 percet kell biztosítani, kivéve az 1. bekezdésben tett kivételt.
- A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékozatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzhat vele. Erre is 30 perc a felkészülési idő, valamint 15 perc a felelet időtartama.
- A vizsgázó osztályzatát a két felelet százalékos átlaga alapján kell megállapítani.
- Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére nem megengedett eszközt használ, az igazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni annak megismétlésére.
- A vizsga a vizsgázó számára díjtalan.
- A szabályosan megtartott vizsga nem ismételtető meg.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
- A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
- A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
- A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola bélyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban, a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthez, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.

- Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.
- A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.

Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg a helyi tanterv életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben:

- 2013-2014. tanévben: a kilencedik és a nyelvi előkészítő évfolyamon.
- 2014-2015. tanévben: a tizedik évfolyamon.
- 2015-2016. tanévben: a tizenegyedik évfolyamon.
- 2016-2017. tanévben: a tizenkettedik évfolyamon.

A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Gimnáziumi tantárgyak	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
	Vizsga		
Magyar nyelv és irodalom	írásbeli		
Szövegértési képességek fejlesztése	írásbeli		
Anyanyelvi képességek fejlesztése		szóbeli	
Célnyelv	írásbeli	szóbeli	
Célnyelvi civilizáció	írásbeli	szóbeli	
Második idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	
Matematika	írásbeli	szóbeli*	
Matematikai-logikai képességek fejlesztése	írásbeli	szóbeli*	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	írásbeli		
Forráselemzési képességek fejlesztése	írásbeli		
Etika			
Biológia-egészségtan	írásbeli	szóbeli	
Fizika		szóbeli	
Kémia	írásbeli	szóbeli	
Földrajz	írásbeli	szóbeli	
Ének-zene		szóbeli	gyakorlati

Vizuális kultúra		szóbeli	
Dráma és tánc		szóbeli	
Mozgóképek és médiaismeret		szóbeli	
Informatika-gépírásszövegszerkesztés	írásbeli		
Informatika	írásbeli		
Életvitel és gyakorlat			
Testnevelés és sport			gyakorlati

*A matematika tantárgynál csak akkor van szóbeli vizsga, ha az adott tanuló írásbeli dolgozata nem érte el legalább az elégséges érdemjegyet.

Szakközépiskolai tantárgyak	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
	Vizsga		
Magyar nyelv és irodalom	írásbeli		
Szövegértési képességek fejlesztése	írásbeli		
Anyanyelvi képességek fejlesztése		szóbeli	
Célnyelv	írásbeli	szóbeli	
Célnyelvi civilizáció	írásbeli	szóbeli	
Második idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	
Matematika	írásbeli	szóbeli*	
Matematikai-logikai képességek fejlesztése	írásbeli	szóbeli*	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	írásbeli		
Forráselemzési képességek fejlesztése	írásbeli		
Etika			
Biológia-egészségtan	írásbeli	szóbeli	
Fizika		szóbeli	
Kémia	írásbeli	szóbeli	
Földrajz	írásbeli	szóbeli	
Ének-zene		szóbeli	gyakorlati
Informatika-gépírásszövegszerkesztés	írásbeli		
Informatika	írásbeli		
Testnevelés és sport			gyakorlati
Szakmai tárgyak	írásbeli	szóbeli	

*A matematika tantárgynál csak akkor van szóbeli vizsga, ha az adott tanuló írásbeli dolgozata nem érte el legalább az elégséges érdemjegyet.

8. **A tantárgyak osztályozó vizsgáinak tematikája** (többnyire félévi és év vége előtti bontásban):

a) **Magyar nyelv és irodalom**

Abban az esetben, ha a tanuló a tanév elején, vagy tanév közben létesít tanulói jogviszonyt az iskolával, és egy másik típusú középiskolából jön át az alábbi képzési formákra, a következő témakörökbe tartozó tudásáról kell számot adnia.

10. ÉVFOLYAM I. FÉLÉV:

- Ókori görög irodalom
- Ókori római irodalom
- Biblia

II. FÉLÉV:

- Középkori világi irodalom
- Középkori egyházi irodalom
- Janus Pannonius

11. ÉVFOLYAM I. FÉLÉV:

- Balassi Bálint
- Angol reneszánsz színház
- Barokk irodalom

II. FÉLÉV:

- Francia klasszicista dráma
- Felvilágosodás irodalma
- Csokonai Vitéz Mihály
- Berzsenyi Dániel

12. ÉVFOLYAM I. FÉLÉV:

- Romantika világirodalma
- Realizmus világirodalma
- Katona József

II. FÉLÉV:

- Kölcsey
- Petőfi Sándor
- Vörösmarty Mihály
- Jókai Mór
- Arany János
- Madách Imre

13. ÉVFOLYAM I. FÉLÉV:

- Mikszáth Kálmán
- Ady Endre
- Nyugat 1. nemzedéke
- Móricz Zsigmond
- Kosztolányi Dezső
- Babits Mihály

II. FÉLÉV:

- József Attila

- Radnóti Miklós
- Pilinszky János
- Weöres Sándor
- Illyés Gyula
- Örkény István
- Németh László

Magyar Nyelvtan

9. ÉVFOLYAM

Helyesírás

Fonetika

Alaktan

Szófajtan

10. ÉVFOLYAM

Mondattan

Kommunikációtan

11. ÉVFOLYAM

Szövegtan

Stilisztika (stílusrétegek, stíluseszközök)

12. ÉVFOLYAM

Stilisztika (stílustörténet, extralingvális stíluseszközök)

Nyelvtörténet

Dialektológia

Általános nyelvészet

Szociolingvisztika

13. ÉVFOLYAM (kimenő rendszerben)

Érettségi témakörök

b) Történelem

Abban az esetben, ha a tanuló a tanév elején, vagy tanév közben létesít tanulói jogviszonyt az iskolával, és egy másik típusú középiskolából jön át az alábbi képzési formákra, a következő témakörökbe tartozó tudásáról kell számot adnia.

Amennyiben a tanuló a szakközépiskolai képzést választja, a vizsga nyelve a magyar, amennyiben gimnáziumi képzést választja, a vizsga nyelve a magyar mellett az adott célnyelv (angol).

Négy évfolyamos gimnáziumi és szakközépiskolai képzés

- **A tanuló a 9. évfolyam második félévében kíván részt venni a képzésben – az első félév tananyagának témakörei:**
 - az ókori öntözéses földműveléssel foglalkozó civilizációk gazdasági és vallási életének jellegzetességei

- az ókori görög történelem kiemelkedő eseményei; az athéni demokrácia kialakulásának lépései
- a görög vallás és kultúra legfontosabb elemei és eredményei
- **A tanuló a 10. évfolyam első félévétől kíván részt venni a képzésben – a 9. évfolyam tananyagának témakörei (amennyiben a tanuló nem tanult történelmet az előző iskolában):**
 - az ókori öntözéses földműveléssel foglalkozó civilizációk gazdasági és vallási életének jellegzetességei
 - az ókori görög történelem kiemelkedő eseményei; az athéni demokrácia kialakulásának lépései
 - a görög vallás és kultúra legfontosabb elemei és eredményei
 - az ókori római történelem kiemelkedő eseményei; a köztársaság kialakulásának lépései
 - a római vallás és kultúra legfontosabb elemei és eredményei
 - a kereszténység kialakulása és elterjedése
 - a feudalizmus társadalmi, gazdasági és politikai berendezkedésének alapjai
 - Nagy Károly uralkodása és a frank birodalom felépítése
 - a magyar őstörténet, a honfoglalás és az államalapítás kiemelkedő eseményei és jellegzetességei (Magna Hungariától Szent Istvánig)
- **A tanuló a 10. évfolyam második félévétől kíván részt venni a képzésben – a 10. évfolyam első félévének témakörei (amennyiben a tanulónak van 9. évfolyamra vonatkozó osztályzata):**
 - a pápaság és a császárság küzdelme a hatalomért (invesztitúra háborúk)
 - a keresztes hadjáratok indítékai és következményei
 - a középkori városok kialakulása és jellemzése, a középkori kereskedelem jellemzői
 - lovagi kultúra és művészet, középkori egyetemek és oktatási módszerek
 - humanizmus és reneszánsz
 - huszitizmus és eretnekmozgalmak
 - az Árpád-házi uralkodók 1038- 1301-ig (I. László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András és IV. Béla)
 - az Anjou-ház uralkodói (Károly Róbert és Nagy Lajos)
 - Luxemburgi Zsigmond és a magyar városfejlődés
 - Hunyadi János és török ellenes küzdelmek
 - Hunyadi Mátyás
- **A tanuló a 11. évfolyam első félévétől kíván részt venni a képzésben – a 10. évfolyam tananyagának témakörei (amennyiben**

a tanuló nem rendelkezik a 10. évfolyamra vonatkozóan osztályzattal):

- a pápaság és a császárság küzdelme a hatalomért (invesztitúra háborúk)
- a kereszties hadjáratok indítékai és következményei
- a középkori városok kialakulása és jellemzése, a középkori kereskedelem jellemzői
- lovagi kultúra és művészet, középkori egyetemek és oktatási módszerek
- humanizmus és reneszánsz
- huszitizmus és eretnekmozgalmak
- nagy földrajzi felfedezések és azok hatásai
- reformáció irányzatai, a katolikus megújulás és barokk stílus
- németalföldi szabadságharc
- nyugat-Európai abszolútizmusok jellemzői (spanyol, angol, francia)
- Angol polgári forradalom
- az Árpád-házi uralkodók 1038- 1301-ig (I. László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András és IV. Béla)
- az Anjou-ház uralkodói (Károly Róbert és Nagy Lajos)
- Luxemburgi Zsigmond és a magyar városfejlődés
- Hunyadi János és török ellenes küzdelmek
- Hunyadi Mátyás
- Mohács és előzményei
- az ország két, majd három részre szakadása és az országrészek jellemzése (Királyi Magyarország, Erdély és a Hódoltság terület)
- a török kiűzése Magyarországról és ennek következményei
- Habsburg-ellenes mozgalmak
- Rákóczi-szabadságharc

• **A tanuló a 11. évfolyam második félévétől kíván részt venni a képzésben – a 11. évfolyam első félévének témakörei (amennyiben a tanuló rendelkezik a 10. évfolyamra vonatkozó osztályzattal):**

- a felvilágosodás gondolatai
- a Nagy Francia Forradalom – 1789- 1792
- a Szent Szövetség rendszere
- az ipari forradalom és annak gazdasági, társadalmi és politikai hatása
- forradalmi hullámok 1830 és 1848-49
- a XIX. sz. 'izmusai' – nacionalizmus, konzervativizmus, liberalizmus és szocializmus

- III. Károly , Mária Terézia és II. József uralkodása
 - Gazdasági és társadalmi változások a XIX. első felében
 - Magyar jakobinus mozgalom
- **A tanuló a 12. évfolyam első félévétől kíván részt venni a képzésben – a 11. évfolyam éves tananyagának témakörei (amennyiben a tanuló nem rendelkezik a 11. évfolyamra vonatkozó osztályzattal):**
 - a felvilágosodás gondolatai
 - a Nagy Francia Forradalom – 1789- 1792
 - a Szent Szövetség rendszere
 - az ipari forradalom és annak gazdasági, társadalmi és politikai hatása
 - forradalmi hullámok 1830 és 1848-49
 - a XIX. sz. 'izmusai' – nacionalizmus, konzervativizmus, liberalizmus és szocializmus
 - III. Károly , Mária Terézia és II. József uralkodása
 - Gazdasági és társadalmi változások a XIX. első felében
 - Magyar jakobinus mozgalom
 - Reformkor Magyarországon
 - Kossuth és Széchenyi reformprogramja, kettejük vitája
 - az 1848-49-es forradalom és szabadságharc
 - neoabszolutizmus 1850-59 és a provizórium időszaka
 - a Kiegyezés struktúrája és tartalmi elemei – politikai és gazdasági
 - a dualista államrendszer berendezkedése és kiemelkedő kormányai
 - út az első világháború felé, az 1910-es évek külpolitikája
 - a Monarchia az I. világháborúban
 - **A tanuló a 12. évfolyam második félévétől kíván részt venni a képzésben – a 12. évfolyam első félévének témakörei (amennyiben a tanuló rendelkezik a 11. évfolyamra vonatkozó osztályzattal):**
 - az első világháború gazdasági, társadalmi és politikai következményei az európai államok történelmi fejlődésére nézve 1918-1938
 - a nagy világgazdasági válság és annak hatása a demokratikus és diktatórikus ideológiák és rendszerek kialakulására
 - A Trianoni békeszerződés tartalma és hatása; a határon túli magyarság helyzete
 - a Horthy-korszak meghatározó kormányai

A nyelvi előkészítő KNy 1+4 évfolyamos szakközépiskolai és gimnáziumi képzési forma

Ebben a képzési formában a 9/Kny évfolyamon nincs történelemtanítás, tehát az iskolába való átlépés feltételei a 9. évfolyam második félévétől ugyanazok, mint a négyéves szakközépiskolai és gimnáziumi képzés esetében.

c) Célnyelv

A továbbhaladás feltételei a 9/KNy félév végén

Hallott szöveg értése

A tanuló képes a megismert témákban

- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényegét megérteni.

Beszédképesség

A tanuló képes

- köznyelven megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni
- a megismert témákban, párbeszéd helyzetben az utasításnak megfelelő szerepet eljátszani
- a megismert témákhoz kapcsolódó képek alapján önállóan beszélni

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 150 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 150 szavas köznyelven megírt szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 150 szavas köznyelven megírt szöveg lényegét megérteni;
- a tananyag kiegészítésként tárgyalt szakszókincset tartalmazó szöveget megérteni és értelmezni.

Írásképesség

A tanuló képes

- kb. 100 szavas, tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni;
- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések

- alapján szöveggé rendezni, egyszerű közléseket írásban megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni;
 - változatos közlésformákat (leírás, elbeszélés, jellemzés) használni.

A továbbhaladás feltételei a félév/tanév végén (9/KNy osztályozó vizsga anyaga)

Hallott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényeges pontjait megérteni.

Beszédképesség

A tanuló képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni; társalgásba bekapcsolódni, álláspontot, véleményt kifejezni
- az ismert témákban, párbeszédes helyzetben az utasításnak megfelelő szerepet eljátszani
- a megismert témákhoz kapcsolódó képek alapján önállóan beszélni
- Olvasott szöveg értése
- A tanuló képes
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas köznyelven megírt szöveg felépítését megérteni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 200 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveg lényeges pontjait megérteni;
- a tananyag kiegészítésként tárgyalt szakszókincset tartalmazó szöveget megérteni.

Írásképesség

A tanuló képes

- kb. 150 szavas, tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni;
- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;

- különböző szövegfajtákat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni

A továbbhaladás feltételei (a tanév végén a 9. évf. osztályozó vizsga anyaga)

Hallott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Beszédképesség

A tanuló képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeiket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- társalgásban véleményt kikérni, álláspontot megvédeni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 250 szavas, köznyelven megírt szöveget elolvasni;
- kb. 250 szavas szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 250 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 250 szavas szövegben lényeges információt a lényegtelenről megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 250 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget célnyelven összefoglalni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Írásképesség

A tanuló képes

- kb. 200 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;
- gondolatait és érzelmeit változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni.

A továbbhaladás feltételei – 10. évf., az osztályozó vizsga anyaga*Hallott szöveg értése*

A tanuló képes

- kb. 200 szavas szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 200 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni;
- kb. 200 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget célnyelven összefoglalni.

Beszédképesség

A tanuló képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- gondolatait egy témát illetően megfelelő logikai sorrendben, választékos mondatokban előadni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- társalgásban részt venni.
- érvelni, véleményét részletesen kifejteni és megvédeni, ellentmondani udvarias formában

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 250 szavas szövegben lényeges információt a lényegtelenről megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 250 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 250 szavas szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 250 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget célnyelven összefoglalni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget célnyelven összefoglalni.

Írásképesség

A tanuló képes

- kb. 200 szavas, tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni;
- gondolatait, érzelmeit, érvekkel alátámasztott véleményét változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával logikai összefüggések alapján, bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szövegtípusokat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni.

**A továbbhaladás feltételei – 11-12. évf., az osztályozó vizsga anyaga:
B2-es szintű nyelvtudás***Hallott szöveg értése*

A tanuló képes

- kb. 200 szavas szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 200 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni;
- kb. 200 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget célnyelven összefoglalni.

Beszédkésztség

A tanuló képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- gondolatait egy témát illetően megfelelő logikai sorrendben, választékos mondatokban előadni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- társalgásban részt venni.
- érvelni, véleményét részletesen kifejteni és megvédeni, ellentmondani udvarias formában

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 250 szavas szövegben lényeges információt a lényegtelenről megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 250 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 250 szavas szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 250 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget célnyelven összefoglalni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget célnyelven összefoglalni.

Íráskésztség

A tanuló képes

- kb. 200 szavas, tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni;
- gondolatait, érzelmeit, érvekkel alátámasztott véleményét változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával logikai összefüggések alapján, bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szövegtípusokat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni.

Az osztályozó vizsgák aktuális követelményei a félévben és az év végén az addig tanított témakörök és nyelvi anyagok.

A	B
A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	C1 nyelvi szint A tanuló megért igényesebb és hosszabb beszédeket a különböző típusú szövegek széles körében akkor is, ha nem világosan tagoltak, és az összefüggésekre csak utalnak, de azokat nem fejtik ki. A rejtett jelentéstartalmakat is érzékeli. A tanuló folyékonyan és természetes módon fejezi ki magát, anélkül, hogy feltűnően gyakran keresgélne a szavakat. Társasági és szakmai célokra rugalmasan és hatékonyan használja a nyelvet. Pontosan megfogalmazza gondolatait és véleményét, és azokat más beszélők gondolataihoz kapcsolja. Összetett témákat világosan és részletesen mutat be úgy, hogy az egyes alpontokat összekapcsolja, a szempontokat kifejti, és a végén mondanóját megfelelő befejezéssel lekerekíti. A tanuló megért hosszú, összetett, tényyszerű és irodalmi szövegeket, és észleli a stílusbeli különbségeket. Megérti a szócikket és a hosszabb műszaki leírásokat akkor is, ha nem kapcsolódnak az érdeklődési köréhez. A tanuló több műfajban világos, jól szerkesztett, részletes szöveget alkot, és eközben megbízhatóan alkalmazza a szövegszerkesztési mintákat, kötőszavakat és szövegösszekötő elemeket. Összetett témákról levelet, esszét vagy beszámolót ír, és a fontos szempontokat kiemeli. Megválasztja az olvasónak megfelelő stílust. A tanuló nyelvtudása megfelel az érettségi vizsga szintjének és követelményeinek.

d) Második idegen nyelvek

A továbbhaladás feltételei a 9. évfolyam végén (osztályozó vizsga anyaga)

Hallott szöveg értése

A tanuló képes a megismert témákban

- kb. 80 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 80 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényegét megérteni.

Beszédkésztség

A tanuló képes

- köznyelven megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákban rendezett válaszokat adni;

- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- a megismert témákban, párbeszédés helyzetben az utasításnak megfelelő szerepet eljátszani;
- a megismert témákhoz kapcsolódó képek alapján önállóan beszélni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 100 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 100 szavas köznyelven megírt szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 100 szavas köznyelven megírt szöveg lényegét megérteni.

Íráskészség

A tanuló képes

- kb. 60 szavas, tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni;
- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján szöveggé rendezni, egyszerű közléseket írásban megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni a tanult minták alapján.

A továbbhaladás feltételei a 10. évfolyam végén (osztályozó vizsga anyaga)

Hallott szöveg értése

A tanuló képes a megismert témákban

- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 100 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényegét megérteni.

Beszédkészség

A tanuló képes

- köznyelven megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- a megismert témákban, párbeszédés helyzetben az utasításnak megfelelő szerepet eljátszani;
- a megismert témákhoz kapcsolódó képek alapján önállóan beszélni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 150 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 150 szavas köznyelven megírt szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 150 szavas köznyelven megírt szöveg lényegét megérteni;
- a tananyag kiegészítésként tárgyalt szakszókincset tartalmazó szöveget megérteni és értelmezni.

Íráskészség

A tanuló képes

- kb. 100 szavas, tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni;
- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján szöveggé rendezni, egyszerű közléseket írásban megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni;
- változatos közlésformákat (leírás, elbeszélés, jellemzés) használni.

A továbbhaladás feltételei a 11. évfolyam végén (osztályozó vizsga anyaga)*Hallott szöveg értése*

A tanuló képes

- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 150 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- köznyelvi beszélgetés vagy monologikus szöveg lényeges pontjait megérteni.

Beszéd-készség

A tanuló képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni; társalgásba bekapcsolódni, álláspontot, véleményt kifejteni;
- az ismert témákban, párbeszédes helyzetben az utasításnak megfelelő szerepet eljátszani;
- a megismert témákhoz kapcsolódó képek alapján önállóan beszélni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megtalálni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas köznyelven megírt szöveg felépítését megérteni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 200 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveg lényeges pontjait megérteni;
- a tananyag kiegészítésként tárgyalt szakszókincset tartalmazó szöveget megérteni.

Íráskészség

A tanuló képes

- kb. 150 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;
- gondolatait változatos kifejezésekkel és mondat szerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni

Követelmények a 12. évfolyam végére (a tanév végén az osztályozó vizsga anyaga)*Hallott szöveg értése*

A tanuló képes

- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben fontos információt megérteni;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 200 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni;
- köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Beszédkészség

A tanuló képes

- árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb struktúrákban rendezett válaszokat adni;
- választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni;
- társalgásban véleményt kikérni, álláspontot megvédeni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes

- kb. 250 szavas, köznyelven megírt szöveget elolvasni;
- kb. 250 szavas szövegben fontos információt megtalálni;

- kb. 250 szavas szövegben specifikus információt azonosítani;
- kb. 250 szavas szövegben lényeges információt a lényegteltől megkülönböztetni;
- ismert nyelvi elemek segítségével kb. 250 szavas köznyelvi szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni;
- kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget célnyelven összefoglalni;
- egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Íráskészség

A tanuló képes

- kb. 150 szavas, tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló, szöveget írni;
- gondolatait és érzelmeit változatos kifejezésekkel és mondatstruktúrákkal, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni;
- különböző szövegfajtákat létrehozni;
- változatos közlésformákat használni.

Minden osztályozó vizsga követelményei félévkor és év végén az addig tanított témakörök és nyelvi anyagok.

e) Célnyelvi civilizáció

a 9. évfolyam első félévének végén:

- a. az Egyesült Királyság természetföldrajza
- b. az Egyesült Királyságon belüli hagyományok, szokások, életmódok
- c. az Egyesült Királyság legnépszerűbb sportjai és sportolói
- d. az Egyesült Királyság tudományos élete

a 9. évfolyam végén:

- a. az első félév témakörei
- b. az Egyesült Államok természetföldrajza
- c. az Egyesült Államok főbb hagyományai, szokásai, életmódjai
- d. az Egyesült Államok legnépszerűbb sportjai és sportolói
- e. az Egyesült Államok tudományos élete

a 10. évfolyam első félévének végén:

- a. a 9. évfolyam témakörei
- b. az Egyesült Királyság társadalmi viszonyai
- c. az Egyesült Királyság tömegkommunikációja, médiája
- d. az Egyesült Királyság politikai berendezkedése
- e. az Egyesült Királyság gazdasága
- f. az Egyesült Királyság és a környezetvédelem

a 10. évfolyam végén:

- a. a 9. évfolyam és a 10. évfolyam első félévének témakörei

- b. az Egyesült Államok társadalmi viszonyai
- c. az Egyesült Államok tömegkommunikációja, médiája
- d. az Egyesült Államok politikai berendezkedése
- e. az Egyesült Államok gazdasága
- f. az Egyesült Államok és a környezetvédelem

a 11. évfolyam első félévének végén:

- a. a 9. és a 10. évfolyam témakörei
- b. az Egyesült Királyság hagyományai, szokásai, életmódja
- c. az Egyesült Királyság politikai berendezkedése
- d. az Egyesült Királyság társadalmi viszonyai
- e. az Egyesült Királyság történelme
- f. az Egyesült Királyság gazdasága

a 11. évfolyam végén:

- a. az előző két évfolyam és a 11. évfolyam első félévének témakörei
- b. az Egyesült Királyság és a környezetvédelem
- c. az Egyesült Királyság tömegkommunikációja, médiája
- d. az Egyesült Királyság tudományos élete
- e. az Egyesült Királyság irodalma, művészete
- f. Ausztrália főbb jellegzetességeinek bemutatása

a 12. évfolyam első félévének végén:

- a. az előző három évfolyam témakörei
- b. az Egyesült Államok hagyományai, szokásai, életmódja
- c. az Egyesült Államok politikai berendezkedése
- d. az Egyesült Államok társadalmi viszonyai
- e. az Egyesült Államok történelme
- f. az Egyesült Államok gazdasága

a 12. évfolyam végén:

- a. az előző hét félév témakörei
- b. az Egyesült Államok és a környezetvédelem
- c. az Egyesült Államok tömegkommunikációja, médiája
- d. az Egyesült Államok tudományos élete
- e. az Egyesült Államok irodalma, művészete
- f. Kanada főbb jellegzetességeinek bemutatása

f) Matematika

Az osztályozóvizsgák formája az érettséginek megfelelően írásbeli alapján, illetve, ha nem érte el az elégséges eredményt, szóbelivel együtt kerül értékelésre. A féléves osztályozóvizsga tematikája az osztály tanmenetének megfelelően az első félév tananyagát tartalmazza. (Az első félévnek megfelelő tananyagtartalmakat a sorszámokkal adtuk meg.)

9. évfolyam:

1.) *Gondolkodási és megismerési módszerek*

- Halmazokkal kapcsolatos alapfogalmak ismerete, halmazok szemléltetése, halmazműveletek ismerete; számhalmazok ismerete.
- Egyszerű leszámplálási feladatok megoldása

2.) *Számtan, algebra*

- Egyszerű algebrai kifejezések használata, műveletek algebrai kifejezésekkel; a tanultak alkalmazása a matematikai problémák megoldásában (pl. modellalkotás szöveg alapján, egyenletek megoldása, képletek értelmezése); egész kitevőjű hatványok, azonosságok.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenlet megoldása; ilyen egyenletre vezető szöveges és gyakorlati feladatokhoz egyenletek felírása és azok megoldása, a megoldás önálló ellenőrzése.
- Elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása; ilyen egyenletrendszerre vezető szöveges és gyakorlati feladatokhoz az egyenletrendszer megadása, megoldása, a megoldás önálló ellenőrzése.

3.) *Összefüggések, függvények, sorozatok*

- A függvény megadása, a szereplő halmazok ismerete (értelmezési tartomány, értékkészlet); valós függvény alaptulajdonságainak ismerete.
- A tanult alapfüggvények ismerete (tulajdonságok, grafikon).
- Egyszerű függvénytranszformációk végrehajtása.
- Valós folyamatok elemzése a folyamathoz tartozó függvény grafikonja alapján.
- Függvénymodell készítése lineáris kapcsolatokhoz; a meredekség.

4.) *Geometria*

- Tételek ismerete; távolság és szög fogalma, mérése.
- Nevezetes ponthalmazok ismerete, szerkesztésük.
- A tanult egybevágósági transzformációk és ezek tulajdonságainak ismerete.
- Egybevágó alakzatok; két egybevágó alakzat több szempont szerinti összehasonlítása (pl. távolságok, szögek, terület, terület).
- Szimmetria ismerete, használata.
- Háromszögek tulajdonságainak ismerete (alaptulajdonságok, nevezetes vonalak, pontok, körök).
- Derékszögű háromszögre visszavezethető (gyakorlati) számítások elvégzése Pitagorasz-tétellel.
- Szimmetrikus négyszögek tulajdonságainak ismerete.
- Vektor fogalmának ismerete; három új művelet ismerete: vektorok összeadása, kivonása, vektor szorzása valós számmal.
- A szerkesztési feladatok

5.) *Valószínűség, statisztika*

- Adathalmaz rendezése megadott szempontok szerint, adat gyakoriságának és relatív gyakoriságának kiszámítása.
- Adathalmaz móduszának, mediánjának, átlagának értelmezése, meghatározása.

10.évfolyam:

1.) Gondolkodási és megismerési módszerek

- Egyszerű összeszámlálási feladatok megoldása, a megoldás gondolatmenetének rögzítése szóban, írásban.
- Gráffal kapcsolatos alapfogalmak ismerete. Alkalmazzák a gráfokról tanult ismereteiket gondolatmenet szemléltetésére, probléma megoldására.

2.) Számítan, algebra

- Másodfokú egyismeretlenes egyenlet megoldása; ilyen egyenletre vezető szöveges és gyakorlati feladatokhoz egyenletek felírása és azok megoldása, a megoldás önálló ellenőrzése.
- Másodfokú (egyszerű) kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása; ilyen egyenletrendszerre vezető szöveges és gyakorlati feladatokhoz az egyenletrendszer megadása, megoldása, a megoldás önálló ellenőrzése.
- Egyismeretlenes egyszerű másodfokú egyenlőtlenség megoldása.

3.) Összefüggések, függvények, sorozatok

- A trigonometrikus függvények tulajdonságainak és grafikonjának alkalmazása egyszerű periodikus jelenségek, folyamatok vizsgálatára.
- A tanult alapfüggvények ismerete (tulajdonságok, grafikon).
- Egyszerű függvénytranszformációk végrehajtása trigonometrikus függvényeken.
- Valós folyamatok elemzése a folyamathoz tartozó függvény grafikonja alapján.

4.) Geometria

- A körrel kapcsolatos ismeretek bővülésének hatása elméleti és gyakorlati számításokban.
- A hasonlósági transzformáció és tulajdonságainak ismerete.
- Hasonló alakzatok; két hasonló alakzat több szempont szerinti összehasonlítása (pl. távolságok, szögek, kerület, terület, térfogat).
- Derékszögű háromszögre visszavezethető (gyakorlati) számítások elvégzése Pitagorasz-tétellel és a hegyesszögek szögfüggvényeivel; magasságtétel és befogótétel ismerete.
- Vektor felbontása, vektorkoordináták meghatározása adott bázisrendszerben.

5.) Valószínűség, statisztika

- Véletlen esemény, elemi esemény, biztos esemény, lehetetlen esemény, véletlen kísérlet, esély/valószínűség fogalmak ismerete, használata.
- Nagyszámú véletlen kísérlet kiértékelése, az előzetesen „jósolt” esélyek és a relatív gyakoriságok összevetése.
- A valószínűségszámítási, statisztikai feladatok megoldása során a diákok rendszerező képessége fejlődik. A tanulók képesek adatsokaságot jellemezni, ábrákról adatsokaság jellemzőit leolvasni. Szisztematikus esetszámlálással meg tudják határozni egy adott esemény bekövetkezésének esélyét a klasszikus modell alapján.

11.évfolyam:*1.) Gondolkodási és megismerési módszerek*

- A kombinatorikai problémához illő módszer önálló megválasztása.
- A gráfok eszközjellegű használata problémamegoldásban.
- A szövegben található információk önálló kiválasztása, értékelése, rendezése problémamegoldás céljából.
- A tanulók a rendszerezett összeszámlálás, a tanult ismeretek segítségével tudjanak kombinatorikai problémákat jól megoldani,.

2.) Számtan, algebra

- A kiterjesztett gyök- és hatványfogalom ismerete.
- A logaritmus fogalmának ismerete.
- A gyök, a hatvány és a logaritmus azonosságainak alkalmazása konkrét esetekben probléma megoldása céljából.
- Egyszerű exponenciális és logaritmos egyenletek felírása szöveg alapján, az egyenletek megoldása, önálló ellenőrzése.
- A mindennapok gyakorlatában szereplő feladatok megoldása a valós számkörben tanult új műveletek felhasználásával.
- Számológép értelmes használata a feladatmegoldásokban.

3.) Összefüggések, függvények, sorozatok

- Trigonometrikus függvények értelmezése, alkalmazása.
- Függvénytranszformációk végrehajtása.
- Exponenciális függvény és logaritmusfüggvény ismerete.

4.) Geometria

- Jártasság a háromszögek segítségével megoldható problémák önálló kezelésében.
- A tanult tételek pontos ismerete, alkalmazásuk feladatmegoldásokban.
- A valós problémákhoz geometriai modell alkotása.
- Hosszúság és szög kiszámítása.
- Két vektor skaláris szorzatának ismerete, alkalmazása.
- Vektorok a koordináta-rendszerben, helyvektor, vektorkoordináták ismerete, alkalmazása.
- A geometriai és algebrai ismeretek közötti összekapcsolódás elemeinek ismerete: távolság, szög számítása a koordináta-rendszerben, kör és egyenes egyenlete, geometriai feladatok algebrai megoldása.

5.) Valószínűség, statisztika

- A valószínűség matematikai fogalma, valószínűség klasszikus kiszámítási módja.
- Mintavétel és valószínűség.
- A mindennapok gyakorlatában előforduló valószínűségi problémák.

12.évfolyam:*1.) Gondolkodási és megismerési módszerek*

- A logikai műveletek megfelelő alkalmazása a matematikában és a hétköznapi életben.
- Bizonyított és nem bizonyított állítás közötti különbség megértése.
- Feltétel és következmény biztos felismerése a következtetésben.
- A szövegben található információk önálló kiválasztása, értékelése, rendezése problémamegoldás céljából.
- A szöveghez illő matematikai modell elkészítése.

*2.) Számтан, algebra**3.) Összefüggések, függvények, sorozatok*

– A számtani és a mértani sorozat összefüggéseinek ismerete, gyakorlati alkalmazások.

4.) Geometria

- A tanult tételek pontos ismerete, alkalmazásuk feladatmegoldásokban.
- A valós problémákhoz geometriai modell alkotása.
- Kerület, terület, felszín és térfogat kiszámítása speciális síkidomok és testek esetében.

5.) Valószínűség, statisztika

- Statisztikai mutatók használata adathalmaz elemzésében.
- A mindennapok gyakorlatában előforduló valószínűségi problémákat tudják értelmezni, kezelni.
- Megfelelő kritikával fogadják a statisztikai vizsgálatok eredményeit, lássák a vizsgálatok korlátait, érvényességi körét.

Összességében

- A matematikai tanulmányok végére a matematikai tudás segítségével önállóan tudjanak megoldani matematikai problémákat.
- Kombinatív gondolkodásuk fejlődésének eredményeként legyenek képesek többféle módon megoldani matematikai feladatokat.
- Fejlődjön a bizonyítási, diszkussziós igényük olyan szintre, hogy az érettségi után a döntési helyzetekben tudjanak reálisan dönteni.
- Feladatmegoldásokban rendszeresen használják a számológépet, elektronikus eszközöket.
- Tudjanak a síkban, térben tájékozódni, az ilyen témájú feladatok megoldásához célszerű ábrákat készíteni.
- A feladatmegoldások során helyesen használják a tanult matematikai szakkifejezéseket, jelöléseket.
- A tanulók váljanak képessé a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára, törekedjenek az önellenőrzésre, legyenek képesek várható eredmények becslésére.
- A helyes érvelésre szoktatással fejlődjön a tanulók kommunikációs készsége.

- A középfokú matematikatanulás lezárásakor rendelkezzenek a matematika alapvető kultúrtörténeti ismereteivel.

Nyelvi előkészítő osztályok:

1.) Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazokkal kapcsolatos alapfogalmak ismerete, halmazok szemléltetése, halmazműveletek ismerete; számhalmazok (természetes, egész, racionális) ismerete.
- A nyelv logikai elemeinek tudatos szerepeltetése a feladatok megoldása során. Egyszerű állítások igazságtartalmának eldöntése, állítások tagadása.
- Egyszerű sorbarendezi, leszámlálási feladatok megoldása, a megoldás gondolatmenetének elmondása, leírása.

2.) Számelmélet, algebra

- Az egész számok és a racionális számok fogalmának ismerete, alpműveletek helyes sorrendű elvégzése.
- Műveletek egész kitevőjű hatványokkal, a hatványozás azonosságainak használata feladatmegoldásban.
- Az egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása matematikai és hétköznapi feladatokban. A mindennapjainkhoz kapcsolódó százalékszámítási feladatok megoldása.
- Az oszthatósággal kapcsolatos definíciók ismerete, egyszerű oszthatósági problémák vizsgálata.
- Algebrai egész kifejezések összevonása, szorzása.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldási módszereinek használata. Szöveges feladatok értelmezése, összefüggések lefordítása a matematika nyelvére.

3.) Geometria

- Háromszögek szögei és oldalai közötti összefüggések ismerete és alkalmazása. Négyszögek belső és külső szögeire vonatkozó összefüggések ismerete.
- Háromszögek nevezetes vonalainak, pontjainak, köreinek meghatározása, megszerkesztése.
- Háromszög-szerkesztések lépéseinek leírása, a szerkesztések elvégzése.
- Egybevágósági transzformációk és középpontos hasonlóság felismerése, tulajdonságainak ismerete. Egybevágó és hasonló alakzatok felismerése.
- A négyszögek több szempont szerinti összehasonlítása, csoportosítása, tulajdonságainak ismerete. Speciális négyszögek nevezetes vonalainak ismerete.
- A Pitagorasz-tétel és Thalész-tétel egyszerű alkalmazásai.
- A vektor fogalmának ismerete.
- Kerület, terület, felszín és térfogat meghatározása méréssel, számolással. Mértékegységek ismerete, átváltása.
- Háromszög és négyszög alapú egyenes hasábok, valamint a forgáshenger felismerése, jellemzése, felszínének és térfogatának számítása. Mértékegységek ismerete, átváltása. A forgáskúp, a gömb felismerése.

4.) Függvények, az analízis elemei

- A függvény megadása, a szereplő halmazok ismerete (értelmezési tartomány, értékkészlet); valós függvény alaptulajdonságainak ismerete, grafikonról való leolvasása.
- A lineáris függvény, az abszolútérték függvény, a másodfokú függvény, a fordított arányosság függvényének ismerete (tulajdonságok, grafikon).
- Egylépéses függvénytranszformációk végrehajtása (eltolás, tükrözés az x tengelyre.).
- Sorozatok folytatása adott szabály szerint. Sorozatok néhány jellemzőjének vizsgálata.

5.) Valószínűség, statisztika

- Adathalmaz rendezése megadott szempontok szerint, adat gyakoriságának és relatív gyakoriságának kiszámítása.
- Táblázat olvasása és készítése; diagramok olvasása és készítése.
- Adathalmaz móduszának, mediánjának, átlagának meghatározása.
- A véletlen jelenségek tudatos megfigyelése, tapasztalatok levonása.

g) Földrajz

GIMNÁZIUM

Témakörök

9. évfolyam

- I. A Föld kozmikus környezete
- II. A földi tér ábrázolása
- III. A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai
- IV. A légkör földrajza
- V. A vízburok földrajza
- VI. A földrajzi övezetesség
- VII. Társadalmi folyamatok a 21. század elején

10. évfolyam

- VIII. A világ gazdaság jellemző folyamatai
- IX. Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában
- X. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában

11. évfolyam

- XI. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
- XII. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei

12. évfolyam

A Föld kozmikus környezete

A földi tér ábrázolása
 A Föld mint kőzetbolygó szerkezete és folyamatai
 A légkör földrajza
 A vízburok földrajza
 A földrajzi övezetesség
 Társadalmi folyamatok a 21. század elején
 A világgazdaság jellemző folyamatai
 Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában
 A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
 Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
 Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei

Az osztályozó vizsgán a tanulóknak az írásbeli vizsgarész mellett szóban is számot kell adniuk a felkészültségükről.

A középszintű érettségi vizsga mintájára az osztályozó vizsgán az általános földrajzi, környezeti műveltségéről adnak számot diákjaink. Az írásbeli feladatsor 2 részből áll (elérhető pontszám: 150 pont):

1. Az első rész a topográfiai névanyag követelményei alapján összeállított feladatsort tartalmaz.
2. A második rész vizsgafeladatai a tananyagban való általános tájékozottságot, az egyszerű összefüggések felismerését, a praktikus ismeretek birtoklását és alkalmazásának képességét mérik.

A szóbeli vizsgán az adott tananyagtartalomhoz kapcsolódó témakörök közül húznak a diákok. A felkészülési idő középiskolai földrajzi atlasz segítségével 30 perc. A téma kifejtésére 15 perc áll rendelkezésre (50 pont).

A feladatok megoldását pontozással értékeljük, eredményét százalékkal és így érdemjeggyel minősítjük. Így a tanulók és a szülők számára is egyértelmű a minősítés.

A 9., 10. és a 11. évfolyam elméleti anyagának átismétlésére, elmélyítésére és kiegészítésére kerül sor annak érdekében, hogy

- a tanulók képesek legyenek összekapcsolni ismereteiket a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségekkel, folyamatokkal;
- rendelkezzenek a földrajzi-környezeti szemlélet- és gondolkodásmód alapjaival;
- képesek legyenek eligazodni a témákhoz kapcsolódó információhordozókban, tudjanak belőlük adatokat, tényeket megállapítani, értelmezni az információkat, illetve azokból alapvető következtetéseket levonni;
- rendelkezzenek jártassággal a különböző fajta térképeken közölt információk olvasásában, értelmezésében, és tudjanak rögzíteni kontúrtérképen topográfiai ismereteit;
- képesek legyenek földrajzi ismereteikről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban;
- képesek legyenek egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzésére, az eredmények értelmezésére.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 12. ÉVFOLYAM VÉGÉN

- A tanulók legyenek képesek a különböző szempontból elsajátított földrajzi (általános és leíró természet-, illetve társadalom-, valamint gazdaságföldrajzi) ismereteik szintetizálására. Rendelkezzenek valós képzetekkel a környezeti elemek méreteiről, a számszerűen kifejezhető adatok és az időbeli változások nagyságrendjéről.
- Legyenek képesek a térkép információforrásként történő használatára, a leolvasott adatok értelmezésére. Ismerjék fel a Világegyetem és a Naprendszer felépítésében, a bolygók mozgásában megnyilvánuló törvényszerűségeket.
- Tudjanak tájékozódni a földtörténeti időben, ismerjék a kontinenseket felépítő nagyszerkezeti egységek kialakulásának időbeli rendjét, földrajzi elhelyezkedését.
- Legyenek képesek megadott szempontok alapján bemutatni az egyes geoszférák sajátosságait, jellemző folyamatait és azok összefüggéseit. Lássák be, hogy az egyes geoszférákat ért környezeti károk hatása más szférákra is kiterjedhet.
- Legyenek képesek a földrajzi övezetesség kialakulásában megnyilvánuló összefüggések és törvényszerűségek értelmezésére.
- Legyenek képesek alapvető összefüggések és törvényszerűségek felismerésére és megfogalmazására az egész Földre jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokkal kapcsolatosan.
- Tudják elhelyezni az egyes országokat, országcsoportokat és integrációkat a világ társadalmi-gazdasági folyamataiban, tudják értelmezni a világgazdaságban betöltött szerepüket.
- Legyenek képesek összevetni és értékelni az egyes térségek, illetve országok eltérő társadalmi-gazdasági adottságait és az adottságok jelentőségének időbeli változásait.
- Ismerjék a globalizáció gazdasági és társadalmi hatását, értelmezzék ellentmondásait.
- Ismerjék a monetáris világ jellemző folyamatait, azok társadalmi-gazdasági hatásait.
- Ismerjék hazánk társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemzőit, a gazdasági fejlettség területi különbségeit és ennek okait.
- Példákkal támasszák alá Európai Unió egészére kiterjedő, illetve a környezető országokkal kialakult regionális együttműködések szerepét
- Tudják elhelyezni hazánkat a világgazdaság folyamataiban.
- Tudják példákkal bizonyítani a társadalmi-gazdasági folyamatok környezetkárosító hatását, a lokális problémák globális következmények elvének érvényesülését. Ismerjék az egész Földünket érintő globális társadalmi és gazdasági problémákat.
- Tudjanak érvelni a fenntarthatóságot szem előtt tartó gazdaság, illetve gazdálkodás fontossága mellett.
- Ismerjék az egyén szerepét és lehetőségeit a környezeti problémák mérséklésben, nevezik meg konkrét példáit.

- Legyenek képesek természet-, illetve társadalom- és gazdaságföldrajzi megfigyelések elvégzésére, a tapasztalatok rögzítésére és összegzésére.
- Legyenek képesek különböző nyomtatott és elektronikus információhordozókból földrajzi tartalmú információk gyűjtésére és feldolgozására, az információk összegzésére, a lényeges elemek kiemelésére. Ennek során alkalmazzák digitális ismereteiket.
- Legyenek képesek véleményüket a földrajzi gondolkodásnak megfelelően megfogalmazni, logikusan érvelni.
- Tudják alkalmazni ismereteiket földrajzi tartalmú problémák megoldása során a mindennapi életben.
- Tudják földrajzi ismereteiket felhasználni különböző döntéshelyzetekben.
- Legyenek képesek a társakkal való együttműködésre a földrajzi-környezeti tartalmú feladatok megoldásakor.
- Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan gyarapítsák tovább földrajzi ismereteiket.
- Legyenek képesek topográfiai tudásuk alkalmazására más tantárgyak tanulása során, illetve a mindennapi életben.
- Ismereteik alapján biztonsággal tájékozódjanak a földrajzi térben, illetve az azt megjelenítő különböző térképeken. Ismerjék a tananyagban meghatározott topográfiai fogalmakhoz kapcsolódó tartalmakat.

SZAKKÖZÉPISKOLA

Tematika

9. évfolyam

- I. A Föld kozmikus környezete
- II. A földi tér ábrázolása
- III. A Föld szerkezete és folyamatai
- IV. A légkör földrajza
- V. A vízburok földrajza
- VI. A földrajzi övezetesség
- VII. Társadalmi folyamatok a 21. század elején

10. évfolyam

- VIII. A világgazdaság jellemző folyamatai
- IX. Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában
- X. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
- XI. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi – gazdasági jellemzői
- XII. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei

h) Biológia-egészségtan**SZAKKÖZÉPISKOLA****10. ÉVFOLYAM****FÉLÉVI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:**

1. A rendszerezés alapjai
2. Az élőlények vizsgálata és csoportosításuk
3. Mikrobiológia – A vírusok
4. A prokarióták
5. Az egyszerűbb eukarióták
6. A gombák teste és életműködése, a zuzmók
7. A növények – A növények és anyagcseréjük
8. A növényi test szerveződése
9. A növényi szövetek
10. A növények szervei – gyökér, szár, levél
11. A hajtás működése
12. A növény egyéb működései
13. A növényi hormonok
14. A növények szaporodása
15. A növények egyedfejlődése
16. A növények rendszertani csoportjai

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A rendszerezés alapjai
2. Az élőlények vizsgálata és csoportosításuk
3. Mikrobiológia – A vírusok
4. A prokarióták
5. Az egyszerűbb eukarióták
6. A gombák teste és életműködése, a zuzmók
7. A növények – A növények és anyagcseréjük
8. A növényi test szerveződése
9. A növényi szövetek
10. A növények szervei – gyökér, szár, levél
11. A hajtás működése
12. A növény egyéb működései
13. A növényi hormonok
14. A növények szaporodása
15. A növények egyedfejlődése
16. A növények rendszertani csoportjai
17. Az állatok – Az állatok szerveződési szintjei
18. Az állati sejt és a főbb szövettípusok
19. Önfenntartó működések: légzés, keringés, kiválasztás
20. Az állatvilág önreprodukciója
21. Az állatok önszabályozása
22. A legfontosabb állattörzsek képviselőinek sajátosságai – álszövetes állatoktól az emlősökig
23. Az állatok öröklött és tanult magatartása

24. Viselkedési típusok
25. Élettelen környezeti tényezők és hatásuk az élőlényekre, a tűrőképesség és a faj
26. Egyed feletti szerveződési szintek, populáció, társulás
27. Populációk közötti kölcsönhatások
28. Anyag- és energiakörforgások
29. Táplálékpíramisok és táplálkozási kapcsolatok
30. Környezet, környezetszennyezés
31. Egyes környezeti problémák következménye

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék az élővilág rendszerezésének és szerveződésének alapvető szabályszerűségeit!
- Ismerjék az élőlények legfontosabb csoportjaira jellemző testszerveződési formákat!
- Legyenek képesek a különféle élőlények életműködéseinek lényegét kiemelni és röviden megfogalmazni!
- Ismerjék fel, hogy ugyanazt az életműködést többféle testfelépítés is eredményezheti!
- Legyenek képesek az élőlényeket testszerveződésük és életműködéseik alapján összehasonlítani, csoportosítani!
- Legyenek képesek elkülöníteni az élőlények önfenntartó és fajfenntartó működését!
- Ismerjék az embrió fejlődésének és a különböző átalakulások fejlődési módoknak a főbb szakaszait!
- A testszerveződés és az anyagcsere-folyamatok alapján értsék, hogy a növények, a gombák és az állatok miért alkotnak külön országot az élőlények természetes rendszerében!
- Értsék az autotróf és heterotróf anyagcsere lényegét!
- Értsék meg, hogy a fotoszintézis folyamata miért alapvető a földi élővilág számára!
- Ismerjék a sejtek és szövetek legfontosabb jellemzőit!
- Tudjanak példákat mondani arra, hogy a szövetes növények a különféle életműködéseiket milyen testszerveződési formákkal valósítják meg!
- Ismerjék a zárvatermők szaporodásának, mag- és termésképzésének főbb szakaszait!
- Ismerjék a gombák legfontosabb jellemzőit!
- Legyenek képesek fiktív kísérleteket elvégezni, a változásokat észlelni és értelmezni!
- Szerezzenek gyakorlatot a mikroszkóp kezelésében és a látómezőben észlelt kép értelmezésében!
- A tanulók tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen!
- Lássák meg az összefüggést a környezetükben előforduló élőlények életmódja és a környezet napi, illetve évi változása között!

- Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni!
- Igényeljék, hogy biológiai környezetüket minél több oldalról, és minél részletesebben megismerjék, használjanak ehhez ismeretterjesztő folyóiratokat, könyveket, határozókat és egyéb információhordozókat!
- Ismerjenek néhány példát az ivadékgondozás különféle formáira!
- Értsék a viselkedés biológiai alapjait!

11. ÉVFOLYAM

FÉLÉVI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A sejtek felépítése és anyagcséréje
2. A víz biológiai szempontból fontos tulajdonságai
3. A szénhidrátok
4. A lipidek
5. A fehérjék
6. A nukleotid típusú vegyületek
7. A sejt és a sejt membárnja
8. A sejtek anyagcsere-folyamatai
9. A sejtek anyagfelvétele és –leadása
10. A felépítő és a lebontó folyamatok
11. Az ember táplálkozása
12. A tápcsatorna felépítése
13. Az emésztő szervrendszer megbetegedései
14. A légzőrendszer felépítése és működése
15. A légzőmozgások
16. A légzőszervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A sejtek felépítése és anyagcséréje
2. A víz biológiai szempontból fontos tulajdonságai
3. A szénhidrátok
4. A lipidek
5. A fehérjék
6. A nukleotid típusú vegyületek
7. A sejt és a sejt membránja
8. A sejtek anyagcsere-folyamatai
9. A sejtek anyagfelvétele és –leadása
10. A felépítő és a lebontó folyamatok
11. Az ember táplálkozása és a tápcsatorna felépítése
12. Az emésztő szervrendszer megbetegedései
13. A légzőrendszer felépítése és működése
14. A légzőszervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek
15. A vér összetétele, alkotói

16. Az értípusok összehasonlítása, a hajszálerek működése
17. A szív szerkezete és működése
18. A nyirokrendszer és az immunitás
19. Az immunitással összefüggő betegségek és a rák
20. A csontok szerkezete és kapcsolódása
21. A vázizomzat és a mozgási szervrendszer működése
22. A mozgásszervi betegségekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek
23. A kiválasztó szervrendszer felépítése és működése
24. A kiválasztás szabályozása és egészségügyi ismeretek
25. A bőr felépítése és egészsége
26. A szervezet belső környezete, a szabályozás alapjai
27. Az ingerület terjedése és a szinapszis
28. A gerincvelő
29. Az agyvelő részei
30. A szem felépítése
31. A hallószerv felépítése és működése, az egyensúly érzékelése
32. Az ízlelés és a szaglás
33. Az idegrendszer vegetatív működése
34. Az idegrendszer működésével kapcsolatos egészségügyi ismeretek
35. A hormonális szabályozás alapelvei
36. A hipotalamusz és az agyalapimirigy-rendszer
37. A pajzsmirigy, a mellékvese és a hasnyálmirigy

12. ÉVFOLYAM

FÉLÉVI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. Az öröklődő információ megjelenésének kémiai alapjai
2. A génműködés és a fehérjeszintézis
3. A sejtciklus és a DNS bioszintézise
4. A sejtosztódás típusai
5. A mutációk típusai és következményei
6. Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése
7. Néhány emberi tulajdonság és betegség öröklődése
8. Többgénes öröklődés és a kapcsoltság
9. A nemhez kapcsolt tulajdonságok öröklődése
10. A mennyiségi jellegek öröklődése
11. A genetikai ismeretek és kutatások jelentősége
12. Az ember szaporodása, az emberi szexualitás
13. A megtermékenyítés és az embrionális fejlődés
14. A terhesség, a szülés és a posztembrionális fejlődés
15. Szexuális úton terjedő betegségek

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. Az öröklődő információ megjelenésének kémiai alapjai
2. A génműködés és a fehérjeszintézis

3. A sejtciklus és a DNS bioszintézise
4. A sejtosztódás típusai
5. A mutációk típusai és következményei
6. Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése
7. Néhány emberi tulajdonság és betegség öröklődése
8. Többgénes öröklődés és a kapcsoltág
9. A nemhez kapcsolt tulajdonságok öröklődése
10. A mennyiségi jellegek öröklődése
11. A genetikai ismeretek és kutatások jelentősége
12. Az ember szaporodása, az emberi szexualitás
13. A megtermékenyítés és az embrionális fejlődés
14. A terhesség, a szülés és a posztembrionális fejlődés
15. Szexuális úton terjedő betegségek
16. Az evolúció lényege és tényezői
17. Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok. A fajok kialakulása
18. Az evolúció bizonyítékai
19. Az ember evolúciója
20. Életközösségek, populációs kölcsönhatások
21. A természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései
22. Az éghajlati övek jellegzetes élővilága, életközösségei
23. Élőhelyek pusztulásának okai

GIMNÁZIUM

10. ÉVFOLYAM

FÉLÉVI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A rendszerezés alapjai
2. Az élőlények vizsgálata és csoportosításuk
3. Mikrobiológia – A vírusok
4. A prokarióták
5. Az egyszerűbb eukarióták
6. A gombák teste és életműködése, a zuzmók
7. A növények – A növények és anyagcseréjük
8. A növényi test szerveződése
9. A növényi szövetek
10. A növények szervei – gyökér, szár, levél
11. A hajtás működése
12. A növény egyéb működései
13. A növényi hormonok
14. A növények szaporodása
15. A növények egyedfejlődése
16. A növények rendszertani csoportjai

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A rendszerezés alapjai
2. Az élőlények vizsgálata és csoportosításuk
3. Mikrobiológia – A vírusok
4. A prokarióták
5. Az egyszerűbb eukarióták
6. A gombák teste és életműködése, a zuzmók
7. A növények – A növények és anyagcseréjük
8. A növényi test szerveződése
9. A növényi szövetek
10. A növények szervei – gyökér, szár, levél
11. A hajtás működése
12. A növény egyéb működései
13. A növényi hormonok
14. A növények szaporodása
15. A növények egyedfejlődése
16. A növények rendszertani csoportjai
17. Az állatok – Az állatok szerveződési szintjei
18. Az állati sejt és a főbb szövettípusok
19. Önfenntartó működések: légzés, keringés, kiválasztás
20. Az állatvilág önreprodukciója
21. Az állatok önszabályozása
22. A legfontosabb állattörzsek képviselőinek sajátosságai – álszövetes állatoktól az emlősökig
23. Az állatok öröklött és tanult magatartása
24. Viselkedési típusok
25. Élettelen környezeti tényezők és hatásuk az élőlényekre, a tűrőképesség és a faj
26. Egyed feletti szerveződési szintek, populáció, társulás
27. Populációk közötti kölcsönhatások
28. Anyag- és energiakörforgások
29. Táplálékpiramisok és táplálkozási kapcsolatok
30. Környezet, környezetszennyezés
31. Egyes környezeti problémák következményei

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék az élővilág rendszerezésének és szerveződésének alapvető szabályszerűségeit!
- Ismerjék az élőlények legfontosabb csoportjaira jellemző testszerveződési formákat!
- Legyenek képesek a különféle élőlények életműködéseinek lényegét kiemelni és röviden megfogalmazni!

- Ismerjék fel, hogy ugyanazt az életműködést többféle testfelépítés is eredményezheti!
- Legyenek képesek az élőlényeket testszerveződésük és életműködéseik alapján összehasonlítani, csoportosítani!
- Legyenek képesek elkülöníteni az élőlények önfenntartó és fajfenntartó működését!
- Ismerjék az embrió fejlődésének és a különböző átalakulások fejlődési módoknak a főbb szakaszait!
- A testszerveződés és az anyagcsere-folyamatok alapján értsék, hogy a növények, a gombák és az állatok miért alkotnak külön országot az élőlények természetes rendszerében!
- Értsék az autotróf és heterotróf anyagcsere lényegét!
- Értsék meg, hogy a fotoszintézis folyamata miért alapvető a földi élővilág számára!
- Ismerjék a sejtek és szövetek legfontosabb jellemzőit!
- Tudjanak példákat mondani arra, hogy a szövetes növények a különféle életműködéseiket milyen testszerveződési formákkal valósítják meg!
- Ismerjék a zárvatermők szaporodásának, mag- és termésképzésének főbb szakaszait!
- Ismerjék a gombák legfontosabb jellemzőit!
- Legyenek képesek fiktív kísérleteket elvégezni, a változásokat észlelni és értelmezni!
- Szerezzenek gyakorlatot a mikroszkóp kezelésében és a látómezőben észlelt kép értelmezésében!
- A tanulók tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen!
- Lássák meg az összefüggést a környezetükben előforduló élőlények életmódja és a környezet napi, illetve évi változása között!
- Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni!
- Igényeljék, hogy biológiai környezetüket minél több oldalról, és minél részletesebben megismerjék, használjanak ehhez ismeretterjesztő folyóiratokat, könyveket, határozókat és egyéb információhordozókat!
- Ismerjenek néhány példát az ivadékgondozás különféle formáira!
- Értsék a viselkedés biológiai alapjait!

11. ÉVFOLYAM

FÉLÉVI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A sejtek felépítése és anyagcseréje
2. A víz biológiai szempontból fontos tulajdonságai
3. A szénhidrátok

4. A lipidek
5. A fehérjék
6. A nukleotid típusú vegyületek
7. A sejt és a sejt membránja
8. A sejtek anyagcsere-folyamatai
9. A sejtek anyagfelvétele és –leadása
10. A felépítő és a lebontó folyamatok
11. Az ember táplálkozása
12. A tápcsatorna felépítése
13. Az emésztő szervrendszer megbetegedései
14. A légzőrendszer felépítése és működése
15. A légzőmozgások
16. A légzőszervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. A sejtek felépítése és anyagcseréje
2. A víz biológiai szempontból fontos tulajdonságai
3. A szénhidrátok
4. A lipidek
5. A fehérjék
6. A nukleotid típusú vegyületek
7. A sejt és a sejt membránja
8. A sejtek anyagcsere-folyamatai
9. A sejtek anyagfelvétele és –leadása
10. A felépítő és a lebontó folyamatok
11. Az ember táplálkozása és a tápcsatorna felépítése
12. Az emésztő szervrendszer megbetegedései
13. A légzőrendszer felépítése és működése
14. A légzőszervekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek
15. A vér összetétele, alkotói
16. Az értípusok összehasonlítása, a hajszálerek működése
17. A szív szerkezete és működése
18. A nyirokrendszer és az immunitás
19. Az immunitással összefüggő betegségek és a rák
20. A csontok szerkezete és kapcsolódása
21. A vázizomzat és a mozgási szervrendszer működése
22. A mozgásszervi betegségekkel kapcsolatos egészségügyi ismeretek
23. A kiválasztó szervrendszer felépítése és működése
24. A kiválasztás szabályozása és egészségügyi ismeretek
25. A bőr felépítése és egészsége
26. A szervezet belső környezete, a szabályozás alapjai
27. Az ingerület terjedése és a szinapszis
28. A gerincvelő

29. Az agyvelő részei
30. A szem felépítése
31. A hallószerv felépítése és működése, az egyensúly érzékelése
32. Az ízlelés és a szaglás
33. Az idegrendszer vegetatív működése
34. Az idegrendszer működésével kapcsolatos egészségügyi ismeretek
35. A hormonális szabályozás alapelvei
36. A hipotalamusz és az agyalapimirigy-rendszer, a pajzsmirigy, a mellékvese és a hasnyálmirigy

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék a sejtalkotók felépítése és működése közötti összefüggéseket, tudjanak a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok között kapcsolatot teremteni!
- Legyenek képesek elvégezni egyszerű sejtbiológiai és élettani vizsgálatokat, kísérleteket, ezek eredményeit a célnak megfelelő módon rögzíteni és értelmezni!
- A biológiai jelenségek magyarázatakor használják helyesen a kémia tananyagában megismert fogalmakat!
- Áttekintően ismerjék az egyes szervrendszerek felépítését, működését, a fontosabb élettani jellemzőket!
- Alakuljon ki az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás igénye!
- Lássák be az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányait!
- Értsék meg, hogy a rendszeres testmozgás minden embernek alapvető szükséglete!
- Lássák be, hogy a betegségmegelőzés, a szűrővizsgálatok, a védőoltások az egyéni és a közösségi-társadalmi érdekeket is szolgálják!
- Tudatosan tartsák távol magukat mind a testi, mind a mentális egészségre káros anyagoktól!
- Ismerjék fel az egészséget erősítő értékeket!
- Értelmezzék az egészség megőrzését az élettelen és élő környezettel való kiegyensúlyozott együttélés eredményeként, a betegséget ezen összhang megbomlásaként!
- Legyenek képesek felosztani az idegrendszert morfológiai és működési szempontból részekre és az egyes részek működésének lényegét kiemelni!
- Sorolják fel a hormontermelő mirigyeket és tudják ezek hormonjainak legfőbb hatásait!

12. ÉVFOLYAM

FÉLÉVI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. Az öröklődő információ megjelenésének kémiai alapjai

2. A génműködés és a fehérjeszintézis
3. A sejtciklus és a DNS bioszintézise
4. A sejtosztódás típusai
5. A mutációk típusai és következményei
6. Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése
7. Néhány emberi tulajdonság és betegség öröklődése
8. Többgénes öröklődés és a kapcsolttság
9. A nemhez kapcsolt tulajdonságok öröklődése
10. A mennyiségi jellegek öröklődése
11. A genetikai ismeretek és kutatások jelentősége
12. Az ember szaporodása, az emberi szexualitás
13. A megtermékenyítés és az embrionális fejlődés
14. A terhesség, a szülés és a posztembrionális fejlődés
15. Szexuális úton terjedő betegségek

ÉV VÉGI OSZTÁLYOZÓ VIZSGA TÉMAKÖREI:

1. Az öröklődő információ megjelenésének kémiai alapjai
2. A génműködés és a fehérjeszintézis
3. A sejtciklus és a DNS bioszintézise
4. A sejtosztódás típusai
5. A mutációk típusai és következményei
6. Egy gén által meghatározott tulajdonság öröklődése
7. Néhány emberi tulajdonság és betegség öröklődése
8. Többgénes öröklődés és a kapcsolttság
9. A nemhez kapcsolt tulajdonságok öröklődése
10. A mennyiségi jellegek öröklődése
11. A genetikai ismeretek és kutatások jelentősége
12. Az ember szaporodása, az emberi szexualitás
13. A megtermékenyítés és az embrionális fejlődés
14. A terhesség, a szülés és a posztembrionális fejlődés
15. Szexuális úton terjedő betegségek
16. Az evolúció lényege és tényezői
17. Adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok. A fajok kialakulása
18. Az evolúció bizonyítékai
19. Az ember evolúciója
20. A pályaválasztást elősegítő önismeret, társak iránti együttérzés
21. A személyes felelősség, család fontossága
22. Az emberfajták és kultúrák sajátosságai és közös értékei
23. Értelmi és érzelmi fejlődés kapcsolata
24. Összetett technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek
25. A környezeti kár, ipari- és természeti katasztrófák okai
26. Egészség- és környezettudatos magatartás

A továbbhaladás feltételei

- Értsék meg, hogy az élőlények biológiai jellemzői anyagilag meghatározottak, és az örökítő anyagban nem kódolt tulajdonságok nem fejleszthetők ki!
- Jussanak el annak az elfogadásához, hogy az élőlények és az élővilág állandóan változnak!
- Értsék meg és fogadják el, hogy az ember szexualitása nem pusztán folyamat!
- Legyenek képesek felelősségteljes nemi magatartásra!
- Lássák be, hogy a nem kívánt terhesség kialakulását meg kell előzni!
- Ismerjék a nem kívánt terhesség megelőzésének legfontosabb módjait!
- Ismerjék az emberi életszakaszok főbb testi, lelki és viselkedésbeli jellemzőit!
- Lássák világosan, hogy az örökítő anyag változatosságának csökkenése a földi élet számára veszélyes, ez legyen természetvédő tevékenységük egyik mozgatója!
- Lássák be, hogy egyes emberi tevékenységek a földi környezetet szélsőséges mértékben változtatják!
- Ismerjék az evolúciós elmélet alapfogalmait, feltételezett folyamatait,
- Tudjanak összehasonlító elemzést végezni a földtani megfigyelések, leletek, illetve az elméleti fejtegetések között!
- Ismerjék az élőlények legfontosabb csoportjaira jellemző testszerveződési formákat.
- A tanulók tudják kiemelni és röviden megfogalmazni a különféle élőlények életműködéseinek lényegét. Ismerjék fel, hogy hasonló életműködést többféle testfelépítés is biztosíthat.
- Legyenek képesek különböző csoportokba sorolni az élőlényeket lényeges tulajdonságaik kiemelésével, értsék a fejlődéstörténeti rendszer lényegét.
- A testszerveződés és az anyagcsere –folyamatok alapján értsék, hogy a növények, a gombák és az állatok miért alkotnak külön országot az élőlények természetes rendszerében.
- Értsék az autotróf és heterotróf anyagcsere lényegét.
- Lássák meg az összefüggést a környezetükben előforduló élőlények életmódja és a környezet között.
- Tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.
- Legyenek képesek táplálkozási hálózatok, életközösségek mennyiségi jellemzőit vázlatosan ábrázolni, az ilyen ábrákat értelmezni.
- Használjanak ismeretterjesztő folyóiratokat, könyveket, határozókat és egyéb információhordozókat a biológiai környezet megismeréséhez.

- Legyenek képesek elektronikus forrásokból a témákhoz kapcsolódó információk gyűjtésére, rendszerezésére és értelmezésére. Legyenek képesek ábrákról, képekről, diagramokról információk leolvasására, illetve azok értelmezésére.

i) Fizika

Gimnázium

9. évfolyam

I. félév:

Kinematika

- alapfogalmak
- egyenes vonalú mozgások (egyenletes, egyenletesen változó, szabadesés)
- mozgások összetevése
- egyenletes körmozgás
- bolygók mozgása (Kepler törvények)

Dinamika

- Newton törvények
- rugó és nehézségi erő

II. félév:

- súrlódás
- körmozgás dinamikája
- Newton-féle gravitációs éretörvény
- lendület, lendület megmaradás (pontrendszerek)
- pontszerű és merev testek egyensúlya (forgatónyomaték)

Munka, energia, teljesítmény

- munka, teljesítmény, hatásfok
- mechanikai energiák (munkatétel)
- energia megmaradás törvénye

10. évfolyam

I. félév:

Folyadékok és gázok

- hidrosztatika
- folyadékok és gázok áramlása (közegellenállás)

Elektrosztatika

- alapfogalmak
- Coulomb törvény
- elektromos mező (tézerősség, erővonalak, feszültség)

Egyenáramok

- alapfogalmak

- Ohm törvénye
- elektromos mező munkája, teljesítménye
- áramkörök
- áram hatásai (hő, mágneses, kémiai, élettani)

II. félév:

Hőtani alapjelenségek, gáztörvények

- hőmérséklet
- hőtágulás
- gáztörvények, állapotegyenlet
- gázok kinetikus modellje

Hőtan

- belső energia
- hőtan főtételei

Halmazállapot-változások

- olvadás, fagyás
- párolgás, lecsapódás, forrás

11. évfolyam

I. félév:

Mechanikai rezgések, hullámok

- rezgések kinematikai, dinamikai és energetikai vizsgálata
- hullám fogalma, jellemzői
- hullámok viselkedése (visszaverődés, törés, interferencia, állóhullámok)
- hangtan

Elektromágneses indukció, váltóáramok

- mozgási és nyugalmi indukció
- váltóáramok, transzformátor
- Elektromágneses rezgések, hullámok
- rezgőkör, elektromágneses hullámok
- elektromágneses spektrum

Fénytan

- fizikai optika (visszaverődés, törés, interferencia, polarizáció, diszperzió)
- fény kettős természete (fotoeffektus)

II. félév:

- geometriai optika

Atomfizika

- atommodellek

Magfizika

- alapfogalmak
- magreakciók (radioaktivitás, hasadás, fúzió)

Csillagászat

- naprendszer
- csillagok fejlődése

Szakközépiskola

A 9. évfolyamon feldolgozásra kerülő tematikai egységek

Sorszám	Tematikai egység	Órakeret
1.	Tájékozódás égen-földön	4 óra
2.	A közlekedés kinematikai problémái	8 óra
3.	A közlekedés dinamikai problémái	8 óra
4.	A tömegvonzás	6 óra
5.	Mechanikai munka, energia, teljesítmény	8 óra
6.	Egyszerű gépek a mindennapokban	4 óra
7.	Rezgések, hullámok	6 óra
8.	Energia nélkül nem megy	8 óra
9.	A Nap	6 óra
10.	Energiaátalakító gépek	6 óra
11.	Hasznosítható energia, a hőtan főtételei	8 óra
	Összesen:	72 óra

A továbbhaladás feltételei a 9. tanév végén

A tanuló legyen képes megadott célú megfigyelések, egyszerű mérések (hosszúság, idő, tömeg, erő) önálló elvégzésére.

Legyen képes a tapasztalatok, mérési adatok rögzítésére (vázlatos szövegben, táblázatban, grafikusán).

Tudjon besorolni konkrét mozgásokat a tanult mozgástípusokba.

Tudja alkalmazni az út-idő és sebesség-idő összefüggéseket az egyenes vonalú egyenletes és egyenletesen változó mozgásra és a körmozgásra egyszerű feladatok megoldásában is.

Tudja értelmezni a Newton-törvényeket egyszerű esetekben, feladatok megoldásában is.

Ismerje a súly és súlytalanság fogalmát, a bolygómozgás alaptörvényeit.

Tudja megfogalmazni az egyensúly feltételeit konkrét esetekben merev testekre is.

Ismerje fel a tanult energiafajtákat konkrét esetekben.

Ismerje fel a tanult megmaradási törvények alkalmazhatóságát egyszerű esetekben.

Tudja használni a teljesítmény és a hatásfok fogalmát.

A 10. évfolyam évfolyamon feldolgozásra kerülő tematikai egységek

Sorszám	Tematikai egység	Órakeret
1.	Vízkörnyezetünk fizikája	8 óra
2.	Hidro- és aerodinamikai jelenségek, a repülés fizikája	8 óra
3.	Globális környezeti problémák fizikai vonatkozásai	8 óra
4.	A hang és a hangszerek világa	6 óra
5.	Szikrák és villámok	8 óra

6.	Az elektromos áram	8 óra
7.	Lakások, házak elektromos hálózata	10 óra
8.	Elemek, telepek	6 óra
9.	Az elektromos energia előállítása	10 óra
	Összesen:	72 óra

Továbbhaladás feltételei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló legyen képes megadott célú megfigyelések, egyszerű mérések (hőmérséklet, áramerősség, feszültség) önálló elvégzésére, egyszerű áramkört kapcsolási rajz alapján összeállítani.

Legyen képes a tapasztalatok, mérési adatok rögzítésére (vázlatos szövegben, táblázatban, grafikusan).

Legyen képes a tanult jelenségeket természeti jelenségekben, gyakorlati alkalmazásokban vagy leírás, ábra, kép, grafikon stb. alapján felismerni (hőtágulási jelenségek, gázok állapotváltozásai, halmazállapot-változások, elektromos és mágneses kölcsönhatás, áram, indukciós jelenségek).

Tudjon egyszerű szemléltető ábrákat készíteni (mezők ábrázolása erő-, illetve indukcióvonalakkal, kapcsolási rajzok stb.)

Tudja alkalmazni a tanult alapvető összefüggéseket egyszerű számításos feladatokban (gáztörvények, kalorimetriai számítások, I. főtétel alkalmazása, Ohm-törvény, elektromos fogyasztók teljesítménye és munkája – váltakozó áramra is effektív értékekkel).

Tudja értelmezni kvalitatív módon a gázok nyomását és hőmérsékletét a kinetikus gázmodell alapján; a hőerőgépek működését az I. főtétel alapján; tudja kimondani és értelmezni az I. főtételt, mint az energiamegmaradás törvényét; értse az indukciós jelenségek lényegét.

Sematikus ábra vagy modell segítségével tudja magyarázni legalább egy konkrét hőerőgép, illetve elektromágneses indukción alapuló eszköz működését.

Tudjon konkrét példákat mondani a tanultakkal kapcsolatban energiagazdálkodási és környezetvédelmi problémákra, ismerjen megoldási módokat.

Ismerje és tartsa be az elektromos balesetvédelmi szabályokat.

A 11. évfolyam évfolyamon feldolgozásra kerülő tematikai egységek

Sorszám	Tematikai egység	Órakeret
1.	A fény természete és a látás	6 óra
2.	Kommunikáció, kommunikációs eszközök, képalkotás, képrögzítés a 21. században	12 óra
3.	Atomfizika a hétköznapokban	6 óra
4.	A Naprendszer fizikai viszonyai	7 óra
5.	A csillagok, galaxisok	5 óra
	Összesen:	36 óra

A fejlesztés várt eredményei a 11. tanév végén

A 11. évfolyam végére a tanulók ismerjék az infokommunikációs technológia legfontosabb eszközeit, alkalmazásukat, működésük fizikai hátterét. Ismerjék saját érzékszerveik működésének fizikai vonatkozásait,

törekedjenek ezek állapotának tudatos védelmére, ismerjék a gyógyításukat, kiterjesztésüket szolgáló legfontosabb fizikai eljárásokat. Legyenek képesek Univerzumunkat és az embert kölcsönhatásukban szemlélni, az emberiség létrejöttét, sorsát, jövőjét és az Univerzum történetét összekapcsolni. Ismerjék fel, hogy a fizika modelleken keresztül ragadja meg a valóságot, eljárásai, módszerei kijelölik a tudomány határait. Tudatosítsák magukban, hogy a tudomány alapvetően társadalmi jelenség.

A középiskolai tanulási folyamat végére a korábbi évek tananyagának és a modern fizika elemeinek szintetizálásával körvonalazódnia kell a diákokban egy korszerű természettudományos világképnek. Tudatosodnia kell a tanulóknak, hogy a természet egységes egész, szétválasztását rész tudományokra csak a jobb kezelhetőség, áttekinthetőség indokolja. A fizika törvényei általánosak, a kémia, a biológia, a földtudományok és az alkalmazott műszaki tudományok területén is érvényesek.

j) Kémia

Gimnázium

9. évfolyam

I. félév *Általános kémia*

- I. Az atom felépítése (az atommag és az elektróhéjak szerkezete)
- II. Kémiai kötések
 - elsőrendű kémiai kötések (ionos-fém- kovalens kötés)
 - másodrendű kémiai kötések (diszperziós, dipole, és hidrogénkötés)
- III. Anyagi halmazok
 - halmazállapotok (állapothatározók)
 - gázok (Avogadro tétele, gázok moláris térfogata / példák)
 - folyadékok (oldatok, oldatok töménysége / példák)
 - szilárd anyagok (amorf és kristályos szerkezet ion-atom-fém és molekuláris)

II. félév *Általános kémia*

- I. Kémiai átalakulások
 - (sztöchiometria, termokémia, reakciósebesség, egyensúlyra vezető kémiai reakciók)
- II. Kémiai reakciók típusai
 - (protolitikus reakciók, redoxireakciók, oxidációs szám)
- III. Elektrokémia
 - (galvánelemek, elektrolízis, Faraday-törvények)

10. évfolyam

I. félév *Szerves kémia*

- I. Bevezetés a szerves kémiába
- II. A szénhidrogének
 - telített (metán, izoméria, homologsor)
 - telítetlen (etén, butadiene, izoprén, kaucsuk, gumi, etin)

- aromás (benzol és származékai)
- III. Heteroatomot tartalmazó szénvegyületek
(halogéntartalmú szerves vegyületek)

II.félév Szerves kémia

- I. Oxigéntartalmú szerves vegyületek
 - alkoholok (metil-,etil,glikol, glicerin)
 - éterek (dietil-éter)
 - Oxovegyületek
 - aldehidek: metanal, etanal
 - ketonok: aceton
 - Karbonsavak (metán-,etánsav , egyéb fontosabb karbonsavak)
 - Észterek
 - Gliceridek
- II. Nitrogéntartalmú heteriociklusos vegyületek
 - aminok, aminok, nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek
 - aminosavak
- I. Szénhidrátok (mono-, di- és poliszacharidok)
- II. Fehérjék
- III. Nukleinsavak (DNS, RNS)
- IV. Műanyagok (természetes és mesterséges alapú műanyagok)

Szakközépiskola

9.évfolyam

I. félév Általános kémia

- I. Atomok és molekulák
(az atom felépítése, az elektronszerkezet, periódusos rendszer, az ionkötés, ionok képződése atomokból, a kémiai kötés típusai, a kovalens kötés és a molekulák jellemzői)
- II. Halmazok (diszperziós-, dipole-dipól kölcsönhatás, hidrogénkötés ionrács, atomrács, fémrács és molekularács)
- III. Az oldódás folyamata
(ionvegyületek és kovalens molekulák oldódása, az oldódás energiaviszonyai és sebessége)
- IV. Az oldatok összetétele (oldódás és kiválás egyensúlya, oldhatóság, töménység, oldatkészítés)

II. félév Általános kémia

- I. Kémiai reakciók (hőváltozások, a reakciók sebessége, a kémiai egyensúly, a sav-bázis reakciók, redoxireakciók, a redoxifolyamatok iránya, galvánelem, elektrolízis)
- II. Hétköznapi kémia
 - nemes anyagok
 - fémek és a korrózió
 - nemes anyagok áttekintése

10. évfolyam

I. félév Szerves kémia

I. A szénhidrogének

(a szerves molekulák és vegyületek jellemzése)
(a metán, a kőolaj és a földgáz, az etén, a benzol)

II. Az oxigéntartalmú szerves vegyületek

(az etilalkohol, a formaldehid, az ecetsav és a mosószerek)

II.félév Szerves kémia

I. Egyéb heteroatomos vegyületek

(halogéntartalmú szerves vegyületek, Aminok.)

II. Műanyagok

III. Biológiaiilag fontos vegyületek

(zsírok, olajok, szénhidrátok, fehérjék, nukleinsavak)

k) Ének-zene

- *Kottairás:* a tanult hangnemekben 8-12 ütemes, egyszerű dallam lejegyzése betűkotta alapján.
- *Kottaolvasás:* a tanult előjegyzésekben 8-12 ütemnyi, egyszerű (kromatikus-menet nélküli) dallam szolmizálása.
- *Népdaléneklés és elemzés:* a tanult dalok közül egy magyar népdal éneklése és elemzése.
- *Zeneelmélet:* a tanmenet szerinti anyag ismerete.
- *Zenetörténet:* a tanult zenetörténeti korszakok és zeneszerzők bemutatása.
- *Zenehallgatás-zenefelismerés:* a tanmenet szerinti zenei részletek felismerése.

l) Testnevelés és sport

- *Atlétika tárgyból* (térdelőrajt, távolugrás a tanult technikával, magasugrás a tanult technikával, súlylökés)
- *Torna tárgyból* (bemelegítő gyakorlatsor, talaj elemek (gurulóátfordulások, kézen átfordulások, gyertya, mérlegállás, lebegőállás, tigrisbukfenc), összefüggő talajgyakorlat, szekrényugrás: guggoló átugrás keresztbe, illetve hosszába rakott szekrényen)
- *Labdajáték* (kosárlabda, kézilabda, labdarúgás, röplabda)

A három témakörből a vizsgázó feladatokat kap a tanult témáknak megfelelően.

m) Informatika – gépirás – szövegszerkesztés**TANTÁRGYI KÖVETELMÉNYEK A 9. ÉVFOLYAM VÉGÉN**

- 10 perc alatt legalább 1100 leütésnyi terjedelmű, könnyen írható, összefüggő nyomtatott ismeretlen szöveg másolása, tízujjas vakírással, önálló soralakítással.
Hibahatár: a leütésszámhoz viszonyított 4 ezrelék.
- Jártasság a szövegszerkesztésben: dokumentumok megnyitásban, mentésében, nyomtatásban, alapvető szövegforgalmazási műveletekben.

I. dolgozat

Két különböző szavakból álló sor másolása 5-5 percen át.

Követelmény: 600 leütés

Hibahatár: a leütésszámhoz viszonyított 6 ezrelék

II. dolgozat

A tanult betűkből összeállított szavak másolása 2-szer 5 percen át.

Követelmény: 800 leütés

Hibahatár: a leütésszámhoz viszonyított 4 ezrelék

III. dolgozat

A tanult betűkből összeállított szavak másolása 10 percen át.

Követelmény: 1100 leütés

Hibahatár: a leütésszámhoz viszonyított 4 ezrelék

IV. dolgozat

Szövegszerkesztési feladat (kb. 1500 leütés formázása)

Betűtípus, bekezdés formázás; felsorolás, tabulátorhasználat

n) Informatika***A továbbhaladás feltételei a 9. nyelvi előkészítő évfolyam végén***

A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére

- ismerje a leggyakrabban használt informatikai eszközöket és perifériákat
- az operációs rendszerek alapszolgáltatásait
- ismerje az adatvédelem hardveres és szoftveres módjait;
- ismerje az ergonómia alapjait.
- az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásait.

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

- tudjon írott és audiovizuális dokumentumokat elektronikusan létrehozni.
- ismerje a dokumentumkészítéshez szükséges alkalmazói környezetet.

- ismerje a táblázatos adattárolás, a grafikus adatábrázolás, esztétikus adatmegjelenítés lehetőségeit.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

- ismerje az algoritmus informatikai fogalmát;
- ismerje a probléma megoldásához szükséges egyszerűbb informatikai eszközöket, módszereket;
- legyen képes egy csoportban tevékenykedni.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

- legyen képes társaival kommunikálni az interneten, közös feladatokon dolgozni;
- tudja használni az újabb informatikai eszközöket, információszerzési technológiákat.
- ismerje az információküldés és –fogadás kommunikációs eszközeit, funkcióit, kiválasztási szempontjait.

A tanuló az információs társadalom témakör végére

- ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
- legyen képes értékelni az információforrásokat;
- ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
- ismerje fel az informatikai eszközök használatának személyiséget és az egészséget befolyásoló hatásait;

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

- ismerje a könyvtártípusokat és szolgáltatásaikat, szerepüket a tanulásban és a közhasznú tájékozódásban;
- legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani;
- legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azt értékelni, tudatosan fejleszteni.

A továbbhaladás feltételei a 10. évfolyam végén

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

- tudjon algoritmusokat készíteni,
- legyen képes a probléma megoldásához szükséges eszközöket kiválasztani;
- legyen képes tantárgyi problémák megoldásának tervezésére és megvalósítására;
- ismerjen és használjon tantárgyi szimulációs programokat;
- legyen képes tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelésére;
- legyen képes egy csoportban tevékenykedni.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

- legyen képes információkat szerezni, azokat hagyományos, elektronikus vagy internetes eszközökkel publikálni;

- legyen képes társaival kommunikálni az interneten, közös feladatokon dolgozni;
- tudja használni az újabb informatikai eszközöket, információszerzési technológiákat.

A tanuló az információs társadalom témakör végére

- ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;
- legyen képes értékelni az információforrásokat;
- ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;
- ismerje a szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmakat;
- ismerje az infokommunikációs publikálási szabályokat;
- ismerje fel az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásait;
- ismerje fel az informatikai eszközök használatának személyiséget és az egészséget befolyásoló hatásait;
- ismerje fel az elektronikus szolgáltatások szerepét,
- legyen képes néhány elektronikus szolgáltatás kritikus használatára;
- ismerje fel az elektronikus szolgáltatások jellemzőit, előnyeit, hátrányait;
- ismerje fel a fogyasztói viselkedést befolyásoló módszereket a médiában;
- ismerje fel a tudatos vásárló jellemzőit.

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

- legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani;
- legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azt értékelni, tudatosan fejleszteni.

A Weblap szerkesztése témakör végére

- legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során a weblap szerkesztési folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani;

o) Etika

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai és követelményei, amelyek valamennyi témakör feldolgozása során egységesen érvényesülnek, a következők:

- Filozófiai fogalmak, vallási és irodalmi szövegek, példázatok elemzése, értelmezésük szóban és írásban.
- A következtetés, érvelés, bizonyítás és cáfolat szabályainak alkalmazása, az ettől eltérő gondolkodásmódok (sejtés, hit, képzelet, kétely, bizalom stb.) jelentőségének belátása.
- Egyéni vélemény kialakítása, felülvizsgálata, fejlesztése a más véleményekkel való párbeszédben.
- A méltányos vita szabályainak és készségeinek elsajátítása. Az elkötelezettség és az elfogulatlanság igényének összeegyeztetése.

- Erkölcsi elvek alkalmazása egyedi esetekre, különféle élethelyzetek erkölcsi dimenziójának felismerése, a gyakorlatban felmerülő értékcollíziók kezelése, alternatívák mérlegelése.
- A helyes önismeret és az önnevelés igényének erősítése. A cselekedeteink minőségét meghatározó erkölcsi képességek (erények, különösen az okosság, igazságosság, bátorság és mértékletesség) jelentőségének belátása, fejlesztésük lehetőségeinek felismerése.
- Az erkölcsi értékek megbecsülése, tisztelete másokban, igényesség kialakítása a saját magatartás tekintetében. A kötelességtudat és az autonóm viselkedés közötti összefüggés felismerése.
- A személyközi kapcsolatok morális, érzelmi, intellektuális és érzéki dimenziói közötti összefüggések felismerése. A szeretet, megértés, türelem, hűség, bizalom és odaadás értékének tudatosítása. A tartós párkapcsolatok és a harmonikus családi élet kialakításához szükséges gondolkodásmód és attitűd fejlesztése. A másokkal való együttérzés, azonosulás képességének elmélyítése.
- Az ember erkölcsi méltóságáról alkotott fogalmak értelmezése: igazság és szabadság, azaz az öntudatos létezés és a cselekedeteinkért és társainkért viselt felelősség közötti összefüggés tudatosítása.
- Az élet, illetve az életformák gazdag változatosságának és változékonyságának tisztelete a természetben és a kultúrában. A kanti arany szabály értelmének, illetve a szenvedés okozás tilalmának belátása, gyakorlati alkalmazásuk képessége a globális egymásra utaltság feltételei között. A globális felelősség összefüggéseinek felismerése a hálózati társadalomban. A halállal való szembenézés képessége.
- A természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás fontosságának tudatosítása.
- Az együttélési szabályok jelentőségének belátása. A törvények tisztelete és a lelkiismeret szabadsága közötti konfliktusok értelmezése. A társadalom jobbítására irányuló kezdeményezés és bírálat megbecsülése. Felkészülés a közéletben való felelős részvételre.
- A korrupció társadalmi jelenségének ismerete, az ellene alkalmazható egyéni és közösségi magatartásformák alkalmazásának készsége és képessége.
- Az erkölcsi önigazolási mechanizmusok működése, a rossz példák, a rossz társadalmi gyakorlat hatása az egyéni döntésekre; a nemet mondás nehézsége.
- A szolidáris és kooperatív viselkedés, a segítőkészség értékének belátása, alkalmazása konfliktushelyzetekben. Az előítéletes, kirekesztő, rasszista, a kisebbségekkel szemben elutasító viselkedés gyökereinek feltárása, a társadalmi csoportok közötti együttélés konfliktusainak méltányos kezelésére irányuló igény, illetve az ehhez szükséges attitűdök és ismeretek elmélyítése.

Tematika:

- Az erkölcsi gondolkodás alapjai;

- Bibliai erkölcsi értékek a világi etikában;
- Mit kell akarnom? Az erkölcsi döntés;
- A felelősség kérdése;
- Az erények és a jó élet céljai;
- A kapcsolatok etikája;
- Társadalmi szolidaritás;
- Törvény és lelkiismeret;
- Szavak és tettek;
- Hazaszeretet;
- Többség és kisebbség;
- A tudományos-technikai haladás etikai kérdései;
- Bioetika;
- A felelősség új dimenziói a globalizáció korában;
- Ökoetika;
- A közösség és a korrupció problémája;
- Felelősség utódainkért.

p) Vizuális kultúra

A gimnázium 9–10. évfolyamán a tanuló felismeri, hogy a különböző vizuális művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott műalkotások befogadására, képes a vizuális események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére, ennek során a művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontokat azonosítására, többféle értelmezési kontextusban helyezésére. A tanuló képes állóképi, plasztikai, mozgóképi és intermedialis karakterű megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal. Képes a média által alkalmazott álló- és mozgóképi kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására. Képes továbbá az épített és természeti környezet értékelésére, kritikai megítélésére. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

Tematika:

- Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakból készített installációval, fotókollázs technikával).
- Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy monokróm megjelenítés,

kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel).

- Látvány megjelenítése egyénileg választott sajátos szándék (pl. kiemelés, figyelemirányítás) érdekében, a vizuális kifejezés eszközeinek sajátos változtatásával (pl. sajátos nézőpont, aránytorzítás, formaredukció).
- Stílusirányzatok (pl. kubizmus, expresszionizmus, op-art) formai, technikai megoldásainak az adott célnak megfelelő (pl. érzelmek kifejezése nem figuratív megjelenítéssel, látható dolgok megjelenítésének leegyszerűsítése) alkalmazása saját, kifejező szándékú alkotásokban.
- Különböző színekkel (pl. telített, derített, tört, hideg, meleg színek) hangulati hatás elérése a látvány kifejező megjelenítése érdekében (pl. feszültség, nyugalom).
- Tematikus ábrázolások elemzése a művészetben (pl. emberábrázolás, térábrázolás, mozgásábrázolás), legfontosabb változások lényegének kiemelése és összegzése a különböző művészettörténeti korszakokban.
- Művészettörténeti korszakok (pl. ókor, korakeresztény, romanika és gótika, reneszánsz és barokk, klasszicizmus és romantika) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével.
- A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpreszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével.
- Kortárs művészeti megoldások (pl. intermediális megjelenítés, eseményművészet) feldolgozása: gyűjtés, elemzés, értelmezés és az eredmények bemutatása adott vagy önállóan választott társadalmi probléma feldolgozása kapcsán (pl. kirekesztés, megkülönböztetés, környezetszennyezés, szegénység).
- Összetettebb vizuális közlés megvalósítása kép és szöveg együttes, összefonódó használatával (pl. saját készítésű fotó-önarckép stílusbeli átalakítása megfelelő elektronikus eszközzel, majd a képhez – a tartalmat módosító – szöveg társítása, grafikai kivitelezése) elsősorban a jelentésmódosulások tudatosításának céljával.
- Kreatív tervezés, kivitelezés szöveg és kép (egyenrangú) egymás mellé rendelésével (pl. művészkönyv egyes technika alkalmazásával és/vagy számítógép használatával, megadott témából kiindulva) a különféle jelentésrétegek új minőségének megvalósítása céljából.
- Vizuális közlés szöveggel és képpel a médiaipar területéhez kapcsolódóan (pl. televíziós műsorrend írása különféle szempontok alapján, majd műsor-újságoldal tervezése, összeállítása képekkel kiegészítve, információs-kommunikációs eszközök használatával). A vizuális és szöveges üzenet külön-külön és együttes jelentésváltozásának megértése, összetettebb kommunikációs szituációban.

- A tömegműmediumok alaptulajdonságainak, hordozóinak (pl. újság, DVD), intézményeinek, csatornáinak és funkcióinak (pl. hírközlés, szórakoztatás, reklám) csoportosítása, elemzése rendszerező feladatok megoldásán keresztül.
- A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság viszonyának feltárása (pl. helyzetgyakorlatok segítségével, videokamerával rögzítve) a tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak elmélyültebb ismerete és megértése érdekében.
- A tömegkommunikáció egy jellegzetes, összetett, a képet a szöveggel együtt alkalmazó médiumának értelmezése a vizuális közlés (kreatív) alkotó megvalósításával (pl. moziplakát, közérdekű üzenetet közvetítő plakát készítése multimediális eszközök felhasználásával, magazin hirdetés készítése egy elképzelt termékhez vagy szolgáltatáshoz).
- A tv-reklám és a videoklip sajátosságainak elemzése különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség) a valószerűség, a hatásmechanizmus problémakörének felismerése, tudatosítása érdekében.
- Megadott (pl. „A ma hősei”, „Élet a településemen”) vagy szabadon választott téma alapján komplex munka, mű tervezése (pl. kép/"fotó"regény, story-board készítése) a legfőbb audiovizuális kifejezési eszközök tudatosítása céljából. A story-board és a képregény műfajának összehasonlítása.
- A „látvány-hang-mozgás” hármas egységének kreatív alkalmazása összetettebb (mediális) tartalmú kreatív gyakorlat kapcsán (pl. videoperformansz tervezése és kivitelezése megadott témából kiindulva), majd a produkció elemző-értékelő feldolgozása a szándék és a megvalósítás sikeressége szempontjából.
- Ember alkotta objektumok (pl. épületek, építmények) és azok jellemző környezetének (pl. formai kapcsolódás – F. L. Wright: Vízesésház; környezetbe olvadás, álcázás – camouflaze jelenség) elemző vizsgálata, értelmezése és összehasonlítása (pl. formai, szín-, fénykapcsolódás, anyaghasználat, stílus szerint).
- Szöveges eszközökkel leírt tárgy, épület vagy téri helyzet pontos megjelenítése vizuális eszközökkel, az adott környezet alapos, pontos megismerése érdekében.
- Tárgy- és épülettervezés a közvetlen környezet valós problémáira (pl. iskolai szelektív hulladékgyűjtő, iskolai „dühögő”) alapszintű műszaki jellegű ábrázolás legfontosabb sajátosságainak az alkalmazásával (pl. méretezés, vonalfajták, több nézet) szabadkézi rajzban.
- Belső terek, tárgyak átalakítása meghatározott célok (pl. közösségi terek intim részeinek kialakítása, hulladék kreatív újrahasznosítása) érdekében.
- Környezet tervezése, áttervezése más feladat ellátására (pl. munka – pihenés, hétköznapi – ünnepi) vagy több funkció betöltésére (pl. öltözködés és rejtőzködés, közlekedés és pihenés), illetve a tervek elkészítése makett vagy modell formájában.
- Funkcionális szempontokat kevésbé érvényesítő fiktív vagy elképzelt

terek (pl. labirintus, adott színházi mű díszlete) tervezése és makettezése.

- Az építészettörténet fontosabb korszakainak (pl. ókor, romanika, gótika, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika, szecesszió, modern, posztmodern, kortárs) elemző vizsgálata, összehasonlítása és csoportosítása a legfontosabb nemzetközi és magyar építészettörténeti példák alapján.
- A divat fogalmának (pl. öltözködés, viselkedésforma, zene, lakberendezés területén) elemző vizsgálata és értelmezése (pl. szubkultúrák viszonya a divathoz) a közvetlen környezetben tapasztalható példákon keresztül.
- A hagyományos és a modern társadalmak tárgykészítésének, tárgykultúrájának (pl. öltözet, lakberendezési tárgyak) elemző vizsgálata példák alapján (pl. kézműves technikával készült egyedi tárgy; sorozatgyártásban készült tömegtárgy; ipari formatervezés eredményeként készült egyedi tárgy), a legfontosabb karakterjegyek alapján azok megkülönböztetése.
- A műemlékek, műemlék jellegű és védett épületek helyzetének és esetleges hasznosításának vizsgálata a közvetlen környezetben.
- A környezetalakítás fenntarthatóságot szolgáló lehetőségek elemző vizsgálata és értelmezése konkrét példákon keresztül (pl. ökoház, városi klíma, építőanyag-használat).

q) Dráma és tánc

A dráma és tánc tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése.

A dráma és tánc kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és -ápolást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják.

A mozgásos-táncos tevékenységek többek között fejlesztik a ritmusérzéklet, a térérzéklet, a testtartást, a mozgáskoordinációt, az állóképességet. E tevékenységek során a tanulók megismerik a mozgásos-táncos kommunikáció és önkifejezés sajátosságait, eszköztárát.

A dramatikus és a mozgásos-táncos tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul a nemzeti, helyi vagy a nemzetiségi hagyomány megismeréséhez, az önazonosság erősítéséhez, fontos szerepe lehet a közösségi tudat kialakításában.

A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás révén a művészeti ágak nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

Tematika:

- Koncentrációs és lazítógyakorlatok (szöveges és szövegmentes légzőgyakorlatok, relaxációs játékok, koncentrációs gyakorlatok az érzékelésfejlesztés, a figyelemtartás és -megosztás, a memóriakapacitás fejlesztésére).
- Ön- és társismereti gyakorlatok (pl.: ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok).
- Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly- és bizalomgyakorlatok.
- Fejlesztő és szinten tartó verbális és nem verbális kommunikációs gyakorlatok.
- Szándékos és tudatos nyelvi választások, kifejezőmódok: felismerése és használata dramatikus tevékenységekben.
- Egyéni stílus, karakter, státusz, érzelem ábrázolása nyelvi és gesztusnyelvi eszközökkel.
- A különféle beszédműfajok és a hatáskeltés eszközeinek alkalmazása a gyakorlatok során.
- A média jellemző kifejezőmódjainak megjelenítése dramatikus tevékenységekben.
- A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai (fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok, kiscsoportos és csoportos együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok).
- A konkrét és absztrahált mozgás közötti különbség tudatosítása.
- Hangulatok kifejezése mozgással/tánccal.
- Stílus, jellem ábrázolása mozgással/tánccal.
- Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján.
- Némajátékos és szöveges improvizációk (pl. mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal), hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel, szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, fotóra, filmre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával).
- Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű alkalmazásával.
- Különböző konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása (pl. szituációs játékok hangeffektusokra, vázlat megadásával, a valódi érzelmek kimondásának tiltásával). Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése; látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése kiscsoportos improvizációkban.
- Spontán és előkészített mozgásos improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján.
- Rövid, mozgásos etűdépítés és különféle feltételekre alapozó improvizációk (pl. versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk, szimbolikus mozgásokból építkező improvizációk, zenés etűdök indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával).
- Dramatikus formanyelvi elemek összefűzése, egymásra építése a kívánt tartalom kifejezése érdekében.
- A színpadi hatáselemek, egyes színházi stílusok, színházi műfajok jellemző jegyeinek azonosítása és alkalmazása saját játékokban.

- Különböző dramatikus és színházi tevékenységek alkalmazása az improvizációkban és jelenetekben, a figurateremtés folyamatában.
- A játékok megbeszélése során a dramatikus eszközök és a színházi formanyelv elemeinek értelmezése a tanult szakkifejezések alkalmazásával.
- A feszültségteremtés eszközeinek felismerése és alkalmazása dramatikus tevékenységek során.
- Alkotó jellegű részvétel a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közönség) számára készített egyéni vagy közös produkcióban (megismerkedés a felkészülés lépéseivel, a próbafolyamattal, produkció lebonyolításával).
- Jeles alakokhoz, eseményekhez, korszakokhoz tartozó élethelyzetek feldolgozása dramatikus tevékenységekkel.
- Irodalmi művek részleteinek vagy egészének feldolgozása drámás eszköztár/dramatikus tevékenységek alkalmazásával.
- Különböző művészeti ágakhoz tartozó műalkotások irodalmi és/vagy filmes és/vagy dramatikus és/vagy mozgásos adaptációja.
- Mindennapi történetek, érzések, élmények feldolgozása drámajátékos tevékenységformákkal.
- A célirányos helyzetértékelési és döntési képesség fejlesztése a történetek feldolgozása során.
- Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátész csoportok előadásainak) megtekintése.
- Előadások elemzése az élmények befogadását elősegítő dramatikus tevékenységformákkal.
- A színészi, rendezői, dramaturgiai és egyéb tervezői munka alapszintű elemzése.
- Színház- és drámaelméleti ismeretek megalapozása a látott előadásokhoz kapcsolódóan (pl. a drámai műnem jellegzetességei, dramaturgiai alapfogalmak, a színházművészet összművészeti sajátosságai).
- Egyszerűbb tánc- és mozgásszínházi műfajok felismerése.

r) Mozgóképek és médiaismeret

A mozgóképkultúra és médiaismeret elsősorban a médiaszövegek szövegértési képességének fejlesztését és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázását szolgálja, hiszen a média rendkívüli hatással van korunk emberének tájékozottságára, személyiségére. Tömegek napirendjét osztja be a televízió, sugalmazza, hogyan gondolkodjunk a világ dolgairól, étkezési, vásárlási divatokat indít, hősöket, eszményeket, életcélokat teremt. Az internet virtuális közege nagyon sok fiatal második otthonaként funkcionál, ahol több időt töltenek el, mint bárhol másutt. Mivel a média képes arra, hogy átformálja a nyelvet, az értékrendet, a ritmusérzékletet, az ízlést, a vágyakat, a hősöket, a tabukat, a művészetet és a műélvezetet, az alkotást és a befogadást egyaránt, a médianevelés a személyiségfejlesztés alapvető eszköze.

A médiaműveltség fejlesztése szoros kölcsönhatásban van a résztvevő és aktív állampolgári szerep elsajátításával, valamint a kritikai és kreatív képességek fejlesztésével. Ily módon hozzájárul a Nemzeti alaptantervben megjelenő kulcskompetenciák fejlesztése közül az anyanyelvi kommunikációs készség, a digitális, a szociális és állampolgári kompetenciák, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség fejlesztéséhez.

Tematika:

- Annak megtapasztalása, felismerése és tudatosítása (például mobiltelefonra felvett álló- és mozgóképek, beállítások elkészítésével vagy interneten elérhető mozgóképes anyagok, például klipek vagy reklámok tanulmányozásával), hogy a mozgóképi szöveg
 - egyszerre ábrázol és reprodukál;
 - információban rendkívül gazdag, ám a szöveg jelentésének meghatározása a nyelvi közlésnél sokkal bizonytalanabb;
 - utalásokkal telített.
- Annak megfogalmazása, mire vezethető vissza a mozgóképi közlés néhány alapvető sajátossága (a technikai kép- és hangrögzítésnek a tapasztalati valósággal való erős kapcsolatára).
- Annak megfigyelése és kipróbálása egyszerű beállítások, snittkapcsolatok elkészítése és megszerkesztése során, hogy a mozgóképkészítő miféle filmnyelvi eszközöket használ a szöveg megalkotása során. Ily módon, valamint mozgóképi szövegek (pl. rövidfilmek, filmetűdők, reklámok, klipek, előzetesek, animációs filmek) megfigyelésével és elemzésével a mozgóképnyelv alapeszközeinek (narráció; szerepjáték; látványszervezés, montázs) tudatosítása.
- A látványszervezés alapeszközei (képkivágás, gépállás, nézőpont, szemszög, kameramozgások, beállítástípusok, megvilágítás) fogalmainak tudatosítása, ezen eszközök szerepének értelmezése és tudatosítása saját felvételek készítése és mozgóképi szövegrészletek elemzésével.
- Egyszerűbb mozgóképi szövegrészletek létrehozása (pl. találkozás, megérkezés, követés, megismerkedés) útján a képzelőerő, kifejezőkészség fejlesztése.
- A mozgóképi szövegek rendszerezését segítő néhány alapszemponthoz (megjelenési felület – mozi, televízió, internet; a hossz, mint forgalmazási kategória; a valóságanyag természete – dokumentumfilm-fikció; az alkotói szándék és nézői elvárás – műfaj (zsáner)film, szerzői film) ismétlése, pontosítása, kiegészítése.
- A szerzői és a műfajfilm néhány meghatározó jellemzőjének felismerése, alkalmazása (a nézők számára ismerős témák, szériaszerű filmalkotások, könnyen befogadható ábrázolási konvenciók, illetve a személyesebb, a szerzővel azonosítható eredeti formanyelv-használat) az életkornak megfelelő művek elemzésével.
- A hagyományos (analóg) és az új médiaformák (interaktív, nemlineáris, digitális) közötti alapvető különbségek tudatosítása.
- Hagományos szövegtípusok formanyelv-használatának módosulásának

megfigyelése és elemzése az újmédia felületein (néhány jellemző példa, elsősorban a reklám, a hírszövegek területéről).

- A web 2.0-ás alkalmazások formanyelvi gondolkodásának megfigyelése (pl. interakció, választás, az animációs és grafikai megoldások terjedése, játékosság, ironia és a szövegek folyamatos alakítása).
- A kommunikáció története alapvető fordulópontjainak (írásbeliség, sokszorosítás, fotografikus képrögzítés, digitális jelkezelés / hálózati kommunikáció) az ezekhez tartozó művelődéstörténeti háttér (kiemelkedő feltalálók, találmányok, évszámok) megismerése, e fordulópontok jelentőségének értelmezése a nyilvánosság történetében.
- Annak tudatosítása, miért törekszik a média kezdetektől a látvány és a hang lehető legvalószerűbb, a valóságtól egyre kevésbé megkülönböztethető rögzítésére.
- A nyilvánosság jelentése az életünkben, a mai nyilvánosság kialakulása, egy adott kor és társadalom nyilvánosságának vizsgálati módjai. (Az információk birtoklása és megosztása – hatalmi viszonyok; az egyén helyzete az adott társadalomban, például hagyományok, neveltetés, iskolázottság, anyagi helyzet; az infokommunikációs technológiák fejlettsége; a média szabályozása, cenzúra).
- Miért jelennek meg egyre inkább a közszférában a médiakörnyezet változásával a magánszféra ügyei? – vita, érvelés, példákkal.
- A tanuló
 - felismer olyan történetjavaslatokat, amelyeket a médiainstítmények bocsátanak közre;
 - ismeri és a médiajelenségekkel kapcsolatban helyesen alkalmazza a tematizálás, a napirend és a diskurzus fogalmát;
 - konkrét példákön értelmezi a közönség befolyásolásának fontosabb eszközeit (a közlés felületének egyszerűen átlátható, ismétlődő megszerkesztését, a rovatszerkezeteket, a műsorrend kialakítását, az intézmény-image felépítését, a sorozatelv érvényesítését);
 - ismeri a közszolgálati, a kereskedelmi és a közösségi média eltérő szerepét a nyilvánosságban;
 - jellemzi a médiainstítmények és azok meghatározó szövegeinek célközönségeit (elsősorban életkor, nem, végzettség, kulturális és egzisztenciális háttér, érdeklődés);
 - bemutatja, hogyan, és kifejti, hogy miért keveredik a tartalomelállító és a közönség szerepe a web 2.0-ás alkalmazásokban;
 - felismeri, hogy a médiakommunikáció során a médiaszöveget kibocsátó intézmény kerül elbeszélő szerepbe, amely történetjavaslatokat bocsát közre, piaci versenyben a néző figyelméért a konkurens médiainstítményekkel;
 - tudatosítja, melyek a médiaszöveg-fogyasztás maximalizálásának, a közönség befolyásolásának alapeszközei;
 - megkülönbözteti egymástól a fontosabb médiamodelleket.

- tudatosítja, miért jelenik meg a média közönsége kettős szerepben, mint vásárló, és mint áru;
- megkülönbözteti azokat a fontosabb tényezőket, melyek alapján jellemezhetőek a médiainstítmények célközönségei.
- kifejti, mennyiben tekinthető közösségnek a közösségi hálózatra csatlakozók sokasága.
- A tanuló
 - kreatív gyakorlati feladatok során és megbeszélés útján tudatosítja, hogy a médiaszövegek értelmezése egyaránt függ a szövegtől, a befogadótól és attól a médiakörnyezettől, amelyben a szöveg nyilvánosságra kerül (vagyis a médianyelvtől, a nyelvhasználatától, a közönségtől és a kontextustól);
 - felismeri és megnevezi a médiainstítmények által közrebocsátott történetjavaslatok értelmezésére szolgáló direkt értelmezési kereteket. Aktuális médiaesemények feldolgozása és elemzése során feltárja, hogyan és miért érvényesül a médiában a sztereotip megfogalmazás kényszere, milyen veszélyekkel járhat mindez;
 - ismeri a reprezentáció fogalmát és alkalmazza a nemek, foglalkozások, életmódminták, kisebbségek a tapasztalati valóságtól eltérő médiamegjelenítésével kapcsolatban, miközben tudatosítja, hogy a médiaszövegek a közösség kulturális képviselői (reprezentánsai). Ily módon tudatosítja, miért problematikus, hogy a világ nem olyan módon jelenik meg a médiában, mint a tapasztalati valóságban;
 - az életkornak megfelelő médiaszövegek feldolgozása egyéni, kiscsoportos vagy csoportos formában kreatív gyakorlati feladatokkal vagy megbeszélés útján (pl. feltevéseket, állításokat fogalmaz meg médiaszövegek keletkezésének hátteréről, a közlő (médiainstítmény) szándékairól; élményeket és tapasztalatokat vet össze a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. hírműsorok, talk-showk, reality-showk, életmód magazinok, közösségi portálok alapján az azonosságok és az eltérések megfigyelése, megbeszélése);
 - összeveti azonos események eltérő megfogalmazásait, ésszerűen indokolja az egyszerűbb reprezentációk különbözőségeit (érdekek, nézőpontok, politikai és gazdasági érintettség, illetve műfaji, nyelvi különbségek feltárása a hírműsorokban, hírportálokon, napisajtóban).
- A média fejleszti a digitális médiaeszközök használatának képességét (az elérhető programok funkcionális használatával a kép, mozgókép- és hangadatok rögzítését, célszerű szerkesztőprogramba történő betöltését, szerkesztését, kiírását, online közzétételét).
- A tanuló
 - tudatosítja és példákkal világítja meg a médiakonvergencia jelenségét;
 - saját tapasztalatai és ismeretgyűjtés alapján jellemzi az internetes és mobilkommunikáció fontosabb sajátosságait (pl. interaktivitás, a kommunikáció térbeli és időbeli szabadsága,

- figyelemmegosztás, multitasking, virtuális kapcsolatok, konstruált személyiségek, anonimitás és annak korlátai, e-részvétel, e-demokrácia, amatőr és professzionális tartalomgyártás, médiahasználat más emberek jelenlétében és annak normái);
- példákkal, jó és helytelen gyakorlatok bemutatásával illusztrálja az internethasználat biztonságának problémáit (pl. személyes adatok védelme, hamis vagy megbízhatatlan oldalak, információk kiszűrése, ismerkedés veszélyei);
 - életkorának és tapasztalatainak megfelelő példákra alapozott, érvekkel alátámasztott állításokat fogalmaz meg a hálózati kommunikáció életmódra, életminőségre vonatkozó hatásáról, a személyiség felbontása és megsokszorozásáról, mint mindennapi gyakorlatról az online médiában, a médiahasználat veszélyeiről (pl. függőség, elmagányosodás, egészségkárosodás). Ismeri a médiában megjelenő erőszakkal kapcsolatos problémákat (pl. az erőszak, mint szórakoztató, stimuláló hatáselem; az erőszak, mint mindennapivá váló érdekérvényesítő és konfliktuskezelési eszköz);
 - kérdéseket és állításokat fogalmaz meg az alkotók és felhasználók felelősségével, az egyének és közösségek jogaival kapcsolatban az írott, az elektronikus és az online médiában, tisztában van vele, hogy a média törvényi szabályozása miért szükségszerű;
 - tudatosítja, hogy elkerülhetetlen az éles verseny közegében a médiaipari szövegtermeléssel együtt járó selejt, de azt igyekszik megkülönböztetni a manipulációtól.

XIII. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK ELVEI

Az iskolával történő tanulói jogviszony létesítésének két alap lehetősége van:

- felvétellel, illetve
- átvétellel.

A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől vagy az átvételtől az iskola igazgatója dönt. Az iskola állapítja meg a tanulói jogviszony létesítésének tanulmányi feltételeit (felvételi követelmények), amelyeket évente a felvételi tájékoztatóban hozzuk nyilvánosságra.

Iskolánk csak abban az esetben szervezhet központi írásbeli felvételi vizsgát, és ehhez kapcsolódva helyi felvételi meghallgatást, amennyiben a felvételi évet megelőző három év átlagában a jelentkezők száma több mint kétszeresen meghaladja a felvehető tanulók számát.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló részére biztosítjuk a hosszabb felkészülési időt (a sajátos nevelési igényt a szülő köteles hivatalos szakértői véleménnyel igazolni, s a hosszabb felkészülési idő iránt kérelmet kell benyújtania az iskola igazgatójához).

1. **Felvétel** a Xántus János Gyakorló Középiskolába

Iskolánkba a 9/Kny és a 9. évfolyamokra két módon lehet felvételt nyerni:

- a) a rendes felvételi eljárás, és
- b) a rendkívüli felvételi eljárás keretén belül.

a) A **rendes felvételi eljárásban** iskolánk a következő eljárási rendet követi:

A rendes felvételi eljárást az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata alapján, egy háromtagú bizottság folytatja le.

A felvételi eljárásban három pontszám alapján történik a felvételi összpontszám meghatározása (ez az alábbi táblázaton jól követhető):

	Elérhető maximális pontszám	Arányszám
Hozott pontok: a magyar nyelv és irodalom (átlag), történelem, idegen nyelv és matematika tantárgyak 7. év végi és 8. félévi tanulmányi eredménye	40 pont	20%
Írásbeli vizsga: általános tanterv alapján folyó felkészítést nyújtó középfokú iskola 9. évfolyamára jelentkezők központi írásbeli vizsgája magyar nyelv és matematika tantárgyakból	100 pont	60%
A szóbeli meghallgatásra történő behívás ponthatárát az írásbeli vizsgát követően tesszük közzé (honlapunkon és az iskola bejáratánál).		
Szóbeli meghallgatás:	20 pont	20%

a jelentkező általános ismereteit, kommunikációs készségét méri		
A szóbeli meghallgatás alkalmával mérjük fel a jelentkezők angol nyelvi szintjét.		

A felvételi eljárás során az **azonos teljesítményt elérő tanulók közül** előnyben részesítjük a rangsorban:

- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót (igazolás alapján¹),
- azt a jelentkezőt, akinek lakóhelye, illetve tartózkodási helye az iskola székhelyének településén található,
- aki a központi írásbeli vizsgán magyar nyelv és matematika tantárgyakból jobb eredményt ért el,
- aki a központi írásbeli vizsgán matematika tantárgyból jobb eredményt ért el.

Az iskola a felvétellel kapcsolatos adminisztrációs folyamatát (felvételi listák és rangsorok összeállítását, szülők értesítését stb.) a miniszter által kiadott, a Tanév rendjében meghatározott időpontokban és eljárási rend szerint szervezi meg.

Abban az esetben, ha az iskola nem felel meg a központi írásbeli felvételi vizsga megszervezése követelményének, akkor a felvételt a hozott pontok alapján döntjük el.

b) **Rendkívüli felvételi eljárást** abban az esetben írhat ki az iskolánk, ha a rendes felvételi eljárásban megjelölt keretlétszámokat csak 90%-nál kisebb arányban tudtuk feltölteni. Ebben az esetben a miniszter által kiadott Tanév rendjében meghatározott időintervallumban meghirdethető a rendkívüli felvételi eljárás (ennek a tényét az OH – Oktatási Hivatal www.oh.gov.hu illetve a www.kir.hu – valamint az iskola honlapján olvashatják az érintettek).

A rendkívüli eljárás már nem tartozik a KIFIR hatáskörébe, ekkor a továbbtanulás intézése már egyénileg, közvetlenül az iskolával történik:

- Ha a gyermek a rendes felvételi eljárásban már nyújtott be továbbtanulási lapot intézményünkhöz, akkor a szülőnek csak egy méltányossági kérelmet kell benyújtania, megjelölve benne azt a tagozatot, amelyet a rendkívüli eljárás keretén belül az iskola meghirdetett.
- Ha még nem jelentkezett a tanuló a rendes felvételi eljárásban, akkor a méltányossági kérelem mellé csatolni kell egy kitöltött továbbtanulási jelentkezési lapot is.
- A rendkívüli eljárás keretében is tartunk szóbeli meghallgatást, amelynek során sor kerül egy nyelvi teszt megírására, és a választott nyelven történő szóbeli beszélgetésre. A nyelvi teszt és a szóbeli beszélgetés célja a tanuló nyelvi szintjének megállapítása, nyelvi csoportba való sorolása.

A felvételről az igazgató dönt.

¹ Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, aki rendszeres gyermekvédelmi támogatásban vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, illetve a törvényes felügyeletét ellátó szülője vagy szülei legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be.

2. Átvétel a Xántus János Gyakorló Középiskolába

A **szabad iskolaválasztáshoz** való joga alapján gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének, saját vallási, illetve világnézeti meggyőződésének, nemzeti vagy etnikai hovatartozásának megfelelően választhat iskolát a szülő.

Az előző mondatból következik, hogy a szülő a megkezdett tanulmányok alatt is kérvényezheti gyermekének átvételét egy másik iskolába.

- a) Abban az esetben, ha a tanuló átvételére kerül sor egy másik középiskolából, a szülőnek kérvényt kell írnia az iskola igazgatójának. A kérvényben a szülő leírja az iskolaváltási szándék okát, meg kell jelölnie azt is, hogy az iskola mely tagozatára, és annak hanyadik évfolyamára kéri gyermeke felvételét (mellékelve a diák addigi középiskolai teljesítményeinek dokumentumait: bizonyítványok és ellenőrző másolatát, esetleges nyelvvizsga eredményeinek fénymásolatát, egyéb fontosnak tartott igazolást).
- b) Az igazgató a férőhelyek ismeretében, és a mellékelt dokumentumok alapján dönt arról, hogy a kérvényező szülő gyermekét bevonja-e az átvételi eljárásba. Erről a szülőt írásban értesíti.
- c) Ha az igazgató bevonja a tanulót az átvételi eljárásba, akkor egy bizottság meghallgatja a tanulót, valamint a célnyelvnek megfelelően nyelvi teszten és szóbeli meghallgatáson vesz részt, annak eldöntése végett, hogy nyelvi kompetenciái alapján alkalmas-e a mi iskolánkban tanulmányait folytatni.
- d) Az igazgató (vagy megbízottja) köteles megvizsgálni a tanuló eddigi középiskolai tanulmányai során tanult tantárgyak sorát. Ennek következtében vizsgafeltételekhez (különbözeti vizsga – a Pedagógiai program „A tanulmányok alatti vizsgák szabályai” c. fejezet 4. pontjában leírtak alapján) kötheti az átvételt.

Az igazgató az átvételről határozatban értesíti a szülőt.

XIV. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
 - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
 - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
 - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
 - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
 - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
 - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat és a katasztrófavédelem felépítésével és működésével;
 - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt vagy tűzoltót hívni.
2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
 - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
 - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegély-nyújtás alapismereteit;
 - a tanulók – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében
 - az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
 - tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
 - támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.
4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
 - a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	rovarcsípések, légúti akadályok, eszméletvesztés, agyrázkódás, artériás és ütőeres vérzések, komplex újraélesztés,

	személyes higiénia, környezeti hatások szerepe az emberi szervezetre (ökológiai egyensúly)
Földrajz	környezeti hatások szerepe az emberi szervezetre (környezetszennyezés, fronthatás)
Kémia	mérgezések, vegyszer okozta sérülések, savmarás, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés, környezeti hatások szerepe az emberi szervezetre (a táplálékkal bevitt kémiai anyagok hatása)
fizika	égési sérülések, áramütés okozta sérülések, forrázás
munkahelyi egészség és biztonság	égési sérülések (forró víz, forró zsiradék), gőz, nyílt láng használata, áramütés, veszélyes konyhai eszközök használata (kések, mehanikus és elektromos szeletelők, gépek), csúszásveszély, csúszásgátlás stb.
testnevelés	magasból esés, esések tompítása, húzódások, ficamok, törések, a mozgás élettani szerepe és hatása

A kilencedik-tizenkettedik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele félévente egy alkalommal az kilencedik-tizenkettedik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:

- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó, katasztrófavédelmi);
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával;

- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése tanulóink számára.

AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

XV. A VÁLASZTOTT KERETTANTERVEK MEGNEVEZÉSE

Intézményünkben a belépő évfolyamokon a következő kerettantervek alapján tanítjuk az adott tantárgyakat:²

Gimnázium		2013/2014. tanévtől
	Tantárgy	Választott kerettanterv
1.	Magyar nyelv és irodalom	alapváltozat
2.	Célnyelv	110/2012. (VI. 4.) Korm. r.; 51/2012. (XII. 21.) EMMI r.; 4/2013. (I. 11.) EMMI r. alapján
3.	Célnyelvi civilizáció	110/2012. (VI. 4.) Korm. r.; 51/2012. (XII. 21.) EMMI r.; 4/2013. (I. 11.) EMMI r. alapján
4.	Második idegen nyelv	110/2012. (VI. 4.) Korm. r.; 51/2012. (XII. 21.) EMMI r.; 4/2013. (I. 11.) EMMI r. alapján
5.	Matematika	alapváltozat
6.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	alapváltozat
7.	Etika	alapváltozat
8.	Biológia-egészségtan	"A" változat
9.	Fizika	"B" változat
10.	Kémia	"A" változat
11.	Földrajz	alapváltozat
12.	Ének-zene	"A" változat
13.	Vizuális kultúra	alapváltozat
14.	Dráma és tánc	alapváltozat
15.	Mozgóképkultúra és médiaismeret	alapváltozat
16.	Informatika	alapváltozat
17.	Életvitel és gyakorlat	alapváltozat
18.	Testnevelés és sport	alapváltozat
19.	Osztályfőnöki	helyi tanterv

Iskolánk a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő, választható ("A változat" illetve "B változat") kerettanterve közül a fenti tantervek alapján tanít! Ahol nem jelöltünk "A" vagy "B" változatot, ott csak az alapváltozatot lehetett választani!

² A kimenő évfolyamokon a párhuzamosan érvényben lévő, korábbi helyi tanterv szerint folyik a képzés.

Szakközépiskola		2013/2014. tanévtől
	Tantárgy	Választott kerettanterv
1.	Magyar nyelv és irodalom	alapváltozat
2.	Célnyelv	110/2012. (VI. 4.) Korm. r.; 51/2012. (XII. 21.) EMMI r.; 4/2013. (I. 11.) EMMI r. alapján
3.	Célnyelvi civilizáció	110/2012. (VI. 4.) Korm. r.; 51/2012. (XII. 21.) EMMI r.; 4/2013. (I. 11.) EMMI r. alapján
4.	Második idegen nyelv	110/2012. (VI. 4.) Korm. r.; 51/2012. (XII. 21.) EMMI r.; 4/2013. (I. 11.) EMMI r. alapján
5.	Matematika	alapváltozat
6.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	alapváltozat
7.	Etika	alapváltozat
8.	Biológia-egészségtan	alapváltozat
9.	Fizika	alapváltozat
10.	Kémia	alapváltozat
10.	Földrajz	alapváltozat
11.	Ének-zene	"A" változat
12.	Informatika	alapváltozat
13.	Testnevelés és sport	alapváltozat
14.	Osztályfőnöki	helyi tanterv
15.	Szakmai tárgyak	szakképzési kerettantervek (idegenvezető)

Iskolánk a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő, választható ("A változat" illetve "B változat") kerettanterve közül a fenti tantervek alapján tanít! Ahol nem jelöltünk "A" vagy "B" változatot, ott csak az alapváltozatot lehetett választani!

**XVI. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL
MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ
TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK; A SZABADON
VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK
MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMA**

1. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

A II. fejezet mátrix-táblái alapján a kimenő és belépő évfolyamok óratervei a következők szerint alakulnak a 2016/2017. tanévig:

Kimenő		Gimnázium, 9. (10.) évfolyam (a 2013/2014. tanévben)				
		9/Kny	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
1.	Tantárgy	2012/2013.	2013/2014.	2014/2015.	2015/2016.	2016/2017.
2.	Magyar nyelv	1	1	1	1	1
3.	Irodalom	2	3	3	3	3
4.	Történelem**(***))	2	2	2	3	4(1)
5.	Etika				1	
6.	Célnyelv***	16	6(2)	6(2)	5(2)	5(2)
7.	Célnyelvi civilizáció***		1(1)	1(1)	2(2)	2(2)
8.	Második idegen nyelv***		3	3	4(1)	4(1)
9.	Matematika***	2	3	3	3	4(1)
10.	Informatika***		2(1)	2(1)		
11.	Fizika		2	2	2	
12.	Biológia - egészségtan			2	2	2
13.	Kémia		2	2		
14.	Földrajz**(***))		2	2	1(1)	1(1)
15.	Ének-zene	1	1	1(1*)	1(M)	
16.	Vizuális kultúra	1	1	1	1(M)	
17.	Testnevelés és sport***	5	5	5	5	5
18.	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
19.	Életvitel és gyakorlat					1
20.	Mozgóképkultúra és médiaismeret					2(M)
21.	Dráma és tánc	1				
22.	Információkezelés-gépírás***	2				
23.	Célnyelv-lektor***	1				
	Szabadon felhasználható órakeret		(4)	(4)	(6)	(8)
	Rendelkezésre álló órakeret	35	35	37(1*)	35	35
	Óraszámok bontással		59[+2]	59[+2]	58	58

A zárójelbe tett óraszámok a szabadon felhasználható órakeretből adhatók!

Az 'M' betűvel jelzett óraszámok a Művészetek órakeretből választhatók!

A *-gal jelölt plusz óraszám a 110/2012. (VI. 4.) Korm. r. 8. § (3) d) db) alpontja alapján került az óratervebe!

A **-gal jelölt tantárgyakat célnyelven tanulják a diákok!

A ***-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportokban tanulják a diákok!

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

Az évfolyamok számozása a 73/2013. (III. 8.) Korm. r. 16. §-a alapján történt, amely a 110/2012. (VIII. 31.) Korm. r. 10. § (1) alpontját módosította!

Kimenő	Gimnázium, 11. évfolyam (a 2013/2014. tanévben)				
	Tantárgy	2011/2012.	2012/2013.	2013/2014.	2014/2015.
Magyar nyelv	1	1	1	1	1
Irodalom	2	2	2	2	3
Történelem	2	3	3	3	4
Emberismeret és etika					1
Célnyelv	16	5	4	4	5
Célnyelvi civilizáció			2	2	1
Második idegen nyelv		4	4	4	4
Matematika	2	3	3	3	4
Informatika		2	2		
Bevezetés a filozófiába					1
Fizika		2	2	2	
Biológia			2	2	2
Kémia		2	2		
Földünk és környezetünk		1	2	2	
Ének-zene	1	1			
Rajz és vizuális kultúra	1	1			
Testnevelés	2	2	2	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Társadalomismeret				1	1
Mozgókép és médiaismeret				1	
Művészetek			1	1	
Tánc és dráma	1				
Információkezelés-gépirás	2				
Célnyelvi lektor	1	1			

Kimenő	Gimnázium, 12. évfolyam (a 2013/2014. tanévben)				
	Tantárgy	2010/2011.	2011/2012.	2012/2013.	2013/2014.
Magyar nyelv	1	1	1	1	1
Irodalom		3	3	3	3
Történelem	2	3	3	3	3
Cél nyelv	16	5	4	3	3
Cél nyelvi civilizáció			2	2	1
Második idegen nyelv		4	4	4	4
Matematika	3	3	3	3	3
Informatika	3 (ii)	2	2		
Bevezetés a filozófiába					1
Fizika		2	2	2	
Biológia			2	2	2
Kémia		2	2		
Földünk és környezetünk		1	2	2	
Ének-zene	1	1			
Rajz és vizuális kultúra	1				
Testnevelés	2	2	2	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Társadalomismeret					1
Tánc és dráma	1				
Mozgókép és médiaismeret				1	
Művészetek		1	1	1	
Cél nyelvi lektor	1	1			

Kimenő	Gimnázium, 13. évfolyam (a 2013/2014. tanévben)				
	Tantárgy	2009/2010.	2010/2011.	2011/2012.	2012/2013.
Magyar nyelv	1	1	1	1	1
Irodalom		3	3	3	3
Történelem	2	2	2	2	3
Cél nyelv	16	5	4	3	3
Cél nyelvi civilizáció				2	2
Második idegen nyelv		5	5	4	4
Matematika	3	3	3	3	3
Informatika	3 (gp)	2	2		
Bevezetés a filozófiába					1
Fizika		2	2	2	
Biológia			2	2	2

Kémia		2	2		
Földünk és környezetünk		2	2	2	
Ének-zene	1	1			
Rajz és vizuális kultúra	1				
Testnevelés	2	2	2	2	2
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Társadalomismeret					1
Tánc és dráma	1				
Mozgókép és médiaismeret				1	
Művészetek		1	1	1	
Célnyelvi lektor	1	1			

Kimenő**Szakközépiskola, 9. (10.) évfolyam (a 2013/2014. tanévben)**

	Tantárgy	9/Kny	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
		2012/2013.	2013/2014.	2014/2015.	2015/2016.	2016/2017.
1.	Magyar nyelv	1	1	1	1	1
2.	Irodalom	2	3	3	3	3
3.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	1	2	2	3	3
4.	Etika				1	
5.	Célnyelv***	16	6(2)(1*)	6(2)(1*)	5(2)	5(2)
6.	Célnyelvi civilizáció***		1(1)	1(1)	2(2)	2(2)
7.	Célnyelv-lektor***	1				
8.	Második idegen nyelv***		3(3*)	3(3*)	3(3*)	3(3*)
9.	Matematika***	2	3	3	3	3
10.	Ének-zene	1		1		
11.	Művészettörténet-művelődéstörténet	1				
12.	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
13.	Testnevelés és sport***	5	5	5	5	5
14.	Fizika		2	2	1	
15.	Földrajz**(***)		2	2(1*)		
16.	Biológia-egészségtan			2	2	1
17.	Kémia		2	1		
18.	Informatika***		2(1)	1(1)		
19.	Gépirás***	2				
20.	Munkahelyi egészség és biztonság (elmélet)		0,5			
21.	Turizmus alapjai**(***)(elmélet)		2	1		
22.	Kultúr- és vallástörténet**(***)(elmélet)		1,5	1,5	1	
23.	Vendéglátás és szálláshely ismeretek**(***)(elmélet)			1	1	1
24.	Üzleti kommunikáció gyakorlata**(***)		1	1		

25.	Marketing alapjai**(***)(elmélet)			0,5	1	1
26.	Szakmai idegen nyelv gyakorlat**(***)				2	4,5
27.	Ügyviteli ismeretek (elmélet)					2
28.	Informatika a turizmusban gyakorlat***				1	1,5
29.	Levelezési ismeretek gyakorlat***			1	1	
	Szabadon felhasználható órakeret		(4)	(4)	(4)	(4)
	Rendelkezésre álló órakeret	33	38(4*)	40(5*)	37(3*)	37(3*)
	Óraszámok bontással		62[+5]	63[+6]	61[+3]	61[+3]

A zárójelbe tett óraszámok a szabadon felhasználható órakeretből adhatók!

Az 'M' betűvel jelzett óraszámok a Művészetek órakeretéből választhatók!

A *-gal jelölt plusz óraszám a 110/2012. (VI. 4.) Korm. r. 8. § (3) d) db) alpontja alapján került az óraterembe!

A **-gal jelölt tantárgyakat célnyelven tanulják a diákok!

A ***-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportokban tanulják a diákok!

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

Az évfolyamok számozása a 73/2013. (III. 8.) Korm. r. 16. §-a alapján történt, amely a 110/2012. (VIII. 31.)

Korm. r. 10. § 10. § (1) alpontját módosította!

Kimenő	Szakközépiskola, 11. évfolyam (a 2013/2014. tanévben)					
	Tantárgy	2011/2012.	2012/2013.	2013/2014.	2014/2015.	2015/2016.
	Magyar nyelv	1	1	1	1	1
	Irodalom	2	2	2	2	3
	Történelem	1	2	2	2	3
	Társadalomismeret és etika					1
	Célnyelv	16	5	4	4	4
	Célnyelvi civilizáció			2	2	1
	Második idegen nyelv		4	4	4	4
	Matematika	2	3	3	3	4
	Ének-zene	1	1			
	Művészettörténet- művelődéstörténet	1	1			
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
	Testnevelés	2	2	2	2	2
	Fizika		2	1		
	Földünk és környezetünk		1	1	2	2
	Biológia		1	2		
	Kémia		1	1		
	Informatika		2	2		
	Gépirás	3				
	Gazdasági környezetünk			2		
	Kommunikáció és viselkedéskultúra		2	2		
	Turizmus ismeretek				2	2

Vendéglátás alapjai		2	2		
Szállodai ismeretek				2	1
Marketing alapismeretek				1	2
Gasztronómiai gyakorlat				2	2
Célnyelvi lektor	1	1			

Kimenő	Szakközépiskola, 12. évfolyam (a 2013/2014. tanévben)				
Tantárgy	2010/2011.	2011/2012.	2012/2013.	2013/2014.	2014/2015.
Magyar nyelv	1	1	1	1	1
Irodalom		3	3	3	3
Történelem	2	2	2	2	3
Társadalomismeret és etika					1
Célnyelv	16	5	4	3	3
Célnyelvi civilizáció			2	2	1
Második idegen nyelv		4	4	4	4
Matematika	3	3	3	3	4
Ének-zene	1				
Művészettörténet-művelődéstörténet	1	1			
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Testnevelés	2	2	2	2	2
Fizika		2	1		
Földünk és környezetünk		1	1	2	1
Biológia		1	2		
Kémia		1	1		
Informatika		2	2		
Gépirás	3				
Gazdasági környezetünk			2		
Kommunikáció és viselkedéskultúra		2	2		
Turizmus ismeretek				2	2
Vendéglátás alapjai		2	2		
Szállodai ismeretek				2	1
Marketing alapismeretek				1	2
Gasztronómiai gyakorlat				2	2
Célnyelvi lektor	1	1			

Kimenő	Szakközépiskola, 13. évfolyam (a 2013/2014. tanévben)				
	Tantárgy	2009/2010.	2010/2011.	2011/2012.	2012/2013.
Magyar nyelv	1	1	1	1	1
Irodalom		3	3	3	3
Történelem	2	2	2	2	3
Társadalomismeret és etika					1
Célnyelv	16	5	4	3	3
Célnyelvi civilizáció			1	2	1
Második idegen nyelv		5	5	4	4
Matematika	3	3	3	3	4
Ének-zene	1				
Művészettörténet- művelődéstörténet	1	1			
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Testnevelés	2	2	2	2	2
Fizika		2	1		
Földünk és környezetünk		1	1	2	2
Biológia		1	1		
Kémia		1	1		
Informatika		2	2		
Gépirás	3				
Gazdasági környezetünk			2		
Kommunikáció és viselkedéskultúra		2	2		
Turizmus ismeretek				2	2
Vendéglátás alapjai		1	2		
Szállodai ismeretek				2	1
Marketing alapismeretek				1	2
Idegenvezetés elmélete, módszertana		2			
Magyar nyelvű levelezés		1			
Gasztrónómiai gyakorlat				2	2
Célnyelvi lektor	1	1			

Belépő	Gimnázium és szakközépiskola	2013/2014. tanévtől
	Tantárgy	9/Kny évfolyama
1.	Célnyelv***	17
2.	Célnyelv-lektor***	1
3.	Szövegértési képességek fejlesztése	1
4.	Anyanyelvi képességek fejlesztése	1
5.	Forráselemzési képességek fejlesztése	1(1*)
6.	Matematikai-logikai képességek fejlesztése	2(1*)
7.	Informatika-gépirás-szövegszerkesztés***	2
8.	Informatika***	2(1*)
9.	Testnevelés és sport***	5
10.	Osztályfőnöki - tanulásmódszertan és önismeret	1
	Rendelkezésre álló órakeret	33(3*)
	Óraszámok bontással	60[+4]

A *-gal jelölt plusz óraszámok a 110/2012. (VI.4.) Korm. r. 8.§ (3) d) db alpontja alapján kerültek az óratervebe!

A ***-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportokban tanulják a diákok!

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

Belépő	Tantárgy	Gimnázium a 2013/2014. tanévtől			
		9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
1.	Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
2.	Célnyelv***	6(3)	6(3)	5(2)	5(2)
3.	Célnyelv-lektor***	1(*)			
3.	Célnyelvi civilizáció**(***))	1(1)	1(1)	2(2)	2(2)
4.	Második idegen nyelv ***	3	3	4(1)	4(1)
5.	Matematika***	3	3	3	4(1)
6.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek**(***))	2	2	3	4(1)
7.	Etika			1	
8.	Biológia-egészségtan		2	2	2
9.	Fizika	2	2	2	
10.	Kémia	2	2		
11.	Földrajz**(***))	2	2	1(1)	1(1)
12.	Ének-zene	1	1	1(M)	
13.	Vizuális kultúra	1	1	1(M)	
14.	Dráma és tánc	1			
15.	Mozgókép-kultúra és médiaismeret				2(M)
16.	Informatika***	2(1*)	2(1*)		
17.	Életvitel és gyakorlat				1
18.	Testnevelés és sport***	5	5	5	5

19.	Osztályfőnöki	1	1	1	1
	Szabadon felhasználható órakeret	(4)	(4)	(6)	(8)
	Rendelkezésre álló órakeret	37(2*)	37(1*)	35	35
	Óraszámok bontással	60[+3]	59[+2]	58	58

A zárójelbe tett óraszámok a szabadon felhasználható órakeretből adhatók!

Az 'M' betűvel jelzett óraszámok a Művészetek órakeretéből adhatók!

A *-gal jelölt plusz óraszámok a 110/2012. (VI.4.) Korm. r. 8.§ (3) d) db) alpontja alapján kerültek az óratervbe!

A **.-gal jelölt tantárgyakat célnyelven tanulják a diákok!

A ***.-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportokban tanulják a diákok.

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

Belépő	Tantárgy	Gimnázium (1+4 évfolyamos) a 2013/2014. tanévtől				
		9/Kny	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
1.	Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4
2.	Szövegértési képességek fejlesztése	1				
3.	Anyanyelvi képességek fejlesztése	1				
4.	Célnyelv***	17	6(3)	6(3)	5(2)	5(2)
5.	Célnyelv-lektor***	1				
6.	Célnyelvi civilizáció***		1(1)	1(1)	2(2)	2(2)
7.	Második idegen nyelv***		3	3	4(1)	4(1)
8.	Matematika***		3	3	3	4(1)
9.	Matematikai-logikai képességek fejlesztése	2(1*)				
10.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek**(***)		2	2	3	4(1)
11.	Forráselemzési képességek fejlesztése	1(1*)				
12.	Etika				1	
13.	Biológia-egészségtan			2	2	2
14.	Fizika		2	2	2	
15.	Kémia		2	2		
16.	Földrajz**(***)		2	2	1(1)	1(1)
17.	Ének-zene		1	1	1(M)	
18.	Vizuális kultúra		1	1	1(M)	
19.	Dráma és tánc		1			
20.	Mozgóképkultúra és médiaismeret					2(M)
21.	Informatika-gépírás-szövegszerkesztés***	2				
22.	Informatika***	2(1*)	2(1*)	2(1*)		
23.	Életvitel és gyakorlat					1
24.	Testnevelés és sport***	5	5	5	5	5
25.	Osztályfőnöki		1	1	1	1
26.	Osztályfőnöki - tanulásmódszertan és önismeret	1				
	Szabadon felhasználható órakeret		(4)	(4)	(6)	(8)

Rendelkezésre álló órakeret	33(3*)	36(1*)	37(1*)	35	35
Óraszámok bontással	60[+4]	59[+2]	59[+2]	58	58

A zárójelbe tett óraszámok a szabadon felhasználható órakeretből adhatók!

Az 'M' betűvel jelzett óraszámok a Művészetek órakeretből választhatók!

A *-gal jelölt plusz óraszámok a 110/2012. (VI.4.) Korm. r. 8.§ (3) d) alpontja alapján kerültek az óratervebe!

A **-gal jelölt tantárgyakat célnyelven tanulják a diákok!

A ***-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportokban tanulják a diákok!

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

Belépő	Szakközépiskola	2013/2014. tanévtől			
		Tantárgy	9. évf.	10. évf.	11. évf.
1.	Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
2.	Célnyelv***	6(2)(1*)	6(2)(1*)	5(2)	5(2)
3.	Célnyelv-lektor***	1(1*)			
4.	Célnyelvi civilizáció***	1(1)	1(1)	2(2)	2(2)
5.	Második idegen nyelv***	3(3*)	3(3*)	3(3*)	3(3*)
6.	Matematika***	3	3	3	3
7.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3
8.	Etika			1	
9.	Biológia-egészségtan		2	2	1
10.	Fizika	2	2	1	
11.	Kémia	2	1		
12.	Földrajz**(***)	2	2(1*)		
13.	Ének-zene		1(M)		
14.	Informatika***	2(1)	1(1)		
15.	Testnevelés és sport***	5	5	5	5
16.	Osztályfőnöki	1	1	1	1
17.	Munkahelyi egészség és biztonság (elmélet)	0,5			
18.	Turizmus alapjai**(***)(elmélet)	2	1		
19.	Kultúr- és vallástörténet**(***)(elmélet)	1,5	1,5	1	
20.	Vendéglátás és szálláshely ismeretek**(***)(elmélet)		1	1	1
21.	Üzleti kommunikáció gyakorlata**(***)	1	1		
22.	Marketing alapjai**(***)(elmélet)		0,5	1	1
23.	Szakmai idegen nyelv gyakorlat**(***)			2	4,5
24.	Ügyviteli ismeretek (elmélet)				2
25.	Informatika a turizmusban gyakorlat***			1	1,5
26.	Levelezési ismeretek gyakorlat***		1	1	
	Szabadon felhasználható órakeret	(4)	(4)	(4)	(4)
	Rendelkezésre álló órakeret	39(5*)	40(5*)	37(3*)	37(3*)
	Óraszámok bontással	63[+6]	63[+6]	61[+3]	61[+3]

A zárójelbe tett óraszámok a szabadon felhasználható órakeretből adhatók!

Az 'M' betűvel jelzett óraszámok a Művészetek órakeretből választhatók!

A *-gal jelölt plusz óraszámok a 110/2012. (VI.4.) Korm. r. 8.§ (3) d) db) alpontja alapján kerültek az óratervebe!

A **-gal jelölt tantárgyakat célnyelven tanulják a diákok!

A ***-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportban tanulják a diákok!

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

Belépő Szakközépiskola (1+4 évfolyamos)	Tantárgy	2013/2014. tanévtől				
		9/Kny	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
1.	Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4
2.	Szövegértési képességek fejlesztése	1				
3.	Anyanyelvi képességek fejlesztése	1				
4.	Célnyelv***	17	6(2)(1*)	6(2)(1*)	5(2)	5(2)
5.	Célnyelv-lektor***	1				
6.	Célnyelvi civilizáció***		1(1)	1(1)	2(2)	2(2)
7.	Második idegen nyelv***		3(3*)	3(3*)	3(3*)	3(3*)
8.	Matematika***		3	3	3	3
9.	Matematikai-logikai képességek fejlesztése	2(1*)				
10.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		2	2	3	3
11.	Forráselemzési képességek fejlesztése	1(1*)				
12.	Etika				1	
13.	Biológia-egészségtan			2	2	1
14.	Fizika		2	2	1	
15.	Kémia		2	1		
16.	Földrajz**(***)		2	2(1*)		
17.	Ének-zene			1(M)		
18.	Informatika-gépirás-szövegszerkesztés***	2				
19.	Informatika***	2(1*)	2(1)	1(1)		
20.	Testnevelés és sport***	5	5	5	5	5
21.	Osztályfőnöki		1	1	1	1
22.	Osztályfőnöki - tanulásmódszertan és önismeret	1				
23.	Munkahelyi egészség és biztonság (elmélet)		0,5			
24.	Turizmus alapjai**(***)(elmélet)		2	1		
25.	Kultúr- és vallástörténet**(***)(elmélet)		1,5	1,5	1	
26.	Vendéglátás és szálláshely ismeretek**(***)(elmélet)			1	1	1
27.	Üzleti kommunikáció gyakorlata**(***)		1	1		
28.	Marketing alapjai**(***)(elmélet)			0,5	1	1
29.	Szakmai idegen nyelv gyakorlat**(***)				2	4,5

30.	Ügyviteli ismeretek (elmélet)					2
31.	Informatika a turizmusban gyakorlat***				1	1,5
32.	Levelezési ismeretek gyakorlat***			1	1	
	Szabadon felhasználható órakeret		(4)	(4)	(4)	(4)
	Rendelkezésre álló órakeret	33(3*)	38(4*)	40(5*)	37(3*)	37(3*)
	Óraszámok bontással	60[+4]	62[+5]	63[+6]	61[+3]	61[+3]

A zárójelbe tett óraszámok a szabadon felhasználható órakeretből adhatók!

Az 'M' betűvel jelzett óraszámok a Művészetek órakeretből választhatók!

A *-gal jelölt plusz óraszámok a 110/2012. (VI.4.) Korm. r. 8.§ (3) d) db) alpontja alapján kerültek az óratervbe!

A **-gal jelölt tantárgyakat célnyelven tanulják a diákok!

A ***-gal jelölt tantárgyakat bontott csoportban tanulják a diákok!

A szögletes zárójelben szereplő számok a plusz csoportbontásból erednek!

2. A szabadon választható tanórai foglalkozások

Iskolánkban a szabadon választható tantárgyak tanulására az emelt szintű választások során nyílik lehetőség diákjaink számára. Ezzel a lehetőséggel a 10. és a 11. évfolyam második félévében élhetnek a diákok. Választásuk a következő tanévre vonatkozik, hogy mely tantárgyat (tantárgyakat) szeretnék emelt szinten tanulni. Egy emelt szintű tantárgy választása plusz két tanórai elfoglaltságot jelent.

A választás felelősséggel jár! Emelt szintű tantárgyat választani az erre az alkalomra rendszeresített jelentkezési lapon lehet. A választáskor figyelembe kell venni a szabadon választható tantárgyakra vonatkozó rendelkezéseket [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 14. §-a]:

“Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, köteles azon részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a tizennyolc év alatti szülőjét írásban tájékoztatni kell. A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A tanulónak – kiskorú tanuló esetén a szülőnek – írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.”

Emelt szintű csoportot csak megfelelő jelentkezési létszám esetén indítunk: kötelező érettségi tantárgy esetén minimum 3 fő; egyéb választható érettségi tantárgy esetén minimum 10 fő.

A következő tantárgyak választhatók szabadon, emelt szinten (a kötelező érettségi tantárgyak mellett):

- Földrajz,
- Fizika,

- Kémia,
- Biológia,
- Második idegen nyelv,
- Informatika,
- Vendéglátó-turisztikai ismeretek.

XVII. A TANKÖNYVEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

1. Az iskolai tankönyvellátás megszervezésének helyi rendje

Az iskolai tankönyvellátás feladata a tankönyv beszerzése és a tanulókhoz történő eljuttatása. Az iskolai tankönyvellátás keretében kell biztosítani, hogy az iskolában alkalmazott tankönyvek az egész tanítási év során az iskola tanulói részére megvásárolhatók legyenek. A tankönyvellátás feladatait iskolánkban az igazgató által megbízott tankönyvfelelős látja el.

Az iskola írásban értesíti, illetve a www.xantuski.hu honlapon tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az iskolai tankönyvellátás folyamatáról (a támogatás feltételeiről, az igénybejelentés módjáról, a határidőkről) és nyilvánosságra hozza az alapvető dokumentumokat.

2. Az alkalmazandó könyvek kiválasztása

2.1 Az iskolaigazgató feladata a tankönyvválasztással kapcsolatban

Az iskolaigazgató, illetve az iskolaigazgató által megbízott személy (a továbbiakban tankönyvfelelős) feladata, hogy a pedagógusok számára hozzáférhetővé tegye a tankönyvjegyzéket, valamint a tankönyvnek nyilvánított egyéb könyveket, segédleteket. Az iskolaigazgató biztosítja az intézményen belül azt, hogy a pedagógusok az internetet is igénybe vehessék a tankönyvkínálat megismerése céljából.

2.2 A pedagógusok feladata a tankönyvválasztással kapcsolatban

A pedagógusok, az iskolaigazgató által rendelkezésükre bocsátott tankönyvjegyzék, valamint tankönyvnek nyilvánított egyéb könyvek, segédletek listái, illetve egyéb információforrás alapján kiválasztják tantárgyanként alkalmazandó tankönyveket, egyéb segédleteket. Amennyiben a következő tanévre vonatkozó hivatalos tankönyvjegyzék nem jelenik meg, a korábbi évek tankönyvjegyzékei alapján kell megkezdeni a munkát. A pedagógusok a tankönyvválasztással kapcsolatos feladataikat az alábbiak figyelembe vételével végzik:

- szakmai, valamint
- anyagi, költségvetési szempontok,
- és annak mérlegelése, hogy adott könyv egy tanéven belül nem változtatható meg.

2.2.1 Szakmai szempontok figyelembe vétele

A pedagógus joga és egyben kötelessége, hogy az oktatási intézmény nevelési programjához, valamint a helyi tantervhez igazodva tegyen javaslatot az alkalmazandó tankönyvekre. Amennyiben egy tantárgyat több pedagógus is tanít, akkor a pedagógusok által

létrehozott szakmai munkaközösség határozza meg (alkalmas arra, hogy meghatározza) mely tankönyvek kerülnek alkalmazásra.

2.2.2 Anyagi, költségvetési szempontok figyelembe vétele

A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybe vétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak. A pedagógus – a minőség, típus és ár megjelölése nélkül – felszerelés beszerzését kérheti a tanulótól, amely nélkülözhetetlen az általa tartott tanórai foglalkozáson való részvételhez, illetve tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozáson egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmaznia kell.

2.2.3 A választott tankönyv megváltoztathatatlanságának figyelembe vétele

Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha az a szülők fizetési kötelezettségével járna. A pedagógus az általa javasolt tankönyvekről, segédletekről tájékoztatja a szakmai munkaközösséget.

2.3 A szakmai munkaközösségek feladata a tankönyvválasztással kapcsolatban

A szakmai munkaközösség feladata, hogy az adott tantárgyat tanító pedagógusok véleményét figyelembe véve meghatározza az alkalmazandó tankönyvek, segédletek körét. Figyelembe kell vennie az anyagi, költségvetési szempontokat is.

A szakmai munkaközösség az általa javasolt tankönyvekről, segédletekről tájékoztatja a szakmai munkaközösség tagjait.

A tankönyvellátással kapcsolatos többi rendelkezést az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatának 9. fejezete tartalmazza.

XVIII. A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK ISKOLAI MEGVALÓSÍTÁSA

1. Erkölcsei nevelés³

„Erkölcs nélkül nincs ember.” – mondja *Seneca*. Az erkölcsi nevelés lényege a személyiség erkölcsi arculatának kialakítása, az egyén erkölcsi alannya fejlesztése. Erkölcsi fejlődéséhez szűkebb és tágabb környezeti hatásokra (család, iskola, kortárs csoportok) van szükség. Ezek tudatos és spontán hatások egyaránt, ugyanakkor az erkölcsi fejlődés tempóját az életkori sajátosságok és egyéni fejlettség is befolyásolja.

Az erkölcsi nevelés tartalma a következő fogalmakban konkretizálódik: *erkölcsi eszmény*, *erkölcsi értékek* és *erkölcsi szabályok*.

- Az *erkölcsi eszmény* az erkölcsi tökéletesség képe, egy ideális állapot, amely egy modell formájában az emberi személyiség erkölcsi lényegét foglalja magába.
- Az *erkölcsi értékek* olyan kulturális alapelvek, amelyek kifejezik, hogy az adott társadalomban mit tartanak jónak, követendőnek, vagy rossznak, elutasítandónak.
- Az *erkölcsi szabályok* olyan előírások, amelyek köteleességekre, tiltásokra és megengedésekre vonatkoznak. Konkrét erkölcsi helyzeteket érintenek és az erkölcsi eszménynek és értékeknek megfelelő, viselkedési követelményeket határoznak meg.

Az erkölcsi magatartás a személyiség külső vetületére vonatkozik, aktivitással jár együtt, vagyis az a módzat, ahogyan a gyermek viselkedése különböző helyzetekben megnyilvánul. Az erkölcsi magatartás a tudathoz kötődő elemek konkrét cselekvésekben és tényekben történő megnyilvánulása. Az erkölcsi magatartás alakításában, pszichopedagógiai szempontból, több egymásra épülő alkotóelem alakítását kell elhatárolnunk. Így beszélünk az *erkölcsi készségek*, *szokások* és *pozitív jellemvonások* alakításáról.

- Az *erkölcsi készségek* a viselkedés olyan automatizálódott összetevői, amelyek viszonylag azonos körülmények között ismétlődő válaszreakciókban nyilvánulnak meg. A készségek esetén külső motiváltságról van szó.
- Az *erkölcsi szokások* olyan automatizálódott cselekvések, amelyek már belső szükségletekké váltak. Ez azt jelenti, hogy egy adott cselekvés belső ösztönzés hatására, automatikusan játszódik le.
- A *pozitív jellemvonások* fokozatosan épülnek be a jellembe, annak szerves részét képezik. A pozitív jellemvonások, pontosan stabilitásuk révén teszik egy idő után a gyermek/felnőtt magatartását kiszámíthatóvá és előre jelezhetővé.

A jellem az a motivációs–szükségleti természetű személyiségbeli

³ dr. Péter Lilla nyomán (Neveléstudomány – jegyzet, 2007 Székelyudvarhely)

komponens, amely az erkölcsi magatartás alapvető szabályozó tényezője, és amely szilárdra és a helyzeteknek megfelelően stabilra teszi a viselkedést. Az ember nem születik jellemmel, ahogyan magasabb rendű szükségletekkel sem. A jellem az egyéni élet során alakul ki, így a szocializáció fontos része a **jellemformálás**.

2. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés⁴

Az erkölcsi nevelés egyenes folytatásaként kell taglalni a hazaszeretetre nevelés témakörét. Maga a hazaszeretet olyan ösztönös emberi alaptulajdonság, amely minden emberben megvan. A nemzeti érzés, a magyar identitás, a hazaszeretet csak indirekt úton építhető, fejleszthető a gyermek személyiségében. Eszköze lehet a magyarság történelmi múltjának, jelenének megismerése, feltárása, a magyar kultúrtörténet és a magyar irodalom, a magyar anyanyelv tanítása hazafias szellemben, de annak hangoztatása nélkül. Magyarország és a határon túli magyarok lakta területek földrajza, természeti tájainak gazdagsága, gyönyörűsége elmélyíti, tudatosítja a hazaszeretetet.

A nemzeti öntudathoz, hazafias neveléshez egyaránt hozzátartozik a múlt megbecsülése, és a jövőbe vetett hit, reménység táplálása. A magyar jövő reménysége tehát a józan és mértéktartó hazaszeretetre nevelés.

3. Állampolgárságra, demokráciára nevelés⁵

Ezen a területen is paradigmaváltás következett be.

- Az első az *élethosszig tartó tanulás* és a *társadalmi integráció* perspektívájának a fölerősödése a demokráciára nevelés témáján belül. A jövőben nem lehet kizárólag csak a fiatalokra, csak a formális oktatásra koncentrálni. Mindez nagyon erősen kapcsolódik a társadalmi integráció, a társadalmi kohézió és a társadalmi befogadás kérdéseire.
- A második elem az, hogy a demokráciára nevelés egyfajta *innovációs tényezővé* válik.
- A harmadik új elem a *kompetencia alapú gondolkodás*.
- A negyedik új elem a *komplex társadalmi problémamegoldás*.

A demokráciára neveléssel kapcsolatban is egyre gyakrabban olvashatunk olyan fogalmakat, mint eredményesség, elszámoltathatóság, hatékonyság, értékelés, minőségbiztosítás. Ehhez járul az is, hogy nagymértékben felértékelődtek a technikák és az eszközök. A figyelem azokra a technikákra és eszközökre irányul, amelyek hatékonyan segíthetik a polgári kompetenciák kifejlődését az egyéneknél.

4. Az önismereti és társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és

⁴ Tamás József nyomán (5mp.eu/fajlok2/tamasjosef/tanulmany_www.5mp.eu_.doc)

⁵ Halász Gábor nyomán (<http://www.ofi.hu/tudastar/demokraciara-aktiv>)

gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az elsajátított tudást és készségeket énképébe be tudja építeni, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatni kell abban, hogy érezze, alakítani tudja fejlődését, sorsát és életpályáját. A megalapozott önismeret hozzájárul a boldog, egészséges és kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

5. A családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Ezért társadalmi elvárásként fogalmazódik meg a nevelési-oktatási intézményeknek a gyermekek nevelésében, az erkölcsi normák közvetítésében, a harmonikus családi minták közvetítésében való fokozott részvétele. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A családi életre való felkészítés segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, valamint a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

6. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére. A gyerekek, fiatalok sajátítsák el az egészséges életmód elveit, és – amennyire csak lehet – azok szerint éljenek. Az iskola feladata az is, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

7. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiségfejlesztő nevelést-oktatást, melynek része az akadályozott, hátránnyal élő fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározása. Ez akkor lehet eredményes, ha az intézmények pedagógiai programja, a helyi tanterv külön figyelmet szentel minden tanuló képességbeli és társadalmi különbözőségének. A nevelési-oktatási intézmény alakítsa ki a gyerekekben, fiatalokban a beteg, sérült, fogyatékkal élő emberek iránti együttérző és segítő magatartást. Saját élményű tanuláson keresztül fejlessze ki a tanulóknál a szociális érzékenységet és számos olyan

képességet (együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A nevelés célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük természeti és társadalmi értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

9. Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, és képessé válnak hivatásuk megtalálására, foglalkozásuk és pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére. Ehhez fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világában és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát.

11. Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés lehetővé teszi, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosságnak felelős résztvevői legyenek; értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Az értelmező, kritikai és tevékenybeállítódás kialakítása révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékkelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A médiatudatosságra nevelés

során a tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

12. A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; a tanulók csoportban miként működhetnek együtt; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint a szövegek, meghatározások, képletek stb. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

XIX. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

1. Az iskola a mindennapos testnevelést a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.
2. Ennek alapján az iskola minden osztályban, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,
 - iskolai sportkörben való sportolással,
 - kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással.

XX. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

A XVI. fejezet 2. pontjában leírtuk a szabadon választható tanórai foglalkozásokkal kapcsolatos eljárás-rendet.

A diákok a választás során tájékoztatást kapnak arról is, hogy előreláthatólag mely tanárok fogják az emelt szintű tantárgyakat a következő tanévben tanítani. Ez a közlés azonban csak tájékoztató jellegű, hiszen a végleges tantárgyfelosztás elkészítése nem esik egybe az emelt szintű tantárgyakra való jelentkezéssel.

XXI. A KÖZÉP- VAGY EMELT SZINTEN VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, AMELYEK A VIZSGÁKRA VALÓ FELKÉSZÍTÉSÉT KÖZÉPISKOLÁNK VÁLLALJA

1. Általános tudnivalók

a) „ Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 12. § (1) bekezdése alapján érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a vizsgát szervező iskola helyi tantervében meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja. A kétszintű érettségi vizsga bevezetésével megszűnt az a feltétel, hogy a tanuló csak akkor jelentkezhet érettségi vizsgára, ha legalább két évig, heti két órában tanulta az adott tantárgyat. Tehát a tanuló akár olyan vizsgatárgyból is jelentkezhet érettségi vizsgára, amelyet (ha az iskola helyi tantervében ezt így határozza meg) egy évig, heti egy órában tanult. További lehetőség az is, hogy az érettségi vizsgára jelentkező - függetlenül attól, milyen szintű érettségi vizsgára készült fel - szabadon választhatja meg a vizsga szintjét azon vizsgatárgyak esetében, amelyekből közép- és emelt szinten is lehet vizsgát tenni.”⁶

b) Érettségi vizsga típusok

Rendes érettségi vizsga

Rendes érettségi vizsga a középiskolai tanulmányok követelményeinek teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt vagy megszűnését követően első alkalommal tett érettségi vizsga.

Előrehozott érettségi vizsga

Előrehozott érettségi vizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, a középiskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, adott vizsgatantárgyból, első alkalommal tett érettségi vizsga.

Kiegészítő érettségi vizsga

Kiegészítő érettségi vizsga a sikeresen befejezett érettségi vizsga után az érettségi bizonyítványban nem szereplő vizsgatárgyból tett vizsga.

Szintemelő érettségi vizsga

Szintemelő érettségi vizsga az adott vizsgatárgyból a középszinten sikeresen befejezett érettségi vizsgának az emelt szintű érettségi vizsgán első alkalommal történő megismétlése. Az érettségi bizonyítvány átadásáig ugyanabból a vizsgatárgyból a pótló- és a javítóvizsga kivételével szintemelő érettségi vizsga egy alkalommal tehető.

⁶ <http://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/gyik?itemNo=4>

Pótló érettségi vizsga

Pótló érettségi vizsga a vizsgázónak fel nem róható okból meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett rendes, előrehozott, kiegészítő, szintemelő, ismétlő érettségi vizsga folytatása.

Javító érettségi vizsga

Javító érettségi vizsga a vizsgázónak felróható okból meg sem kezdett, vagy megkezdett, de be nem fejezett, illetve a megkezdett, de tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt sikertelen rendes, előrehozott, pótló érettségi vizsga megismétlése.

Ismétlő érettségi vizsga

Ismétlő érettségi vizsga az érettségi bizonyítvány kiadása után iskolai felvételi kérelem elbírálásához, vagy más okból, egyes vizsgatárgyakból a korábban sikeresen letett érettségi vizsga megismétlése.

c) Érettségi vizsga szintjei

Középszintű érettségi vizsga

A középszintű érettségi vizsgát a középiskolákban tartják, az írásbeli vizsgára központi feladatsorokat visznek, melyeket országos szinten meghatározott szempontok alapján javítanak a középiskolai tanárok. A szóbeli vizsgák kérdéssorait a középiskolás tanárok állítják össze, az értékelést ugyancsak országos szinten meghatározott szempontok alapján végzik.

Emelt szintű érettségi vizsga

Az emelt szintű érettségi vizsgát az Oktatási Hivatal (OH) szervezi meg. Az írásbeli vizsga felügyelő tanárait és a szóbeli vizsga tantárgyi bizottságának tagjait is az OH bízta meg, növelve ezzel az értékelés objektivitását.

2. Kötelező érettségi tantárgyak

- Magyar nyelv és irodalom,
- Történelem (a gimnáziumi tanulók célnyelven is letehetik⁷),
- Matematika,
- Egy idegen nyelv (nálunk ez a Célnyelv),
- Szakmai érettségi tantárgy* (csak szakközépiskolai tanuló esetén),
Ahhoz, hogy iskolánk az érettségiző diák számára két tanítási nyelvű érettségi bizonyítványt tudjon kiállítani, az érettségizőnek másik két tantárgyból, az adott célnyelven is érettségi vizsgát kell tennie, ezek a következők lehetnek (szabad választás alapján):
 - Célnyelvi civilizáció*,
 - Földrajz*.

⁷ A *-gal jelölt tantárgyak célnyelven történő érettségi vizsgája beleszámít a választható két célnyelvi vizsgatárgyba.

3. Azok a tantárgyak, amelyek érettségire való felkészítését közép- vagy emelt szinten vállalja intézményünk (a XVI. fejezet 2. pontjában foglaltak alapján):

- Fizika,
- Kémia,
- Biológia,
- Második idegen nyelv,
- Informatika,
- Vendéglátó-turisztikai alapismeretek.

4. E fejezet 1. a) pontja alapján, a diákok helyi tantervi követelményei

Abban az esetben, ha a diák olyan szabadon választható tantárgyat választ érettségi tantárgyként, amelyre az iskola nem vállalja a közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítést, a diáknak teljesítenie kell az érettségi vizsgára való jelentkezés feltételeit:

- az esetleges osztályozó vizsga letétele,
- a tananyag önálló elsajátítása,
- önálló felkészülés az érettségi vizsgára.

A felkészüléshez szükséges tematikát az iskola tanárai ebben az esetben is kötelesek megadni a diák részére, valamint három konzultációs lehetőséget is biztosítani kell a tanuló számára.

XXII. A KÖZÉPSZINTŰ SZÓBELI ÉRETTSÉGI VIZSGÁK TÉMAKÖREI

1. Magyar nyelv és irodalom

KOMPETENCIÁK

Középszint és emelt szint

1. Szövegértés

1.1. Információk feldolgozása és megítélése

Információk célirányos és kritikus használata: kiválasztás, újrendezés a téma és az olvasási cél összefüggésében.

1.1.1. Nyomtatott és elektronikus információforrások ismerete és használata (*pl. egynyelvű szótár, antológia, kézikönyv, lexikon, enciklopédia, írott és elektronikus sajtó; CD-ROM, Magyar Elektronikus Könyvtár*).

1.1.2. Nyelvi-nyelvtani, irodalmi ismeretek alkalmazása nyomtatott és elektronikus információforrások szövegeinek értelmezésében, létrehozásában, összehasonlításában, megítélésében.

1.1.3. Gondolatokról, ismeretekről, véleményekről a személyes állásfoglalás kialakítása.

1.2. Irodalmi és nem irodalmi szövegek értelmezése különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása a műfajnak, az adott szempontnak megfelelően.

1.2.1. Szépirodalmi, szakmai-tudományos, publicisztikai, gyakorlati szövegek értelmezésével, összehasonlításával, értékelésével a gondolatmenet, a kifejezésmód, a műfaj, a szerkezet, a grammatikai szerveződés, a stílus jelentéshordozó szerepének megfogalmazása.

1.2.2. Annak bemutatása, hogyan hordozza és fejezi ki az irodalom különböző korok és emberek tapasztalatait, élményeit, gondolatait, erkölcsi megfontolásait.

1.2.3. Szövegen belüli és szövegek közötti jelentésbeli egymásra utalások megfogalmazása.

1.2.4. Írott közlésekben, megnyilatkozásokban a cél, a kommunikatív kontextus meghatározása, a szerzői vélemények, álláspontok felismerése, rekonstruálása, értékelése.

1.2.5. Olvasmányokra való tárgyyszerű, illetve a személyes érintettséget is kifejező reagálás különböző írásbeli és szóbeli közlésmódban a műfaji normák és a címzettek figyelembevételével.

2. Írásbeli szövegalkotás

Különböző témákban, különböző műfajokban széles körű olvasottságon alapuló tájékozottság és személyes vélemény megfogalmazása a műfajnak, a témának, a címzettek megfelelő szabatossággal.

2.1. Tájékoztató, érvelő, esszé típusú szövegek létrehozása a megadott

témákban *(pl. a kulturális örökség; a civilizáció ellentmondásai; az élet minősége, a mindennapi életvitel döntéshelyezetei; az emberi kapcsolatok, az erkölcsi kérdések, az érzelmek; a mindenkori jelen problémahelyezetei, kérdései, válaszai; a tömegkommunikáció, az információs társadalom).*

2.2. Írásbeli és szóbeli műfajok felépítési, nyelvhasználati normáinak önálló alkalmazása, ideértve az önellenőrzés és a javítás képességét.

2.3. A megnyilatkozás céljának, tárgyának megfelelő kifejtettségű és stílusú közlés, a köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható íráskép.

2.4. Kérdés, probléma írásbeli megvitatása, a téma több nézőpontú értékelését is magában foglaló önálló vélemény, álláspont, következtetés megfogalmazása az érvelés módszerével.

2.5. Műalkotások *(pl. költészet, széppróza, színház, film, épített környezet, társadalmi világ, képzőművészet, zene)* keltette hangulat, élmény, vélemény, álláspont, értékelés kifejezése.

2.6. Hivatalos írásművek *(pl. hozzászólás, pályázat, levél, önéletrajz, kérvény)* szerkezeti, tartalmi, nyelvi normáinak alkalmazása.

3. Beszéd, szóbeli szövegalkotás

3.1. A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő nyelvi norma követésével lényegre törő, világos felépítésű, önállóan kifejtett közlés.

3.2. A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumainak, zenei eszközeinek - artikuláció, beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés, szünet - alkalmazása élőbeszédben, felolvasásban, memoriter szöveghű előadásában, adott témáról szóló szóbeli előadásban.

4. Fogalomhasználat

4.1. Szövegértelmezés, olvasmányélmény, személyes állásfoglalás fogalmilag helytálló bemutatása, előadása.

4.2. Erkölcsi, esztétikai, poétikai, retorikai, stilisztikai fogalmak beszédhelyzetnek, témának megfelelő önálló alkalmazása.

4.3. Fogalmak összefüggéseinek, változó jelentésének megértése - bizonyítása példákkal.

Csak emelt szinten

4.4. Fogalmak értelmezése, meghatározása, összehasonlítása történeti kontextusokban is.

4.5. Fogalmak változó érvényességéből következtetések megfogalmazása *(pl. a köznyelvi norma alakulása, az irodalmiság fogalmának változásai).*

ISMERETKÖRÖK

1. MAGYAR NYELV

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.2.2. Nyelvi és vizuális kommunikáció 1.2.3. A nyelvhasználat mint kommunikáció 1.2.4. Kommunikációs funkciók és közlésmódok 1.2.5. Személyközi kommunikáció 1.2.6. A tömegkommunikáció	Az emberi kommunikáció nem nyelvi formái (pl. <i>gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, csend</i>). A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció. A kommunikációs folyamat tényezői és összefüggésük megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással. Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkciói (<i>párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés, köszönés, megszólításformák</i>). A közvetlen emberi kommunikáció néhány sajátos jellegűsége. A mindennapi - nyilvános és magánéleti - élethelyzetek néhány tipikus kommunikációs konfliktusa és lehetséges feloldásuk. A	Társadalmak és kultúrák jelrendszereinek történeti eltéréseire egy-két példa (<i>a folklór, az utca, az elektronikus kommunikáció jelrendszere</i>). A nyelvi és nem nyelvi kommunikációs normák kultúránkénti eltérései példák alapján. A kommunikációs funkciók fogalma és szerepe. A közvetlen személyközi kommunikáció, az írott és elektronikus tömegkommunikáció különbségeinek felismerése és összehasonlítása.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.2.2. Nyelvi és vizuális kommunikáció 1.2.3. A nyelvhasználat mint kommunikáció 1.2.4. Kommunikációs funkciók és közlésmódok 1.2.5. Személyközi kommunikáció 1.2.6. A tömegkommunikáció	Az emberi kommunikáció nem nyelvi formái (pl. <i>gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, csend</i>). A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció. A kommunikációs folyamat tényezői és összefüggésük megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással. Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkciói (<i>párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés, köszönés, megszólításformák</i>). A közvetlen emberi kommunikáció néhány sajátos jellegűsége. A mindennapi - nyilvános és magánéleti - élethelyzetek néhány tipikus kommunikációs konfliktusa és lehetséges feloldásuk. A tömegkommunikáció hatása a nyelvre és a gondolkodásra.	Társadalmak és kultúrák jelrendszereinek történeti eltéréseire egy-két példa (<i>a folklór, az utca, az elektronikus kommunikáció jelrendszere</i>). A nyelvi és nem nyelvi kommunikációs normák kultúránkénti eltérései példák alapján. A kommunikációs funkciók fogalma és szerepe. A közvetlen személyközi kommunikáció, az írott és elektronikus tömegkommunikáció különbségeinek felismerése és összehasonlítása.
1.3. A magyar nyelv története 1.3.1. A magyar nyelv rokonsága 1.3.2. Nyelvtörténeti korszakok 1.3.3. Az írott nyelvi norma kialakulása	A magyar nyelv rokonság főbb bizonyítékai néhány példával. A magyar nyelv történetének fő szakaszai: Egy nyelvtörténeti korszak jellemzése. A nyelvtörténet forrásai: kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek. A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Mária-siralom főbb jellemzői. A nyelvújítás mibenléte, történelmi, művelődéstörténeti háttere, hatása - példák alapján.	A nyelv rokonság kutatásának módszerei. Az ősmagyar, az ómagyar, középmagyar korszak, az újmagyar kor. A nyelvtörténeti korszakokat jellemző változások néhány példája a hangrendszerből, az élelmód, a történelem és a szókincs néhány összefüggése, anyagi és szellemi műveltség megjelenése a szókészletben - néhány példával. A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségyszók, idegen szavak. Néhány szöveg bemutatása a régi magyar irodalom köréből (pl. <i>Pázmány Péter, Mikes Kelemen</i>). Az egységes írott nyelvi norma kialakulása. A könyvnyomtatás, a tudományok fejlődésének szerepe.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.3.4. Nyelvművelés	A mai magyar nyelvművelés néhány alapkérdése.	A nyelvművelés szerepe az új nyelvi fejlemények, jelenségek értelmezésében.
1.4. Nyelv és társadalom 1.4.1. Nyelvváltozatok 1.4.2. Kisebbségi nyelvhasználat 1.4.3. A határon túli magyar nyelvűség 1.4.4. Tömegkommunikáció és nyelvhasználat	A társadalmi és területi nyelvváltozatok és a norma. A főbb nyelvváltozatok: a nyelvi sztenderd, köznyelv, a regionális köznyelv, anyelvjárások és a <i>csoporthelyelvek</i> (szaknyelv, rétegnyelv, ifjúsági nyelv, szleng). <i>Az egynyelvű szótárak ismerete.</i> A Magyarországon beszélt kisebbségi nyelvek megnevezése. A kisebbségi nyelvhasználat, nyelvi kultúra társadalmi jelentősége. A határon túli magyar nyelvhasználat főbbadatai, tendenciái. A nyelvközösség helyzete és nyelvhasználat közötti összefüggés. A tömegkommunikáció leggyakoribb műfajai és hatáskeltő eszközei. Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre (pl. <i>szövegszerkesztés számítógéppel, kommunikáció az interneten, elektronikus levelezés</i>).	A rétegnyelvi szótárak (pl. <i>tájszótár, szaknyelvi szótár</i>). Legalább egy anyelvjárástípus főbb jellemzői (pl. <i>nyugati, palóc, déli, tiszai, mezőszéki, székely, csángó</i>). A szókincs szerepének jellemzése nem irodalmi és irodalmi művekben (pl. újságnyelvben, szaknyelvben, szociográfiában). A főbb nézetek a kétnyelvűségről, a kettősnyelvűségről. Nyelvpolitika, nyelvi tervezés.
1.5. A nyelvi szintek 1.5.1. Hangtan 1.5.2. Alaktan és szótan	Szépirodalmi és köznyelvi szövegek hangtani, alak- és szótani, mondattani, jelentéstani elemzése. Grammatikai ismeretek felhasználása a szövegek megértésében és különféle műfajú szövegek létrehozásában. A beszéd, a beszéd folyamat, a beszédhang, hangképző szervek. A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere; a hangok találkozásai (alkalmazkodása) és helyesírásuk. A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában. A magyar helyesírás alapelveinek alkalmazása és magyarázata példákkal. A szófajok rendszere és a szóalkotás módjai. Az alapszófajok, a viszonyozók és a	A leíró grammatika mint a magyar nyelvi rendszer modellje. A magyar hangállomány. A magyar hangrendszer néhány nyelvtörténeti vonatkozása. A magyar helyesírás rendszere, a helyesírás stilisztikai változatai. A szófajváltás jelensége, a többszófajúság.
1.5.3. Mondattan 1.5.4. A mondat szintagmatikus szerkezete 1.5.5. A mondat a szövegben 1.5.6. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban 1.5.7. Szókincs és frazeológia	mondatszók mondatbeli és szövegbeli szerepének értelmezése. A mondat szerkezete: teljes és hiányos szerkezetű; tagolt, tagolatlan; egyszerű, összetett. A mondat jelentése: elsődleges és másodlagos jelentés. A modalitás, a mondatfajták elemzése grammatikai és szemantikai eszközökkel. Az egyszerű mondat részei; felépítése. A szintagma mint nyelvi egység, az alárendelő és mellérendelő szintagmatikus szerkezet. Az állítmány és az alany. A tárgy és fajtái. A határozók fogalma és kifejezőeszközei, fajtái, a magyar határozói rendszer, a határozók irányhármasága. A jelzők fogalma és fajtái, használatuk. A mondat az élőbeszédben és az írott nyelvben. A mondat és a szöveg. A mellérendelő összetett mondatok mint logikai-tartalmi viszonyok. Az alárendelő összetett mondatok mint a főmondat és a mellékmondatok grammatikai viszonyai. Sajátos jelentéstartalom a mellékmondatokban. A többszörösen összetett mondatok (utaló- és kötőszók, a központozás használata és értelmezése szövegértésben, szövegmondásban, szövegalkotásban). A szókincs változásának okai, a szóképzés rétegei. A szóalkotás lehetőségei: a szóképzés jelentésmódosító	A mondat fogalma, a rendszermondat és a szövegmondat. A szinteződés és a tömbösödés jelenségei. Mondatvariánsok közötti különbségek értelmezése, pl. a <i>stílusérték szempontjából</i> . Összetett mondatok elemzése szerkezeti rajzzal. A szóalkotás ritkább módjai: elvonás, tapadás, jelentésmegoszlása, rövidítések. A szóteremtés jelentősége, az indulatszók, a hangutánzás és hangulatfestés.

	szerepe; a szóösszetétel jelentősége, fajtái; a mozaikszók, az összetett szavak helyesírása.	
1.6. A szöveg 1.6.1. A szöveg és a kommunikáció 1.6.2. A szöveg szerkezete és jelentése 1.6.3. Szövegértelmezés 1.6.4. A szöveg szóban és írásban 1.6.5. Az intertextualitás 1.6.6. A szövegtípusok 1.6.7. Szöveg a médiában	A szöveg egységének tényezői, feltételei, A szöveg szóban és írásban. A szöveget alakító tényezők: a beszédhelyzet, a cselekvés, a szöveggörnyezet, a tudáskeret. A tájékoztató, kifejező, érvelő és felhívó szövegfunkciók. A szöveg felépítése, egységei - külső körülmények: szövegméret, megjelenés. A szövegösszetartó erő: jelentésbeli és grammatikai kapcsolóelemek. A kontextuális jelentés (pl. <i>előre- és visszautalás, makro- és mikrostruktúra, hiányos mondat, szörend, egyeztetés.</i>) A téma értelmezése mindennapi, tudományos és szépirodalmi szövegekben. A mindennapi szövegvilágban való eligazodást lehetővé tevő pragmatikai ismeretek alkalmazása a szövegértésben és a szövegalkotásban (pl. <i>szövegfunkciók, szövegtípusok, befogadói tudáskeret, háttérismeretek.</i>) A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra és a szöveg előadására. A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek értelmes, kifejező alkalmazása. A cél és a téma összefüggéseinek érvényesítése szóban és írásban. A témaváltás felismerése és jelölése, bekezdések szerkesztése. Az ismeretközvetítő CD-ROM és az internet intertextualitásának főbb jellemzői. Az intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben. Szövegtípusok kommunikatív, szerkezeti, nyelvi jellemzői. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok (pl. <i>kérvény, önéletrajz, pályázat, hivatalos levél, meghatalmazás, hozzászólás.</i>) Ismeretterjesztő szövegek jellemzői. A monologikus és a dialogikus szövegtípusok (pl. <i>előadás, vita.</i>) Ismeretterjesztő szövegek elemzése (pl. <i>a címzettek, a téma, a szóhasználat, a megszerkesztettség szempontjából.</i>) A publicisztikai és a tájékoztató műfajok, valamint az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlésmódjai (e-mail, internet stb.). Az új közlésmódok társadalmi hatása.	Lineáris és globális kohézió a szövegben. A címzett szerepe a szöveg megszerkesztettségében, a kifejtés mélységében. A szöveg dinamikus és statikus összetevői. A szövegtipológiai elemzés fő szempontjai. A beszéd és az írás összehasonlítása (a beszéd mint többdimenziós rendszer). Az írott és az elektronikus tömegkommunikáció szövegtípusait elkülönítő nyelvi és nem nyelvi tényezők. Médiaközlések elemzése (pl. <i>hír, hírmagyarázat, tudósítás, interjú, cikk, glossza, ismeretterjesztő szöveg</i>): tartalmi, szerkezeti és szövegformálási kritériumai, nyelvhasználati, hatásbeli sajátosságai.
1.7. A retorika alapjai 1.7.1. A nyilvános beszéd 1.7.2. Érvelés, megvitatás, vita 1.7.3. A szövegszerkesztés eljárásai	A retorika mint a meggyőzés művelete a gondolatközlésben. A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai. Az élőbeszéd fajtái. A beszéd felépítése, a szövegszerkesztés lépései az anyaggyűjtéstől a megszólalásig. Az érvelés, az érvelés beszédhelyzete és eszközei. A kulturált vitatkozás kritériumai, vita értelmezése. Az írásbeli meggyőzés eljárásai, az érvelés műfajai: a bizonyítás, a cáfolat, néhány érvtípus. Hitelesség, hatás, meggyőzősi szándék; a manipuláció felismerése, értékelése. A spontán megnyilatkozás és a megtervezett szöveg különbsége. A témajelölő cím mint a globális kohézió eszköze. Az összefoglalás funkciója és típusai (pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés).	A retorika jelentősége és alkalmazásánaktársadalmi szinterei. A retorika mint a szónoklás tudománya. Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása. Hangzó szövegek elemzése, összehasonlítása. A jelentésrétegek feltárása, megfogalmazása irodalmi és nem irodalmi szövegekben (aktuális tagolás, új közlések, implikációk, kontextusok stb.)

1.8. Stílus és jelentés 1.8.1. Szóhasználat és stílus 1.8.2. A szójelentés 1.8.3. Állandósult nyelvi formák 1.8.4. Nyelvvisztiztikai változatok 1.8.5. Stílusesszközök 1.8.6. Stílusréteg, stílusváltozat	Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban, a szaknyelvben és a szépirodalomban. Stílusjelenségek felismerése, értelmezése, értékelése. A nyelvi jelek csoportjai a hangalak és a jelentés viszonya alapján. A szóhasználati jelentés alapjai – az alapjelentés, mellékjelentés, alkalmi jelentés közti viszony. Egynyelvű szótárak: Magyar szinonimaszótár, Magyar értelmező kéziszótár, valamint kétnyelvű szótárak ismerete. Az állandósult szókapcsolatok, szokványos kifejezőmódok stílusértéke (<i>szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, közhelyek, nyelvi panelek, sztereotípiák</i>). A stílus szerepe a jelentésteremtésben (<i>nyelvi eszközök megválogatása, szerkesztés, hatásosság, többletjelentés, a stílus mint a beszélő attitűdjének kifejeződése stb.</i>). A stílust létrehozó nyelvi és kommunikációs tényezők értelmezése. A képszerűség stílusesszközei és hatása: képek képrendszerek felismerése, értelmezése. Az eufemizmus, evokáció, anakronizmus, állandó jelző, archaizálás stb. felismerése, értelmezése. A szövegelrendezés stílushatásának felismerése, értelmezése: az egyszerűbb alakzatok fajtái és hatásuk. Tipikus kommunikációs helyzetekben létrejövő, jellemző beszélt és írott nyelvi közlésmódok: a stílusrétegek. A társalgási stílus ismérvei, minősége. A közélet színterei, a közéleti és a hivatalos stílus kritériumai, stíláriis kötöttségei. A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke (<i>pl. tipográfia, képi világ</i>). Objektivitás és szubjektivitás, tény és vélemény stílusbeli különbsége a tömegkommunikációban. A tudományos és a szakmai stílus sajátosságai. Nem irodalmi és szépirodalmi szövegek stílusának összehasonlítása. A stílusorszakokról, stílusirányzatokról szerzett ismeretek felhasználásával stílustörténeti összehasonlítások - példák alapján.	A szóhasználat nyelvtani, jelentésbeli és stíláriis kötöttségei. A jelentés fogalmi megközelítései: szóelemek (grammatikai jelentés), lexémák (szótári szavak), szöszervezetek (grammatikai viszonyok) jelentése, állandósult szókapcsolatok, szóértékű nyelvi elemek jelentésviszonyai. Nyelv, beszéd, szöveg és stílus összefüggése, stílusérték fogalma, a konnotatív és a denotatív jelentéssel összefüggésben is. A szójelentés változásai. Stílusvariánsok nyelvi-nyelvtani elemzése és alkalmazása. Következtetések megfogalmazása a nyelvvisztiztikai eszközök lehetőségeiről. Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek. Az alakzatok egyéb fajtái: paradoxon, oxymoron, inverzió Irodalmi és nem irodalmi szövegek stílushatásának komplex értékelése. A mondat szerkezet stíláriis változatai – a verbális stílus, a nominális stílus, hiányos mondat, körmondat. A stílusrétegeket elkülönítő tényezők. Nyelvi-stilisztikai variánsok összehasonlító elemzése különböző stílusrétegekből vett szövegek körében. A stílus és norma koronkénti változatai - néhány példa bemutatásával.

2. IRODALOM

2.1. Szerzők, művek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1.1. Életművek	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Az életút, az életmű jelentős tényei. Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői, néhány kortárs megnevezése. A főbb művek szövegismereten alapuló értelmezése, kapcsolatok a művek között (<i>pl. témák, műfajok, kifejezőmód, jellemző motívumok</i>), a művek elhelyezése az életműben, az adott korszakban. Memoriterek szöveghű és kifejező előadása. Művekről szóló olvasatok, vélemények értelmezése.	A pályaszakaszokat jellemző főbb témák, kérdésfeltevések. A pályaképre ható irányzatok és szellemi kötődések, világirodalmi párhuzamok. Kötetek, ciklusok, témák, motívumok. Művek hatása, fogadtatása - egy-két példa alapján. A szerző utóélete, helye és hatása az irodalmi-kulturális hagyományban.

		Kritikák, különböző interpretációk.
2.1.2. Portrék	Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János. Az életmű néhány jellemzője keretében 2-3 lírai és/vagy értelemszerűen egy vagy néhány epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése <i>pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján.</i> Memoriterek - legalább három szerzőtől teljes szövegek, összefüggő részletek.	Legalább 3-4 lírai és/vagy 1-2 epikai alkotás szövegismereten alapuló több szempontú értelmezése. Tájékozottság a korszakban, a kortársak között (pl. Berzsenyi és Kazinczy, Berzsenyi és Kölcsey; Jókai és kora), az irodalmi hagyományban (<i>pl. az antik hagyomány Berzsenyi, Kosztolányi, Radnóti költészetében</i>). Műfaji, kifejezőmódbeli, tematikai sajátosságok a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is. A művekben felvetett kérdések néhány etikai, esztétikai, filozófiai vonatkozása.
2.1.3. Látásmódok	Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos. Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül. (A lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel.) A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével.	Választandó legalább 4 szerző a felsoroltak közül. A választott szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai, illetve drámai művének értelmezése a korszak szellemi irányzataival való összefüggésben is. A művekben felvetett kérdések néhány etikai, esztétikai, filozófiai vonatkozása. A művek fogadtatása, hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban - egy-egy példa (<i>pl. Krúdy Gyula és Huszárik Zoltán Szinbád filmje</i>).
2.1.4. A kortárs irodalomból	Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai művének értelmezése az 1980-tól napjainkig tartó időszakból. Tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban (<i>pl. antológiák, irodalmi ismeretterjesztés, könyvhét</i>). Nyomatott szöveg, digitális közlés.	Egy költő néhány versének; egy-egy drámaíró, illetve prózaíró 1-2 művének értelmezése.
2.1.5. Világirodalom	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (pl. műfajok, témák, motívumok, hőstípusok). A romantika, a századfordulás modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig) jellemzőinek és egy-két kiemelkedő képviselőjének bemutatása.	Középkor, reneszánsz, barokk, felvilágosodás, romantika, a 19. Század második fele, avantgárd és a 20. század első fele, a 20. század második fele és kortárs világirodalom jellemzőinek ismerete és a korszakoként legalább két-két mű bemutatása. Művek értelmezése - pl. műfaji sajátosságok, a téma, a kompozíció összefüggései, a lehetséges és szükséges stíluskorszakbeli, stílustörténeti vonatkozások - a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben is.
2.1.6. Színház- és drámatörténet	Színház és dráma különböző korszakokban. Az alábbi műveknek, a szerzők/korszakok 1-1 művének értelmezése az adott korszak színházi/irodalmi	Színház és dráma (pl. színpadi megjelenítések összehasonlítása).

	hagyományainak összefüggésében: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, Madách Imre: Az ember tragédiája.	Egy-egy dráma elemzése a következő szerzőktől/műfajokból: Ibsen, Csehov, epikus dráma, abszurd dráma
2.1.7. Az irodalom határterületei	Az irodalom kulturális határterületei - népköltészet, műköltészet, alkalmi költészet. Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció, a műfajcsere jelenségei (pl. irodalom filmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben). Az olvasmányok iránti tömegszükséglet és a művészi színvonal/minőség összefüggései. A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei (pl. sematizált hőstípusok, élethelyzetek, értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték). Egy-két tipikus műfaj (pl. útirajz, detektívregény, kalandregény, képregény, tudományos fantasztikus irodalom, humoros és erotikus irodalom, dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvers) jellemzőinek bemutatása. Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában (pl. A Gyűrűk Ura, Bridget Jones naplója). Az irodalom kulturális határterületei - népköltészet, műköltészet, alkalmi költészet. Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció, a műfajcsere jelenségei (pl. irodalom filmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben). Az olvasmányok iránti tömegszükséglet és a művészi színvonal/minőség összefüggései. Az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai (pl. könyvismertetés, ajánlás, kritika, CD-ROM, internetes könyvkinálat).	Könyvnyomtatás, sajtó, irodalom (pl. a folytatásos regény jelentősége és példái). Egy-egy jellemző nézet az irodalomolvasás szellemi, lelki motivációjáról (pl. az olvasásterápia). „Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban.
2.1.8. Interkulturális megközelítések és regionális kultúra	Interkulturális jelenségek, eltérő szöveghagyományok. A régió, a tájegység, a település kulturális, irodalmi múltbeli és jelen hagyományainak bemutatása (pl. nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór, művelődéstörténeti vonatkozások; múzeum, színház, civil társaságok). A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók irodalmi alkotásokban való megjelenítése. Életmódra, kulturális szokásokra utaló dokumentumok (pl. tárgyi emlék, fotó, film, hangdokumentum) alapján következtetések megfogalmazása egyes korok kultúrájára nézve.	

2.2. Értelmezési szintek, megközelítések

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.2.1. Témák, motívumok	Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motívikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívum, téma változatainak felismerése, értelmezése (pl. hegy, kert, sziget, alászállás, felemelkedés, nemzedékek, család, felnőtté válás, beavatás; ember és természet, mikro- és makro-kozmosz, felnőtt-gyermek, férfi-nő, bűn és bűnhődés, vándorlás, kaland, falusi és nagyvárosi életformák).	Műveket összekötő motívikus összefüggések (pl. hasonlóságok, párhuzamosságok, nyilvánvaló utalások) felismerése, szerepének, jelentésének megfogalmazása. Néhány téma, motívum, toposz, archetípus hosszmetetszerű feltárása érvekkel, példákkal. Egy-egy szépirodalmi mű motívumainak

		továbbélése - bizonyítás példákkal. Az intertextualitás egy-egy példájának bemutatása elsősorban a posztmodern irodalmából.
2.2.2. Műfajok, poétika	A műnemek és műfajok felismerése. Alapvető versformák felismerése. Poétika fogalmak alkalmazása művek bemutatásában, értelmezésében. Azonos műfajú alkotások összehasonlítása.	Különböző korokban keletkezett, azonos műfajú alkotások poétikai szempontú összevetése, történeti változásának vizsgálata. Műfajteremtő művek, egy-egy magyar és világirodalmi példa bemutatása. Egy-egy műfaj, poétikai sajátosság változása hosszabb-rövidebb történeti folyamatban (pl. elégia a magyar irodalomban; epigrammák Kazinczytól Illyésig, a meseforma változatai, az antik és a Shakespeare-i tragédia; regényformák, regénytípusok, a posztmodern irodalom poétikai jellemzői).
2.2.3. Korszakok, stílustörténet 2.2.3.1. Irodalomtörténet	A kifejezésmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól a szimbolizmusig.	Az irodalom, az irodalmiság történetileg változó hagyományának bemutatása néhánypéldával. Magyar irodalomtörténet/művelődéstörténet főbb korszakainak néhány jellemzője. Azonosság és változás az irodalomban (pl. kifejezésmódok, témák, hőstípusok változásai; irányzatok, programok).

3. FOGALMAK A MAGYAR NYELV ÉS AZ IRODALOM ISMERETKÖREIHEZ

Középszint és emelt szint

(Az emelt szint fogalomismereti követelményeit *dőlt betűvel* jelezzük.)

MAGYAR NYELV

beszédtett

diakronia, szinkronia

jel, jelrendszer

a nem nyelvi kommunikáció

a kommunikáció, a kommunikációs folyamat funkciói, tényezői

a kommunikáció létformái: szóbeliség, írásbeliség; magánéleti, nyilvános kommunikáció

a magyar nyelv történeti korszakai: *nyelvemléktelen kor, nyelvemlékes kor; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor,*

nyelvújítás, újmagyar kor, mai magyar nyelvhasználat finnugor nyelvcsalád

nyelvemlék: *szórványemlék, vendégszöveg, kódex, ősnymtatvány*

nyelvi norma

összehasonlító nyelvtudomány

a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása: sztenderd, köznyelv, nyelvjárás, regionális köznyelv, csoportnyelvek, szleng, argó

kettősnyelvűség, kétnyelvűség

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvtörvény

a helyesírás alapelvei: a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány, az egyszerűsítés elve

a magánhangzó, mássalhangzó képzésmódja, alkalmazkodása (hangtörvények)

a szóelem (morféma) fajtái

a szójelentés: egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú szó; rokon- és hasonló alakú, ellentétes jelentésű szó;

hangutánzó, hangulatfestő szó

a szókincs rétegei: ősi szavak, belső keletkezésű szavak, jövevény- és idegen szavak

a szószerkezetek fajtái, alá- és mellérendelő szószerkezetek

állandósult szókapcsolat: szólás, szóláshasonlat, szállóige, közmondás egyeztetés a szintagmákban

jelentés: szó-, mondat-, szövegjelentés; *denotatív, konnotatív jelentés*, szótári, kontextuális jelentés

jelentésrétegek mondatban, szövegben

jelentésszerkezet, jelentéselem, *jelentésmező*, jelhasználati szabály

központozás: a gondolatjel, a zárójel, a kettőspont, a pontosvessző, az idézőjel szerepe

mondat- és szövegfonetikai eszközök

mondatfajták: modalitás

mondatszerkezet: egyszerű mondat, összetett mondat, alárendelő, mellérendelő összetett mondat; tagolt, tagolatlan mondat, teljes, hiányos mondat

sajátos jelentéstartalom: feltétel, következtetés, hasonlítás, megengedés

szóalkotás: szóképzés, szóösszetétel, mozaikszó

szófaji rendszerünk, alapszófajok, viszonyszók, mondatszók

a hiány szövegösszetartó szerepe

a tömegkommunikáció tájékoztató, véleményformáló műfajai: hír, tudósítás, kommentár, cikk, interjú, riport, glossza, recenzió, kritika intertextualitás

szórend: kötött és kommunikatív (szabad) szórend; aktuális tagolás: ismert és újságoló rész (*téma, réma*)

szöveg, szövegmondat, szövegegységek: bekezdés, tömb, szakasz

szövegjelentés: témahálózat, tételmondat, kulcsszó, kontextuális jelentés

szövegkapcsoló elemek: kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás (*rámutatás, anafora, katafora, deixis*), egyeztetés a szövegben

szövegkohézió (*lineáris, globális*)

szövegtípus, szövegfajta: definíció, magyarázat, kísértekezés, értekezés, tanulmány, esszé, pályázat; ajánlás,

műelemzés, értelmezés; vita, referátum, előadás; hivatalos levél, meghatalmazás, kérvény, önéletrajz
 érvelés: tétel (állítás), érv, ellenérv, cáfolat; *deduktív, induktív módszer*
 retorika: szónoklat, alkalmi beszéd, meggyőző szövegműfajok;
 szónoklat részei: bevezetés (az érdeklődés felkeltése, jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, érv, bizonyítás, cáfolás, befejezés (összefoglalás, kitekintés), érzelmi betetőzés
 a stílusirányzatok kifejezőeszközei
 alakzatok: *ellipszis*, kötőszóhiány, ismétlődés, gondolatritmus, *oxymoron*
 állandó és alkalmi stílusérték
 expresszivitás, eufemizmus, evokáció, archaizálás, egyéni szóalkotás, *poétizáció*
 hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés, alliteráció, áthajlás, figura etimologica
 metafora, *metaforizáció*
mondatstilisztikai változatok: verbális stílus, nominális stílus, körmondat
motiváltság, motivátlanság
 stílus, stíluselem, stílushatás
 szóképek: metafora, hasonlat, szinesztézia, metonímia, *szinekdoché*, összetett költői kép, allegória, szimbólum

IRODALOM

interkulturalitás
 irodalmi hagyomány, szöveghagyomány
irodalomtörténet
 irodalmiság változó fogalma
 mitológia, mítosz
 szóbeliség, írásbeliség
 könyvnyomtatás, digitális közvetítés, virtualitás
 műköltészet, népköltészet, *folklór*, népiesség
 színház, színházi konvenciók, a színházi hatás összetevői
 tömegkultúra - bestseller, krimi, tudományos-fantasztikus irodalom
 téma, motívum, vándormotívum, *archetípus*, *toposz*
 kultusz
esztétika, filozófia, etika
 érték, *esztétikai érték*, *történeti érték*
 erkölcs, erkölcsi érték, választás, ítéletalkotás
 alkotás, befogadás, megszólított, címzett, olvasat, jelentés, *jelentésrétegek*, *nyitott mű*, értelmezés, értékelés
 katarzis, érzésvilág, érzelmi hatás, képzelet, képzettársítás, fikció
 szerkezet, *kompozíció*, *ciklus*, *forma*, *megformáltság*, szimmetria, aszimmetria, *polifónia*
 harmónia, diszharmónia, feszültség, feszültségoldás, késleltetés
 cím, címadás
 idő, időszemlélet, idősíkok, szimultanizmus
 tér és térszemlélet
 jellem, típus, hőstípus

poétizáció, stilizáltság, allegorikus és szimbolikus ábrázolásmód
 művelődéstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat - ókori irodalom,
 középkor, reneszánsz, barokk, rokokó, klasszicizmus,
 szentimanetalizmus, romantika, realizmus, *naturalizmus*,
 szimbolizmus, szecesszió, avantgárd, futurizmus, expresszionizmus,
 szürrealizmus, modernizmus, *beat-irodalom, posztmodern*
 humanizmus, reformáció
 műnem, műfaj
 epikai műfajok - anekdota, elbeszélés, elbeszélő költemény, *emlékirat*,
 eposz, komikus eposz, *fabula, históriás ének*,
 legenda, mese, monda, novella, regény, *széphistória, vallomás, verses*
regény
 regényváltozatok, regénytípusok - *családregény*, fejlődésregény,
 életrajzi regény, lélektani regény, próbatételes kalandregény,
 történelmi regény, *utópia*
 epikus közlés - elbeszélő, elbeszélői nézőpont, narráció, belső
 monológ, cselekmény, dialógus, epizód, leírás;
 egyenes beszéd, függő beszéd, szabad függő beszéd, *reflexió*
 drámai műfajok - tragédia, színmű, commedia del'arte, drámai
 költemény, analitikus dráma, epikus színház, *abszurd dráma*
 dráma - dialógus, dikció, szituáció, bonyodalom, tetőpont, megoldás,
 prologus, epilógus, deus ex machina, helyzet és jellemkomikum
 lírai műfajok - ars poetica, dal, elégia, *elégiko-óda*, himnusz, óda,
 episztola, jeremiád, rapszódia, epigramma
 líra - költői magatartás, szerep, élménylíra, tárgyias költészet,
 hangulatlíra, *szerepvers*, vershelyzet, lírai én, dallamra írott vers,
 képvers, verstípusok: önmegszólító, idő- és értékszembesítő,
 létösszegző
 átmeneti műfajok: napló, levél, *fiktív levél*, ballada, leíró költemény,
 életkép, jellemrajz
 a Biblia irodalmi műfajai: *prófécia*, zsoltár, evangélium, példázatos
 történet, *apokalipszis*
 esztétikai minőségek, hangnemek - abszurd, groteszk, komikum,
 tragikum, humor, irónia, gúny *paródia*
 ritmus, verselés, hangsúlyos verselés: időmértékes verselés, verslábak,
sorfajták, strófa képletek, hexameter,
 pentameter, disztichon, szabad vers, szonett, zeneiség, rím, rímfajták,
 alliteráció, áthajlás

2. Történelem

1. Az ókor és kultúrája

1.1 Vallás és kultúra az ókori Keleten- Az egyes civilizációk vallási és kulturális jellemzőinek azonosítása.

1.2 A demokrácia kialakulása Athénban - Az athéni demokrácia intézményei, működése.

1.3 A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralom kialakulása

A hódító háborúk társadalmi és politikai következményei a köztársaság korában.

1.4 Az antik hitvilág, művészet, tudomány – a görög hitvilág néhány jellemző vonása (pl. többistenhit, halhatatlan istenek), a legfontosabb istenek nevének ismerete, a klasszikus kor és a hellenizmus kimagasló kulturális emlékei, a római építészet jelentős alkotásainak azonosítása.

A római városépítés jellegzetességei és emlékei Pannóniában.

1.5 A kereszténység főbb tanításai (a kereszténység főbb tanításai)

1.6 A népvándorlás és az antik civilizáció felbomlása – a Nyugat-római Birodalom bukása és a népvándorlás.

2. A középkor

2.1 A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői - A középkori uradalom jellemző vonásai (pl. vár, majorság, jobbágytelek), a mezőgazdasági technika fejlődésének néhány jellemző mozzanata a X-XI. században.

2.2 A nyugati és keleti kereszténység - az egyház politikai szerepe a nyugati kereszténységben.

2.3 Az iszlám vallás és az arab világ; a világvallások elterjedése - az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai; a világvallások civilizációformáló szerepe.

2.4 A középkori városok - egy középkori város jellemzőinek bemutatása, a középkori kereskedelem sajátosságai.

2.5 Egyházi és világi kultúra a középkorban - Az egyház szerepe a középkori művelődésben és a mindennapokban; a romantika és a gótika főbb stílusjegyei; a lovagi kultúra és értékrend néhány eleme.

2.6 A humanizmus és a reneszánsz Itáliában - a humanizmus és a reneszánsz főbb jellemzői.

2.7 Az Oszmán Birodalom terjeszkedése - az Oszmán Birodalom katonai rendszerének jellemző vonásai, források alapján; az oszmán hódítás irányai, legfontosabb állomásai a XIV-XVI. században.

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

3.1 A magyar nép őstörténete és vándorlása - a magyar nép vándorlása térkép alapján.

3.2 A honfoglalástól az államalapításig - A honfoglalás; a honfoglaló magyarság társadalma és életmódja, források alapján; Géza fejedelemsége és Szent István államszervező tevékenysége.

3.3 Az Árpád-kor - Az Aranybulla; a tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.

3.4 Társadalmi és gazdasági változások Károly Róbert, Nagy Lajos Luxemburgi Zsigmond idején - Károly Róbert gazdasági reformjai; a magyar városfejlődés korai szakasza.

3.5 A Hunyadiak - Hunyadi János harcai a török ellen; Mátyás király uralkodói portréja intézkedései alapján.

3.6 Kultúra és művelődés - Jelentős Árpád- és Anjou-kori művészeti emlékek felismerése.

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban

4.1 A nagy földrajzi felfedezések és következményei - A nagy földrajzi felfedezések legfontosabb állomásai térkép alapján; az Európán kívüli civilizációk hatása Európára, és a gyarmatosítás.

4.2 Reformáció és katolikus megújulás - a reformáció főbb irányzatai források alapján (lutheránus, kálvinista); a katolikus megújulás, az ellenreformáció kibontakozása; a barokk stílus jellemzői.

4.3 A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában - A francia abszolutizmus XIV. Lajos korában; az alkotmányos monarchia működése.

4.4 A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás – a felvilágosodás legjelentősebb gondolatai és főbb képviselői források alapján.

5. Magyarország a Habsburg Birodalomban

5.1 A mohácsi csata és az ország három részre szakadása - a mohácsi vész és az ország részekre szakadása; végvári küzdelmek.

5.2 Az Erdélyi Fejedelemség virágkora - Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete (pl. a három uralkodó nemzet, vallási tolerancia).

5.3 A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc - A Rákóczi szabadságharc fordulópontjai; A szatmári béke.

5.4 Magyarország a XVIII. századi Habsburg Birodalomban - Demográfiai változások, a nemzetiségi arányok alakulása a török kiűzése után; Mária Terézia és II. József reformjai.

5.5 Művelődés, egyházak és iskolák - A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai források alapján.

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora

6.1 A francia polgári forradalom politikai irányzatai - Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata; az alkotmányos monarchia válsága és bukása.

6.2 A XIX. század eszméi - a korszak főbb eszmeáramlatainak (liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus és szocializmus) jellemzői források alapján; a legfontosabb állam- és alkotmányjogi fogalmak (pl. alkotmány, parlament, képviselői rendszer, szavazati jog, hatalommegosztás).

6.3 Az ipari forradalom és következményei Az ipari forradalom legjelentősebb területei (könnyűipar, nehézipar, közlekedés) és néhány találmánya; az ipari forradalom teremtette ellentmondások (pl. környezetszennyezés, életmódváltozás, a nyomor kérdése).

6.4 Nagyhatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón - az USA kialakulása és nagyhatalommá válása, Németország nagyhatalommá válása; a balkáni konfliktusok okai.

6.5 Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik - a második ipari forradalom alapvető vonásainak bemutatása; a technikai fejlődés hatása a környezetre és az életmódra konkrét példák alapján.

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon

7.1 A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás főbb kérdései - a reformkor kiemelkedő kérdései, Széchenyi és Kossuth reformprogramja.

7.2 A reformkori művelődés, kultúra – a korszak kulturális életének főbb jellemzői.

7.3 A polgári forradalom - a pesti forradalom eseményei; az áprilisi törvények.

7.4 Az 1848-49-es szabadságharc

A főbb hadjáratok, a katonai erőviszonyok alakulása, a vereség okai, a Függetlenségi Nyilatkozat.

7.5. Az 1867-es Kiegyezés előzményei és megszületése - a kiegyezés megszületésének okai; a kiegyezés tartalma és értékelése.

7.6 Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában -

Kibontakozó ipar, fejlődő mezőgazdaság, közlekedés; Budapest világvárossá fejlődése; az átalakuló társadalom sajátosságai; nemzetiségek a dualizmus korában; a cigányság helye a magyar társadalomban.

7.7. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése - az életmód változásai a századfordulón; a magyar tudomány és művészet néhány kiemelkedő személyisége.

8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig

8.1 Az első világháború jellege, jellemzői, a Párizs környéki békék - szövetségi rendszerek, frontok, az új típusú hadseregek jellemzői, a Párizs környéki békék területi, etnikai és gazdasági vonatkozásainak elemzése.

8.2 A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban - A modern életforma néhány jellegzetessége; A nők szerepének változása.

8.3 Az USA és az 1929-33-as gazdasági válság - A világválság jelenségei, gazdasági és társadalmi következményei.

8.4 A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa - náci Németország legfőbb jellemzői, náci ideológia és propaganda.

8.5 A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években
A bolsevik hatalomátvétel körülményei, a sztálini diktatúra legfőbb jellemzői.

8.6 A második világháború előzményei, jelentős fordulatai – a világháború előzményei, katonai és politikai fordulópontjai, a Holocaust.

8.7 A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői - Az ENSZ létrejötte, működése, nemzetközi konfliktusok a hidegháború idején (pl. Korea, Kuba, Suez).

8.8 A szocialista rendszerek bukása - a szovjet blokk kialakulása és jellemzői, rendszerváltozás Kelet-Közép-Európában.

9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig

9.1 Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása és következményei

Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása, Trianon gazdasági, társadalmi és etnikai hatásai.

9.2 A Horthy-rendszer jellege és jellemzői - Az ellenforradalmi rendszer konszolidációjának legfontosabb lépései.

9.3 Művelődési viszonyok és az életmód - Társadalmi rétegződés és életmód a húszas-harmincas években.

9.4 A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái - a magyar külpolitika céljai és kapcsolatai a két világháború között.

9.5 Magyarország részvétele a második világháborúban - Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni harcokban.

9.6 A német megszállás és a Holocaust Magyarországon - Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel, a Holocaust Magyarországon. (pl. zsidótörvények, gettósítás, deportálás).

10. Magyarország 1945-től a rendszerváltásig"

10.1 A szovjet felszabadítás és megszállás - A szovjet felszabadítás és megszállás, az ország háborús emberáldozata és anyagi veszteségei.

10.2 A határon túli magyarság sorsa - A magyarság helyzetének főbb jellemzői a szomszédos országokban.

10.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése - az 50-es évek jellemzői, a rendszer működése a Rákosi-korszakban, életmód és mindennapok.

10.4 Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörése - Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei, a megtorlás megnyilvánulási formái, áldozatai.

10.5 A Kádár-rendszer jellege, jellemzői - A rendszer jellemzői a Kádár-korszakban, életmód és mindennapok.

10.6 A rendszerváltás - A rendszerváltás tartalma és következményei (pl. államforma, szabadságjogok, függetlenség).

II. A jelenkor

11.1 A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái - A közép-európai régió sajátos problémái.

11.2 Az európai integráció története - Az Európai Unió legfontosabb intézményei.

11.3 A „harmadik világ” – a fejlődő országok főbb problémái (pl. népességnövekedés, szegénység, élelmezési és adósságválság).

11.4 A fogyasztói társadalom; ökológiai problémák; a fenntartható fejlődés – a technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a környezetre.

11.5 A globális világ kihívásai és ellentmondásai - A tömegkultúra új jelenségei (pl. film, reklám).

12. A mai magyar társadalom és életmód

12.1 Alapvető állampolgári ismeretek – az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása.

12.2 Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban – nemzetiségek a mai magyar társadalomban (pl. számuk, arányuk, helyzetük, intézményeik).

12.3 A magyarországi romák – a hazai roma társadalom helyzete (oktatás, lakhatás, egészségügy, foglalkoztatás), a diszkrimináció fogalma.

12.4 A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság - a választási rendszer. A helyi önkormányzatok feladatai, szervezetei és működésük.

12.5 Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások Magyarországon – demográfiai változások Magyarországon az elmúlt fél évszázadban.

3. Célnyelv

Az érettségi vizsga tartalmi részét az alább felsorolt témakörök képezik, azaz a feladatok minden vizsgarészben tematikusan ezekre épülnek. Ez a lista az érettségi vizsga általános követelményeiben felsorolt témakörök részletes kifejtése közép- és emelt szintre. A felsorolt témakörök tehát mind a középszintű, mind az emelt szintű érettségire érvényesek.

1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők

- Személyes tervek

2. EMBER ÉS TÁRSADALOM

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. KÖRNYEZETÜNK

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

4. AZ ISKOLA

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága
- Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

5. A MUNKA VILÁGA

- Diákmunka, nyári munkavállalás
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

6. ÉLETMÓD

- Napirend, időbeosztás
- Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
- Étkezési szokások a családban
- Ételek, kedvenc ételek
- Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
- Gyakori betegségek, sérülések, baleset
- Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)

7. SZABADIDŐ, MŰVELŐDÉS, SZÓRAKOZÁS

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
- Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport

- Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
- Kulturális események

8. UTAZÁS, TURIZMUS

- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
- Nyaralás itthon, illetve külföldön
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
- A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

4. Célnyelvi civilizáció

A tanuló szabatosan, a szükséges szaknyelv felhasználásával, esetenként digitális eszközök alkalmazásával is be tudja mutatni a tanulmányai során feldolgozott témákat. Ismeri a célnyelvi országok földrajzi fekvését, felszínformáit, tájegységeit és legfontosabb vízrajzi jellemzőit. Érti a célnyelvi országok gazdasági folyamatait, látja a világ társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepüket. Járatos a célnyelvi ország(ok) politikai rendszerében, össze tudja hasonlítani azokat a magyar politikai berendezkedéssel. Tisztában van a célnyelvi országok társadalmi viszonyaival, a leggyakoribb szociális problémákkal, és képes javaslatokat tenni a feszültségek oldására. Tájékozott a célországokban élő emberek hétköznapijairól, szokásairól, gondolkodásmódjáról, életviteléről. Nyitottá és elfogadóvá válik más kultúrákkal szemben, megérti azok sajátosságait. Érti a környezetszennyezés következményeit és a fenntartható fejlődés fontosságát. Magabiztosan használja a célnyelvi ország tömegkommunikációs csatornáit az információgyűjtésben, képes az információk rendszerezésére és kritikus értelmezésére. Tájékozott a célnyelvi országok legjellegzetesebb sportágai és sporteseményei területén. Ismer a célnyelvi kultúrákból néhány kiemelkedő jelentőségű műalkotást és tudományos-technikai vívmányt, valamint azok alkotóit. Képes hazáját sokoldalúan bemutatni a célnyelven.

Tematikai követelmények:

- Az Egyesült Királyság természetföldrajza
- Az Egyesült Királyság hagyományai, szokásai, életmódja, sportja
- Az Egyesült Királyság tudományos élete és környezetvédelme
- Az Egyesült Királyság társadalmi viszonyai
- Az Egyesült Királyság tömegkommunikációja és médiája
- Az Egyesült Királyság gazdasága
- Az Egyesült Királyság politikai berendezkedése
- Az Egyesült Királyság történelme
- Az Egyesült Királyság irodalma, művészete

- Az Egyesült Államok természetföldrajza
- Az Egyesült Államok hagyományai, szokásai, életmódja, sportja
- Az Egyesült Államok tudományos élete és környezetvédelme
- Az Egyesült Államok társadalmi viszonyai
- Az Egyesült Államok tömegkommunikációja és médiája
- Az Egyesült Államok gazdasága
- Az Egyesült Államok politikai berendezkedése
- Az Egyesült Államok történelme
- Az Egyesült Államok irodalma, művészete
- Ausztrália kultúrájának, főbb jellegzetességeinek bemutatása
- Kanada kultúrájának, főbb jellegzetességeinek bemutatása

5. Matematika

A vizsga formája középszinten: írásbeli.

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analízáló és szintetizáló képességgel;
- tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;
- elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési készséggel, az önellenőrzés igényével;
- képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;
- képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, s ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;
- képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;
- képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;
- képes-e a különböző matematikai segédeszközök (függvénytáblázat, zsebszámológép) célszerű alkalmazására; a mindenkor tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

Az emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga célja annak mérése, hogy a tanuló

- rendelkezik-e a felsőfokú matematikai tanulmányokhoz szükséges alapokkal;
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni;
- milyen szintű kombinatív készséggel rendelkezik, mennyire kreatív a gondolkodása;
- képes-e gondolatmenetében érthetően, világosan alkalmazni a matematikai modellalkotás lépéseit (probléma megfogalmazása, matematikai formába öntése, összefüggések keresése, az eredmények matematikai módszerekkel történő kiszámítása, igazolása, értelmezése).

Az ismeretek legnagyobb része a középszinten és az emelt szinten egyaránt megjelenik. Ezen ismeretek feldolgozásában az emelt szintet az igényesebb felépítés, az összetettebb alkalmazás, a nehezebb feladatok jellemzik. A követelmények leírásában gyakran szereplő szemléletes jelző azt fejezi ki, hogy az adott fogalom matematikailag precíz ismerete nem követelmény. A matematika tanításában csak spirálisan lehet haladni, s így több téma, pl. az analízis – a felkészülésre fordítható idő alatt – a középiskolai tanulmányok végére is csak szemléletes formában tanítható meg, s csak bizonyos alkalmazásokat tesz lehetővé.

Tartalmi követelmények

Középszint

Témakörök	Követelmények
1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, halmazok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazművelet használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).
Logika	
Logikai műveletek	A negáció, konjunkció, diszjunkció, impikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása. A minden, van olyan logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása.
Fogalmak, tételek, bizonyítások a matematikában	Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
Kombinatorika	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	

Számfogalom	A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyi értékes írásmód.
Számelmélet	Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenség-rendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények, függvények grafikonjai, Függvénytranszformációk	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték-függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c f(x)$, $f(c * x)$
Függvények jellemzése	Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.
Sorozatok	Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása.
4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Tételek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság. Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
Síkgeometriai alakzatok	
Háromszögek	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra - alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban.
Négyszögek	Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik.
Sokszögek	Alaptulajdonságok.

	Szabályos sokszögek.
Kör	A kör részei.
	Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság-arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordináta-geometria	Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűségszámítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribbérték (módusz). Szórás.
Valószínűségszámítás	Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

6. Biológia

Témakör	Követelmények
1. Bevezetés a biológiába	
A biológia tudománya	A rendszertani kategóriák, a faj, a mesterséges és természetes rendszer fogalma. A szerveződési szint fogalma.
Fizikai, kémiai alapismeretek	A diffúzió, az ozmózis, a felületi kötődés és a katalízis biológiai jelentősége, feltételei.
2. Egyed alatti szerveződési szint	
Szervetlen és szerves alkotóelemek: Elemek, ionok Szervetlen molekulák Lipidek	A C, H, O, N, S, P szerepe az élő szervezetben. A H^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , Fe^{2+3+} , HCO_3^- , CO_3^{2-} , NO_3^- ionok természetes előfordulásai. A víz, a szén-dioxid és az ammónia jelentősége az élővilágban. A lipidek oldódási tulajdonságait, a zsírok és olajok, a foszfatidok, az epe biológiai szerepe. A fontosabb szénhidrátok természetes előfordulása, tulajdonságai.

Szénhidrátok Fehérjék Nukleinsavak, nukleotidok	A fehérjék általános szerkezete (peptidlánc). Térszerkezete és aminosav sorrend. A fehérjék és az esszenciális aminosavak biológiai szerepe. A DNS információhordozó, örökítő (önmegkettőződő) szerepe.
Az anyagcsere folyamatai: Felépítés és lebontás kapcsolata Felépítő folyamatok	Az élőlények felépítő és lebontó folyamatainak kapcsolata (fototrófok, kemotrófok, autotrófok és heterotrófok). Az endo- és exocitózis. Lényegük (reduktív, energia-felhasználó) és helyük. A fotoszintézis szerepe a földi életben, alapfolyamatai.
Lebontó folyamatok	A biológiai oxidáció lényege, bruttó egyenlete. Az erjedés lényege, felhasználása.
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)	Ismerje fel rajzolt ábrán, mikroszkópban a sejtalkotókat. A biológiai hártvány (membránok) szerepe, felépítésük általános elve. A passzív és az aktív szállítás. Állás, ostoros, csillós mozgásokra az emberi szervezetben. A sejtek osztódási ciklusa. Mitózis és a meiózis. Sejtválasztás külső és belső ingerekre.
3. Az egyed szerveződési szintje	
Nem sejt rendszerek:	
Vírusok Önálló sejtek:	Felépítésük, biológiai, egészségügyi jelentőségük. A járványok.
Baktériumok	A baktérium és az eukarióta sejt szerveződése. A baktériumok jelentősége; anyagcseréjük.
Egysejtű eukarióták Többsejtűség Gombák, növények, állatok elkülönülése	Testszerveződésük és felépítő anyagcseréjük példákon. Az öt regnum elkülönítésének alapja. Az egysejtű szerveződés és a többsejtű szerveződés típusai (sejttársulás, sejtfonal, teleptest).
Sejtfonalak	A gombák fonalas testfelépítése, spórás szaporodása.
Teleptest és álszövet	A teleptest és az álszövet jellemzői.
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak	A növényvilág fejlődésének hajtóerői. Evolúciós „újítások” a harasztoknál, a nyitvatermőknél és a zárvatermőknél. A testfelépítés az életmód és a környezet kapcsolata (szivacsok, laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, lábasfejűek, a gerincesek nagy csoportjai – halak, kételtűek, hüllők, madarak, emlősök). Növényi szövet típusok működése, mikroszkópos képük. Felépítésük és alapfunkcióik. Fás szár. A virág biológiai szerepe, része, típusai. A virágos növények ivaros és az ivartalan szaporodása, szaporítása. Állati szövet típusok, működésük, mikroszkópos képük. A petesejt, a hímivarsejt, a zigóta, a hímnősség és a váltivarúság, az ivari kétalakúság, az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma. Életkörülmények és szaporodási mód kapcsolata. Regeneráció.

Viselkedés	Reflex, irányított mozgás, mozgásmintázat, társítások, belátásos tanulás.
4. Az emberi szervezet	
Homeosztázis	A homeosztázis fogalma, jelentősége.
Kültakaró	A bőr funkciói, részei. Ápolása, védelme.
A mozgás	A csontváz biológiai funkciói, a csontok szerkezete, lehetséges kapcsolataik. Néhány fontosabb emberi izom helye és funkciója. A vázizom felépítése. Az agykérgi funkciók szerepe. A mozgási szervrendszer gyakoribb betegségei.
A táplálkozás	A táplálkozás jelentősége, folyamatai. Az emésztőrendszer részei, funkciói. A máj szerepe. A fog részzeit, a szájpolás higiéniája. A bélbolyhok helye, működése. A bélperisztaltika. Az éhség-, szomjúságérzet. A tápanyagok természetes forrásai, hiányuk vagy túlzott fogyasztásuk következményei. Az étrend változása tevékenységtől, kortól, nemtől és állapottól függően. Az ételmeiszer- és ételtartósítás alapvető szabályai.
A légzés	A légzőrendszer szervei, funkciói. A légcsere, a gázcsere és a sejtlégzés összefüggései. A gége részei, a hangszalagok szerepe. A vér szén-dioxid koncentrációjának szerepe. A légzőrendszert károsító tényezők és a légzőrendszer gyakori betegségeit fölismerésük, kezelésük.
Az anyagszállítás	A vér, szövetnedv, nyirok összetétele, fő működéseik. A vérzéscsillapítás módja. A vérszegénység lehetséges okai. A vér, a szöveti folyadék és a nyirok kapcsolata. A szív, a koszorúerek felépítése és működése. Vérnyomás, pulzus. Befolyásoló élettani hatások. A véreloszlás megváltozásának élettani funkciója. Az életmód és a táplálkozás hatása. Sebllátás.
A kiválasztás	A kiválasztás funkciója, a vizeletkiválasztó rendszer főbb részei. A vizelet összetételét és mennyiségét befolyásoló tényezők. Vesekőképződés megelőzése, művesekezelés.
A szabályozás	A szabályozás a vezérlés és a visszacsatolások. Az idegsejt felépítése és funkciója. A receptor, a receptornak megfelelő (adekvát) inger, típusai (mechanikai, kémiai, fény, hő). A szinapszis fogalma, a serkentő vagy gátló hatás magyarázata.
Az idegrendszer általános jellemzése	A reflexív és a reflexkör fogalma. Hierarchikus felépítés. A gerincvelő főbb funkciói. Az agy főbb részei. A bőr és a belső szervek receptorai. Az érzékszervek működésének általános elvei. A szem részei, ezek működése, látáshibák, korrigálásuk. A pupilla, akkomodációs és szemhéjzáró reflex, a távolságészlelés. A külső-, közép- és belső fül része, működései. A nyúltvelői kemoreceptorok szerepe.

	A szaglóbimbók szerepe. Az akaratlagos mozgások szerveződése. A motiváció szerepe. A kisagy fő funkciója, az alkohol hatása. A vegetatív működés fogalma, a szimpatikus és paraszimpatikus befolyásolás következményei.
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai	Az öröklött és tanult magatartásformák Öröklött és tanult elemek az emberi viselkedésben. A tanulás és az érzelmek kapcsolata. A tanulás kritikus szakaszait az egyedfejlődés során. Lorenz bevésődésre vonatkozó kísérletei. Megerősítés, szokás, függőség kialakulása. Vonzódás és taszítás, ezek formái, a csoportok közötti taszítás (agresszió) és altruizmus megnyilvánulásai. Ézelmi és értelmi fejlődés kapcsolata. Életmód, stresszbetegségek. Fájdalomcsillapítás. Az idegrendszer néhány betegsége.
	A pszichoaktív szerek főbb csoportjai, a kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.
Hormonrendszer, hormonális működések	A hormonrendszer működésének lényege és szabályozása. A neurohormonális rendszer.
	Az inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin termelődési helye és hatása. A női nemi ciklus során végbemenő hormonális, és testi változások. A hormonális fogamzásgátlás biológiai alapjai.
	A cukorbetegség.
Immunrendszer, immunitás	Antitest, antigén, immunitás. Az immunrendszer jellemző sejtjei. A gyulladás. Az immunizálás, a kötelező védőoltások. Pasteur és Semmelweis tudománytörténeti jelentősége.
	Az AB0 és Rh-vércsoportrendszer. Rh-összeférhetetlenség
	Vérátömlesztés, véradás, szervátültetés. A láz és a lázcsillapítás módjai. Az allergia és a környezetszennyezés közti kapcsolat.
Szaporodás és egyedfejlődés	A férfi és női nemi szervek felépítése, működése, a megtermékenyítés. Az ivar meghatározottságának szintjei. Az ember magzati fejlődésének, születésének és posztembrionális fejlődésének fő szakaszai.
	Az öregedés során bekövetkező biológiai változások. Az emberi élet vége.
	A családtervezés módjai, a terhességmegszakítás lehetséges következményei. A meddőség gyakoribb okai és az ezeket korrigáló orvosi beavatkozások. Etikai problémák (mesterséges ondóbevétel, lombikbébi, béranyaság, klónozás). Várandósság, terhesgondozás. Nemi úton terjedő betegségek megelőzése.
5. Egyed feletti szerveződési szintek	
Populáció	A populáció fogalma.

	Növekedési modellek, korfák. A környezet fogalma, időbeli és térbeli változása. Tűrőképességi görbék és indikáció. A territórium, a rangsor, az önzetlen és az agresszív magatartás, a rituális harc, a behódolás fogalma, a párosodási rendszerek (csoportszerveződés) típusai. A szimbiózis, a versengés, az asztalközösség (kommenzalizmus,) az antibiózis, az élősködés és a táplálkozási kölcsönhatás (predáció) fogalma, állati és növényi példákkal.
Életközösségek (élőhelytípusok)	A flóra és fauna és az életközösség (élőhelytípus) fogalma. Térbeli és időbeli mintázatok, az emberi hatás felismerése. Egy tó feltöltődésének folyamata. A gyomnövény fogalma.
Bioszféra, globális folyamatok	A bioszféra fogalma. A Gaia-elmélet. Civilizációs ártalmak, a természetes növény- és állatvilágot pusztító és védő emberi beavatkozások. Globális és helyi problémák. Az ökológiai válság társadalmi és gazdasági összefüggései.
Ökoszisztéma	Az ökoszisztéma fogalma. Az életközösségek anyagforgalmának és energiaáramlásának jellemzői. A szén és az oxigén körforgása. (Biogeokémiai ciklus.)
Környezet- és természetvédelem	A természetvédelem fogalma, a mellette szóló érvek. A védett területek típusai.
	Hazánk nemzeti parkjai.
	A környezetvédelem a kibocsátás és ülepedés, a határérték fogalma. A légszennyezés forrásai, az üvegházhatás. A lehetséges teendők. A vizek tisztulása, tisztítása. Hagyományos és „alternatív” energiaforrások. A talaj romlásának, illetve javításának folyamata. A hulladék típusai, kezelésük lehetséges módja.
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció	
Molekuláris genetika	A gén és allél, a genetikai kód, a kromoszóma, a rekombináció, a kromatinfonál és homológ kromoszóma fogalma. A DNS bázissorozat, a fehérje aminosav-sorozat, térszerkezete és biológiai funkciója valamint a tapasztalható jelleg közötti általános összefüggés. A mutáció fogalma, evolúciós szerepe és lehetséges hatásai. Mutagén hatások, csökkentésük vagy kivédésük lehetőségei. Kromoszóma-mutációk, kockázati tényezők. A génműködés szabályozásának fogalma. A daganatos betegségek és a kockázati tényezők.
Mendeli genetika	A haploid, diploid, homozigóta és heterozigóta, genotípus és fenotípus fogalmi. Az öröklésmentek alaptípusai. A humán-genetikai sajátos módszerei (családfaelemzés). Az ivarsejtek szerepe az ivar meghatározásában. A génkölcsönhatás és a géncapcsoltság. Öröklődő mennyiségi tulajdonságok és hajlamok.

Populációgenetika és evolúciós folyamatok	Az ideális és a reális populáció fogalma, a mutációk, a szelekció szerepe, kapcsolat a fajkeletkezés elméletével. A természetes szelekció darwini modellje. A populáció nagyságának természetvédelmi jelentősége. Adaptív és nem adaptív jellegű evolúciós folyamatok Az evolúció közvetlen bizonyítékai. A klón fogalma. Biotechnológiai módszerek. Néhány, a géntechnológia mellett és ellen felsorakoztatható érv. Genetikai tanácsadás. Biológiai alkalmasság (fittnes) és az emberi élet értéke. A Human Genom Program célja.
A bioszféra evolúciója	A fizikai és kémiai evolúció fogalma. Az emberszabású majmok és az ember vonásai. Az emberi faj egysége.

7. Kémia

A középszintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a természettudományos megismerési módszereket;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e értelmezni a megismert anyagok tulajdonságait és változásait;
- képes-e egyszerű kémiai számításokat elvégezni;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket elvégezni, illetve értelmezni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

KOMPETENCIÁK

A vizsgázónak a követelményrendszerben és a vizsgaleírásban meghatározott módon, az alábbi kompetenciák meglétét kell bizonyítania:

- a természettudományos gondolkodás elemeinek alkalmazása a feladatok megoldása során,
- ismereteinek összekapcsolása a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel,
- elemek, vegyületek tulajdonságainak, szerepének és jelentőségének felismerése a tanult vagy megadott információk alapján,
- egyszerű kémiai kísérletek elvégzése és értelmezése,
- egyszerű kémiai számítási feladatok megoldása,
- az aktuálisan felmerülő, kémiai ismereteket is igénylő problémák (környezetvédelem, energiagazdálkodás, szennedélybetegségek, táplálkozás, vegyipari technológiák stb.)

lényegének megértése, egyszerűbb logikai összefüggések értelmezése,

- az SI mértékrendszer és a kémiai jelölésrendszer szakszerű használata,
- grafikonok, táblázatok adatainak elemzése, értelmezése,
- szakszerű írásbeli és szóbeli szövegalkotás, -értelmezés.

Az emelt szintű kémia érettségien ezen túlmenően az alábbi kompetenciák megléte szükséges:

- az ismeretanyag belső összefüggéseinek, az egyes témakörök közötti kapcsolatok felismerése,
- a kémia tanult vizsgálati és következtetési módszereinek alkalmazása,
- egyszerű kémiai kísérletek tervezése,
- több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett kémiai számítási és elméleti feladatok, problémák megoldása,
- a mindennapi életet befolyásoló kémiai természetű jelenségek értelmezése,
- a környezetvédelemmel és a természetvédelemmel összefüggő problémák értelmezése.

A részletes követelményrendszer a

http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2012/kemia_vk.pdf oldalról tölthető le.

8. Fizika

A középszintű szóbeli vizsga tételeit, illetve tételsorát a vizsgáztató tanár állítja össze. A vizsgázó által használható eszközök: a rendelkezésére bocsátott kísérleti eszközök, függvénytáblázat, zsebszámológép.

A vizsgázó a felkészülési időben vázlatot készít a kifejtendő részhez, illetve elvégzi a kísérletet vagy mérést és a hozzá kapcsolódó értékelést a rendelkezésére bocsátott eszközökkel. Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választhatja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A kísérletet vagy mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekérdezni csak akkor lehet, ha nyilvánvaló, hogy elakadt vagy teljesen helytelen úton indult el. A felelet végén kiegészítő kérdéseket lehet feltenni, amennyiben a vizsgázó lényeges kérdésekre nem tért ki és a felelési időbe még belefér.

Tartalmi szerkezet

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Tartalmi arányai a következők:

A követelményrendszer

- 1. fejezetéből (Mechanika): 25%

- 2. fejezetéből (Hőtan): 20%
- 3. fejezetéből (Elektromágnesség): 25%
- 4. fejezetéből (Atomfizika, magfizika): 20%
- 5. fejezetéből (Gravitáció, csillagászat): 10%

Ezek az arányok csak hozzávetőlegesek, hiszen lehetnek olyan tételek, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak. Az azonos fejezethez kötődő tételek különböző témaköröket tartalmaznak. Témakörön a követelményrendszer két számjeggyel jelölt részei értendők (pl. 4.1). A tételek legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendő mérést vagy kísérletet.

A tételek jellemzői, összeállításuk

A tétel tartalmazzon egy megadott szempontok szerint kifejtendő elméleti részt, egy ehhez kapcsolódó, lehetőség szerint elvégzendő kísérletet vagy mérést, illetve ennek jellegétől függően egy ehhez kapcsolódó egyszerű számítást. A tétel kifejtéséhez hozzátartozik a fizika-történeti vonatkozások ismertetése is, erre a tétel szövegének utalnia kell. A tételt lehetőleg úgy kell megfogalmazni, hogy a vizsgázónak lehetősége legyen több altéma közül választani. Ha a téma nem teszi lehetővé ténylegesen elvégezhető kísérlet vagy mérés beiktatását, akkor is feladatul kell adni egy kísérlet vagy mérési eljárás ismertetését vagy értékelését valamilyen forrás segítségével (grafikon, táblázat, sematikus rajz, videofelvétel, számítógépes szimuláció stb.).

Értékelés

A felelet 60 ponttal értékelhető. Ebből 55 pont a tartalmi rész. A felelet felépítésére és a kifejtés önállóságára 5 pont adható az alábbi szempontok szerint:

- a felelet mennyire alkot összefüggő, logikus egészet;
- nem tartalmaz-e a témától idegen részeket;
- mennyire önálló a tétel kifejtése (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részekenél segítő, illetve kiegészítő kérdésekre)

A tétel összeállításakor röviden rögzíteni kell a felelet várt tartalmát és ennek pontozását legalább 6-7 pont részletezettséggel. Ezek az egységek a felelet színvonalától függően bonthatók. A felelet minősítése ennek az előre meghatározott értékelési útmutatónak az alapján történik.

KOMPETENCIÁK

A vizsgázónak a követelményrendszerben és a vizsgaleírásban meghatározott módon az alábbi kompetenciák meglétét kell bizonyítania:

- ismeretei összekapcsolása a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, a technikai eszközök működésével;
- a természettudományos gondolkodás, megismerési módszerek alapvető sajátosságainak felismerése;

- alpmennyiségek mérése;
- egyszerű számítások elvégzése;
- egyszerűen lefolytatható fizikai kísérletek elvégzése, a kísérleti tapasztalatok kiértékelése;
- grafikonok, ábrák értékelése, elemzése;
- mértékegységek, mértékrendszerek használata;
- a tanult szakkifejezések szabatos használata szóban és írásban;
- a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegének megértése, a természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos problémák felismerése;
- időbeli tájékozódás a fizikatörténet legfontosabb eseményeiben.

A részletes követelményrendszer a www.ofi.hu/tudastar/erettségi/fizika-kov oldalról tölthető le.

9. Földrajz

TÉMAKÖR	VIZSGASZINT	
	Középszint	Emelt szint
1. Térképészet a térképi ábrázolás	<u>Általános fogalmak:</u> térképvázlat, térkép, földgömb, vetület, méretarány, vonalas aránymérték, topográfiai-, földrajzi-, tematikus térkép, atlasz, kis-, közepes- és nagy méretarányú térkép, szintvonalas-, színfokozatos-, árnyékolásos domborzat-ábrázolás	sík-, henger-, kúpvetület, területtartó és szögtartó vetület, síkrajz, domborzatrajz, névrajz, domborzati alapelemek, lejtőszög,
tevékenységek a térképen és a térképpel	tényleges és viszonylagos földrajzi fekvés, tengerszint feletti magasság, magassági szám, abszolút és relatív magasság, látóhatár (horizont), keresztmetszet, tömbszelvény, földrajzi fókálózat, szélességi és hosszúsági kör (délkör, meridián), helymeghatározás, távolságmérés és meghatározás, északi-, déli-, keleti-, nyugati félgömb, jelkulcs, kilométer-hálózat, keresőhálózat, tájolás, fő- és mellékvilágtáj, csillagászati és földrajzi északi irány	álláspont-meghatározás, területszámítás, metszetszerkesztés, mágneses deklináció

az űrtérképezés	űrszonda, távérzékelés, hamisszínes felvétel, légi- és műholdfelvétel	űrkutatás, felbontó-képesség
Az 1. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, Északi sarkkör, Déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, Greenwich, kezdő hosszúsági kör	Landsat, Spot műholdak, Eumetsat
2. Kozmikus környezetünk a Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a Világegyetemben	<u>Általános fogalmak:</u> kozmosz környezet, fényév, csillagászati egység (CSE), csillag, bolygó, kőzetbolygó (Föld-típusú), gázbolygó (Jupiter-típusú), a bolygók mozgástörvényei, gyűrűrendszer, hold, üstökös, meteor, meteorit, bolygóközi anyag	földközéppontú (geocentrikus) és napközéppontú (heliocentrikus) világkép, galaxis, extragalaxis, kisbolygó
a Nap és kísérői	a Nap gömbhéjai, napkitörés, napszél, napfolt, sarki fény, nap- és holdfogyatkozás, holdfázisok	plazma, termonukleáris folyamat, fotoszféra, kromoszféra, holdtenger, kráter, csillagkép, csillagrendszer
a Föld és mozgásai	földalak (geoid), tengely körüli forgás, Nap körüli keringés, látszólagos és valós mozgás, év, nap, napszakok, napi és évi időszámítás, naptári év, szökőév, helyi idő, zónaidő, időzóna, tengelyferdeség, tavaszi és őszi napéjgyenlőség, nyári és téli napforduló, csillagászati évszakok	forgási ellipszoid, zenit, ekliptika, közép napidő, napév, világidő, delelési magasság, dátumválasztó vonal
Az 2. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	Világegyetem, Tejútrendszer, Naprendszer, Nap, Hold, Merkúr, Vénusz, Mars, Föld, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, Plutó, Sarkcsillag, Nagy-Göncöl	Ptolemaiosz, Kopernikusz, G. Bruno, Galilei, Kepler, Newton, J. Gagarin, N. Amstrong, E. Aldrin, Galaktika (Galaxis), Juliánus-naptár, Gergely-naptár, Androméda-köd
3.1. A kőzetburok földtörténet	<u>Általános fogalmak:</u> földtan (geológia), ásványtan, kőzettan, a földtörténet időegységei: idő, időszak, kor, ős-, ó-, közép- és újidő, ősmaradvány,	viszonylagos (relatív) és tényleges (abszolút) kormeghatározás, vezérvölgy, paleomágnesség, őskontinens, kambrium, ordovicium, szilur,

	őslégkör, ősóceán, ózon, ősmasszívum, kaledóniai-, variszkuszi-, eurázsiai-, pacifikus hegységképződés, harmad és negyedidőszak, jégkor (pleisztocén), jelenkor (holocén)	devon, karbon, perm, triász, júra, kréta, eocén, oligocén, miocén, pliocén, glaciális, interglaciális, biológiai evolúció
geoszférák	gömbhéj, kőzetburok (litoszféra), vízburok (hidroszféra), levegőburok (atmoszféra), bioszféra, talajburok, belső hő, geotermikus grádiens, földmágnesség, földkéreg, földköpeny, külső és belső mag, asztenoszféra (lágköpeny)	
lemeztektonika	magma, magmaáramlás, óceáni és szárazföldi kőzetlemez, óceáni hátság, mélytengeri árok, mélytengeri síkság, hasadékvölgy, kontinensvándorlás, alábukás, beolvadás, távolodó-, közeledő (ütköző)-, elcsúszó lemezmozgás, érc, mélységi magmatizmus, felszíni vulkánosság, láva, vulkáni hamu, párnaláva, pajzsvulkán, rétegvulkán, kürtő, kráter, robbanásos vulkán, vulkáni szigetív, vulkáni utóműködés, gejzír, földrengés, szeizmográf, rengésházák (epicentrum), rengésközpont (hipocentrum), utórengés	térrövidülés, nehéz-, színes- és nemesfémérc, bázisos-, savanyú- és semleges vulkáni kőzet, telér, bazaltfenntű, kráter- és kaldérazúpos tőzhányó, forrópontos vulkán, fumarola, szolfatára, mofetta, savanyúvíz, földrengéshullám, tengerrengés
	a hegységképződés típusai: (két kontinentális-, két óceáni-, óceáni és szárazföldi lemez ütközésével); hegységrendszer, szerkezeti mozgások, gyűrődés, redő, vetődés, vetősík, törésvonal, rög, sasbérc, árok, lépcsővidék, medence,	geoszinklinális, hegységképződési szakaszok (üledékfelhalmozódás, tektogenezis, orogenezis), redőboltozat, redőteknő, álló-, ferde-, fekvő- és áttolt redő
kőzetek, ásványok	ásvány, kőzet, kristály, mélységi magmás kőzet,	kőzetanyag-körforgás, üledékes érc, ásványi

	vulkáni kiömlési kőzet, vulkáni törmelékes kőzet; törmelékes-, vegyi-, szerves üledékes kőzet; átalakult kőzet, kvarc, kősó, mészkő, homok, homokkő, lösz, kőszénfajták, kőolaj, földgáz, agyag, bauxit, vasérc, gránit, andezit, bazalt, riolit, tufák, márvány, palás kőzetek	nyersanyag
nagyszerkezeti egységek	ősföld (ősmasszívum), fedett és fedetlen ősmasszívum, táblás vidék, röghegység, gyűrthegység, vulkanikus hegység, süllyedékterület, óceáni medence, óceáni hátság, mélytengeri árok, feltöltött és lepusztult síkság	töréses gyűrthegység
felszínformálódás	aprózódás, mállás, szállítás, lepusztulás, felhalmozás, külső és belső erők, felszínformák: mélyföld, alföld, fennsík, dombság; közép- és magashegység; lánchegység; hátság, völgy, hágó, szoros, medence; tanúhegy	kémiai és biológiai mállás, lejtős tömegmozgás (csuszamlás, suvadás, omlás), talajfolyás, lössforma
A 3.1. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	Eurázsiai-, Pacifikus-, Variszkuszi-, Kaledóniai- hegységrendszer	Wegener, Pangea, Laurázsia, Gondwana
3.2. A levegőburok szerkezete	<u>Általános fogalmak:</u> légkör, alsó-, középső-, felső légkör, troposzféra, sztratoszféra, ózonréteg, állandó-, változó-, erősen változó gázok, vendéganyagok	őslégkör, mai légkör, termoszféra, ionoszféra, exoszféra, tropo-, sztrato- és mezopauza,
felmelegedés	besugárzás, visszaverődés, hőelnyelődés, kisugárzás, üvegházhatás, fényvisszaverő-képesség (albedo), felmelegedés és lehűlés, módosító tényezők, a hőmérséklet napi és évi járása, napi-, havi-, évi középhőmérséklet, napi	fordított hőrétegződés (hőmérsékleti inverzió), napfénytartam, tenyészidőszak, hőösszeg, lejtőkiettség, napállandó

	hőingás, évi közepes hőingás, abszolút hőingás, izoterma	
a levegő mozgása	légnomás, szél, eltérítő erő, izobár, mérsékelt övezeti ciklon és anticiklon, hideg- és melegfront, frontátvonulás, homokfodor, szélbarázda, homokbucka (dűne), kőgomba, szélrendszer, passzát, nyugatias szelek, sarki szelek, általános légkörvzés, hőmérsékleti (termikus) egyenlítő, monszun szélrendszer, forró- és mérsékelt övezeti monszun	okklúziós front, trópusi ciklon (hurrikán, tájfun, orkán), tornádó, helyi szelek (parti szél, hegy-völgyi szél), fön, defláció, szélmarás, barkán, deflációs tanúhegy, futóáramlás
csapadékképződés	tényleges és viszonylagos vízgőztartalom, harmatpont, telítettség, túltelítettség, kicsapódás, felhőképződés, csapadékképződés, felhő, köd, hulló csapadékfajták, talajmenti csapadékfajták, csapadéktérkép, aszály	fátyol (cirrus)-, réteg (stratus)-, gomoly (cumulus)-, esőfelhő kondenzációs mag, áramlási és sugárzási köd izohiéta, felszíni leöblítés, vonalas erózió, mikroklíma
időjárás és éghajlat	idő, időjárás, éghajlat, meteorológia, éghajlatlan; időjárási térkép	
	időjárási és éghajlati elem: napsugárzás, hőmérséklet, légnomás, szél, csapadék, éghajlatválasztó hegység, globális felmelegedés, ózonréteg-elvekonyodás, éghajlatváltozás, légszennyező anyagok, savas eső	emisszió, transzmisszió, imisszió, szmog, savas ülepedés
A 3.2 témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	„fagyosszentek”, „Medárdnap”, „vénasszonyok nyara”	Coriolis-erő, Azori-, Szibériai- anticiklon
3.3. A vízburok világtenger	<u>Általános fogalmak:</u> hidrológia, vízburok (hidroszféra), vízháztartás, vízkörforgás, világtenger, óceán, tenger, tengerszoros, öböl, szárazföldi talapzat (self), fajhó, sótartalom, hűtő-fűtő hatás, hullámozás, hideg és meleg tengeráramlás, tengerjárás, apály, dagály, deltatorokolat,	beltenger, peremtenger, földközi tenger, kontinentális lejtő, pozitív és negatív hőmérsékleti anomália, tengeri vízkörvzés, szökőár, vakár, vihardagály, abrázió, hullámmorajlás, hullámtörés

	tölcserörtorkolat, épülő part, turzás, lagúna, pusztuló part, tagolt- és tagolatlan part	
tavak	állóvíz, tó, fertő, mocsár, láp, kimélyített és elgátolt tómedence, jégvájta-, gleccser-, morotva-, szélvájta-, moréna által elgátolt-, tektonikus eredetű-, mesterséges tó, feltöltődés	tengerszem, maradvány-, dolina-, polje-, kráter-, kaldérató, eutrofizáció
folyóvizek	vízgyűjtő terület, vízválasztó, fő- és mellékfolyó, lefolyásos és lefolyástalan terület, vízállás, vízhozam, vízjárás, árvíz, a folyó munkavégző képessége, feltöltődő (alsó)-, oldalazó (közép)-, bevágódó (felső)	sodorvonal, folyóterasz, jövevényfolyó, időszakos folyó,
	szakaszjelleg, hordalék, hordalékkúp, zátony, sziget, V-keresztmetszetű völgy	szoros, szurdok, kanyon
felszín alatti vizek	felszín alatti víz, talajnedvesség, talajvíz, rétegvíz, részvíz, belvíz, artézi víz, ásványvíz, hévíz, gyógyvíz, karsztvíz, forrás, karsztformák: víznyelő, dolina (töbör), polje, karrmező, cseppkő, barlang, barlangi patak, karsztforrás	
vízgazdálkodás	folyószabályozás, mederkotrás, árvízvédelmi gát, ártér, ármentesített terület, víztározó, vízlépcső, belvízvédelem, ivóvíz, ipari víz, vízforgatás, csápos kút, artézi kút, vízenergia, öntözés, szennyvíztisztítás, vízszennyező források, vízvédelem, belvízi- és tengerhajózás, halászat, tengeri erőforrások	közműolló, nitrátosodás, mechanikai-, biológiai- és kémiai szennyvíztisztítás, vízkészlet
jég és munkája	hóhatár, belföldi jégtakaró, magashegységi jég, gleccser, lavina, gleccserpatak, U-alakú völgy, jégcsiszolta felszín, moréna-sánc, moréna-síkság, tóhátság, fjord	jégeképződés, firn (csonthó), kárfülke, vásott szikla, ösfolyamvölgy, vándorkő

A 3.3. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	Golf-, Észak-atlanti-, Labrador-, Humboldt-, Ojashio-, Kuro-shio-áramlás	
3.4. A talaj	talaj, humusz, talajképződés, talajpusztulás, talajlevegő, trópusi vörösföldek, mezőségi-, barna erdő-, szürke erdő (podzol)-talaj, szikes talajok, talajerózió, talajvédelem	anyakőzet, talajszíntek: A-, B-, C-szint, zonális és azonális talaj, tundratalaj, laterit, terra rossa, sivatagi talajok, láptalaj, réttalaj, rendzina, váztalajok, szikesedés
A 3.4. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak		Dokucsajev
4. A földrajzi övezetesség	<u>Általános fogalmak</u> éghajlat, övezetesség, szoláris és valós éghajlati övezet, természetföldrajzi övezetesség, vízszintes és függőleges természetföldrajzi övezetesség, övezet, öv, vidék, terület; forró övezet, mérsékelt övezet, hideg övezet; egyenlítői öv, átmeneti öv, térítői öv, egyenlítői éghajlat, szavanna éghajlat, trópusi sivatagi éghajlat, monszun vidék, forró övezeti monszun éghajlat; meleg-mérsékelt öv, monszun terület, mérsékelt övezeti monszun éghajlat, mediterrán terület, mediterrán éghajlat, valódi mérsékelt öv, óceáni terület, óceáni éghajlat, mérsékelt szárazföldi terület, nedves-kontinentális éghajlat, szárazföldi terület, száraz-kontinentális éghajlat, szélsőségesen szárazföldi terület, mérsékelt övezeti sivatagi éghajlat, hideg-mérsékelt öv, tajga éghajlat; sarkkörüi öv, sarkvidéki öv, tundra éghajlat, állandóan fagyos éghajlat; esőerdő (trópusi esőerdő), szavanna, monszunerdő (dzsungel), keménylombú	galériaerdő, erdős-, cserjés-, füves szavanna, nedves és száraz szavanna, macchia, tőzegmohaláp, pampa, préri, sztyep, fahatár

	erdő, babérlombú erdő, lomboserdő, tajga, tundra, erdős és füves puszta, erdőhatár, havasi legelő, sziklahavas, „örök fagy”	

Megjegyzés: Az övezetek, övek környezeti problémáival kapcsolatos fogalmak a globális válságproblémáknál jelennek meg.

5. Néesség- és településföldrajz	<u>Általános fogalmak</u> néességföldrajz, demográfia, néességrobbanás, természetes szaporulat, néességfogyás, előregedő és fiatalodó társadalom, népesedési szakasz, korfa, kor- és foglalkozási szerkezet, születéskor várható átlagos élettartam, analfabétizmus, emberfajta, europid-, negrid-, mongolid-, ausztrolid emberfajta, akklimatizáció, nyelvcsalád, világnyelv, világvallás, népsűrűség, néességkoncentráció, belső vándorlás	nagyrasz, alrasz, keveréknépek, öslakos (benszülött), természeti vallás, indoeurópai-, uráli nyelvcsalád, nemzet, nemzetiség, etnikum, egy- és többnemzetiségű állam, nemzeti azonosságtudat (identitás), keresztény, mohamedán, hindu, buddhista vallás, nemzetközi- és interkontinentális vándorlás, ingázás, vendégmunkás, menekült, bevándorló, illegális munkavállalás
településföldrajz	település, infrastruktúra, szórványtelepülés, csoportos település, tanya, farm, falu, város, apró és óriásfalu, szabálytalan alaprajzú (halmaz)-, úti-, szabályos alaprajzú falu, településhalmaz (agglomeráció), városodás, városiasodás, urbanizáció, bolygóváros, alvóváros, központi szerepkör, belső munkahelyöv (city), belső lakóhelyöv, külső munkahelyöv, külső lakóöv, urbanizációs ártalmak, nyomornegyed	bokor-, sor-, szórt tanya, ellenvárosodás, elővárosodás, kertváros, sokközpontú agglomeráció, körgyűrűs-övezetes városszerkezet, slum, gettó, óriásváros (megalopolisz), mezőváros, vásárváros, városklíma

6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe	<u>Általános fogalmak</u> termelés, fogyasztás, termelőerő, természeti erőforrás, humán erőforrás, természeti környezet, társadalmi környezet, földrajzi környezet, gazdasági ágazat (szektor), primer-, szekunder-, terciér és kvaterner szektor, aktív kereső, eltartott, munkanélküli, foglalkozási átrétegződés, gazdasági fejlettség, termelékenység, gazdasági növekedés, bruttó hazai termék (GDP), bruttó nemzeti termék (GNP), alacsony, közepes és magas jövedelmű ország, fejlett és fejlődő ország, életszínvonal, világgazdaság, nemzetgazdaság, önellátó gazdaság, piacgazdaság, gazdasági rendszerváltás, közösségi-, állami és magántulajdon, privatizáció, piac, ár, árrendszer, kínálat, kereslet, nyereség (profit), piaci verseny, versenyképesség, társadalmi egyenlőtlenség, szociális háló, nemzetközi munkamegosztás, szakosodás (specializáció), globalizáció, világpiac, globális világgazdaság, világgazdasági korszakváltás, multi- (transz-) nemzeti vállalat, túltermelési válság, tudományos-technikai forradalom, tömegáru-termelés, monopolkapitalizmus,	K+F tevékenység, extenzív és intenzív gazdasági növekedés, életminőség, tervutasításos gazdaság, direkt és indirekt gazdasági irányítás, gazdasági liberalizmus, egyéni és társas vállalkozás, konjunktúra, dekonjunktúra, recesszió, globalizálódás, vertikális vállalati és területi integráció, anya- és leányvállalat, innováció,

	fogyasztói társadalom, jóléti állam, kőolajár-robbanás, ipari (indusztriális) társadalom, ipar utáni (poszt-indusztriális) társadalom, információs társadalom (gazdaság), árucserre, nemzetközi kereskedelem, szabadkereskedelem, vám, vámunió, támogatás (szubvenció), kvóta, bel- és külkereskedelem, külkereskedelmi nyitottság, pozitív és negatív külkereskedelmi mérleg, kereskedelmi áruszerkezet, kereskedelmi társulás, integráció, szabad kereskedelmi övezet, közös piac, gazdasági unió, regionális gazdasági integráció, eurorégió, egységes belső piac, áru- és szolgáltatásKERESKEDELEM, regionális politika, felvevőpiac, húzóágazat, szerkezetváltás, válságágazat, kooperáció	cserearányromlás, deficit (mérleghiány), protekcionizmus, árudömping, embargó, barter, kedvezményes (preferenciális) övezet, politikai unió
mezőgazdaság	mezőgazdaság, növénytermesztés, állattenyésztés, erdő-, hal- és vadgazdálkodás, élelmiszergazdaság, agrárgazdaság, agrárország, agrotechnika, külterjes (extenzív) és belterjes (intenzív) gazdálkodás, teraszos művelés, hagyományos mezőgazdaság, égető-talajváltó gazdálkodás, kapás földművelés, ugarolás, ültetvényes gazdálkodás, monokultúra, öntözéses gazdálkodás, árasztás, oázisgazdálkodás, száraz művelés, nomád pásztorkodás, vándorló állattenyésztés,	tenyésztési időszak, hőösszeg, birtokkoncentráció, részesbérleti rendszer, idénymunkás, latifundium, duális szerkezetű mezőgazdaság, kollektivizálás, állami gazdaság, termelő szövetkezet, értékesítési szövetkezet, háztáji gazdaság, iparszerű mezőgazdaság,

	istállózó állattenyésztés, vegyes mezőgazdaság, szakosodott mezőgazdaság, övezetes növénytermesztés, kisparaszti gazdaság,	
	szövetkezeti gazdálkodás, farmgazdaság, városellátó övezet, szántó, kert, gyümölcsös, rét és legelő, nádas, erdő, termőkörszet, történelmi borvidék, közös agrárpolitika, mennyiségi korlátozás, élelmiszer túltermelés	„zöld forradalom”, lefölözés
energiagazdaság	energiagazdaság, energiahordozó, elsődleges és másodlagos energiaforrás, megújuló és fogyó energiahordozó, alternatív energiaforrás, energiaszerkezet, energia-újrahasznosítás	energiahatékonyság
ipar	gyárpar, ipari forradalom, iparosodás, kitermelő-, alapanyaggyártó- és - feldolgozó ipar; kézműipar, nehézipar, könnyűipar, élelmiszeripar, kulcsiparág, csúcstechnológia, elektronika, elektrotechnika, mikroelektronika, biotechnológia, környezetvédelmi ipar, ipari telepítő tényezők, iparvidék, hagyományos ipar- vidék	technológiai és ipari park, technopolisz, beszállító, összeszerelő szerepkör, agyelszívás („braindrain”), exportösztönző iparpolitika
infrastruktúra és szolgáltatás	közlekedés, személyszállítás, áruszállítás, hagyományos és kombinált szállítási-közlekedési mód, közlekedési hálózat, egyközpontú (sugaras) szerkezetű hálózat, tömegközlekedés, tranzithelyzet, transzkontinentális útvonal, belvízi hajóút, anyagi-, humán- és intézményi infrastruktúra	

	gazdasági és társadalmi szolgáltatás, tömegkommunikáció, áruforgalmi (logisztikai) központ, hírközlés, idegenforgalom, belföldi és nemzetközi turizmus, idegenforgalmi körzet, kulturális-, gyógy-, öko-, konferencia-, falusi turizmus	távmunka, kereskedelmi szálláshely, szolgáltatás-turizmus
A pénz világa	pénz, készpénz, bankszámlapénz, valuta, deviza, konvertibilitás, valutaárfolyam, állampapír, értékpapír, részvény, kötvény, folyószámla, hitel, kamat, infláció, tőzsde, érték- és árutőzsde, tőke, pénztőke, nemzetközi tőkeáramlás, értékpapír- befektetés, működőtőke- befektetés, fizetőképes kereslet, költésvetési hiány, hitelképesség, adósság, eladósodás, átütomezés, árfolyamváltozás, cserearány, adóparadicsom	árupénz, papírpénz, bankjegy, érme, tőzsdeindex, rekonstrukciós- és zöldmezős beruházás, adósságválság, rövid- és hosszú lejáratú adósság (hitel), rögzített és változó kamatozású hitel, külső és belső adósságállomány, rögzített árfolyam, monetáris világgazdaság, feketepiac, „láthatatlan jövedelem”, off-shore cég
Az 6. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	Európai Unió, Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodás (CEFTA), Alpok-Adria Közösség, Kárpátok Eurorégió, Nemzetközi Valutaalap (IMF), Világbank, Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), Nevelésügyi Tudományos és Kulturális Szervezet (UNESCO), Egészségügyi Világszervezet (WHO), Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Kőolaj-exportáló Országok Szervezete (OPEC)	Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Társulás (NAFTA), Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN), Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA), Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), Világkereskedelmi Szervezet (WTO), Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok Szervezete, Európa Tanács, Dow Jones-index, BUX-index

7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok	<u>Általános fogalmak:</u> gazdasági polarizáció, világgazdasági pólus (erőtér), centrum és periféria, egy- és többpólusú világgazdaság, duális gazdasági szerkezet, „banánköztársaság”, „olajország”, tranzitország, egyedi gazdasági szerepkör	
8. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai	<u>Általános fogalmak:</u> természetes és mesterséges ökoszisztéma, helyi, regionális és globális probléma, túlnépesedés, a népesség előregedése, népességfogyás, születésszabályozás, éhezés, éhségövezet, alultápláltság, társadalmi egyenlőtlenség, világelelmezési válság, túlfogyasztás, eltartóképesség, fizetőképes kereslet, energiaválság, nyersanyaghiány,	túlhalászás, mennyiségi és minőségi éhezés
	globális felmelegedés, elsavanyodás, háborús és katasztrófaveszély, népességvándorlás, környezeti válság, veszélyeztetett élőhely, biológiai sokféleség csökkenése, erdőirtás, felégetés, füves területek feltörése, túllegeltetés, elsivatagosodás, környezetgazdálkodás, nemzeti park, természetvédelmi terület, tájvédelmi körzet, bioszféra rezervátum, természetvédelem, környezetvédelem, környezetvédelmi törvény, világörökség, fenntartható fejlesztés, hulladékgazdálkodás	

Az 8. témakörhöz tartozó egyedi fogalmak	az ENSZ Környezetvédelmi Programja, Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezet (FAO), Ember és Bioszféra (MAB-program), Természetvédelmi Világnap (WWF)	

9. Informatika

Témakörök:

- A kommunikáció
- Információ és társadalom
- Jelátalakítás és kódolás
- A számítógép felépítése
- Az operációs rendszer és főbb feladatai
- Kommunikáció az interneten
- Könyvtárak
- Dokumentumtípusok
- Tájékoztató eszközök

▪ **Információs társadalom**

○ *A kommunikáció*

- A kommunikáció fogalma. A kommunikációs modell: adó, kódolás, csatorna, zaj, dekódolás, vevő.
- Gyakorlati példák a kommunikációs modellre; a példák és a modell megfeleltetése; a modellben található fogalmak értelmezése konkrét példán keresztül.
- A kommunikációs eszközök hatása mindennapi életünkre és az információszerzésre.
- Az információ-keresés elektronikus formái. Az információs rendszerek létjogosultsága és megjelenése a mindennapi életünkben (iskola, munkahely, hivatalos ügyek intézése, szabadidő).

○ *Információ és társadalom*

- Az információs és kommunikációs eszközök hatása a társadalomra. Az egészséges számítógépes munkakörnyezet kialakításának szempontjai. A helyi hálózatok és az internet hatása a társadalomra. Az eszközök használatának fizikai és pszichés veszélyei, és túlzott használatuk hatásai. A számítógépes munkavégzés és az egészségvédelem. A számítógép és a perifériák ergonómiai jellemzői.
- A hálózati szolgáltatások igénybevételének feltételei és szabályai. Etikett és netikett a hálózati munka során.
- A számítógépes vírusok fogalma, meghatározása és jellegzetes tulajdonságai. A számítógép működésében bekövetkező változások, amelyek alapján vírustámadásra

lehet gyanakodni. A vírusok történeti fejlődésének néhány példája. A vírusok fajtái, kifejtett hatásuk, terjedési módjuk, védekezési módszerek és eszközök. Néhány „hírhedt” vírus kártevő hatásának ismerete. A vírusok elleni védekezés módszerei.

- Példák a víruskereső és vírusirtó programokra. (Víruspajzs, vírusdefiníciós adatbázis.)
 - Jogi kérdések az informatikában. Jogi szempontból védendő adatok, a védelem okai.
 - Az adatvédelem kérdései, jogi szabályozások (adatvédelmi törvény, direkt marketing, elektronikus kereskedelem). Az adatok védelme az interneten. A szerzői jog és az informatika.
 - A szoftver fogalma és csoportosítása felhasználói szerződés (licenclési módok) szerint. A freeware, shareware, üzleti és egyéb szoftverváltozatok jellemzői.
 - A szoftverek védelme (technikai védelem, jogi védelem).
- **Informatikai alapismeretek - hardver**
- *Jelátalakítás és kódolás*
 - Az analóg és a digitális jel fogalma, példák felhasználásukra. Az analóg és digitális jel különbsége és jellemzői. Az analóg jelek digitalizálhatósága. A mintavételezés törvénye.
 - A digitalizált adattárolás pontossága – minőségi problémák, korlátok.
 - Az analóg jelek digitalizálásának lépései. A hang, a kép és a film digitalizálhatósága.
 - A digitalizálás eszközei.
 - Az adat és az adatmennyiség fogalma az informatikában. Az informatikában használt mértékegységek és ezek jellemzői. A bináris számábrázolás módszere és jelentősége az informatikában. A bináriskarakterábrázolás formái, kódtáblák felépítése, jellemzői (ASCII, UNICODE).
 - A digitális képek tárolása, képformátumok és azok jellemzői (raszteres és vektoros). A színek kódolásának módjai (RGB, CMYK). Alapfogalmak: pixel, felbontás, színmélység.
 - A digitális hang tárolása, formátumok és azok jellemzői.
 - *A számítógép felépítése*
 - Központi feldolgozóegység, jellemző értékek.
 - Memória: memóriefajták, jellemzőik és felhasználási területük.
 - A perifériák jelentősége, csoportosítása (bemeneti és kimeneti eszközök). A manapság használatos perifériák besorolása az egyes csoportokba. A főbb perifériák bemutatása és jellemző paraméterértékei: monitor, nyomtató, háttértárak, egér, billentyűzet.

- A ma jellemzően használatos monitorfajták (CRT, LCD, TFT) és ezek működési elve.
- A monitorokkal kapcsolatos fogalmak: felbontás, frissítési frekvencia, képátló, képpont.
- A monitortípusok összehasonlítása a felhasználási terület szempontjából.
- A ma jellemzően használatos nyomtatási technológiák jellemzői. A nyomtatók működési elve (tűs, tintasugaras, lézer). A nyomtatókkal és a nyomtatással kapcsolatos fogalmak.
- A nyomtatók összehasonlítása a felhasználási területük szempontjából. A ma jellemzően használatos háttértárak. A technológiák ismertetése (mágneses elvű, optikai).
- Az egyes eszközök felépítése, működése. Az adatok tárolásának fizikai megvalósítása.
- A winchesterek üzembe helyezése, működése közben fellépő fizikai problémák, ezek megelőzése, javítási lehetőségei.
- A ma jellemzően használatos adattárolók fajtái és ezek jellemzői (CD, CD-ROM, CDR, CDRW és DVD lemezek).
- ***Informatikai alapismeretek – szoftver***
 - *Az operációs rendszer és főbb feladatai*
 - Az operációs rendszer fogalma, feladata, fajtái. Az operációs rendszer működési struktúrája
 - (rendszermag, indítófájl, külső és belső parancsok rendszere, opcionális kiegészítések).
 - Az operációs rendszer feladatából következő jellemző működési területek (memóriakezelés, folyamatvezérlés, megszakítás-kezelés, kommunikáció a perifériákkal).
 - Több feladat párhuzamos végzésének szervezése. Az operációs rendszer telepítése.
 - A könyvtárszerkezet felépítésének ismerete. A könyvtárakról tárolt tulajdonságok. A könyvtárműveletek: létrehozás, törlés, másolás, áthelyezés, átnevezés, listázás, könyvtárváltás.
 - Az állományok típusai. Az állományok elnevezésének formai követelményei, rendszerfüggő szintaktikai megkötések. Az állományokról tárolt tulajdonságok. Az állományok társítása. Az állományok fizikai tárolásának szervezése. Az elérési útvonal megadásának formái. A tömörítés lényege és elve. Tömörítési módszerek (veszteséges és veszteségmentes).
 - A kép, a hang, a videó és egyéb állományok tömörítésének jellemzői. Általános tömörítő programok működésének ismerete. Az állományok és a könyvtárak tömörítésének és kicsomagolásának megvalósítása. Az önkicsomagoló, méretre darabolt, védett állományok létrehozása, kibontása. Egy állomány hozzáfűzése létező tömörített állományhoz.

- Vírusirtó program használatának ismerete. Vírusellenőrzés a háttértárakon és a memóriában.
- A vírusvédelem kialakítása a számítógépen. Aktív vírusvédelem. A vírusvédelem gyenge pontjai, hiányosságai (pl. emberi tényező).
- **Információs hálózati szolgáltatások**
 - *Kommunikáció az interneten*
 - Az internetes szolgáltatások és ezek jellemzői. Az internetes szolgáltatások használatának, használatba vételének szabályai. Példák interneten keresztül igénybe vehető szolgáltatásokra (pl. online kereskedelem).
 - Az elektronikus levelezés folyamatának ismerete. A felhasználók azonosítása. A különböző levelező programok közös és néhány egyedi jellemzője. Egy levelezőprogram használatának ismerete. A levelezés használatához szükséges beállítások ismerete. A levelezéssel kapcsolatos funkciók (írás, fogadás, válasz, továbbküldés, törlés, mentés, nyomtatás). A beérkezett levelek kezelése.
 - Az elektronikus levél felépítése, az egyes részek funkciója. Állományok kezelése az elektronikus levelezésben (csatolás, csatolt állomány mentése).
 - A levelező programok további szolgáltatásai (levelezési címek tárolása, csoportosítása, visszajelzések). Az e-mail cím szerkezete. Levelezési lista használata. A levelezéssel kapcsolatos problémák (kódolás, mailer daemon). A levélküldés tipikus hibaüzenetei, ezek jelentése és a problémák kezelése.
 - **Könyvtárhasználat**
 - *Könyvtárak: Tájékoztató intézmények, információs központok*
 - A könyvtár egyetemes és hazai fejlődéstörténetének rövid áttekintése. A magyar könyvtári rendszer felépítésének ismertetése. A könyvtártípusok elkülönítésének elvei: a gyűjtői- és felhasználói kör fogalma. A különböző könyvtártípusok összehasonlítása szolgáltatásaik, gyűjtőkörük és felhasználói körük alapján. Az Egyetemes Tizedes Osztályozás szerepe a könyvtári rend kialakításában.
 - A könyvtár és a médiatár fogalmának értelmezése.
 - A könyvtári szolgáltatások rendszerének ismertetése. A könyvtárakkal kapcsolatos szabályzatok: a kölcsönzési rend és a használati szabályzat tartalma.
 - A könyvtárközi kölcsönzés fogalma. Az Országos Dokumentum ellátási Rendszer.
 - A közművelődési könyvtárak feladatrendszerének ismertetése. A közművelődési és iskolai könyvtár összehasonlítása. A szakkönyvtárak sajátosságainak ismertetése.
 - Egyéb tájékoztató intézmények, információs központok, a kulturális intézmények (levéltárak, múzeumok,

- kiállítótermek) információszerzésben betöltött szerepének vázolója.
- A nemzeti könyvtár fogalmának meghatározása. Az Országos Széchényi Könyvtár szerepe a magyar könyvtári rendszerben. A könyvtár létrejöttének, rövid történetének ismertetése.
 - Az Országos Széchényi Könyvtár gyűjtőszolgáltatásainak rendszere.
 - Hagyományos könyvtárak az Interneten és a digitális könyvtárak sajátosságainak bemutatása.
 - Hasonlóságok és különbségek. A Neumann János Digitális Könyvtár, valamint a MEK szerkezetének ismertetése.
 - Keresési stratégiák a könyvtári rendszerben. A keresés algoritmusai. Az egy- és többlépcsős keresés.
- *Dokumentumtípusok*
- Az írástörténet és a könyvtörténet azon jelentős állomásainak ismerete, amelyek a dokumentumtípusok kialakulását eredményezték (ékírás, hieroglifák, papirusztekercsek, pergamen, kódex). Az ősnymtatvány fogalma.
 - A nyomtatott és nem nyomtatott dokumentum sajátosságainak összehasonlító ismertetése.
 - A nyomtatott dokumentum főbb típusai: kiadványtípusok a könyvtári rendszerben. Az ismeretközlő művek (monográfia, tanulmánykötet, kézikönyv) használati értéke az információszerzés folyamatában. A segédkönyvek, mint a közvetlen ismeretszerzés alapvető forrásai (lexikon, enciklopédia, szótár, közhasznú ismeretek tára, adattár, fogalomtár, kronológia, névtár, atlasz). Az időszaki kiadványok jellegzetességeinek és típusainak bemutatása.
 - A nem nyomtatott dokumentum fogalma és sajátosságai. Összehasonlításuk adathordozó és megjelenítő eszköz szerint (hanglemez, hangszalag, CD, fénykép, hologram, mikrofilm, diafilm, némafilm, hangosfilm, videofilm, DVD, mágneslemez, CD, DVD).
 - A multimédia jelentősége az egyéni ismeretszerzésben.
- *Tájékoztató eszközök*
- A tájékoztató eszközök típusai. A bibliográfia fogalma. A bibliográfia típusai a tartalom, a feltárás mélysége és a megtalálás módja szerint. A retrospektív és a kurrens bibliográfia fogalmának értelmezése. A Magyar Nemzeti Bibliográfia. A bibliográfiai leírás legfontosabb elemeinek ismertetése a főbb dokumentumtípusok esetében.
 - Tájékoztató jegyzékek (referáló folyóirat, könyv- és egyéb dokumentumok ajánlásai).
 - A katalógus fogalma. A katalógus kialakulásának főbb állomásai. A katalóguscédula és a bibliográfiai tétel

összehasonlítása. A rendszó és az utaló cédula fogalma. Főbb katalógustípusok elrendezési elvei. A tárgyszó katalógus. Az Egyetemes Tizedes Osztályozás szerepe a szakkatalógus rendszerében.

- A számítógépes katalógusok, mint tájékoztató eszközök. A számítógépes katalógusok felépítésének szerkezeti sajátosságai. Néhány számítógépes katalógus ismerete (pl.: SZIRÉN, KISTÉKA, MOKKA).

XXIII. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE (MINŐSÍTÉSE)

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

Az ellenőrzés, mérés és értékelés komplex rendszerként való felfogása nemcsak a tanulóra terjed ki, hanem magában foglalja az iskola valamennyi dolgozója munkájának minősítését. A tanulói teljesítményértékelés minősége meghatározója az intézményről alkotott összképnek.

Fontos követelmény iskolánkban, hogy a tanulók értékelése

- legyen *tárgyszerű, objektív* (nem függhet a tanár személyétől, hangulatától, érzelmeitől, nem függhet a tanuló korábbi teljesítményétől vagy a tanulóval kialakult véleményektől);
- legyen *érvényes*, hogy a jegyben a tudás tükröződjön, fejezze ki a gondolkodás minőségét, az elsajátított tudás alkalmazásának készségét, de ne legyen a fegyelmezés eszköze;
- legyen *megbízható*, hogy ugyanarra a tudásra ugyanazt a jegyet adjunk, s ne ingadozzon az értékelési norma osztályokon belül.

A tanulók tárgyyszerű, érvényes és megbízható értékelése lehetővé teszi az eredményeink elemzését és azt, hogy az iskola működéséről következtetéseket vonjunk le, majd ezek alapján szabályozzuk, befolyásoljuk a további működést és hatékonyabbá tegyük a tanulói és tanári tevékenységet.

Az ellenőrzés és értékelés tehát a nevelési és oktatási folyamat szerves része, visszajelzés, amely nélkülözhetetlen mozzanata a folyamatszabályozásnak.

A tanulói teljesítmények átfogó elemzése, vizsgálata vezet el bennünket a tanulói-tanári tevékenység és az ehhez kapcsolódó feladatok további finomításához.

Az értékelési rendszerünk kiemelt alapelve a fejlesztő jelleg. Ennek érdekében a következőkre irányítjuk a figyelmet:

- oktatási eredmények vizsgálata,
- nevelési eredmények vizsgálata,
- iskolai hozzáadott érték vizsgálata.

Fontosnak tartjuk a bemeneti szakaszban a pedagógiai folyamat szervezeti kereteinek kiválasztásához és meghatározásához szükséges információk megszerzését, majd a folyamat korrekcióját az elsajátítás különböző fázisaiban, és a nagyobb tantervi egységek lezárásakor a felmérések összegző értékeléseit, illetve a kimenet mérésére szervezett vizsgálatokat.

- A tanulók értékelésének helyi rendje

Célunk a tanulók objektív minősítése, a korrekt visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról. Folyamatos és rendszeres, pedagógiailag kifogástalan és módszertanilag változatos, sokoldalú értékelésre törekszünk.

a) Az értékelés módjai és formái

Az értékelés egyik jól elkülönülő módja a félévi és év végi érdemjegy, a másik a tanuló évközi munkájának osztályozása. Az értékelés formái **szóbeli** (összefüggő felelet, kiselőadás stb.), **írásbeli** (feladatlap, teszt, dolgozat stb.) és **gyakorlati** – a tantárgyi specifikumoktól függően (pl.: testnevelés, énekzene, szakmai tárgyak stb.).

A pedagógus a tanmenetében megtervezi az írásbeli témazárók időpontjait.

b) Javaslat az érdemjegy, osztályzat megállapításához

Az értékelésnél a legfontosabb szempontnak azt tartjuk, hogy a diák és a szülő számára világos legyen. Az osztályozásnál ötfokozatú skálát alkalmazunk. Meghatároztuk az érdemjegyekhez kapcsolódó tantárgyi követelményeket.

c) Az írásbeli nagydolgozatok, témazárók értékelése az egyes tantárgyaknál

Az egyes tantárgyakra közösen kidolgozott és elfogadott százalékos értékelési rendet minden munkaközösség beépítette a helyi tantervébe.

Magyar nyelv és irodalom; Szövegértési képességek fejlesztése; Anyanyelvi képességek fejlesztése

Helyesírási felmérések értékelése

0 – 7	hibapont	jeles (5)
8 – 15	hibapont	jó (4)
16 – 23	hibapont	közepes (3)
24 – 30	hibapont	elégséges (2)
31 – 0	hibapont	elégséges (1)
+ – 2 pont (szaktanári döntés alapján)		

Témazáró feladatlapok (dolgozatok) értékelése

100 – 80%	jeles (5)
79 – 65%	jó (4)
64 – 50%	közepes (3)
49 – 35%	elégséges (2)
34 – 0%	elégtelen (1)

Célnyelvek

100 – 90%	jeles (5)
89 – 80%	jó (4)
79 – 70%	közepes (3)

69 – 60%	elégséges (2)
59 – 0%	elégtelen (1)

Célnyeli civilizáció

100 – 89%	jeles (5)
88 – 76%	jó (4)
75 – 63%	közepes (3)
62 – 51%	elégséges (2)
50 – 0%	elégtelen (1)

Második idegen nyelvek

100 – 90%	jeles (5)
89 – 80%	jó (4)
79 – 70%	közepes (3)
69 – 60%	elégséges (2)
59 – 0%	elégtelen (1)

Történelem; Forráselemzési képességek fejlesztése

100 – 80%	jeles (5)
79 – 65%	jó (4)
64 – 50%	közepes (3)
49 – 35%	elégséges (2)
34 – 0%	elégtelen (1)

Matematika

100 – 85%	jeles (5)
84 – 70%	jó (4)
69 – 55%	közepes (3)
54 – 35%	elégséges (2)
34 – 0%	elégtelen (1)

Biológia, kémia, fizika, földrajz

100 – 86%	jeles (5)
85 – 71%	jó (4)
70 – 56%	közepes (3)
55 – 35%	elégséges (2)
34 – 0%	elégtelen (1)

Informatika – gépirás – szövegszerkesztés

100 – 90%	jeles (5)
89 – 80%	jó (4)
79 – 60%	közepes (3)
59 – 40%	elégséges (2)
39 – 0%	elégséges (1)

Szakmai tárgyak; Informatika

100 – 90%	jeles (5)
89 – 78%	jó (4)

77 – 64%	közepes (3)
63 – 51%	elégséges (2)
50 – 0%	elégtelen (1)

Művészeti tárgyak

100 – 85%	jeles (5)
84 – 70%	jó (4)
69 – 50%	közepes (3)
49 – 30%	elégséges (2)
29 – 0%	elégtelen (1)

d) A szóbeli feleletek értékelésének általános szempontjai

Jeles (5) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a kijelölt tananyagban a tantervi követelményeket kifogástalanul teljesítette, azaz

- önállóan képes a témakörhöz tartozó fogalmakat definiálni,
- önállóan képes a témakör legfontosabb összefüggéseit meghatározni és elemezni,
- önállóan képes az ismeretek alkalmazására példákat (gyakorlati alkalmazás) felmutatni.

Jó (4) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a követelményeknek kevés és jelentéktelen hibával, de megbízhatóan eleget tett, azaz

- önállóan képes a témakörhöz tartozó fogalmakat definiálni,
- tanári segítséggel felismerni a legfontosabb összefüggéseket és azokat önállóan elemezni,
- képes példákat mondani az ismeretanyag gyakorlati alkalmazására.

Közepes (3) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek pontatlanul és néhány hibával tett eleget, s többször szorul tanári segítségre, kiigazításra, javításra, azaz

- a fogalmakat felismeri, de azokat pontatlanul definiálja,
- csak tanári segítséggel képes a témakör összefüggéseinek felismerésére és az elemzésben segítségre szorul,
- nem vagy csak jelentős tanári segítséggel képes az elméleti ismeretek gyakorlati vonatkozásainak bemutatására.

Elégséges (2) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tett eleget, bár a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel rendelkezik, azaz

- a fogalmakat pontatlanul definiálja,
- a témakör összefüggéseit tanári segítséggel sem képes felismerni, bár néhány részösszefüggésre rá tud mutatni,
- az ismeretei alapján a gyakorlati vonatkozásokat nem tudja bemutatni, és példái is csak véletlenszerűek.

Elégtelen (1) érdemjegyet kap az a tanuló, aki a tartalmi követelményeknek szaktanári segítséggel, útbaigazítással sem tud eleget tenni, azaz

- az ismeretkörhöz tartozó fogalmakat pontatlanul sem képes meghatározni,
- az összefüggéseket tanári segítséggel sem ismer fel, és az elemzéseket nem tudja elvégezni,
- az ismeretanyag gyakorlati alkalmazására nem képes példákat mondani.

e) **Magatartás és szorgalom értékelése**

A tanuló megítélése bonyolult és nehéz feladat. A viszonyítás, egyes tulajdonságok kiemelése, félrevezethet az értékelésben. Különösen így történhet a tanuló szorgalmának minősítésekor, ha nem ismerjük érdeklődését, tevékenységi körét, személyiségének meghatározó tulajdonságait.

Ugyancsak félrevezető a mulasztások, vagy késések alapján mechanikusan, minden tanulónál egyformán alkalmazni az osztályzatot egy vagy két jeggyel csökkentő módszert.

A mérlegelés néhány általános szempontja:

Magatartás

- a tanuló magaviselete a tanítási órákon és egyéb foglalkozásokon;
- a tanuló viszonya a közösséghez;
- a tanuló munkához (tanuláshoz) való viszonya;
- a tanuló személyiségjegyei (erényei és hibái), fejlődése.

A magatartás osztályzat alapját a dicséretetek, a büntetések fokozatai, valamint a tanuló magatartásával kapcsolatos szaktanári, osztályfőnöki észrevételek képezik. A tanuló magatartásának és szorgalmának minősítéséről az osztályfőnök javaslata alapján az osztályban tanító tanárok döntenek, a tanulók véleményének figyelembevételével.

A magatartás megítélésében az ember által képviselt erkölcsi elveknek és a viselkedés, illetve cselekvés motívumainak, valamint a viselkedés, illetve cselekvés következményeinek az egységes értékelése ölt testet.

A magatartás minősítésénél a példás, jó, változó, rossz fokozatokat használjuk:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;

- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- több igazolatlan mulasztása van (5 vagy annál több);
- osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt (10 vagy annál több);
- van igazgatói megrovás büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Szorgalom

A tanuló megítélése – adottságai és képességeihez viszonyított – teljesítménye alapján történik. Minősítjük:

- a tantárgyi munkához való viszonyt,
- a tanuló hozzáállását az egyéb dolgokhoz (beleértve a kultúra, a sport, a szabadidős tevékenységeket is).

Értékeljük ezen felül a kötelességtudatát, rendszerességét, pontosságát, aktivitását, emberi habitusát.

A szorgalom tartós igyekezet, odaadás a feladatok végzésében. A szorgalom értékelése a munkavégzésben, feladatteljesítésben megnyilvánuló igyekezet mértékének, illetve változásának elbírálása. A tanuló szorgalmas feladatteljesítését a pedagógusok illethetik elismerő szavakkal, nyilvános dicsérettel, erkölcsi és tárgyi jutalommal is. A tanulmányi időszakok

lezárásakor (félévben és év végén) osztályzatokban is kifejezésre jut. A szorgalom minősítésénél a példás, jó, változó, hanyag fokozatokat használjuk:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Az egyes tanulók személyiségének megismerése, illetve a közösség (csoport, osztály) ez irányú vizsgálata céljából, hogy hogyan viszonyul az adott életszakasz és az adott időszak nevelési céljaihoz, időközönként

- komplex – iskolai – vizsgálatokat (szociológiai felmérések, személyiségtesztek, kérdőívek, interjúk), valamint
- osztályszintű vizsgálatokat (szociometriai vizsgálatok, személyiségtesztek, megfigyelés, kérdőív, stb.) végzünk.

- Az érdemjegyek és azok dokumentálása:

- félévenként minimálisan három érdemjeggyel kell rendelkeznie minden tanulónak;
- az egyes tantárgyakból a szakmai munkaközösségek határozzák meg az elégséges, illetve szükséges dolgozatok számát;
- a témazáró és nagydolgozatokat a szaktanárok őrzik a tanév végéig, és a szülők kérésére azokba betekintést engednek;
- a témazáró és nagydolgozatok megírása minden tanuló számára kötelező, betegség, távolmaradás esetén pótdolgozatot kell írnia, amelynek időpontját a szaktanár jelöli ki (megírásának időpontja nem eshet egybe más szakóra időpontjával, illetve nem eshet munkaszüneti napra, nulladik órára, óraközi szünetre);
- a szorgalmi feladatokat is minősítjük érdemjeggyel vagy szaktanári dicsérettel;
- a versenyeken, vetélkedőkön elért teljesítményeket eredménytől függően érdemjeggyel, illetve szaktanári, igazgatói dicsérettel ismerjük el;
- az osztályfőnökök és az igazgatóhelyettesek havi rendszerességgel ellenőrzik, hogy minden érdemjegy bekerüljön az e-naplóba. A könnyebb áttekinthetőség és az egységes eljárás érdekében alkalmazzuk az érdemjegyek dokumentálásában az e-napló nyújtotta lehetőségeket:
 - írásbeli témazáró dolgozat,
 - írásbeli dolgozat,
 - írásbeli röpdolgozat,
 - írásbeli felelt,
 - szóbeli felelet,
 - gyakorlati feladat,
 - beszámoló,
 - házi feladat,
 - házi dolgozat,
 - projektmunka,
 - szintvizsga,
 - órai munka,
 - kiselőadás,
 - füzetvezetés,
 - vizsga.
- a tanulót és szüleit rendszeresen tájékoztatjuk – az e-napló és az ellenőrző útján, vagy fogadóórán – az egyes tantárgyban elért eredményekről, a tanuló fejlődéséről, illetve hiányosságairól, mulasztásairól és tanácsokkal segítjük a szülőt az iskolával való együttműködés érdekében;

- a szülőnek kötelessége gyermeke tanulmányi előmenetelének követése, segítése, az iskolával, a szaktanárokkal való együttműködés.
- Az értékelés fajtái
 - **A központi felvételi vizsga:**
méri a leendő iskolahasználók bemeneti kompetenciáit.
 - A kialakított **belső szintvizsgák:**
hasznos visszacsatolást jelentenek a tananyagrészek követelményeinek helyességéről, a tanulók aktuális tudásszintjéről, az osztályok, csoportok közti különbségekről a szakmai munkaközösségek számára. Ezek a diagnózisok alkalmasak a tanulók közötti különbségeket regisztráló érdemjegyek és a hozzájuk tartozó tudás ellentmondásainak feltárására is.
 - **A teljesítményeket összegző értékelések:**
a kimenet eredményei. Az iskola munkájának egészét minősítő vizsgateljesítmények, a záró összegzések az iskola közösségeinek (beleértve a tanári, tanulói és szülői közösségeket), valamint az iskola társadalmi környezetének is jelzik a pedagógiai munka eredményeit és hiányosságait.
 - **Az országos pedagógiai mérések:**
Az országos pedagógiai mérések - a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerinti - végrehajtásában az iskola, az iskola vezetői és pedagógusai kötelesek közreműködni.

Az országos mérések lebonyolítása tanítási napokon, kötelező tanórai foglalkozások keretében történik. A mérésben részt vevő pedagógus a mérés napjára eső kötelező óráját a méréssel az adott napon összefüggő feladatok végrehajtásával teljesíti. A mérésen való részvétel vagy távolmaradás elbírálására a tanórai foglalkozáson való részvételre és a tanórai foglalkozásokról való távolmaradásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

Az országos mérések időpontját, az eljárással kapcsolatos feladatokat, határidőket évente a tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet tartalmazza. A méréshez szükséges megfelelő feltételek biztosítása az iskola fenntartójának és az intézmény igazgatójának a közös felelőssége.

Az országos pedagógiai mérések előkészítéséhez az iskola a hivatal által rendelkezésre bocsátott informatikai rendszerben szolgáltat adatot a hivatal részére. Az informatikai rendszerben szolgáltatott adatok valódiságáért az iskola vezetője felelős.

Az országos mérések keretében elvégzzük az adatfelvételt. Az adatfelvétel hivatal által meghatározott szabályainak betartásáért és az adatfelvétel során szolgáltatott adatok valódiságáért az iskola vezetője a felelős. A hivatal a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott ütemezés alapján összegyűjti a méréshez alkalmazott feladatlapokat és kérdőíveket, továbbá gondoskodik azok feldolgozásáról. A hivatal előállítja az országos mutatókat és az elemzés szempontjából releváns részminták

alapstatisztikáit, valamint azokat az összevont mutatókat, amelyek alapján iskolánk és a fenntartó összehasonlíthatja az iskola teljesítményét az országos mutatókkal és a hasonló helyzetű iskolák statisztikai jellemzőivel.

A hivatal minden fenntartónak megküldi az országos mérések eredményeit. A iskola fenntartójának intézkedési terv elkészítését kell kezdeményeznie, ha az adott évben elvégzett mérések központilag feldolgozott eredményei alapján a felmért évfolyam vonatkozásában az iskola bármely képzési típusára vonatkozóan (a 10. évfolyamon) a tanulók legalább fele szövegértésből és legalább fele matematikából nem érte el a 3. képességszintet.

Iskolánk a felhívástól számított három hónapon belül megküldi az intézkedési tervét a fenntartónak.

Az iskola székhelye szerint illetékes kormányhivatal felhívja az iskola fenntartóját arra, hogy készítsen intézkedési tervet és nyújtsa be jóváhagyásra, ha a (2) bekezdésben meghatározott felhívást követő harmadik évben elvégzett mérés eredményei alapján az adott telephelyen, az adott évfolyamon és képzési típusban továbbra is a tanulók legalább fele szövegértésből és legalább fele matematikából nem érte el a 3. képességszintet.

A fenntartó a felhívástól számított három hónapon belül megküldi az intézkedési tervet a kormányhivatalnak. A fenntartó az intézkedési terv elkészítéséhez - jogszabályban meghatározottak szerint - pedagógiai-szakmai szolgáltató intézmény, szakértő vagy más szakmai szervezet közreműködését köteles igénybe venni. Az intézkedési terv a kormányhivatal jóváhagyásával válik érvényessé. A kormányhivatal hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja az intézkedési tervben foglaltak végrehajtását.

XXIV. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az évfolyamokon az osztályokat alapvetően két csoportra bontjuk. Itt a bontás alapelve a célnyelvi tudásszint (nyelvi írásbeli és szóbeli szintfelmérés alapján). Ezen tudásszint alapján soroljuk be a tanulókat *kezdő*, *középhaladó* és *haladó* csoportba. Az osztályokon belül a csoportokat 1. és 2. sorszámmal látjuk el, e csoportbontás alapján tanulják a többi bontott órát is.

Kivétel ez alól a második idegen nyelv, ahol egy adott évfolyamról, sávos rendszer szerint (egy adott órán az egész évfolyam minden tanulója, az általa választott második idegen nyelvet tanulja) állnak össze a csoportok (egy csoportban akár több osztályból is járhatnak diákok).

Az egyéb foglalkozásokra (pl.: sportkörök, énekkar, szakkörök, művészeti csoportok stb.) a diákok önkéntes jelentkezés alapján, érdeklődési körüknek megfelelően kerülhetnek be. Bizonyos foglalkozásoknál a szaktanár vagy a foglalkozás vezetője feltételekhez, követelményekhez kötheti a foglalkozásra való bejutást (pl.: énekkarnál a tiszta intonáció stb.).

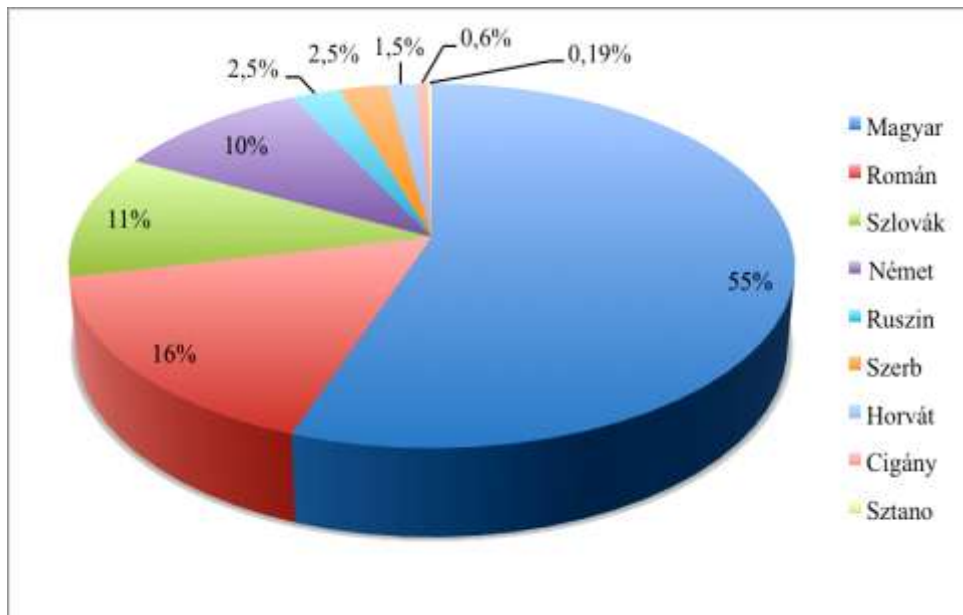
A nyelvi csoportok esetében előfordulhat az, hogy a tanuló előmenetele, szorgalma, jó teljesítménye lehetővé teszi egy haladóbb csoportba való kerülését. De a fordítottjára is sor kerülhet, gyenge teljesítmény mellett egy másik haladási szintű csoportba kerülhet a diák.

A csoportokba való sorolásról – a munkaközösség és a szaktanárok véleményének kikérése mellett – minden esetben az igazgató dönt.

XXV. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉGEK KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

Intézményünkre nézve ez a téma nem releváns. Az viszont nem megkerülhető ismeretkör, hogy az intézményünkbe járó diákok ne ismerjék a magyarországi nemzetiségeket (területi elhelyezkedésüket, szokásaikat, népi kultúrájuk jellegzetességeit, történeti múltjukat stb.). Ezeket az ismereteket iskolánkban a történelem tantárgy tanításának keretei között oldjuk meg. Csak néhány érintőleges téma:

- a tatárjárás utáni betelepítések;
- a török hódoltság hatásai;
- az 1910-es népszámlálás eredménye;

- a trianoni határmódosítások hatása;
- nemzetiségek a két világháború között;
- 1920. évi 23. törvénycikk, a Numerus Clausus;
- az antiszemitizmus;
- a holokauszt;
- nemzetiségpolitika 1945-1989 között;
- nemzetiségpolitika 1990 óta.

XXVI. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ISKOLAI MÉRÉSE

1. A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként egy alkalommal március hónapban.
2. A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt az iskola éves beszámolójában közzé teszik.
3. A tanulók fizikai állapotának mérését szolgáló feladatok, illetve az elért eredményekhez tartozó pontszámok:

LÁNYOK

(a 13. évfolyamos követelmények kimenő rendszerben értendők)

A rajtvonaltól 5-10-15 méterre lerakott bóják 8-as alakú kerülete kosárlabdával, váltott kézzel. Az értékek másodpercben vannak megadva (3 kísérlet).

Szaloms labdavezetés kézzel									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	- 8,30	5	- 8,10	5	- 7,99	5	- 7,90	5	- 7,90
4/5	8,31 – 8,49	4/5	8,11 – 8,29	4/5	8,00 – 8,19	4/5	7,91 – 8,00	4/5	7,91 – 7,99
4	8,50 – 8,80	4	8,30 – 8,69	4	8,20 – 8,59	4	8,01 – 8,40	4	8,00 – 8,30
3/4	8,81 – 9,30	3/4	8,70 – 9,19	3/4	8,60 – 9,09	3/4	8,41 – 8,90	3/4	8,31 – 8,79
3	9,31 – 10,00	3	9,20 – 9,79	3	9,10 – 9,69	3	8,91 – 9,40	3	8,80 – 9,29
2/3	10,01 – 10,50	2/3	9,80 – 10,30	2/3	9,70 – 10,20	2/3	9,41 – 9,90	2/3	9,30 – 9,79
2	10,51 – 11,20	2	10,31 – 11,00	2	10,21 – 10,90	2	9,91 – 10,60	2	9,80 – 10,50
1/2	11,21 – 11,60	1/2	11,01 – 11,30	1/2	10,91 – 11,20	1/2	10,61 – 11,00	1/2	10,51 – 10,90
1	11,61 –	1	11,31 –	1	11,21 –	1	11,01 –	1	10,91 –

Alapállás – guggolótámasz – fekvőtámasz – guggolótámasz – alapállás. Az értékek darabszámra vannak megadva.

Négyütemű fekvőtámasz (30 másodperc)									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	16 –	5	17 –	5	18 –	5	19 –	5	20 –
4/5	15	4/5	16	4/5	17	4/5	18	4/5	19
4	14	4	15	4	16	4	17	4	18 – 17
3/4	13	3/4	14	3/4	15	3/4	16	3/4	16
3	12	3	13	3	14 – 13	3	15 – 14	3	15 – 14
2/3	11	2/3	12	2/3	12	2/3	13	2/3	13
2	10	2	11 – 10	2	11 – 10	2	12 – 11	2	12 – 11
1/2	9	1/2	9	1/2	9	1/2	10	1/2	10
1	- 8	1	- 8	1	- 8	1	- 9	1	- 9

Karhajlítás-nyújtás, időkorlát nélkül, amíg szabályosan csinálja. Az értékek darabszámra vannak megadva.

Tolódás fekvőtámaszban									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	17 –	5	19 –	5	21 –	5	23 –	5	25 –
4/5	16	4/5	18	4/5	20 – 19	4/5	22 – 21	4/5	24 – 23

4	15 – 14	4	17 – 16	4	18 – 17	4	20 – 18	4	22 – 20
$\frac{3}{4}$	13	$\frac{3}{4}$	15 – 14	$\frac{3}{4}$	16 – 15	$\frac{3}{4}$	17 – 16	$\frac{3}{4}$	19 – 17
3	12 – 11	3	13 – 12	3	14 – 13	3	15 – 14	3	16 – 14
$\frac{2}{3}$	10	$\frac{2}{3}$	11	$\frac{2}{3}$	12	$\frac{2}{3}$	13	$\frac{2}{3}$	13
2	9 – 8	2	10 – 19	2	11 – 10	2	12 – 11	2	12 – 11
$\frac{1}{2}$	7 – 6	$\frac{1}{2}$	8 – 7	$\frac{1}{2}$	9 – 8	$\frac{1}{2}$	9 – 10	$\frac{1}{2}$	10
1	– 5	1	– 6	1	– 7	1	– 8	1	– 9

Kiinduló helyzet hanyattfekvés, kéz a tarkón, felülés, jobb kézzel bal térd érintése, vissza, majd bal kézzel jobb térd érintése. Az értékek darabszámra vannak megadva.

Felülés, térd érintés (45 másodperc)									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	35 –	5	36 –	5	37 –	5	38 –	5	39 –
$\frac{4}{5}$	34 – 33	$\frac{4}{5}$	35 – 34	$\frac{4}{5}$	36 – 35	$\frac{4}{5}$	37 – 36	$\frac{4}{5}$	38 – 37
4	32 – 30	4	33 – 32	4	34 – 33	4	35 – 34	4	36 – 35
$\frac{3}{4}$	29 – 28	$\frac{3}{4}$	31 – 30	$\frac{3}{4}$	32 – 31	$\frac{3}{4}$	33 – 32	$\frac{3}{4}$	34 – 33
3	27 – 25	3	29 – 27	3	30 – 28	3	31 – 29	3	32 – 30
$\frac{2}{3}$	24 – 23	$\frac{2}{3}$	26 – 25	$\frac{2}{3}$	27 – 26	$\frac{2}{3}$	28 – 27	$\frac{2}{3}$	29 – 28
2	22 – 19	2	24 – 21	2	25 – 23	2	26 – 24	2	27 – 25
$\frac{1}{2}$	18 – 17	$\frac{1}{2}$	20 – 19	$\frac{1}{2}$	22 – 21	$\frac{1}{2}$	23 – 22	$\frac{1}{2}$	24 – 23
1	– 16	1	– 18	1	– 20	1	– 21	1	– 22

12 perces futás a tornateremben. Az értékek körre vannak megadva (egy kör: 58 méter).

12 perces futás tornateremben (Cooper teszt)			
9-10. évfolyam		11-13. évfolyam	
5	37 –	5	40 –
$\frac{4}{5}$	36	$\frac{4}{5}$	39 – 38
4	35 – 34	4	37 – 36
$\frac{3}{4}$	33	$\frac{3}{4}$	35
3	32 – 31	3	34 – 33
$\frac{2}{3}$	30	$\frac{2}{3}$	32
2	29 – 27	2	31 – 29
$\frac{1}{2}$	26	$\frac{1}{2}$	28
1	– 25	1	– 27

Az értékek darabszámra vannak megadva.

Ugrálókötél	
1 perc szökdelés	
9-13. évfolyam	
5	120 –
$\frac{4}{5}$	119 – 115
4	114 – 107
$\frac{3}{4}$	106 – 101
3	100 – 90
$\frac{2}{3}$	89 – 85
2	84 – 78
$\frac{1}{2}$	77 – 74
1	– 73

Az értékek centiméterben vannak megadva (3 kísérlet).

Helyből távolugrás									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	196 –	5	198 –	5	198 –	5	199 –	5	199 –
4/5	195 – 191	4/5	197 – 193	4/5	197 – 194	4/5	198 – 195	4/5	198 – 196
4	190 – 185	4	192 – 187	4	193 – 188	4	194 – 189	4	195 – 189
$\frac{3}{4}$	184 – 180	$\frac{3}{4}$	186 – 182	$\frac{3}{4}$	187 – 183	$\frac{3}{4}$	188 – 184	$\frac{3}{4}$	188 – 184
3	179 – 172	3	181 – 174	3	182 – 176	3	183 – 177	3	183 – 178
$\frac{2}{3}$	171 – 165	$\frac{2}{3}$	173 – 167	$\frac{2}{3}$	175 – 170	$\frac{2}{3}$	176 – 171	$\frac{2}{3}$	177 – 172
2	164 – 156	2	166 – 157	2	169 – 160	2	170 – 161	2	171 – 162
$\frac{1}{2}$	155 – 150	$\frac{1}{2}$	156 – 151	$\frac{1}{2}$	159 – 154	$\frac{1}{2}$	160 – 155	$\frac{1}{2}$	161 – 156
1	– 149	1	– 150	1	– 153	1	– 154	1	– 155

Három kilogrammos tömöttlabda dobása a fej fölött hátra. Az értékek centiméterben vannak megadva (3 kísérlet).

Tömöttlabda dobás									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	750 –	5	780 –	5	800 –	5	820 –	5	830 –
4/5	749 – 730	4/5	779 – 760	4/5	799 – 780	4/5	819 – 800	4/5	829 – 800
4	729 – 680	4	759 – 710	4	779 – 730	4	799 – 740	4	799 – 740
$\frac{3}{4}$	679 – 640	$\frac{3}{4}$	709 – 670	$\frac{3}{4}$	729 – 690	$\frac{3}{4}$	739 – 700	$\frac{3}{4}$	739 – 700
3	639 – 580	3	669 – 600	3	689 – 620	3	699 – 640	3	699 – 650
$\frac{2}{3}$	579 – 560	$\frac{2}{3}$	599 – 580	$\frac{2}{3}$	619 – 600	$\frac{2}{3}$	639 – 620	$\frac{2}{3}$	649 – 630
2	559 – 530	2	579 – 550	2	599 – 570	2	619 – 590	2	629 – 600
$\frac{1}{2}$	529 – 520	$\frac{1}{2}$	549 – 540	$\frac{1}{2}$	569 – 560	$\frac{1}{2}$	589 – 580	$\frac{1}{2}$	599 – 590
1	– 519	1	– 539	1	– 559	1	– 579	1	– 589

Bordásfalon hajlított karú függés. Az értékek másodpercben vannak megadva.

Függés hajlított karral									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	50 –	5	53 –	5	56 –	5	58 –	5	60 –
4/5	49 – 42	4/5	52 – 45	4/5	55 – 48	4/5	57 – 50	4/5	59 – 52
4	41 – 32	4	44 – 35	4	47 – 38	4	49 – 40	4	51 – 42
$\frac{3}{4}$	31 – 24	$\frac{3}{4}$	34 – 27	$\frac{3}{4}$	37 – 30	$\frac{3}{4}$	39 – 32	$\frac{3}{4}$	41 – 34
3	23 – 15	3	26 – 17	3	29 – 20	3	31 – 21	3	33 – 23
$\frac{2}{3}$	14 – 11	$\frac{2}{3}$	16 – 11	$\frac{2}{3}$	19 – 13	$\frac{2}{3}$	20 – 14	$\frac{2}{3}$	22 – 16
2	10 – 8	2	10 – 9	2	12 – 10	2	13 – 11	2	15 – 12
$\frac{1}{2}$	7 – 6	$\frac{1}{2}$	8 – 7	$\frac{1}{2}$	9 – 8	$\frac{1}{2}$	9 – 10	$\frac{1}{2}$	11 – 10
1	– 5	1	– 6	1	– 7	1	– 8	1	– 9

FIÚK

(a 13. évfolyamos követelmények kimenő rendszerben értendők)

A rajtvonaltól 5-10-15 méterre lerakott bóják 8-as alakú kerülete kosárlabdával, váltott kézzel. Az értékek másodpercben vannak megadva (3 kísérlet).

Szalom labdavezetés kézzel									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	– 7,30	5	– 7,20	5	– 7,00	5	– 6,90	5	– 6,80
4/5	7,31 – 7,69	4/5	7,21 – 7,59	4/5	7,01 – 7,35	4/5	6,91 – 7,20	4/5	6,81 – 7,10
4	7,70 – 8,10	4	7,60 – 8,00	4	7,36 – 7,80	4	7,21 – 7,60	4	7,11 – 7,45
$\frac{3}{4}$	8,11 – 8,49	$\frac{3}{4}$	8,01 – 8,39	$\frac{3}{4}$	7,81 – 8,19	$\frac{3}{4}$	7,61 – 7,99	$\frac{3}{4}$	7,46 – 7,84
3	8,50 – 8,90	3	8,40 – 8,80	3	8,20 – 8,60	3	8,00 – 8,50	3	7,85 – 8,40
$\frac{2}{3}$	8,91 – 9,30	$\frac{2}{3}$	8,81 – 9,20	$\frac{2}{3}$	8,61 – 9,00	$\frac{2}{3}$	8,51 – 8,84	$\frac{2}{3}$	8,41 – 8,79
2	9,31 – 9,90	2	9,21 – 9,80	2	9,01 – 9,60	2	8,85 – 9,50	2	8,80 – 9,40

½	9,91 – 10,40	1/2	9,81 – 10,30	1/2	9,61 – 10,10	1/2	9,51 – 9,90	1/2	9,41 – 9,80
1	10,41 –	1	10,31 –	1	10,11 –	1	9,91 –	1	9,81 –

Alapállás – guggolótámasz – fekvőtámasz – guggolótámasz – alapállás. Az értékek darabszámra vannak megadva.

Négyütemű fekvőtámasz (30 mp – 60 mp)									
9. évfolyam (30 mp)		10. évfolyam (30 mp)		11. évfolyam (60 mp)		12. évfolyam (60 mp)		13. évfolyam (60 mp)	
5	18 –	5	20 –	5	32 –	5	34 –	5	36 –
4/5	17	4/5	19	4/5	31 – 30	4/5	33 – 32	4/5	35 – 34
4	16	4	18 – 17	4	29 – 28	4	31 – 30	4	33 – 31
3/4	15	3/4	16	3/4	27	3/4	29 – 28	3/4	30 – 29
3	14 – 13	3	15 – 14	3	26 – 25	3	27 – 26	3	28 – 27
2/3	12	2/3	13	2/3	24	2/3	25	2/3	26
2	11 – 10	2	12 – 11	2	23 – 22	2	24 – 23	2	25 – 24
1/2	9	1/2	10	1/2	21	1/2	22	1/2	23
1	– 8	1	– 9	1	– 20	1	– 21	1	– 22

Karhajlítás-nyújtás, időkorlát nélkül, amíg szabályosan csinálja. Az értékek darabszámra vannak megadva.

Tolódás fekvőtámaszban									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	35 –	5	36 –	5	38 –	5	39 –	5	40 –
4/5	34 – 33	4/5	35 – 34	4/5	37 – 36	4/5	38 – 37	4/5	39 – 38
4	32 – 30	4	33 – 31	4	35 – 33	4	36 – 34	4	37 – 35
3/4	29 – 26	3/4	29 – 27	3/4	32 – 30	3/4	33 – 31	3/4	34 – 32
3	25 – 21	3	26 – 22	3	29 – 25	3	30 – 26	3	31 – 28
2/3	20 – 17	2/3	21 – 18	2/3	24 – 21	2/3	25 – 23	2/3	27 – 25
2	16 – 13	2	17 – 14	2	20 – 17	2	22 – 19	2	24 – 21
1/2	12 – 11	1/2	13	1/2	16 – 15	1/2	18 – 17	1/2	20 – 19
1	– 10	1	– 12	1	– 14	1	– 16	1	– 18

Kiinduló helyzet hanyattfekvés, kéz a tarkón, felülés, jobb kézzel bal térd érintése, vissza, majd bal kézzel jobb térd érintése. Az értékek darabszámra vannak megadva.

Felülés, térd érintés (60 másodperc)									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	54 –	5	55 –	5	56 –	5	57 –	5	57 –
4/5	53 – 52	4/5	54 – 53	4/5	55 – 54	4/5	56 – 55	4/5	56 – 55
4	51 – 46	4	52 – 47	4	53 – 48	4	54 – 50	4	54 – 51
3/4	45 – 42	3/4	46 – 43	3/4	47 – 44	3/4	49 – 46	3/4	50 – 47
3	41 – 37	3	42 – 38	3	43 – 39	3	45 – 41	3	46 – 42
2/3	36 – 34	2/3	37 – 35	2/3	38 – 36	2/3	40 – 38	2/3	41 – 38
2	33 – 30	2	34 – 31	2	35 – 32	2	37 – 33	2	37 – 34
1/2	29 – 28	1/2	30 – 29	1/2	31 – 30	1/2	32 – 31	1/2	33 – 32
1	– 27	1	– 28	1	– 29	1	– 30	1	– 31

12 perces futás a tornateremben. Az értékek körre vannak megadva (egy kör: 58 méter).

12 perces futás tornateremben (Cooper teszt)			
9-10. évfolyam		11-13. évfolyam	
5	45 –	5	48 –
4/5	44 – 43	4/5	47 – 46
4	42 – 40	4	45 – 43
¾	39 – 38	¾	42 – 41
3	37 – 35	3	40 – 38

2/3	34	2/3	37
2	33 – 32	2	36 – 35
1/2	31	1/2	34
1	– 30	1	– 33

Az értékek darabszámra vannak megadva.

Ugrálókötél	
1 perc szökdelés	
9-13. évfolyam	
5	120 –
4/5	119 – 115
4	114 – 107
3/4	106 – 101
3	100 – 90
2/3	89 – 85
2	84 – 78
1/2	77 – 74
1	– 73

Az értékek centiméterben vannak megadva (3 kísérlet).

Helyből távolugrás									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	211 –	5	213 –	5	213 –	5	214 –	5	214 –
4/5	210 – 206	4/5	212 – 208	4/5	212 – 209	4/5	213 – 210	4/5	213 – 211
4	205 – 200	4	207 – 202	4	208 – 203	4	209 – 204	4	210 – 204
3/4	199 – 195	3/4	201 – 197	3/4	202 – 198	3/4	203 – 199	3/4	203 – 199
3	194 – 187	3	196 – 189	3	197 – 191	3	198 – 192	3	198 – 193
2/3	186 – 180	2/3	188 – 182	2/3	190 – 185	2/3	191 – 186	2/3	192 – 187
2	179 – 171	2	181 – 172	2	184 – 175	2	185 – 176	2	186 – 177
1/2	170 – 165	1/2	171 – 166	1/2	174 – 169	1/2	175 – 170	1/2	176 – 171
1	– 164	1	– 165	1	– 168	1	– 169	1	– 170

5 kilogrammos tömöttlabda dobása a fej fölött hátra. Az értékek centiméterben vannak megadva (3 kísérlet).

Tömöttlabda dobás									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	950 –	5	980 –	5	1000 –	5	1020 –	5	1030 –
4/5	949 – 930	4/5	979 – 960	4/5	999 – 980	4/5	1019 – 1000	4/5	1029 – 1000
4	929 – 880	4	959 – 910	4	979 – 930	4	999 – 940	4	999 – 940
3/4	879 – 840	3/4	909 – 870	3/4	929 – 890	3/4	939 – 900	3/4	939 – 900
3	839 – 780	3	869 – 800	3	889 – 820	3	899 – 840	3	899 – 850
2/3	779 – 760	2/3	799 – 780	2/3	819 – 800	2/3	839 – 820	2/3	849 – 830
2	759 – 730	2	779 – 750	2	799 – 770	2	819 – 790	2	829 – 800
1/2	729 – 720	1/2	749 – 740	1/2	769 – 760	1/2	789 – 780	1/2	799 – 790
1	– 719	1	– 739	1	– 759	1	– 779	1	– 789

Bordásfalon hajlított karú függés (alkar-felkar derékszöget zár be). Az értékek másodpercben vannak megadva.

Függés hajlított karral									
9. évfolyam		10. évfolyam		11. évfolyam		12. évfolyam		13. évfolyam	
5	50 –	5	53 –	5	56 –	5	58 –	5	60 –
4/5	49 – 42	4/5	52 – 45	4/5	55 – 48	4/5	57 – 50	4/5	59 – 52
4	41 – 32	4	44 – 35	4	47 – 38	4	49 – 40	4	51 – 42
3/4	31 – 24	3/4	34 – 27	3/4	37 – 30	3/4	39 – 32	3/4	41 – 34
3	23 – 15	3	26 – 17	3	29 – 20	3	31 – 21	3	33 – 23
2/3	14 – 11	2/3	16 – 11	2/3	19 – 13	2/3	20 – 14	2/3	22 – 16

2	10 - 8	2	10 - 9	2	12 - 10	2	13 - 11	2	15 - 12
$\frac{1}{2}$	7 - 6	$\frac{1}{2}$	8 - 7	$\frac{1}{2}$	9 - 8	$\frac{1}{2}$	9 - 10	$\frac{1}{2}$	11 - 10
1	-5	1	-6	1	-7	1	-8	1	-9

XXVII. AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA⁸

A környezeti nevelés kezdetben a természetvédelemre irányuló pedagógiai tevékenység. Később kibővül az épített környezet megőrzésére, a környezetbarát technológiák megismertetésére, az anyag- és energiatakarékos életvitelre, a hulladékok újrahasznosítására nevelés céljaival és módszereivel.

Az egészségmegőrző programok, a belső biológiai környezet harmóniája ugyancsak a környezeti tudatosságra, és az egyensúlytalanság prevenciójára, a betegségek megelőzésére épül. Innét már csak egy kis lépés a társas környezet problémáinak felismerése és e bajok megelőzésének pedagógiai stratégiája. Létezik társadalmi környezetszennyezés, amely kapcsolatba hozható a társas kapcsolatok betegségeivel, zavaraiival.

A környezeti nevelés azáltal válik teljessé (holisztikussá), hogy kiterjed a mentálhigiénés egészség területére, a pszichés egyensúly és harmónia létrejöttének nevelési lehetőségeire. A környezeti nevelés a jövőre irányul, a jövő kihívásaira való felkészítés a jelen körülményei között.

A környezeti nevelés több tudományterületről integrálja azt a tudáskészletet, amelynek átadására vállalkozik.

A környezeti nevelés egyik alapfeladata kell, hogy legyen a bioszféra emberi (civilizációs) beavatkozások hatására bekövetkező változásainak felkutatása, oksági-következményi kapcsolatainak feltárása és e tanulságok bemutatása.

Számos problémát nem tud még kezelni az egészséges életvitelre irányuló, a hagyományos élettanra épülő pedagógia. A társadalmi válságjelenségek okozta betegségekről, a depresszióról, a szorongásos állapotokról, a pánikbetegségről, az emberek kapcsolatzavarairól, a mentálhigiénés sérülések tömegéről hasonlóan pontos stratégiát kell kidolgoznunk, mint a levegő ólomszennyezettségével kapcsolatban.

A külső, természeti környezetre irányuló nevelés mindenekelőtt az élet prioritását, feltétlen tiszteletét kell, hogy átadja a következő nemzedékeknek. Megismerteti a tanulókat az élővilág sokféleségével, az élettani és a rendszertani ismeretek nyújthatják a tudományosan igazolt képet a természeti környezetről. Ugyancsak e témához kínál eligazodási lehetőségeket az ökológia, amely a természet változásait és kölcsönös függőségeit ábrázolja.

A belső természeti környezetről, az egészségről elsősorban az élettan tudománya, a kórélettan, a higiéniai ismeretek nyújtanak áttekintést. Ugyanakkor felismerhető, hogy az egészség és a környezet kapcsolata igen szoros. A pollen-allergia, a nagyvárosi szennyezett levegő okozta asztmatikus elváltozásai környezeti hatásoknak és az egyének ellenállóképességének konfliktusaiból, egyensúlytalanságaiból bontakozik ki.

A belső természeti környezet ugyanakkor nemcsak az emberi faj, hanem bármely más növényi vagy állati faj egyedein is vizsgálható. Korunk pusztuló bioszférája bőséges példákkal szolgál az egyes környezeti tényezők élőlényekre gyakorolt hatására. Fel kell ismernie a gyerekeknek, hogy a környezeti hatások láncolatát a leggyakrabban a civilizációs, a társadalmi hatások okozzák – a gazdasági, termelési,

⁸ Dr. Havas Péter: A biológia tanítása és a környezeti nevelés c. cikke nyomán

közlekedési és életviteli szokásaink önző önösségével, más fajok életét és jövőjét fenyegetve. A pusztuló fenyveseink, a védelemre szoruló állatok tömege, a mindjobban kiszoruló és eltűnedező endemikus fajok jelzik azt, hogy egyetlen faj mesterséges szelekciója milyen változástömeget indít pusztító lavinaként az élővilágra.

A Belgrádi Charta már 1975-ben a következőket állapította meg:

- a) Fokozni szükséges a polgárok környezeti tudatosságát és annak felismerését, hogy a gazdasági, a társadalmi, a politikai és az ökológiai jelenségek kölcsönös függőségben és kölcsönhatásban vannak, mind a városi, mind a falusi környezetben.
- b) Biztosítani kell mindenki számára annak lehetőségét, hogy a környezet védelméhez és megőrzéséhez szükséges tudást, ismereteket, értékeket, attitűdöket és készségeket megszerezhesse.
- c) Meg kell teremteni az egyének, a csoportok és a társadalom egészének a környezettel kapcsolatos új típusú magatartási és életviteli mintáit.

A környezeti nevelés a magatartás, a hétköznapi életvitel megváltoztatására is irányul, ez (is) megkülönbözteti a nevelés minden más formájától. A megfelelő ökológiai kultúrát képviselő életvitel kialakításához nem elegendők pusztán kognitív (gondolkodási-megismerési) hatások és követelmények. A környezet javításának módszereiről való ismeretek megszerzése is fontos, de ezek birtoklása még nem jelenti a cselekvésre való motiváltságot és az ahhoz szükséges képességeket.

A környezettudatos életvitelt folytató személyek:

- ismerik a fontosabb környezeti fogalmakat,
- ismerik az aktuális környezetvédelmi problémákat és tennivalókat,
- ismerik az adott probléma megoldásához használható cselekvési stratégiákat,
- hisznek a tevékenységük jelentőségében,
- elkötelezettek a cselekvésben,
- gyakorlatuk van az önálló cselekvésben,
- kitűnő együttműködési és társas képességekkel rendelkeznek.

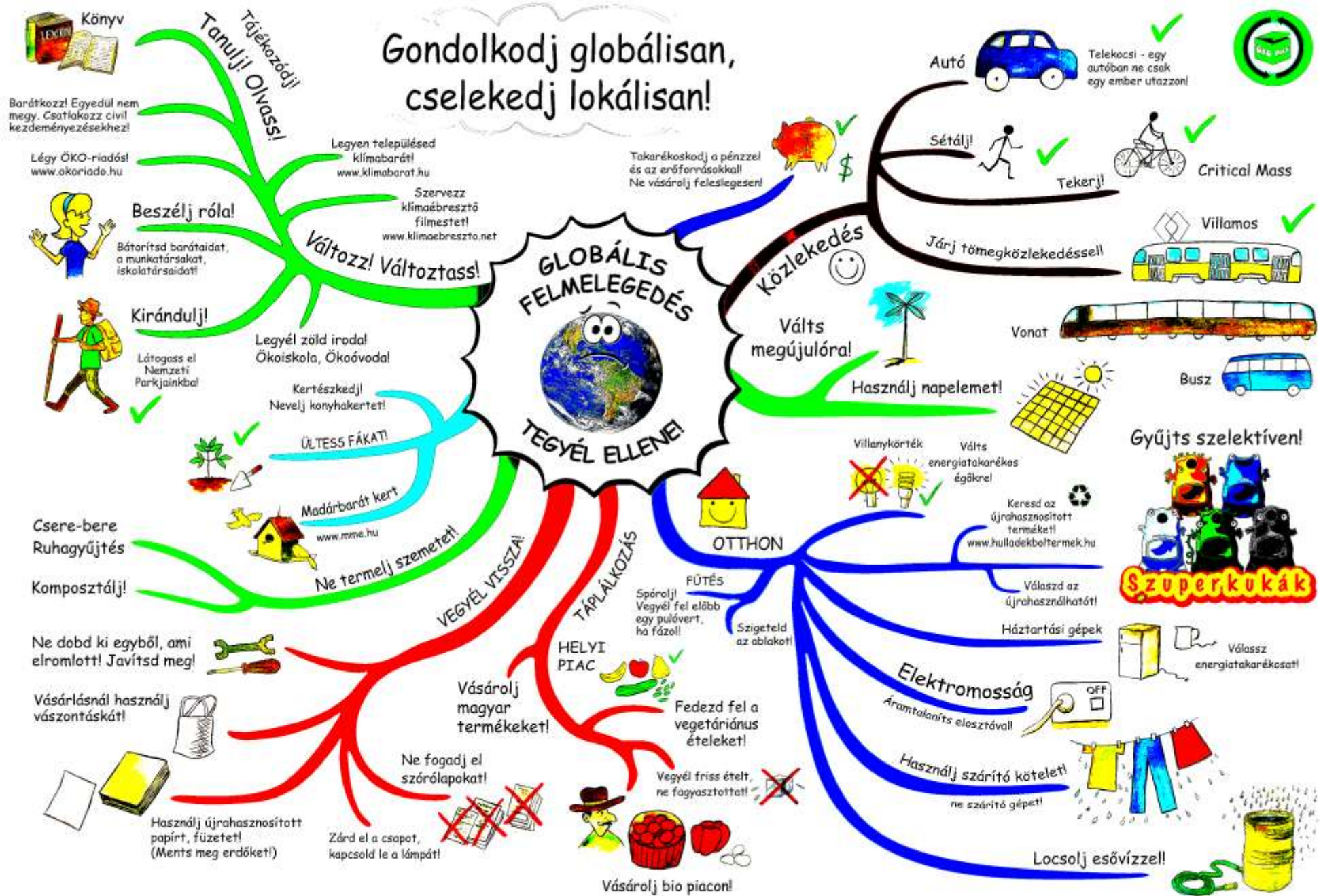
1. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása;
- tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik;
- a tanulók – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával,
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.

2. A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.
3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
 - a) a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai;
 - b) a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek;
 - c) a környezeti nevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére;
 - évente egy környezetvédelemmel, természetvédelemmel foglalkozó projektnap (téma nap) szervezése a „Föld napja” alkalmából játékos vetélkedővel, akadályversennyel a tanulók számára;
 - minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi őrjárat” szervezése a településen;
 - a szelektív hulladékgyűjtés megszervezése az iskolában.
4. Néhány civil szervezet és intézmény neve:
 - Erdei Iskola Egyesület
 - Ökoiskolák Hálózata
 - Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok
 - Magyar Környezeti Nevelési Egyesület
 - Magyar Madártani Egyesület
 - Föld Napja Alapítvány
 - Kutató Tanárok Országos Szövetsége
 - Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete
 - Herman Ottó Magyar Országos Állat- és Természetvédő Egyesület
 - Magyar Biológia Társaság
 - Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ

A következő ábra az osztályfőnöki órák, a témához kapcsolódó tematikájához ad hathatós segítséget⁹:

⁹ S. Genovese © Eredetiből fordította és átdolgozta ÖKO-Pack Nonprofit Kft. (Letöltve a: www.hulladekboltermek.hu oldalról.)

XXVIII. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Bevezetés

Az Európai Unió egyenlő esélyeket biztosító politikája mára nyolc irányelven keresztül határozza meg azon kötelező érvényű jogi környezetet, mely a mindennapi élet diszkrimináció-mentesítését, az egyenlő esélyek gyakorlati érvényesülését biztosítja. Magyarország viszonylatában a közösségi jog esélyegyenlőségre vonatkozó teljes harmonizációja a 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) létrejöttével vette kezdetét. A törvény jól elkülöníthető célrendszere - az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása követelményének kiemelésével - eredetileg két pillérré épült:

- (1) Köztársasági Esélyegyenlőségi Program - mint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségét szolgáló valamennyi kormányzati intézkedést magába foglaló „keretprogram”;
- (2) esélyegyenlőségi tervek - melyek a védett csoportok helyzetének javítását szolgáló, a pozitív befolyáshoz szükséges intézkedések összességét foglalják magukba, különböző szinteken, stratégiai terv formájában.

1. Közoktatási esélyegyenlőség – a helyzetelemzés célja, törvényi háttere

A folyamat időközben kiegészült azzal, hogy mára a köznevelési törvény (Knt.) előírja, hogy az adott fenntartói környezetben különböző hátrányokkal élő gyermekek előnyben részesítését intézkedési tervekben kell rögzíteni. A közoktatási szabályozás tehát előrelépett, és államigazgatási dokumentumot követel meg ez ügyben az elérendő célok, a megvalósítási módszerek, a visszacsatolás garanciális feltételeinek meghatározásával.

1.1. Esélyegyenlőségi környeztanulmány a pályázatok előkészítésében

A piacgazdaságra való áttérést követően kialakult társadalmi és gazdasági viszonyok vesztesei azok a társadalmi csoportok, akik

- tőke és hatalom hiányában, az újraelosztás folyamatában háttérbe szorultak, illetve
- iskolai és szakmai végzettség hiányában a munkaerő-piaci pozíció megszilárdításában alulmaradtak.

A formálódó új egyenlőtlenségek, a komplex hátrányok felszámolása egyfajta eszközrendszerrel, pusztán az oktatás feltételeinek a javításával önmagában nem lehet eredményes. A közoktatás terén kilátásba helyezett esélykiegyenlítő lépések mindazonáltal nagyban előmozdíthatják a társadalmi integráció erősödését. Az Ebktv. az oktatás és képzés területén különösen az alábbi paragrafusokban határozza meg az egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség szempontjait:

„27. §

(1) Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy

b) amelynek megszervezéséhez az állam

ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy

bb) közvetve - így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján - hozzájárul (a továbbiakban együtt: oktatás).

(2) Az egyenlő bánásmód követelményét az (1) bekezdésben meghatározott oktatással összefüggésben érvényesíteni kell különösen

- a) az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- b) az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás,
- c) a teljesítmények értékelése,
- d) az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- e) az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,
- f) a kollégiumi elhelyezés és ellátás,
- g) az oktatásban megszerzhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása,
- h) a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint
- i) az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

(3) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen valamely személy vagy csoport

- a) jogellenes elkülönítése egy oktatási intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- b) olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.”

Ennek fényében úgy az oktatáspolitikának, mint a végrehajtásnak is prioritása lett az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése, azaz,

- (1) az egyes intézmények infrastrukturális adottságaiban és szakmai fejlesztési munkájában, illetve
- (2) a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók tanulmányi teljesítményének előmozdítása terén kimutatható különbségeknek a csökkentése.

1.2. Helyzetelemzés és intézkedési terv készítése fővárosi fenntartású intézményeknél

Már a pályázatok kiírásában is olvasható a következő szöveg: „...egyházi, alapítványi, megyei önkormányzati, kisebbségi önkormányzati, magán fenntartók esetében [...] intézményi szintű közoktatási helyzetelemzést és intézkedési tervet kell készíteni és benyújtani.”

Jelen helyzetelemzésnek s a várható tervnek a célja:

- a közoktatás terén megvalósuló esélyegyenlőség elősegítése a fenntartó közoktatási intézményeiben, ezen belül
- az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése;
- a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításának megállapítása;
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása és előmozdítása az oktatási-nevelési folyamatokban (támogató lépések, szolgáltatások bevezetése), melyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket;
- összességében, a diszkriminációmentesség és szegregációmentesség révén az oktatási és társadalmi integráció támogatása.

2. Intézményi helyzetelemzés

2.1. Főbb környezeti jellemzők¹⁰

Az iskola a főváros V. kerületében működik. Nagyvonalúan szólva mindig is vonzáskörzetének tartotta a Közép-Magyarországi Régió térségét. Máig erről a vidékről érkeznek a diákok jelentős hányada. Lényegesen csak az utóbbi évtizedben változott a helyzet: a létszámbővülés eredményeképpen ma már a főváros valamennyi kerületéből érkeznek diákok, nagy számban a budapesti agglomerációs körzetekből, jelesül Pest megyéből, sőt - a kollégiumi elhelyezés lehetőségeit felhasználva - az egész országból. Óbuda, a pilisi falvak, ez a környék változatlan előszeretettel bocsátja ebbe a középiskolába a gyermekeit.

2.2. Intézményi profil, képzési rendszer, követelmények

Az iskolában, a középfokú oktatás keretében két tagozat működik, egy öt évfolyamos két tanítási nyelvű idegenforgalmi szakközépiskolai képzés (az országban egyedülként), és egy öt évfolyamos két tanítási nyelvű gimnáziumi képzés. A követelményeket az iskola Pedagógiai Programja tartalmazza, amelybe beépítettük a NAT és a Helyi Tanterv előírásait, követelményrendszerét. Az egyes tantárgyak követelményrendszerét a szakmai munkaközösségek alakították ki és kidolgozták a követelmény-ellenőrzés-értékelés-visszacsatolás egységes tantárgyi rendszerét.

2.3. A tanulók közoktatás-ellátási feltételeinek vizsgálata

2.3.1. Beiskolázás, a bekerülés segítése

Az elmúlt évtizedek alatt a folyamatos szakmafejlesztés, a munkaerő-piachoz való alkalmazkodás, a nyelvi és informatikai képzés magas színvonala miatt az iskola olyan presztízsrre tett szert, hogy a többszörös túljelentkezés miatt van mód a tanulók között teljesítményük alapján válogatni.

Ennek köszönhetően a tanulók hozott tudása feltehetően az országos átlag feletti. A gyerekek az iskolába való bekerülésért erősen megdolgoztak, volt elképzelésük pályaválasztásukról, céljaikról.

Jó tanulási attitűddel rendelkeznek, általában törekvők, szorgalmasak. A gyerekek szülei kis kivételtől eltekintve partnerek a közös célok megvalósításában.

2.3.2. Tanulói összetétel, bejáró tanulók

A tanulók főként a budai területekről, a főváros egész területéről és évenként eltérő megoszlásban, a környékbeli településekről kerülnek beiskolázásra.

A szülőktől, a tanulóktól, a munkáltatóktól, valamint végzett tanulóinktól kapott információk szerint intézményünkről megállapítható: a szülők többsége középfokú/felsőfokú végzettséggel és/vagy szakképesítéssel rendelkezik, körükben jelentős arányt képviselnek a kereskedelemben dolgozók. A családi háttérrel vizsgálva egyaránt megtaláljuk a kiegyensúlyozott, gondoskodó és a különböző okoknál fogva nehéz helyzetben lévő családokat. Az átalakuló társadalmi-gazdasági viszonyok nem hagyták érintetlenül a tanulókat sem, ezért kiemelt feladat a felzárkóztatás, a hátránykompenzáció, a személyiség- és képességfejlesztés.

¹⁰ Az intézményekre vonatkozó információk forrása: H.J. SzKI Pedagógiai program 2004, F.F. SzKI Pedagógiai program 2004.

2.3.3. Tanulócsoportok, egyéni tanulássegítés

A korábbi innovációs tevékenységek során iktattuk a tanrendbe a 9. évfolyamosok viselkedési tréningjét, tanulás-módszertani ismereteinek bővítését, a 13. évfolyamosok személyiségfejlesztési gyakorlatát, amelynek a hasznosságát és eredményességét a korábbi évek messzemenően igazolták.

Sokféle korszerű módszert használnak a tananyag elsajátítására abból a célból, hogy ne kizárólag a prelegálás, visszakerdezés hagyományos eszközei domináljanak. Ilyen például az osztályok bontott munkája a számítógépes nyelvi laboratóriumokban, internet használata, ilyen a videó és egyéb képi illusztrációk módszeres felhasználása, valamint az IKT, mint az egyénre szabott differenciált oktatás egyik formája.

Elsőrendű törekvés a személyre szóló feladatok adása - a létszámlehetőségek keretei között - és olyan módszerek megvalósítása, amikor a pedagógus első sorban vezeti, irányítja a tanulók önálló felkészülését. Ennek megfelelően a számonkérés, az eredmények ellenőrzésének hagyományos módszere a feleltetés csak az egyik - bár továbbra is igen fontos - eszköze.

Kiemelt feladat, hogy tovább bővítsék a gyakorlati képzés módszertanát, jól felszerelt tanteremben legyenek képesek a diákok a gyakorlati alapismereteket elsajátítani. Erős a kapcsolat a gyakorlati képzést vállaló intézményekkel, cégekkel.

2.3.4. Az oktatás eredményességére vonatkozó adatok

Az iskola a kezdetektől fogva fontosnak tartotta a kimeneti teljesítmény mérését, az adatok pontos rögzítését. Három olyan eredmény van, amely jól méri az iskolai oktatásunk eredményességét, a hozzáadott értékét:

- érettségi eredmények
A számok tendenciája emelkedést mutat, vagyis a 2004. évtől kezdve a 4-es átlag fölé került az osztályok érettségi átlaga úgy, hogy az érettségizők létszáma növekedett. Ezt az eredményt még az is értékesebbé teszi, hogy 2005-től bevezetésre került az emelt szintű érettségi rendszere.
- nyelvvizsgák száma, a nyelvvizsgák szintjeinek aránya:
Itt azt érdemes kiemelni, hogy a felsőoktatásba jelentkezők, illetve a felvettek közül a nyelvvizsgával rendelkező tanulók országos rangsorában (a összes középiskolát tekintve) évek óta az előkelő 3. helyet foglaljuk el.
- továbbtanulási szándék, illetve a felvételek aránya:
Az elmúlt 10 évet tekintve megállapíthatjuk, hogy a felsőoktatásba jelentkezők száma és a felvettek aránya is növekedett.

2.3.5. Tanórán kívüli és iskolán kívüli segítő programok

Az iskola nevelő-oktató munkájának elérése érdekében szükség van a tanórán kívüli segítő programokra. Ilyen programok a következők:

- felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások,
- tehetséggondozó szakkörök,
- előkészítők,
- sportkörök,
- diákkörök,
- képzőművészeti műhelyek, klubok,
- önismereti klub.

Az iskolán kívüli szakmai szervezetek által nyújtott lehetőségek is segítik intézményünk törekvéseinek valóra váltását:

- nevelési tanácsadó,

- pszichológiai tanácsadás,
- pályaalakalmassági vizsgálatok, tanácsadás,
- szenvedélybetegségek felvilágosító előadásai.

2.3.6. Infrastrukturális feltételek

Az elmúlt tíz esztendőben nagyon komoly infrastrukturális fejlesztést hajtott végre az iskola menedzsmentje:

- a főépület teljes tetőszerkezetét és tetőborítását kicserélték, felújították,
- az iskolaépület fűtőkorszerűsítésével párhuzamosan kicserélték az összes külső nyílászáró ablakot, ezzel nagymértékben csökkentve a felesleges energia felhasználást,
- a régi ipari csarnokok helyén korszerű informatikai szaktantermek, tankonyha és étterem, színházterem és konferencia-terem lett létesültek,
- a főépület valamennyi termét felújították, bútorzatát kicserélték,
- a főépület elektromos rendszerét, a folyosók világítását korszerűsítették,
- a tornatermi szárny részleges felújítása (gépészeti munkák nélkül) megtörtént,
- a tornaterem burkolatát és világítását kicseréltük,
- az iskola udvarát – a sportlétesítményeket is beleértve – felújítottuk,
- a diákság és a tanári kar részére korszerű IKT eszközöket (hardvert és szoftvert) szereztünk be.

2.3.7. Szakember ellátottság

A középfokú oktatás feladatait iskolánkban jelenleg közel 80 tanár látja el. Mind a közismereti, mind pedig a szakmai tárgyakat, szakos tanár tanítja, mindenki rendelkezik a szükséges egyetemi, és/vagy szakmai felsőfokú végzettséggel.

2.3.8. Kapcsolatrendszer, szervezeti együttműködések

Az iskola jellegét tekintve szoros együttműködést folytat az Alapítványi és Magániskolák Egyesületével, valamint a Két Tanítási Nyelvű Iskolák Szervezetével. Pedagógiai partnerünk a Független Pedagógiai Intézet, de tanáraink sok más fővárosi továbbképzésen vesznek részt.

Igen jó kapcsolat alakult ki a Főpolgármesteri Hivatal Oktatási Ügyosztályával, az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközponttal, a BGF KVIF vezetőivel, az ELTE BTK és TKF különböző karaival, és a Testnevelési Egyetemmel.

Iskolánk nemzetközi kapcsolatai egyre színesebbek és tartalmi szempontból is tartalmasabbak. Nyolc országban van partner-iskolánk, akikkel már a negyedik közös projektet tervezzük, készítjük elő. A diákcserek, tudományos diáktalálkozók rendszeresen, tervszerűen zajlanak. Diákjaink ezeken a „versenyeken” minden esetben kiválóan szerepelnek, méltán nyerik el vendéglátóink elismerését, megbecsülését. A partner-iskolákkal való kapcsolattartás lehetőséget nyújt a tanárok nyelvi és szakmai továbbképzésére is, amelyet ki is használunk.

3. A helyzetelemzés összefoglalása

- a) Mindenekelőtt a pedagógiai eljárások, módszeregyüttesek és közös tudások előtérbe állítása, megújítása lehet stratégiai fontosságú feladat. Ezen belül a változatos tanári együttműködések jelenthetnek további erőforrást.
- b) Jelen helyzetben élesebben és célirányosabban vetődnek fel a munkaszervezet belüli, az intézmény tágabb szakmai kapcsolatrendszerében rejlő és a diákok „házon belüli” hozzáférési esélyeit érintő problémák. Kérdés, és bizonyára megoldási lehetőségek sorát veti fel pl. a közösségi színterek használata, az együttes közösségi alkalmak

megszervezése (kik jöhetnek el a szalagavatóra), erőforrások megosztása diákszempontról stb.

- c) Megerősíteni igyekszünk e pontban azt a helyi törekvést, mely az egyéni tanulási módok technikáinak további gazdagításában érdekelt.
- d) Ehhez kapcsolódóan izgalmas szakmai terület a Kny (nyelvi előkészítő) 0. évfolyama, ezen belül az ún. tananyagközi blokkok a beosztása, tartalmi vonatkozása stb. Ennek tanulásszervezési tanulságait nyilván munkacsoport elemzi.

4. Megvalósítás

A fenti lehetséges beavatkozási területekre nézve javasoljuk egy akciótervi felelősnek a kijelölését. Az akcióterv elemeit a helyzetelemzés összegzésében felsorolt problémák képezik. Ezek további finomítása az intézkedések tervezéséhez nyújt támpontot.

Erre azért lesz szükség, mert dönteni kell arról, hogyan kerüljenek be a megfelelően értelmezett és jóváhagyott feltételek az iskolai dokumentumokba.

5. Monitoring és nyilvánosság

Az esélyegyenlőségi terv betartásának felelőssége az esélyegyenlőségi akciótervi felelős feladata. Ő tájékoztatja a pedagógusokat és az intézmény további dolgozóit annak elérhetőségére és betartására.

Az esélyegyenlőségi intézkedési terv nyilvánossá tételére az iskola honlapja, a folyosói hirdető, és az intézményi tájékoztató áll rendelkezésre.

6. Konzultáció és visszacsatolás

Az intézmény életében aktívan résztvevőknek, az iskola külső és belső partnereinek fenntartjuk a véleményformálás lehetőségét. Ezt több módon is megtehetik:

1. A bejáratnál elhelyezett hirdetőfelületen.
2. Az iskola nyilvános weboldalán.

7. Szankcionálás

A pontosított esélyegyenlőségi tervben foglaltakról éves szintű ellenőrzést kell végezni a feladatok megvalósításáról. Önértékelést szükséges végezni a beérkező panaszokról, azok megoldásáról. Az eredmény-kimutatás elkészítése az esélyegyenlőségi akciótervi felelős feladata. Rögzíti benne (az anonimitás elvét betartva) a feltárt problémákat, az arra történő javaslattételt és állásfoglalást, valamint a fejlesztések folyamán elért eredményeket.

XXIX. A TANULÓK TELJESÍTMÉNYÉNEK ELISMERÉSE, JUTALMAZÁSA, A BÜNTETÉS FORMÁI

1. A tanulói teljesítmények gazdag lehetőséget adnak az elismerésre, jutalmazásra. Ezek közül kiemelten csak az iskolai szintű jutalmazásokkal foglalkozunk.

Azt a tanulót, aki képességihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő **dicséret**ek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

Könyv, oklevél

Az iskola tanévzáró ünnepélyén a szaktanárok és az osztályfőnökök véleménye alapján az egész éves kiemelkedő tanulmányi munkát, illetve a diákközösségért végzett tevékenységet, a kulturális és sportversenyeken elért kimagasló eredményeket könyvvel és elismerő oklevéllel jutalmazzuk.

Ugyancsak jutalmazzuk azokat a diákokat, akik a szakmai rendezvényeken, versenyeken kiemelkedő teljesítményt nyújtanak az adott tanév során.

Iskolai ösztöndíj

- a tanulmányi munkában évfolyamonként egy-egy kiemelkedő tanulónak, és
- a tanulásban és a sportban legjobb teljesítményt elérő egy tanuló részére ítéli oda nyílt szavazással a nevelőtestület.

Az ösztöndíj-pályázat alapfeltételei:

- tanulmányi eredmény 4,81 felett,
- legalább „C” típusú középfokú nyelvvizsga,

- tanulmányi versenyen, illetve sportversenyen elért eredmények.

Xántus-émlékplakett

Az iskola fejlődéséért, a nevelő-oktató munka korszerűsítéséért és a diákközösségért végzett munka elismerésére alapította az iskola. Pedagógusok és diákok, valamint külső személyek egyaránt elnyerhetik. Odaítéléséről – az iskolai közösségek véleménye alapján – az iskola igazgatója dönt.

2. Azt a tanulót, aki
 - tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
 - vagy a házirend előírásait megszegi,
 - vagy igazolatlanul mulaszt,
 - vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, **büntetésben** lehet részesíteni.

Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől azonban indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A tanuló súlyos kötelelességzése esetén a büntetési fokozatok betartásától el kell tekinteni, s a tanulót azonnal legalább az „osztályfőnöki megrovás” büntetésben kell részesíteni. Súlyos kötelelességzésnek minősülnek az alábbi esetek:

- az agresszió (verbális és tetteges), a másik tanuló megverése, bántalmazása, az arra való felbújtás;
- az egészségre ártalmas szerek (dohány, szeszesital, drog) iskolába hozatala - külső iskolai rendezvényen való -, fogyasztása;
- a szándékos károkozás;
- az iskola nevelői és alkalmazottai emberi méltóságának megsértése;
- ezeken túl mindazon cselekmények, melyek a büntető törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősülnek.

Ha a tanuló a kötelelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, ellene a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezései alapján fegyelmi eljárás indítható. A tanuló a fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

XXX. AZ ISKOLA BEISKOLÁZÁSI ARÁNYSZÁMAI; A KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ KÖZÉPISKOLAI NEVELÉS-OKTATÁS FELTÉTELEI; A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMMAL INDULÓ KÉPZÉSI FORMÁI

1. A jelenlegi és a leendő iskolahasználókat élenként érdekli az iskolába jelentkezők és a felvételre kerülők évenkénti arányszáma. Ez a mutató azonban fontos kritériuma az iskolába történő felvételi eljárásrend meghatározásának is (központi írásbeli vizsga lehetősége). Az alábbi táblázatban jól követhetők az utolsó öt év adatai:

Tanév	Jelentkezők száma	Felvehetők száma	Túljelentkezési arányszám
2009/2010.	370	150	2,47
2010/2011.	421	150	2,81
2011/2012.	318	196	1,62
2012/2013.	465	158	2,94
2013/2014.	525	160	3,28
Az öt év átlaga:			2,62
Az utolsó három év átlaga:			2,61

2. A két tanítási- és a nyelvi előkészítő évfolyammal induló középiskolai nevelés-oktatás célja, feladata és feltételei:

a) Célok és feladatok

A középiskola általános célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

A középiskola feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.

aa) Fejlesztési területek – nevelési célok

- erkölcsi nevelés;
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés;
- állampolgárságra, demokráciára nevelés;
- önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése;
- családi életre nevelés;
- testi és lelki egészségre nevelés;
- felelősségvállalás másokért, önkéntesség;
- fenntarthatóság, környezettudatosság;

- pályaorientáció;
- gazdasági és pénzügyi nevelés;
- médiatudatosságra nevelés;
- tanulás tanítása.

ab) Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

- anyanyelvi kommunikáció;
- idegen nyelvi kommunikáció;
- matematikai kompetencia;
- természettudományos és technikai kompetencia;
- digitális kompetencia;
- szociális és állampolgári kompetencia;
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia;
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség;
- hatékony, önálló tanulás.

ac) Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a **tehetséggondozás**, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusaink megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A **differenciált** – egyéni és csoportos – **eljárások** biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A **sajátos nevelési igényű** tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A két tanítási nyelvű oktatás az anyanyelvi tudás fejlesztése és a magyar kultúra megismerése mellett a tanulók magas szintű idegennyelv-tudását és az idegennyelv-tanulás képességének fejlesztését szolgálja. Ennek érdekében a két tanítási nyelvű oktatásunk a következő célok megvalósítását szolgálja:

- az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia egyidejű és kiegyensúlyozott fejlesztése,
- a nyelvtanulás és az idegen nyelven történő tanulás stratégiáinak elsajátítása,
- a célnyelvi műveltség intenzív fejlesztése,
- a nevelési és tantárgy-integrációs lehetőségek fokozott kihasználása,

- a két tanítási nyelvű középiskolai oktatás befejezését követően a tanulók legyenek képesek arra, hogy felsőfokú tanulmányaikat a magyar nyelv mellett a célnyelven is folytathassák, továbbá tanulmányaik befejezését követően a hivatásukat a célnyelven is magas szintű nyelvtudással műveljék.

Iskolai oktatásunk vállalja a célnyelvi műveltség, a kulturális tudatosság intenzív fejlesztését annak érdekében, hogy a tanulók megismerkedjenek a célnyelv országaival, értsék azok kultúráját és empátiával viszonyuljanak hozzá.

A két tanítási nyelvű oktatás során az iskolánk biztosítja, hogy a célnyelvű országok civilizációjának oktatása önálló tantárgy keretében kerüljön megszervezésre.

A célnyelvi civilizáció oktatása során az iskolánk biztosítja azt is, hogy a tanulók elsajátítsák a célnyelvi országok földrajzával, gazdaságával, társadalmi viszonyaival, irodalmával, történelmével, kultúrájával kapcsolatos főbb ismereteket.

b) Feltételek

ba)

Két tanítási nyelvű nevelés-oktatás abban a középiskolában folytatható, amelyik **három egymást követő tanév átlagában** teljesíti azt a feltételt, hogy a két tanítási nyelvű nevelés-oktatásban részt vevő tanulók **kilencven százaléka a befejező évfolyam végére** megfelel a hivatal által szervezett, a KER (Közös Európai Referenciakeret) szerinti **B2 szintű nyelvtudást** mérő célnyelvi mérésnek. A mérést a hivatal a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban szervezi meg.

A mérés alól mentesül az a tanuló, aki a mérés időpontjáig bemutatja a célnyelvből szerzett, a KER szerinti B2 szintű nyelvtudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgabizonyítványát.

Amennyiben a középiskola az első bekezdésében foglaltaknak nem felel meg, új két tanítási nyelvű nevelés-oktatásra a következő tanévben a 9. évfolyamon nem hirdethet felvételt.

Az iskola akkor szervezheti meg ismételten - az intézmény fenntartójának hozzájárulásával - a két tanítási nyelvű nevelés-oktatást a kilencedik évfolyamon kezdődően, felmenő rendszerben, ha a két tanítási nyelvű, az iskolában kifutó évfolyamokon folytatott nevelés-oktatást a hivatal ismételten ellenőrizte, és az iskola megfelelt a feltételeknek.

bb)

Nyelvi előkészítő évfolyam csak abban a középiskolában folytatható, amelyik **három egymást követő tanév átlagában** teljesíti azt a feltételt, hogy a **képzés indítását követő harmadik tanév végéig az első idegen nyelvből** a nyelvi előkészítő évfolyamokon tanulók **legalább hatvan százaléka** a KER szerinti **B2 szintű nyelvtudást** igazoló, a hivatal által szervezett mérést sikeresen teljesíti. A mérést a hivatal a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban szervezi meg.

A **mérés** alól mentesül az a tanuló, akik a mérés időpontjáig bemutatja a célnyelvből szerzett, a KER szerinti B2 szintű nyelvtudást igazoló államilag elismert nyelvvizsgabizonyítványát.

bc)

Az iskolának a **második idegen nyelvből** a nyelvi előkészítő évfolyamot követő, a 9-12. évfolyamokon folyó nevelési-oktatási szakaszban az oktatás feltételeit oly módon kell

biztosítania, hogy **a képzést nyelvi előkészítő évfolyamon kezdő tanulók legalább ötven százaléka a tanulmányok befejezéséig** vagy a KER szerinti **B2 szintű államilag elismert nyelvvizsgát**, vagy a KER szerinti B2 szintű idegennyelvtudásnak megfelelő **emelt szintű érettségi vizsgát** tegyen.

Az első bekezdésben meghatározott feltételeket nem teljesítő nevelési-oktatási intézményben új nyelvi előkészítő évfolyamot a következő tanévtől kezdve nem indíthat az iskola.

3. Az iskola képzési formái

a) Két tanítási nyelvű gimnázium

Gimnáziumunkban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készítjük fel tanulóinkat arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítjuk tanulóinkban az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát középiskolánk azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóinkat a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszer megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése iskolánkkal.

A két tanítási nyelvű gimnáziumunk alapvetően négy évfolyamos, de ha a nyelvi kompetenciák hiányosságai szükségessé teszik, akkor célnyelvi előkészítő évfolyammal is megszervezhető oktatásuk (így ezek a diákok 1+4 évfolyamos képzésben vesznek részt). A 9. évfolyamtól kezdve bizonyos közismereti tantárgyakat (az évfolyamok óratervében megjelöltek alapján) a tanulók az adott célnyelven tanulnak (a két tanítási nyelvű oktatás során iskolánk a célnyelv mellett mindegyik évfolyamon legalább három tantárgyat célnyelven tanít). Az iskola helyi tanterve alapján a tantárgyak célnyelven történő tanítása a kilencedik évfolyamtól kezdődik. A két tanítási nyelvű gimnáziumi nevelés-oktatás a tizenkettedik évfolyamon fejeződik be. Iskolánk legalább két évig célnyelven biztosítja azoknak a tantárgyaknak a tanítását, amelyekből az iskola helyi tanterve alapján, továbbá a jogszabályban meghatározottak szerint célnyelven érettségi vizsgát lehet tenni.

b) Két tanítási nyelvű idegenforgalmi szakközépiskola

(ennek a pontnak szövege a 2011. évi CLXXXVII. szakképzési törvény 21-22. §-sai szövegének citátumát is tartalmazza, ebből fakad a számozás újrakezdése)

A két tanítási nyelvű idegenforgalmi szakközépiskolánk alapvetően négy évfolyamos, de ha a nyelvi kompetenciák bizonyos számú tanulónál nem érik el az előírt szintet, akkor célnyelvi előkészítő évfolyammal kezdjük oktatásukat (így ezek a diákok 1+4 évfolyamos képzésben vesznek részt). A 9. évfolyamtól kezdve bizonyos közismereti és szakmai tantárgyakat (az évfolyamok óratervében megjelöltek alapján) a tanulók az adott célnyelven tanulnak (a két tanítási nyelvű oktatás során iskolánk a célnyelv mellett mindegyik évfolyamon legalább három tantárgyat célnyelven tanít). Az iskola helyi tanterve alapján a tantárgyak célnyelven történő tanítása a kilencedik évfolyamtól kezdődik. A középiskolai nevelés-oktatás a tizenkettedik évfolyamon fejeződik be.

Iskolánk legalább két évig célnyelven biztosítja azoknak a tantárgyaknak a tanítását, amelyekből az iskola helyi tanterve alapján, továbbá a jogszabályban meghatározottak szerint célnyelven érettségi vizsgát lehet tenni.

A két tanítási nyelvű szakközépiskolánkban a tizenegyedik és a tizenkettedik évfolyamon a kötelezően célnyelven tanított legalább három tantárgy közül az egyik egy olyan szakmai tantárgy, amelyből érettségi vizsga tehető.

A képzés alapvető sajátosságai:

- (1) A szakközépiskola kilencedik-tizenkettedik évfolyamán az ágazathoz tartozó szakmai érettségihez végzettséghez kötött - a Nemzeti alaptantervre épülő kerettanterv szerinti közismereti oktatással párhuzamosan - a szakképesítések közös tartalmi elemeit magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik az ágazati szakképzési kerettanterv szerint.
- (2) A szakközépiskola a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon az ágazatára előírt szakmai érettségi vizsgatárgy követelményei szerint felkészít a kötelező szakmai érettségi vizsgatárgyból tehető érettségi vizsgára. A szakmai érettségi vizsga vizsgakövetelményeit - a közismereti érettségi vizsga követelményeinek figyelembevételével - az ágazatokra előírt kötelező szakmai érettségi vizsgatárgyak követelményei tekintetében a Kormány adja ki.
- (3) A szakközépiskola a szakmai érettségit szerzett tanulóját szakképzési évfolyamán felkészíti legalább egy, az ágazathoz tartozó szakképesítésre.
- (4) A szakközépiskola tizenharmadik (első szakképzési) évfolyamán érettségi végzettséghez kötött, az OKJ-ban meghatározottak szerint a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés komplex szakmai vizsgájára történő felkészítés folyik.
- (5) A szakképesítés ágazata szerinti szakmai érettségi vizsgával nem rendelkező, érettségi végzettséget szerzett tanulók részére a szakközépiskolában az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítés keretében a szakképzési évfolyamok száma kettő. Ebben az esetben a szakközépiskola a komplex szakmai vizsgára történő felkészítést a tizenharmadik-tizenegyedik (első-második szakképzési) évfolyamon szervezi meg.
- (6) Az ötödik bekezdésben meghatározott esetben a felkészítés a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyamon a szakközépiskola kilencedik-tizenkettedik évfolyamára a szakképesítés ágazata szerinti szakképzési kerettanterv által előírt követelmények szerint folyik. A tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam követelményeinek teljesítését követően a tanuló az ágazati szakmai érettségi vizsgatárgyból tehető érettségi vizsga teljesítésével szakmai érettségi végzettséget szerezhethet.
- (7) Az OKJ szerint iskolai rendszerű szakképzésben megszerezhető szakképesítés-ráépülés esetén a szakképzési évfolyamok száma a (4)-(6) bekezdésben meghatározottnál több lehet, azonban nem lehet több négy szakképzési évfolyamnál.
- (1) A szakközépiskolába alapfokú iskolai végzettséggel, valamint - ha a jelentkezők száma meghaladja a felvehető tanulói létszám kétszeresét - a központi felvételi eljárás keretében mért teljesítmény alapján, továbbá indokolt esetben a szakközépiskola felvételi eljárásában meghatározott követelmények teljesítésével lehet belépni.
- (2) A tanuló dönt arról, hogy a szakmai érettségi vizsgát követően továbbtanul-e a szakközépiskola komplex szakmai vizsgára felkészítő szakképzési évfolyamán.
- (3) A szakközépiskola szakképzési évfolyamán megszerezhető szakképesítésekről és az adott szakképesítésbe való bekapcsolódás feltételeiről a tanulót a szakközépiskolába való jelentkezésekor tájékoztatni kell. A szakképesítésre történő

felkészítéskor a tanuló előzetes szakirányú szakmai képesítése és szakirányú szakképesítése a szakközépiskola pedagógiai programja részét képező szakmai programban meghatározottak szerint a tanulmányokba beszámítható, amelynek mértékéről és tartalmáról az iskola igazgatója határoz.

- (4) A tanuló az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe bekapcsolódhat szakiskolai végzettség birtokában, a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozottak szerinti, érettségire történő középiskolai felkészítéssel párhuzamosan és azzal, hogy a tizennegyedik (második szakképzési) évfolyam a középiskola befejező évfolyamának elvégzése nélkül már nem kezdhető meg.
- (5) Ha a tanuló a (4) bekezdés szerint kezdte meg az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítést, a (6) bekezdésben foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az érettségi végzettség megszerzésének határideje az utolsó szakképzési évfolyam első félévének utolsó tanítási napja.
- (6) A tanuló az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe bekapcsolódhat a középiskola befejező évfolyamának elvégzésével azzal, hogy legkésőbb a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget. Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a megadott határidőig az érettségi végzettséget nem szerzi meg.
- (7) Kizárólag szakképzési évfolyamokon folyhat a nevelés-oktatás a szakközépiskolában, ha a szakközépiskola olyan tanulót készít fel a komplex szakmai vizsgára, aki - figyelembe véve a (4)-(5) bekezdésben foglaltakat - teljesítette a szakképzési évfolyamra történő belépés követelményeit.

ba) A szakközépiskola egyik különleges sajátossága a **kötelező szakmai gyakorlat**.

A szakközépiskolai tagozat tanulói utazási irodáknál az FSz (Felsőfokú Szakképzés) tanulói az első év záróvizsgái után gyógy- vagy wellness szállodákban vesznek részt egybefüggő szakmai gyakorlaton. A Felnőttképzés tanfolyamainak résztvevőinek (idegenvezető, utazásügyműködő) a képzés folyamán biztosított a szakmai gyakorlat.

A gyakorlat kivitelezése a gyakorlatot lebonyolító partnerekkel aktuálisan megkötött Együttműködési Megállapodás alapján történik. Az együttműködési megállapodás egy példányát a gyakorlatot bonyolító, egyet a gyakorlatot szervező – iskolánkra vonatkozóan – a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) kapja meg.

A tanulók fogadására valamint a gyakorlat feltételeinek biztosítására a partnerek a jelentkezőkkel személyesen folytatott elbeszélgetést követően iskolánkhoz visszajutott Befogadó Nyilatkozatban vállalkoznak.

A gyakorlat befejeztével a gyakorlóléhelyek iskolánk által kiállított Igazolólapon adnak értékelést a tanulók munkájáról.

A szakmai gyakorlatot is magában foglaló képzés lezárását követő szakmai vizsgák alkalmával az FSZ (Felsőfokú Szakképzés) esetében a szakmai vizsgabizottsági tagot a BKIK (Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara) bízza meg.

Vizsgaszervező jogosultságunk alapján megtartott tanfolyamaink lezárását követő szakmai vizsgákra a vizsgabejelentést követően a vizsgaelnököt a BKIK (Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara), a szakmai vizsgabizottsági tagot a KISOSZ (Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége) jelöli ki.

A vizsgaelnök feladata a vizsgára történő megbízást követően a szakmai vizsga első vizsgatevékenységét megelőzően megjelenni és a vizsgára bocsátás, valamint a vizsgáztatás feltételeinek meglétét ellenőrizni. A vizsgaelnök feladata minden képzési formánál a szóbeli vizsga megkezdése előtt ellenőrizni és visszaigazolni az írásbeli dolgozatok javításának helyességét. A vizsga befejezése után, a vizsga záró-

dokumentációját el kell juttatni a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szakképzési és Felnőttképzési Igazgatóságához.

c) *Idegenforgalmi szakmenedzser képzés* (iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés)

OKJ 55 812 01 00 10 kifutó rendszerben egészségturizmus specializációval

A képzést a BGF-KVIK kihelyezett tagozataként azzal a céllal indítottuk, hogy az érettségivel rendelkező tanulók számára továbbtanulási és szakmaszerzési lehetőséget nyújtsunk. Az idegenforgalmi szakmenedzser képzés az Országos Képzési Jegyzék alapján megszerezhető legmagasabb (felsőfokú) szakképesítés, amely szakirányú továbbtanulás esetén biztosítja az elsajátított ismeretek kreditértékként történő beszámítását. A 2013-2014. tanévtől jogszabály alapján csak felsőoktatási intézmény indíthat felsőfokú szakképzést.

Az 1. szakképzési évfolyamon a tanterv jellemzője, hogy egységes alapismereti blokkokra tagolódik. Ezeknek a témaköröknek az elsajátítása alapvető a gimnáziumból érkező tanulók számára, míg a szakirányú középiskolák tanulói részére rendszerezést, ismétlést biztosítanak. A 2. tanév folyamán az alapismeretek kibővülnek a szakmai blokkok keretében nyújtott speciális tartalmakkal. A képzés magában foglal egy 560 órás összefüggő szakmai gyakorlatot, amelynek teljesítése a továbbhaladás feltétele. A tanulmányokat szakmai vizsga zárja. Az óratervet és a szakmai vizsgáztatásra vonatkozó előírásokat a BGF-KVIK által akkreditált *képzési program* illetve a középiskola képzésre vonatkozó *tanulmányi és vizsgaszabályzata tartalmazza*.

d) *Turisztikai szervező, értékesítő* (iskolai rendszerű emelt szintű szakképzés)

OKJ 54 812 03

A 2013-2014. tanévtől a megváltozott jogszabályok értelmében középfokú oktatási intézmény nem jogosult felsőfokú szakképzés indítására. A 150/2012. (VII.6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről alapján a Turisztikai szervező, értékesítő képzést hirdettük meg érettségizett érdeklődők számára, amely 2 éves, emelt szintű szakképesítés, így lehetőséget nyújt a szakirányú továbbtanulásra, illetve szakmaszerzésre.

A képzés célja, hogy átfogó elméleti tudás megszerzése mellett a gyakorlatban is felkészítsen az utazásszervező, -értékesítő munkára, illetve vezetői teendők ellátására. A 160 órás összefüggő szakmai gyakorlatot színhelyeül utazási irodák, szállodák szolgálnak. A képzés keretében a hallgatók idegen nyelvi ismeretei szakmaspecifikus nyelvtudással bővülnek.

A szakképesítés szakmai követelménymoduljait, tananyagegységeit, az előzetes tanulmányokból beszámítható tantárgyak körét, azok óraszámainak a modul tananyagegységekkel történő megfeleltetését, a részletes szakmai és vizsgakövetelményeket az intézmény pedagógiai programjának részét képező szakmai program tartalmazza.

e) *Felnőttképzési tagozat*

A felnőttképzési tagozat elsősorban azzal a céllal létesült, hogy a Xántus János Gyakorló Középiskolában a szakközépiskola szakmai tárgyait tanulók előzetes tudásbeszámítással, rövidebb idő alatt szerezhessék meg az OKJ-s szakmai végzettséget.

Célunk, hogy az intézményünkben szakmát választó diákok az érettségi után egy piacképes szakmai végzettséggel léphessenek a munkaerőpiacra.

A tagozat számára alapvető feltétel, hogy a felnőttképzési tevékenységet az intézményi akkreditációban szereplő minőségi szempontoknak megfelelően lássa el. Minden oktatónk több éves idegenforgalmi szakmai gyakorlattal rendelkezik, illetve középiskolai tanítási tevékenységet is végez. Tagozatunk minőségi tevékenységét a humán erőforrás magas színvonala mellett az iskola által nyújtott kiváló környezeti kultúra, és a korszerű infrastrukturális háttér is biztosítja.

XXXI. A DIÁKOK KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLATÁNAK MEGSZERVEZÉSE

1. Középiskolánkban meg kell szervezni a tanuló közösségi szolgálatának teljesítésével, dokumentálásával összefüggő feladatok ellátását. A tanuló osztályfőnöke vagy az ezzel a feladattal megbízott felelős (pedagógiai asszisztens vagy az iskolatitkár) a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumokban az iratkezelési szabályok megtartásával nyilvántartja és folyamatosan vezeti a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet, amely alapján az Nkt.-ban az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként meghatározott **ötven óra** közösségi szolgálat elvégzése igazolható legkésőbb a tanuló érettségi bizonyítványa kiadásának időpontjára.
2. A közösségi szolgálat keretei között
 - a) az egészségügyi,
 - b) a szociális és jótékonyági,
 - c) az oktatási,
 - d) a kulturális és közösségi,
 - e) a környezet- és természetvédelemi,
 - f) a katasztrófavédelmi,
 - g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenység.
3. A tanulót fogadó intézménynek a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott tevékenységi területen minden esetben, a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott esetekben szükség szerint mentort kell biztosítania.
4. A középiskolánk lehetőleg a 9-11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint három tanévre, arányosan elosztva szervezi meg vagy biztosít időkeretet a legalább ötven órás közösségi szolgálat teljesítésére, amelytől azonban indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni.
5. A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló pedagógus az ötven órán belül - szükség szerint a mentorral közösen - legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tart.
6. A közösségi szolgálat teljesítése körében **egy órán hatvan perc** közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.
7. A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése alkalmanként **legkevesebb egy, legfeljebb háromórás** időkeretben végezhető.
8. A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.
9. A közösségi szolgálat dokumentálásának kötelező elemeként

- a) a tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát,
 - b) az e-naplóban és a törzslapon a kijelölt pedagógusnak dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,
 - c) az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad,
 - d) az iskola a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentumok kezelését az iratkezelési szabályzatában rögzíti,
 - e) az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.
10. Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) által létrehozott, a témával foglalkozó internet oldal: www.kozossegi.ofi.hu. Innen letölthető a “Segédlet az iskolai közösségi szolgálat megszervezéséhez” című kiadvány (jogsabályi háttér; iratminták stb.).

XXXII. AZ ISKOLA NÉVADÓJA

A névadóval való belső azonosulás, a Xántus-tudat kialakulása, a Xántusos diák minőségi meghatározottsága, illetve a külső elfogadás, elismerés, annak elérése, hogy a „Xántus” névről a „jó iskolára” asszociálnak – komoly marketing munka eredménye.

Xántus János (1825-1894)

Tudományos eredményeivel a természet- és társadalomtudományok különböző területeit gazdagította. Utazásai és gyűjteményei az egész világon ismertté tették nevét és munkásságát.

Az Egyesült Államok számos területeinek, állat-, növény- és ásványvilágát elsőként Xántus tárta fel és mutatta be; Japán partvidékéről ő készítette európai elvek szerint az első térképet; Eötvös József megbízásából etnográfiai gyűjtőmunkát végzett Dél- és Dél-kelet Ázsia szigetvilágában; nevéhez kapcsolódik a budapesti Állatkert és a Magyar Néprajzi Múzeum létrehozása; a bécsi világkiállításon nagy érdeklődést kiváltó házi- és kézműipari és néprajzi gyűjteménye képezte az Iparművészeti Múzeum alapját.

Tagja volt a philadelphiai Természettudományos Akadémiának, a Magyar Tudományos Akadémiának. Jelentős szerepet vállalt az önálló magyar tudományos élet megszervezésében, elnöke volt a Magyar Néprajzi Társaságnak, és elnöke, majd alelnöke a Magyar Földrajzi Társaságnak.

Színes egyéniség, változatos életút állt mögötte, amellyel az 1848-49-es szabadságharc után emigrációba kényszerített hazafi hűségét és hazaszeretét példázta. Sokoldalú ember, aki fiatal jogászként nemzetőrnek áll, a pákozdi csatában tüzér főhadnagy, az emigrációban – főként Amerikában – több foglalkozást kipróbált, tanított idegen nyelveket, tervezett, amíg végül természettudományos érdeklődése kijelölte életpályáját, meghatározta tudományos tevékenységét. Korának egyik legnagyobb természetkutatója volt.

Az emigrációból értékes gyűjteményekkel gyarapította a budapesti Nemzeti Múzeumot, majd később a Természettudományi Múzeumot, és számos egyéb jelét adta magyarságának. Joggal írta tehát a következőket: „Lehetetlen, hogy elfeledhessen engem, ki azt oly hévvel, s oly kegyelettel imádom, kinek szíve a reá nehezült csapások alatt vérzett: lehetetlen, hogy a haza elfeledhesse hű fiát.”

Fényes temetése megkésett kárpótlás volt az életében ért sérelmekért, csalódásokért. Sírja Deák síremlékével szemben található a Kerepesi Temetőben.

Iskolánk tanulói a tudományos életben végzett úttörő munkája, az új területeket felfedező utazásai, geográfiai és etnográfiai munkássága alapján tisztelik Xántus Jánost, a sokoldalú embert, a tudóst, a hazáját szerető magyart.

XXXIII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

I. A pedagógiai program érvényességi ideje

1. Az iskola 2013. szeptember 1. napjától a 9/Kny és a 9. évfolyamokon szervezi meg először nevelő-oktató munkáját e pedagógia program alapján.
2. A pedagógiai program felmenő rendszerben kerül bevezetésre.
3. Ezen pedagógiai program érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2013. szeptember 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig – szól.

II. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
2. A 2016-2017. tanév során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és a tapasztalatok alapján, szükség esetén ezen pedagógiai programot módosítania kell, vagy teljesen új pedagógiai programot kell kidolgoznia.

III. A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
 - az iskola igazgatója;
 - a nevelőtestület bármely tagja;
 - a nevelők szakmai munkaközösségei;
 - a szülői választmány;
 - az iskola fenntartója.
2. A tanulók a pedagógiai program módosítását a diákönkormányzati képviselői útján az intézményi vezetőjének javasolhatják.
3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni a Szülői Választmány véleményét.
4. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.
5. A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától a 9/Kny és a 9. évfolyamtól kezdve felmenő rendszerben kell bevezetni.

IV. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető.
2. A házirend elolvasható az iskola honlapján. Az iskolai honlap internet címe: www.xantuski.hu .
3. A pedagógiai programról minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az iskola igazgatójától, igazgatóhelyettesétől, valamint az iskola pedagógusaitól a nevelők fogadó óráján vagy – ettől eltérően – a pedagógussal előre egyeztetett időpontban.
4. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyen tekinthető meg:
 - az iskola honlapján;
 - az iskola fenntartójánál;
 - az iskola irattárában;
 - az iskola könyvtárában;
 - az iskola nevelői szobájában;
 - az iskola igazgatójánál;
 - az iskola igazgatóhelyetteseinél;
 - a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél.

XXXIV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK

A *Xántus János Gyakorló Középiskola* pedagógiai programját a Szülői Választmány a 2013. április 23. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

(Mellékelve az elfogadásról készült jegyzőkönyvi kivonat: jelenléti ív; a határozatképesség megállapítása; az elfogadás mellett, az elfogadás ellen, illetve a tartózkodó szavazók száma és aránya; keltezés; a Szülői Választmány elnökének aláírása.)

Budapest, 2013. április 23.

.....
Szabó Judit
a Szülői Választmány elnöke

A *Xántus János Gyakorló Középiskola* Diákönkormányzata a 2013. április 22. napján tartott ülésén az iskola új pedagógiai programját véleményezte és elfogadásra javasolta.

(Mellékelve az elfogadásról készült jegyzőkönyvi kivonat: jelenléti ív; a határozatképesség megállapítása; az elfogadás mellett, az elfogadás ellen, illetve a tartózkodó szavazók száma és aránya; keltezés; a Diákönkormányzat elnökének aláírása.)

Budapest, 2013. április 22.

.....
Gottscháll Gergely
a Diákönkormányzat elnöke

A *Xántus János Gyakorló Középiskola* pedagógiai programjával vonatkozásában, a *HOSTIS Idegenforgalmi és Nemzetközi Gazdasági Szakképzési Közalapítvány*, mint az iskola fenntartója egyetért, az abból a jogszabályi előírásokon felül rá háruló többletkötelezettségeket vállalja, ezek a következők:

- a fakultatív sportfoglalkozások,
- a kulturális rendezvények részleges támogatása (opera-, koncert-, színház-, múzeumlátogatás),
- a tanulmányi kirándulások részleges támogatása,
- iskolai tanulmányi ösztöndíj összege,
- a többlet órákból [a 110/2012. (VI. 4.) Korm. r. 8. § (3) d) db) alpontja alapján] és a csoportbontásokból eredő plusz terhek (a tantárgyfelosztással alátámasztott),
- a külföldi kapcsolatok hathatós támogatása,
- a pedagógus továbbképzés támogatása.

Budapest, 2013. április 22.

.....
Murányi István
a Kuratórium elnöke

**A Xántus János Gyakorló Középiskola pedagógiai programját a nevelőtestület
a 2013. április 24. napján tartott ülésén elfogadta.**

(Mellékelve az elfogadásról készült jegyzőkönyvi kivonat: jelenléti ív; a határozatképesség megállapítása; az elfogadás mellett, az elfogadás ellen, illetve a tartózkodó szavazók száma és aránya; keltezés; a jegyzőkönyv-vezető és a hitelesítők aláírása.)

A *Xántus János Gyakorló Középiskola* pedagógiai programját a mai napon jóváhagytam.

Kelt: Budapest, 2013. április 24.

.....
Kóbor András
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

ÜZENET VALAMENNYI JELENLEGI ÉS LEENDŐ DIÁKUNKNAK – MOTTÓ	2
I. BEVEZETŐ – AZ ISKOLA TÖRTÉNETE	3
II. A KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT ÚJ PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVEZETÉSÉNEK ÜTEMEZÉSE	9
III. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK, MINŐSÉGI CÉLJAINK	11
IV. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS ÉS A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK	15
V. ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	20
VI. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	27
VII. A SZAKTANÁROK (PEDAGÓGUSOK) HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI	29
VIII. AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI	34
IX. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	39
X. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	41
XI. AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK – A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	43
XII. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI.....	52
XIII. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ÉS ÁTVÉTELÉNEK ELVEI	114
XIV. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	117

AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

XV. A VÁLASZTOTT KERETTANTERVEK MEGNEVEZÉSE	121
XVI. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK; A SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMA.....	123
XVII. A TANKÖNYVEK ÉS MÁS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	136
XVIII. A NAT-BAN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK ISKOLAI MEGVALÓSÍTÁSA.....	138
XIX. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA.. ..	143
XX. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	144

XXI.	A KÖZÉP- VAGY EMELT SZINTEN VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, AMELYEK A VIZSGÁKRA VALÓ FELKÉSZÍTÉSÉT KÖZÉPISKOLÁNK VÁLLALJA.....	145
XXII.	A KÖZÉPSZINTŰ SZÓBELI ÉRETTSÉGI VIZSGÁK TÉMAKÖREI.....	148
XXIII.	A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE (MINŐSÍTÉSE).....	198
XXIV.	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	208
XXV.	A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉGEK KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG ...	209
XXVI.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ISKOLAI MÉRÉSE.....	210
XXVII.	AZ ISKOLA KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMJA	216
XXVIII.	A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	220
XXIX.	A TANULÓK TELJESÍTMÉNYÉNEK ELISMERÉSE, JUTALMAZÁSA, A BÜNTETÉS FORMÁI.....	226
XXX.	AZ ISKOLA BEISKOLÁZÁSI ARÁNYSZÁMAI; A KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ KÖZÉPISKOLAI NEVELÉS-OKTATÁS FELTÉTELEI; A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMMAL INDULÓ KÉPZÉSI FORMÁI.....	228
XXXI.	A DIÁKOK KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLATÁNAK MEGSZERVEZÉSE	236
XXXII.	AZ ISKOLA NÉVADÓJA	238
XXXIII.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK.....	239
XXXIV.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK.....	241